

Διπλωματική Εργασία με Θέμα :

**«Συνεργασία ιδιωτικού-κρατικού τομέα
Παραδείγματα από τη σύγχρονη Ελλάδα »**

Επιμέλεια: Ιορδανίδης Συμεών

Α.Μ.:0804Μ004

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : κα. Λυμπεράκη Αντιγόνη

Αθήνα, Φεβρουάριος 2007

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Η ανάλυση του φαινομένου των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων είναι κάτι που τα τελευταία χρόνια κυρίως , απασχόλησε τόσο τον ακαδημαϊκό κόσμο , όσο και τον πολιτικό , στη χώρα μας . Ένα φαινόμενο που στη διεθνή κοινότητα αποτελεί σημείο αναφοράς εδώ και χρόνια , στη χώρα μας αντιμετωπίζεται ως κάτι το αξιοπερίεργο ακόμα . Παρόλο που η παρουσία τους καθημερινά γίνεται όλο και πιο αισθητή , ελάχιστα πράγματα έχουν γραφτεί και έχουν ειπωθεί σε σχέση με αυτές τις οργανώσεις , τουλάχιστον στην Ελλάδα .

Η παρουσία των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο Seattle και τη Γένοβα , στις συνεδριάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου , η πρωτοβουλία Jubilee 2000 , είναι για την Ελλάδα γεγονότα τα οποία φαντάζουν μακρινά , γεγονότα τα οποία μοιάζουν πως δεν θα αγγίζουν ποτέ την χώρα μας .

Το αξιοπερίεργο είναι πως παράλληλα με την έλλειψη γνώσης της δράσης αυτής, εξελίσσεται μια έντονη διαμάχη σχετικά με το ποιος είναι ο ρόλος των οργανώσεων αυτών . Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις για κάποιους είναι ο φορέας της ελπίδας στον κόσμο . Για άλλους ένα φαινόμενο το οποίο ήρθε για να κρύψει όσο γίνεται περισσότερο τα κακώς κείμενα , ενός συστήματος , το οποίο δεν μπορεί να φροντίσει τους ανθρώπους του .

Πολλοί υποστηρίζουν πως πρόκειται για το φορέα που θα αντικαταστήσει τον ρόλο πρόνοιας που θα έπρεπε να έχει το κράτος και αδυνατεί να τον παίξει . Άλλοι ακόμα συνδέουν τη δράση των οργανώσεων με τη έννοια της συνεργασίας Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα . Κάποιοι άλλοι προχωρούν ακόμα περισσότερο την σκέψη αυτή και κάνουν λόγο για συνεργασία Δημόσιου και Κοινωνικού τομέα , θεωρώντας πως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις θα αποτελέσουν στο μέλλον τον εκφραστή του επίσημου κοινωνικού φορέα .

Ακόμα και η δράση των ελληνικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων , είναι στην πλειοψηφία του κόσμου άγνωστη . Την στιγμή αυτή πόσοι γνωρίζουν άραγε πως μέσα από προγράμματα που υλοποιούν ελληνικές οργανώσεις , χιλιάδες παιδιών στον αναπτυσσόμενο κόσμο επισιτίζονται , βρίσκουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό , σπίτια σε διαλυμένες από τον πόλεμο χώρες ξαναχτίζονται και σχολεία επαναλειτουργούν δίνοντας σε εκατοντάδες παιδιά στην άλλη πλευρά του πλανήτη τη δυνατότητα να μορφωθούν ; Πόσοι άραγε γνωρίζουν πως Έλληνες γιατροί δίνουν μάχη με τη χολέρα και το AIDS για να σώσουν κοινότητες στις οποίες μπορεί να βρίσκονται και 3.000 φορείς ; Πόσοι να είναι αυτοί που ξέρουν πως η Ελλάδα σήμερα αποτελεί χώρα που ενισχύει οικονομικά , μέσω αναπτυξιακών προγραμμάτων τον αναπτυσσόμενο κόσμο ;

Είτε συμφωνούμε , είτε διαφωνούμε με τη δράση και το ρόλο των οργανώσεων αυτών, οφείλουμε να γνωρίζουμε για αυτές . Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις υπάρχουν και πλέον παίρνουν χαρακτηριστικά ανάπτυξης και στη χώρα μας .

Έτσι λοιπόν , σαν κάτι καινούριο , θα προσπαθήσουμε να το δούμε και στην εργασία. Σαν κάτι που τώρα θα γνωρίσουμε .Θα μελετήσουμε το θεωρητικό του υπόβαθρο , τις μορφές που παίρνει και θα καταγράψουμε απόψεις από ανθρώπους που με δυσπιστία βλέπουν αυτές τις οργανώσεις και από ανθρώπους που στη δράση τους βλέπουν την ελπίδα για ένα καλύτερο κόσμο .

Έπειτα θα πάρουμε παραδείγματα από την ελληνική πραγματικότητα ώστε να βγάλουμε συμπεράσματα σχετικά με το πως εξελίσσονται αυτές οι οργανώσεις σήμερα , ποια η δράση τους , η δομή τους . Ποιοι είναι οι άνθρωποι που την πλαισιώνουν και πως σκέφτονται .Ποίο είναι το μέλλον των οργανώσεων αυτών μέσα σε ένα κόσμο που η ανισότητα ανάμεσα στον ανεπτυγμένο και τον αναπτυσσόμενο κόσμο αυξάνεται . Και θα δούμε πόσο οι ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις μπορούν να παίξουν ρυθμιστικό ρόλο σε αυτή η σκληρή για το ήμισυ του πλανήτη πραγματικότητα .

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο όγκος αυτός των εννοιών και των πληροφοριών πήρε λοιπόν μια μορφή συγκεκριμένη .Έγινε μια μελέτη με αρχή , μέση και τέλος . Η μελέτη αυτή διαρθρώθηκε σε πέντε κεφάλαια .Το περιεχόμενο των κεφαλαίων δεν δίνει εύκολα τη δυνατότητα να γίνει κατηγοριοποίηση σε εισαγωγή , κυρίως θέμα και επίλογο . Κάθε κεφάλαιο δίνει μια εικόνα της ζωής των ΜΚΟ , δίνοντας κυρίως βάρος στις διαστάσεις του φαινομένου στην Ελλάδα .Ωστόσο μπορούμε να πούμε πως το πρώτο κεφάλαιο εισάγει τον αναγνώστη στο χώρο των ΜΚΟ , τα τρία επόμενα αναλύουν πιο συγκεκριμένα το φαινόμενο ΜΚΟ και το τελευταίο αποτελεί ένα κεφάλαιο με συμπεράσματα , το οποίο θα μπορούσε να καταγραφεί ως επίλογος . Πιο συγκεκριμένα :

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας , αυτό που θα μπορούσε να καταγραφεί ως εισαγωγικό , γίνεται μια αναφορά στην έννοια της "Κοινωνία των Πολιτών ".Και αναφέρεται ως έννοια, γιατί το κεφάλαιο αυτό δεν παίρνει θέση για το τι είναι η Κοινωνία των Πολιτών . Καταγράφεται μια μεγάλη διαμάχη που υπάρχει γύρω από αυτό τον όρο .Μια διαμάχη που έχει πολιτικές , κοινωνικές , ιστορικές , οικονομικές και βέβαια ιδεολογικές προεκτάσεις . Ο λόγος που γίνεται η αναφορά στην Κοινωνία των Πολιτών είναι γιατί , όπως φαίνεται σήμερα αποτελεί το χώρο που ζουν και δρουν οι ΜΚΟ.

Γίνεται σε αυτό το πρώτο κεφάλαιο , μια προσπάθεια να ορίσουμε το φαινόμενο Κοινωνία των Πολιτών . Παρουσιάζονται μια σειρά ορισμοί του φαινομένου , προερχόμενες από διάφορα ιδεολογικοπολιτικά ρεύματα. Από εκπροσώπους της θεωρίας της ελεύθερης αγοράς , της σοσιαλδημοκρατίας , του μαρξισμού . Γίνεται μια καταγραφή τριών κυρίως κατηγοριών σκέψης . Των ανθρώπων που θεωρούν την κοινωνία των πολιτών ως πανάκεια , των ανθρώπων που με μια μικρή επιφύλαξη , δέχονται την ύπαρξη της και ενισχύουν την προσπάθεια επικράτησης της λογικής της και των ανθρώπων που απορρίπτουν κάθε πτυχή της έννοιας θεωρώντας τη επικίνδυνο δημιούργημα .

Η προσπάθεια της εργασίας στο κεφάλαιο ήταν να παρουσιαστούν όσο το δυνατόν πιο αντικειμενικά όλες οι πλευρές , με συγκεκριμένα επιχειρήματα και συγκεκριμένα γεγονότα , τα οποία θα μπορούσαν να δικαιώνουν ίσως τον καθένα από αυτούς. Ωστόσο ο στόχος ήταν να παρουσιαστεί το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργούν οι ΜΚΟ .Έτσι αναφορές γίνονται σε έννοιες όπως συμμετοχικότητα , συσσωματώσεις , πολίτης , κράτος , τρίτος τομέας , τρίτος δρόμος, διακυβέρνηση και φυσικά κοινωνία .

Μέσα από μια σειρά βιβλίων , άρθρων σε εφημερίδες και περιοδικά καθώς επίσης κείμενα και συζητήσεις στο διαδύκτιο συγκεντρώθηκε υλικό τόσο από Έλληνες όσο και ξένους πολιτικούς , δημοσιογράφους και διανοητές . Κάνοντας μια ιστορική αναδρομή του όρου , ακολούθησε η καταγραφή όλων αυτών των απόψεων που προαναφέρθηκαν . Ο όρος ΜΚΟ σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζεται ως μια πτυχή του συνολικού φαινομένου .

Προχωρώντας στο κεφάλαιο , επικεντρώνουμε την προσοχή μας στην μορφή του φαινομένου της Κοινωνίας των Πολιτών στην Ελλάδα . Γίνεται μια ιστορική

αναδρομή του φαινομένου και παρουσιάζονται οι κυριότερες πτυχές έτσι όπως τις έχουμε γνωρίσει στη χώρα μας .Καταγράφεται η επιρροή των πολιτικών κομμάτων , του δημόσιου τομέα , των συνδικάτων και η αντίληψη του πολίτη για το ρόλο του κράτους και το πώς αυτά τα στοιχεία επηρέασαν θετικά ή αρνητικά την ανάπτυξη της Κοινωνίας των Πολιτών στη χώρα μας .

Τέλος παρουσιάζεται η άποψη που υποστηρίζει πως , στη χώρα μας υπήρχε από παλιά μια μορφή Κοινωνίας των Πολιτών, η οποία εκφράστηκε μέσα από μια σειρά μη κυβερνητικές οργανώσεις , φεμινιστικές , πολιτιστικές , αθλητικές , περιβαλλοντικές και κοινωνικής πρόνοιας .Επίσης μια άτυπη μορφή Κοινωνίας των Πολιτών , η οποία στη χώρα μας είχε γερές βάσεις και εξακολουθεί να λειτουργεί , με τη μορφή μικρών κοινωνιών . Η γειτονιά , το καφενείο ,το σχολείο και το πανεπιστήμιο και βέβαια η οικογένεια και ο χώρος εργασίας , ήταν ανέκαθεν οι χώροι που οι άνθρωποι συζητούσαν , αποφασίζανε , βρίσκανε υποστήριξη και βοήθεια και δρούσαν συλλογικά , με μορφές συσσωματώσεων .

Το αν η κοινωνία των πολιτών είναι πανάκεια ή επικίνδυνη επινόηση , είναι κάτι που θα κρίνει ο αναγνώστης . Δεχόμενοι όμως την ύπαρξη μιας τάσης που υπάρχει ή προωθείται , θα μπορούσαμε να πούμε πως στη "σκακιέρα της Κοινωνίας των Πολιτών " , οι ΜΚΟ θα είχαν το ρόλο της βασίλισσας .

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας , επικεντρώνουμε στις ΜΚΟ .Οφείλουμε από αυτό ακόμα το σημείο να αναφέρουμε πως πολλοί είναι αυτοί που μελετούν αυτές τις μη κυβερνητικές δράσεις και με τον όρο Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί .Στην παρούσα εργασία , μελετάμε το φαινόμενο χρησιμοποιώντας τον όρο Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις , για να αποφύγουμε τη σύνδεση των οργανώσεων αυτών , με τους μεγάλους οργανισμούς , διακρατικούς ή μη , όπως π.χ. ο Ο.Η.Ε., και να μην υπάρξει η οποιαδήποτε σύγχυση στο μυαλό του αναγνώστη .Οι οργανισμοί αυτοί δεν μπορούν να συγχέονται με τις οργανώσεις ,τόσο λόγω δομής και μεγέθους , όσο και λόγω πρακτικής , εύρους δράσης και επαφής με τον κρατικό φορέα .

Αναφέρονται καταρχάς οι κύριες πηγές που μπορεί κανείς να πληροφορηθεί για τις οργανώσεις αυτές και έπειτα γίνεται μια προσπάθεια ορισμού του φαινομένου ΜΚΟ. Καταγράφονται ορισμοί από διεθνείς οργανισμούς , πολιτικά όργανα , άρθρα και βιβλία , από πολιτικούς και ερευνητές , πανεπιστημιακούς και βέβαια από τις ίδιες τις οργανώσεις .

Και εδώ βέβαια οι γνώμες σχετικά με το χαρακτήρα και το ρόλο των οργανώσεων αυτών δίστανται . Αυτό που παρατηρείται, είναι πως οι υπέρμαχοι του φαινομένου της Κοινωνίας των Πολιτών , αποτελούν και τους θεωρητικούς υποστηρικτές των οργανώσεων αυτών και αντίθετα όσοι με σκεπτικισμό βλέπουν την "αναδυόμενη " αυτή κοινωνία , είναι και αυτοί που επικρίνουν τις ΜΚΟ σε όλες σχεδόν τις εκφάνσεις τους .

Γίνεται και πάλι μια προσπάθεια καταγραφής των δύο απόψεων όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική . Παρουσιάζονται θεωρίες που αντιμετωπίζουν τις ΜΚΟ ως οργανώσεις πρότυπα ανθρωπισμού και ευαισθητοποίησης και απόψεις που θεωρούν τις ΜΚΟ κατασκεύασμα ενός συστήματος που αδυνατεί να καλύψει τις βασικές ανάγκες μιας μεγάλης κατηγορίας ανθρώπων και στο πρόσωπο των οργανώσεων αυτών, βρίσκει ένα καλό συνήγορο . Θεωρίες που θεωρούν ότι οι ΜΚΟ θα παίξουν

το βασικό ρόλο στην αντιμετώπιση των δεινών του αναπτυσσόμενου κόσμου και απόψεις που υποστηρίζουν πως οι οργανώσεις αυτές έρχονται να κατευνάσουν την οργή του κόσμου απέναντι στους υπεύθυνους αυτής της κατάστασης .

Με την παραδοχή ,ότι οι οργανώσεις αυτές υπάρχουν , δρουν , πολλαπλασιάζονται και διαδραματίζουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια πραγματικότητα , ξεκινάει η μελέτη τους .

Ακολουθεί μια κατηγοριοποίηση των οργανώσεων αυτών με βάση :

- Τη χρονική στιγμή εμφάνισης
- Το μέγεθος
- Το τρόπο δράσης
- Την οργάνωση
- Το πεδίο δραστηριοποίησης

Το επόμενο βήμα, είναι να καταγραφούν οι κύριοι λόγοι που οδήγησαν στην ανάπτυξη των μορφών αυτών , επικεντρώνοντας κυρίως σε πέντε :

- Την αδυναμία του κράτους να παρέχει το δημόσιο αγαθό και να καλύπτει βασικές ανάγκες μερίδας πληθυσμού.
- Την υποχώρηση των κοινωνικών κινημάτων .
- Την εντεινόμενη διαδικασία παγκοσμιοποίησης .
- Την αποστασιοποίηση του κόσμου από την ενεργό ενασχόληση με την πολιτική .
- Το πρόσφορο για τέτοιες δράσης έδαφος των πρώην Σοσιαλιστικών κρατών από τη δεκαετία του 1990.

Αναφορές γίνονται για τις κύριες μορφές δράσης των ΜΚΟ καθώς και για τις συνηθέστερες μορφές χρηματοδότησης .

Επίσης , παρουσιάζεται ο θεσμός της Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Δ.Α.Σ)μέσα από τα κυριότερα όργανά του , τις μεγάλες διεθνείς οργανώσεις και τη συνεργασία με τις ΜΚΟ . Παρουσιάζονται οι κύριοι στόχοι του θεσμού της Δ.Α.Σ και οι κύριες λειτουργίες της . Τέλος αναλύεται η ελληνική υπηρεσία της Δ.Α.Σ και μέρος των δράσεών της ανά το κόσμο από το 1997 , με συγκεκριμένους πίνακες και στατιστικά στοιχεία .

Το τρίτο κεφάλαιο της εργασίας αποτελεί την μελέτη συγκεκριμένων δειγμάτων , αν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν έτσι , ελληνικών ΜΚΟ . Δύο από τις τέσσερις οργανώσεις που μελετήθηκαν για την εξαγωγή συμπερασμάτων ήταν η οργάνωση της Αλληλεγγύης και του ελληνικού τμήματος των Γιατρών Χωρίς Σύνορα .

Η Αλληλεγγύη αποτελεί την ΜΚΟ της Εκκλησίας της Ελλάδος .Η Αλληλεγγύη επιλέχθηκε να είναι μια από τις πολλές ελληνικές ΜΚΟ που μπορεί κάποιος να συναντήσει στα πλαίσια της εργασίας για τρεις βασικούς λόγους :

- Από το 2002 που ιδρύθηκε παρουσιάζει μια ιδιαίτερη δυναμική . Χρόνο με το χρόνο παρουσιάζει έντονη ανάπτυξη , συνεργασία με οργανώσεις του εξωτερικού , και αύξηση του αριθμού των ευεργετούμενων από τη δράση της.
- Αναπτύσσει δράση τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό , άλλοτε σε συνεργασία με την Υ.Δ.Α.Σ, άλλοτε σε συνεργασία με άλλες οργανώσεις ,και πολλές φορές με τις δικές της δυνάμεις μόνο.
- Προέρχεται από ένα χώρο με ιστορία στη χώρα μας στον τομέα της ενίσχυσης ευπαθών ομάδων , την Εκκλησία της Ελλάδος .

Μέσα από τη χρήση του ερωτηματολογίου , την συζήτηση με τον εκπρόσωπο της Αλληλεγγύης , τα έντυπα υλικά της οργάνωσης , και την επίσημη ιστοσελίδα της οργάνωσης συγκεντρώθηκε ένας μεγάλος όγκος πληροφοριών που αφορούσε την λειτουργία , τη δράση και τις αντιλήψεις της οργάνωσης . Το αποτέλεσμα ήταν να αναλυθούν στοιχεία όπως :

- Η ταυτότητα της οργάνωσης
- Χαρακτήρας και σκοποί της οργάνωσης
- Μέσα επίτευξης των στόχων της οργάνωσης
- Η δομή της οργάνωσης
- Το ανθρώπινο δυναμικό
- Οι οικονομικοί πόροι της
- Η δράση της Αλληλεγγύης στην Ελλάδα
- Η διεθνής δράση της Αλληλεγγύης
- Πως αντιλαμβάνεται η Αλληλεγγύη το μέλλον των ΜΚΟ στην Κοινωνία των Πολιτών , τα κύρια ζητήματα που πρέπει να απαντηθούν για τις ελληνικές ΜΚΟ ,τις προκλήσεις του αύριο και το μέλλον της Αλληλεγγύης .Επίσης απαντήσεις στους επικριτές της δράσεις των ΜΚΟ .

Το δεύτερο μέρος του τρίτου κεφαλαίου αναφέρεται στο ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ . Η διαδικασία συλλογής πληροφοριών παραμένει η ίδια . Το ερωτηματολόγιο με την συζήτηση που ξεκινάει με τους ανθρώπους της οργάνωσης και μια σειρά έντυπου υλικού που δόθηκε από την οργάνωση και βρέθηκε στην ιστοσελίδα των Γ.Χ.Σ Ελλάδος .Και το υλικό που συγκεντρώθηκε κάλυψε όλες πτυχές της ζωής και της λειτουργίας της οργάνωσης εξετάσαμε στην Αλληλεγγύη , κάνοντας και μια πρόσθετη αναφορά στο ποιες είναι οι κύριες ασθένειες που αντιπαλεύει η οργάνωση, καθώς και τη σχέση της με διεθνείς οργανισμούς και βέβαια με το διεθνές κίνημα των Γ.Χ.Σ .

Στην περίπτωση των Γ.Χ.Σ παρατηρείται μια παραπάνω εμβάθυνση στο σχεδιασμό και την πραγματοποίηση των προγραμμάτων , πράγμα που οφείλεται και στο γεγονός ότι στη συζήτηση συμμετείχαν όχι ένα, αλλά τρία μέλη της οργάνωσης .Επίσης δόθηκε η δυνατότητα να καλυφθούν ερωτήματα σε σχέση με γεγονότα που προκαλούν περιέργεια , όπως το γιατί η οργάνωση για πέντε περίπου χρόνια ήταν εκτός του διεθνούς κινήματος των Γ.Χ.Σ .

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** αναλύονται δύο ακόμα οργανώσεις . Η τρίτη στη σειρά οργάνωση –δείγμα είναι η Ευρωπαϊκή Προοπτική .Και σε αυτή την οργάνωση οι πλευρές που εξετάζουμε όσον αφορά τη λειτουργία και τη δράση είναι περίπου οι ίδιες που αναλύσαμε και στις προηγούμενες δύο . Ο λόγος είναι το ότι προσπαθούμε μέσα από την καταγραφή της ίδιας πλευράς της ζωής των οργανώσεων να βγάλουμε στο τέλος ολοκληρωμένα συμπεράσματα για την γενική εικόνα και λειτουργία των ελληνικών ΜΚΟ .

Στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Προοπτικής έχουμε να κάνουμε με μια οργάνωση που κατά κύριο λόγο έχει ως βασικό αντικείμενο δράσης τη πραγματοποίηση προγραμμάτων ολοκληρωμένης ανάπτυξης και λιγότερο έκτακτης βοήθειας σε πληθυσμούς που έχουν άμεση ανάγκη .Το στοιχείο αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να μελετήσουμε μια άλλη κατηγορία ΜΚΟ που θα είναι αρκετά χρήσιμη για την εξαγωγή συμπερασμάτων για το σύνολο των μορφών των ΜΚΟ που συναντάμε στη χώρα μας .

Στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζεται και η τέταρτη στη σειρά ΜΚΟ , το ελληνικό τμήμα της Action Aid , η Action Aid Hellas . Και αυτή η οργάνωση παρουσιάζει ιδιαιτερότητες που είναι σημαντικό να συμπληρώσουν την εικόνα των ΜΚΟ της χώρας μας . Παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η μελέτη της , τόσο γιατί διαγράφει τα τελευταία χρόνια έντονη δράση , όσο και για το γεγονός πως ανήκει σε ένα πολύ μεγάλο παγκόσμιο δίκτυο με το οποίο έχει μια πολύ στενή συνεργασία , στοιχείο που έχει ιδιαίτερη αξία να μελετηθεί .Έχει αξία και από την άποψη του να παρουσιαστεί μια από τις μορφές δικτύων που συναντάμε πολύ συχνά στο εξωτερικό σε επίπεδο διεθνών κινημάτων οργανώσεων και βέβαια να μελετήσουμε και την αναπτυξιακή βοήθεια που εκφράζεται με τη δημιουργία κοινοτήτων βιώσιμης ανάπτυξης .

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** και τελευταίο , έχει φτάσει η ώρα των συμπερασμάτων . Όλα τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τις τέσσερις οργανώσεις , θα μας βοηθήσουν να βγάλουμε τα συμπεράσματα για τη γενική εικόνα που παρουσιάζει η ζωή και η δράση των ελληνικών ΜΚΟ .Έτσι παρουσιάζουμε μια γενικευμένη εμπειρία για τις ελληνικές ΜΚΟ στους εξής τομείς :

- Η σχέση των ελληνικών ΜΚΟ με την Υ.Δ.Α.Σ
- Το ανθρώπινο δυναμικό των ελληνικών ΜΚΟ
- Η δομή των ελληνικών ΜΚΟ
- Οι πόροι των ελληνικών ΜΚΟ
- Η σχέση των ελληνικών ΜΚΟ με τους εθελοντές
- Τα κύρια ζητήματα που πρέπει να απαντηθούν
- Το αύριο των ελληνικών ΜΚΟ έτσι όπως το αντιμετωπίζουν οι άνθρωποί τους.

Τα συμπεράσματα βέβαια που ο καθένας μπορεί να βγάλει είναι πολλά . Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τη μελέτη τεσσάρων μεγάλων οργανώσεων , γίνεται μια προσπάθεια , να βγάλει στο κεφάλαιο αυτό ο αναγνώστης όσο το δυνατόν πιο αντικειμενικά συμπεράσματα από την ελληνική πραγματικότητα αυτών των οργανώσεων και το μέλλον τους , τόσο στην Ελλάδα όσο και σε διεθνές επίπεδο .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΞΑΝΑΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

Από το 1989 και έπειτα και τις αλλαγές στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες δημιουργείται μια νέα ισορροπία στον πλανήτη. Η ισορροπία του «ενός» κατά γενική ομολογία. Οι τεράστιες αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό της ανατολικής Ευρώπης ξημέρωσαν στο κόσμο μια νέα τάξη πραγμάτων. Ο καπιταλισμός ως σύστημα φαίνεται να γιορτάζει μια μεγάλη νίκη επικράτησης και οι υποστηρικτές του νιώθουν πλέον δικαιωμένοι σε πρακτικό επίπεδο μετά από 71 χρόνια σκληρής διαμάχης με το Μαρξ. . Σε επίπεδο λίγων κρατών η προσπάθειες για εδραίωση του σοσιαλισμού συνεχίστηκαν. Σε άλλα κράτη για λίγο και σε άλλα έως και σήμερα. Το γεγονός πάντως ήταν ένα .Εάν όχι για πολύ , προς στιγμήν τουλάχιστον φάνηκε η πλάστιγγα να γέρνει υπέρ της μίας πλευράς.

Δεν ήταν λίγοι αυτοί που έσπευσαν να πουν ότι η ιστορία έχει πλέον δρομολογηθεί. Δεν ήταν λίγοι αυτοί που έσπευσαν να πουν ότι ο πόλεμος των ιδεολογιών τελείωσε. Κάποιοι συνέδεσαν το γεγονός ακόμα και με το Φουκουγιάμα και το ``τέλος της ιστορίας``. Πανεπιστημιακοί , πολιτικοί , καλλιτέχνες , άνθρωποι του πνεύματος , αλλά και απλοί άνθρωποι γενικότερα, υιοθέτησαν σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό αυτή την άποψη. Οι μεγάλες πολιτικές κόντρες μειώθηκαν και οι πολίτες αποτραβήχτηκαν από τα κόμματα σε ένα μεγάλο βαθμό. Οι εκλογές στις Η.Π.Α. κρίνονταν από το 25% των πολιτών, στην Ευρώπη από ένα μεγαλύτερο ποσοστό που όμως δεν θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι καθησυχαστικό, με τελευταίες φωτεινές εξαιρέσεις έως και πριν λίγο καιρό ,την Ελλάδα και τη Γαλλία. Οι χώρες του πρώην σοσιαλιστικού μπλοκ κάνανε, με εξαίρεση τη Γιουγκοσλαβία ,τα αδύνατα δυνατά να ενταχθούν ιδεολογικοπολιτικά άλλες στην αμερικάνικη δύση και άλλες στην ευρωπαϊκή δύση. Όλα φάνηκαν να παίρνουν ένα δρόμο που θέλει μεγάλη συζήτηση για να καταλήξει κανείς εάν ήταν ο σωστός ή όχι.

Και μέσα στην μεγάλη ησυχία, έρχεται ο πρώτος πόλεμος στο Ιράκ. Χιλιάδες άμαχοι σφαγιάζονται. Η κοινή γνώμη καταδικάζει την εισβολή και τη δολοφονία αθώων. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με κάποιες εξαιρέσεις προβάλανε τη βαρβαρότητα , αναδείξανε το δίκαιο . Οι πρώτες διαμαρτυρίες από κάποια πολιτικά κόμματα ξεκινήσανε και καθημερινά όλο και μεγαλύτερες γίνονταν οι ανένταχτες σε κόμματα ομάδες ανθρώπων που εναντιώθηκαν στο πόλεμο.

Και μετά έρχεται ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία. Χιλιάδες νεκροί , παράλυτοι και τραυματίες. Πόλεις κατεστραμμένες , τεράστιες εκτάσεις καμένες, ουράνιο στον αέρα και οι πρώτες τερατογεννήσεις των Βαλκανίων από τα χημικά που έπνιξαν την περιοχή. Εικόνες φρίκης κάνουνε το γύρω του πλανήτη .Η ανθρωπιά τελειώνει εκεί που πέφτει η πρώτη βόμβα σε νοσοκομείο με νεογέννητα παιδιά και ανυπεράσπιστες μητέρες .Και ξαφνικά εκατομμύρια κόσμου στους δρόμους , με ή χωρίς σημαίες και ανθρώπινες ασπίδες στις γέφυρες της Γιουγκοσλαβίας από ανθρώπους από κάθε γωνιά του πλανήτη. Ανακοινώσεις καταδίκης από κάποιους διεθνείς οργανισμούς. Γιατροί ξεκινάνε , ακόμα και από τη χώρα μας , και πηγαίνουν να δώσουν τη βοήθειά

τους εκεί που χρειάζεται παίζοντας κυριολεκτικά τη ζωή τους κορώνα – γράμματα. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις καταφτάνουν με φάρμακα , τρόφιμα, ρούχα και κάθε είδος πρώτης ανάγκης και ακόμα και μετά το τέλος του πολέμου συνεχίζουν να βοηθάνε με κατασκευές σχολείων , σπιτιών , νοσοκομείων, έργων υποδομής και κάθε είδους στήριξη στην ισοπεδωμένη Γιουγκοσλαβία με τους περίπου 1,2 εκατομμύρια πρόσφυγες.¹

Παράλληλα με τα παραπάνω σε πολλές ακόμα γωνιές του πλανήτη άνθρωποι που χρειάζονται βοήθεια. Υπολογίζεται το 2001-2002 σύμφωνα με έρευνα της EUROPA ότι το 28% του παγκόσμιου πληθυσμού ζει με λιγότερο από ένα δολάριο τη μέρα. Στην υποσαχάρια Αφρική μόνο , ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε αυτά τα επίπεδα φτώχειας αγγίζει με την ίδια έρευνα τα 314 εκατομμύρια πληθυσμό. Πολλές περιοχές του πλανήτη μαστίζονται από έλλειψη νερού , τροφής και χιλιάδες είναι τα θύματα της πείνας και των ασθενειών όπως το AIDS κάθε ηλικίας πράγμα που προκαλεί καθημερινά αντιδράσεις από μεγάλη μερίδα κόσμου και κινητοποιεί οργανώσεις κάθε είδους.²

Και το φαινόμενο αυτό επεκτείνεται ακόμα και στις κοινωνίες που θεωρούνται ότι παρουσιάζουν μεγάλα επίπεδα οικονομικής μεγέθυνσης αφού ο αριθμός των ανέργων μεγαλώνει , όπως και ο αριθμός των άστεγων και των ανθρώπων που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας.

Οι φυσικές καταστροφές πλήττουν το μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη ,σε σημείο που για πρώτη φορά στα χρονικά οι επιστήμονες μπορούν να προσδιορίσουν το τέλος του πλανήτη εάν δε λάβουμε τα κατάλληλα μέτρα προστασίας. Και εδώ πάλι, οργανώσεις οικολογικές , συντονισμένες κινήσεις πολιτών , με ή χωρίς κομματική υποκίνηση , καθώς και μια μερίδα πολιτικών και ανθρώπων των γραμμάτων και των τεχνών , δίνουν καθημερινές μάχες για τη σωτηρία του οικοσυστήματος. Οικίες φαντάζουν άλλωστε πλέον εικόνες όπως αυτές μελών ακτιβιστικών οργανώσεων που δένονται σε πλοία που προκαλούν μόλυνση ή που ετοιμάζονται να κάνουν δοκιμές ``νέων όπλων`` , καταστροφικών για την υγεία των κατοίκων όλων των γύρω περιοχών.

Όλοι θυμόμαστε βέβαια και το φονικό τσουνάμι στις 26 Δεκεμβρίου του 2004 , με τους 230.000 νεκρούς , που έπληξε τις χώρες της περιοχής του Ινδικού ωκεανού και που μόλις βγήκε στην επιφάνεια ότι μπορεί να μην οφείλεται σε φυσικά αίτια αλλά σε πυρηνικές δοκιμές στον υποθαλάσσιο χώρο της εκεί περιοχής, ξεσήκωσε μια τεράστια συζήτηση ξανά σχετικά με τα πυρηνικά που διαθέτει κάθε χώρα και τη χρήση τους τώρα ή μελλοντικά.³

Τα καλοκαιρινά γεγονότα της Γένοβα έφεραν στην επιφάνεια με ιδιαίτερα έντονο τρόπο τη συζήτηση περί «παγκοσμιοποίησης»,« κοινωνίας των πολιτών» , «κοινοτισμού» και άλλων εννοιών που για χρόνια είχαν μείνει στο σκοτάδι των συζητήσεων που κάνανε λίγοι κοινωνιολόγοι σε φιλολογικό επίπεδο περισσότερο . Χιλιάδες κόσμου από κάθε μεριά του πλανήτη συγκεντρώθηκαν στη Γένοβα και διαδήλωσαν ενάντια στο πόλεμο κυρίως και τη φτώχεια .

¹ Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα.

² www.europa.gr -Στατιστικά Στοιχεία.

³ Ελευθεροτυπία 27/12/2005.

Ακολουθεί μια σειρά κινητοποιήσεων σε κάθε σημείο που συγκεντρώνονται υπουργοί κρατών για να πάρουν αποφάσεις για το μέλλον του πλανήτη, άλλες με ακραίες διαστάσεις και άλλες πιο οργανωμένες και με λιγότερες συγκρούσεις.

Το καλοκαίρι του 2003 στην χώρα μας , πληθυσμός από όλη την Ελλάδα ακολουθεί σε όποιο σημείο συνεδριάζουν τους υπουργούς κρατών των ισχυρών του πλανήτη και διαδηλώνουν πλέων ακόμα πιο συγκεκριμένα για κάθε πρόβλημα , ξεκινώντας από τα εργασιακά στο Ναύπλιο και καταλήγοντας στην Θεσσαλονίκη , την πόλη την οποία κατέκλυσαν διαδηλωτές από όλο τον κόσμο , διαδηλώνοντας ενάντια στη φτώχεια , την πείνα , τον πόλεμο, την ανεργία , την καταστροφή του περιβάλλοντος , την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , το ρατσισμό , τη βία και άλλα.

Όλες οι παραπάνω αναφορές , που αποτελούν ένα μικρό μόνο μέρος της συνολικής δραστηριοποίησης του κόσμου , μας δίνει σε ένα βαθμό μάλλον ένα μήνυμα διαφορετικό από αυτό που ανέφεραν πριν από κάποια χρόνια κάποιοι , ότι ο πόλεμος των ιδεολογιών έχει τελειώσει. Εδώ και κάποια χρόνια αντίθετα βλέπουμε να ξαναγεννιέται η συζήτηση σχετικά με όρους όπως διακυβέρνηση , κράτος , πολιτικές, εξουσία , πολίτης και άλλα. Το ίδιο έντονα συζητούνται και έννοιες όπως φιλελευθερισμός , σοσιαλδημοκρατία , μαρξισμός, αναρχία , σοσιαλισμός , καπιταλισμός . Μέρα με τη μέρα όλο και περισσότερα κόμματα , ακαδημαϊκοί , άνθρωποι των τεχνών και του πολιτισμού γενικότερα , αλλά και απλοί άνθρωποι εντάσσονται ξανά μέσα σε μια μεγάλη κουβέντα που έχει ξεκινήσει για το πως "θα κάνουμε τον κόσμο καλύτερο", πως θα του γιατρέψουμε τις πληγές . Και οι διαμάχες παίρνουν έκταση καθημερινά . Ένα μικρό παράδειγμα είναι αυτό ίσως των φιλειρηνικών κινημάτων , που για κάποιους είναι το μήνυμα αντιπολεμικό και για άλλους αντιιμπεριαλιστικό .

Μέσα σε αυτή τη νέα κατάσταση λοιπόν ξαναζωντάνεψε και η κουβέντα για το "ρόλο του πολίτη" . Τη θέση του σε αυτές τις εξελίξεις . Η έννοια της "Κοινωνίας των Πολιτών" μπαίνει έντονα στη σύγχρονη πολιτική κουβέντα . Καθορίζεται εκ' νέου από πολιτικά κόμματα , διεθνείς οργανισμούς , ακαδημαϊκούς , κοινωνιολόγους , οικονομολόγους , εφημερίδες , κανάλια , ακόμα και από συνδικαλιστικές οργανώσεις. Η αντιπαράθεση σε σχέση με το ρόλο της φαίνεται μέρα με τη μέρα να γίνεται όλο και πιο έντονη, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο .Τόσο οι υποστηρικτές της όσο και οι πολέμιοί της φαίνεται να έχουν ένα ισχυρό ιδεολογικό οπλοστάσιο και καθημερινά δίνουν τη μάχη της επικράτησης , σε ένα "πόλεμο" που ακόμα η μεγάλη μερίδα του κόσμου προσπάθεια να ψηλαφίσει με δειλά αλλά ουσιαστικά βήματα.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ

Ένα από τα ελάχιστα κοινά σημεία των δύο πλευρών είναι η αφετηρία της έννοιας που για την πλειοψηφία των ερευνητών , είναι το 1594 στην Αγγλία από το Richard

Hooker. Αργότερα συναντάμε την έννοια της Κοινωνίας των Πολιτών στον Hobbes και στο Locke. Έκτοτε ο όρος ο ορισμός έχει υποστεί τροποποιήσεις . ⁴

Σύμφωνα με το Δ.Σωτηρόπουλο διεθνώς η κοινωνία των πολιτών αποτελεί αντικείμενο μελέτης δύο κυρίως προσεγγίσεων : από τη μία της πολιτικής θεωρίας και κυρίως της θεωρίας της δημοκρατίας , και από την άλλη από την πλευρά της συγκριτικής πολιτικής επιστήμης και της συγκριτικής κοινωνιολογίας . ⁵

Η κουβέντα για την κοινωνία των πολιτών φαίνεται να ανάβει ξανά στα μέσα της δεκαετίας του 1970 και να δυναμώνει όσο προχωράμε προς το 1980. Στο πρόλογο της μετάφρασης του βιβλίου του Ernest Gellner « Η κοινωνία των πολιτών και οι αντίπαλοί της » ο Ηλίας Κατσούλης αναφέρει τα πρώτα έντονα και με συνέχεια ψήγματα της έννοιας αυτής στον αιώνα που πέρασε ,στην Τσεχοσλοβακία και πιο συγκεκριμένα στην ομάδα " Χάρτα 77 " και λίγο πιο μετά στην Πολωνία με το συνδικάτο "Αλληλεγγύη" . Και αναφερόμαστε σε συντονισμένες προσπάθειες ανθρώπων που διεκδικούσαν μεγαλύτερο μέρος στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη δημόσια ζωή , καθώς και μέρος της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας από διακυβέρνηση με χαρακτήρα κεντρικού σχεδιασμού. Μία μεγάλη μερίδα μελετητών θεωρεί ότι τα κύρια πρώτα ρεύματα δράσης που εντάσσονται στην κοινωνία των πολιτών αναπτυχθήκανε στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες κυρίως από το 1975 και μετά με χαρακτηριστικά αντίδρασης στα εκεί πολιτικά καθεστώτα , ανοίγοντας ζητήματα πολιτικών ελευθεριών μέσα στο ίδιο το σύστημα έως και πλήρους αλλαγής του πολιτικού συστήματος . ⁶

Κατά τον Ε.Ρούκουνα , σημείο εκκίνησης της κοινωνίας των πολιτών αποτελούν οι Σκοτσέζοι διανοητές του 18^{ου} αιώνα και ακόμα πιο συγκεκριμένα χαρακτηριστικά παίρνει όπως ο ίδιος συνεχίζει κατά το 19^ο αιώνα , συνδέοντάς το φαινόμενο με την κατάργηση της δουλείας , την ανάδειξη του γυναικείου κινήματος και του συνδικαλισμού καθώς και την προστασία των ασθενών , τραυματιών , αιχμαλώτων και αμάχων κατά τις ένοπλες συρράξεις.⁷

Και η ιδεολογική κόντρα καλά κρατεί αφού μπαίνουν ζητήματα τόσο από τους υποστηρικτές του φαινομένου της κοινωνίας των πολιτών όσο και από τους πολέμιούς της. Για παράδειγμα δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν τα φιλειρηνικά κινήματα ενάντια στο πόλεμο του Βιετνάμ δείγματα μιας κοινωνίας πολιτών που έμπαινε σε μια νέα βάση και έπαιρνε ξανά πνοή ; Ή για παράδειγμα πολλές είναι οι ενστάσεις από υποστηρικτές των πρώην σοσιαλιστικών χωρών για τον "αθώο" ρόλο που έπαιξαν και τον "αυθόρμητο" χαρακτήρα που είχαν αυτές οι κινήσεις πολιτών . Κάποιοι υποστηρίζουν ότι εκφράστηκε μια αγανάκτηση και κάποιοι άλλοι πως τέτοιες κινήσεις αποτέλεσαν ένα ακόμα δούρειο ίππο της δύσης για μεγαλύτερη δυνατότητα παρέμβασης στο ανατολικό στρατόπεδο .

⁴ Βασίλης Λιόσης , Κοινοτισμός-Κοινωνία των Πολιτών – Κοινωνική Οικονομία , *ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ* (2003) ΤΕΥΧΟΣ 1^ο , εκδ. Σύγχρονη Εποχή , Αθήνα .

⁵ Δ.Α.Σωτηρόπουλος (επιμέλεια) (2004) *Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ. Ποταμός , Αθήνα.

⁶ Ernest Gellner , Ηλίας Κουσκούβελης (επιμέλεια) (1996) , *Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΗΣ .ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ* , εκδ. Παπαζήση , Αθήνα.

⁷ Ε.Ρούκουνας , Συνέντευξη στον Σ.Ν.Κοδέλλα .(15/2/2005), Ομιλία στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο .

Εν πάση περιπτώσει σκοπός του κεφαλαίου αυτού δεν είναι να βγουν συμπεράσματα για το τι έγινε ή τι δεν έγινε τότε. Ο λόγος που έγινε η παραπάνω αναφορά και η διάσταση απόψεων είναι για να ενισχυθεί η άποψη που προαναφέρθηκε στο ότι η κουβέντα για την κοινωνία των πολιτών και για τα βασικά στοιχεία που εμπεριέχει είναι βαθιά πολιτική και ο διάλογος που έχει ξεκινήσει έχει παρελθόν, παρόν και σίγουρα θα έχει μέλλον.

Το να δώσει κανείς έναν ακριβή ορισμό της κοινωνίας των πολιτών σε θεωρητικό επίπεδο αλλά και με βάση την πρακτική της πλευρά έτσι όπως σήμερα γίνεται κατανοητή είναι μάλλον θα λέγαμε δύσκολο. Και είναι δύσκολο για μια σειρά από λόγους, στους οποίους η πλειοψηφία της σύγχρονης βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας καθώς και η εμπειρική παρατήρηση συμφωνούν.

Καταρχάς κυρίως η θεωρητική μελέτη του φαινομένου έτσι όπως σήμερα υποστηρίζεται ότι το ζούμε, δεν έχει πολλά χρόνια που έχει ξεκινήσει, και αυτό αποδεικνύεται περίτρανα από την σχετικά μικρή βιβλιογραφία που υπάρχει όσον αφορά το θέμα. Μάλιστα στη χώρα μας κατά κύριο λόγο βασιζόμαστε κυρίως σε μεταφρασμένες μελέτες του εξωτερικού.

Έπειτα η σχετική αρθρογραφία που υπάρχει, συναντάται τα οχτώ κυρίως τελευταία χρόνια στο εξωτερικό, και στη χώρα μας τα τέσσερα τελευταία, σε κυριακάτικα κυρίως φύλλα εφημερίδων.

Το φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών είναι ένα θέμα το οποίο δεν μπορούμε ξεκάθαρα να το οριοθετήσουμε αφού εμπεριέχει δράσεις ανθρώπων από διάφορους χώρους εργασίας και ιδεολογίας, πλειάδα θεσμών και οργανώσεων, που πολλές φορές μπορεί να μην έχουν κανένα κοινό στοιχείο, αλλά κάποια στιγμή να βρεθούν στα πλαίσια αυτού που σχετικά θα προσπαθήσουμε να ονομάσουμε κοινωνία των πολιτών.

Επίσης όπως θα καταλάβει κάποιος που θα προσπαθήσει να βγάλει ακόμα πιο διεξοδικά συμπεράσματα, η μελέτη του φαινομένου βασίζεται κυρίως στην μελέτη εμπειρικών στοιχείων και σε μαρτυρίες ανθρώπων που στον ένα ή στον άλλο βαθμό εντάσσουν τον εαυτό τους στη διαδικασία αυτή μέσα από κάποια από της πτυχές της κοινωνίας των πολιτών.

Ο όρος κοινωνία των πολιτών έχει υιοθετηθεί πλέον από ένα πλήθος πολιτικών κομμάτων στο κόσμο που πλέον είναι δύσκολο ακόμα και ιδεολογικά να τον περιορίσουμε ή καλύτερα να τον προσδιορίσουμε. Άλλωστε και την εμπειρία από την δική μας χώρα να δούμε, διαπιστώνουμε ότι στην πλειοψηφία τους τα κόμματα συμπεριλαμβάνουν σε επίπεδο προγραμματικών δηλώσεων τουλάχιστον το στόχο για την ενίσχυση του φαινομένου τόσο εσωτερικά όσο και την διεθνή προοπτική του.

Συνεχίζοντας κανείς την έρευνα θα μπορούσε να ισχυριστεί μια πλειάδα ακόμα λόγους, απλά στο συγκεκριμένο κείμενο αναφέρονται αυτοί που έκαναν κυρίως αισθητή την παρουσία τους στην προσπάθεια ακριβούς προσδιορισμού της εργασίας.

Παρόλα αυτά θα ήταν λάθος να μην αναφέρουμε ότι σε άλλες χώρες έχουν γίνει πολύ σημαντικές καταγραφές για το θεωρητικό προσδιορισμό του φαινομένου της

κοινωνίας των πολιτών , όπως για παράδειγμα αυτό στο London School of Economics, αλλά και σε μια σειρά άλλων ερευνητικών κέντρων και περιοδικών .

Κατά την άποψή μου οφείλεται τόσο στο γεγονός ότι το ζήτημα θεωρητικά έχει τεθεί από πολύ νωρίτερα από τους κοινωνιολόγους όσο και στο ότι άργησε ο πολιτικός κόσμος της χώρας μας να τονίσει την διάσταση που είχε πάρει το φαινόμενο σε άλλα κράτη ακόμα και ευρωπαϊκά . Επίσης είναι γεγονός ότι οι σκέψεις που υπάρχουν στον ακαδημαϊκό κόσμο της χώρας μας , δεν έχει γίνει προσπάθεια να συγκεντρωθούν σε μορφή συλλογικών παρουσιάσεων αλλά κυρίως μέσα από σειρά ξεχωριστών άρθρων σε εφημερίδες και περιοδικά καθώς επίσης ελάχιστες είναι οι διοργανώσεις επιστημονικών ημερίδων και συζητήσεων.

Ωστόσο φαίνεται ότι σε κάποιο βαθμό υπάρχουν κάποιες καταγραφές από τις οποίες μπορούμε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα ο καθένας για το τι ακριβώς είναι και τι περιλαμβάνει αυτό το φαινόμενο που κατακλύζει τη καθημερινότητα μας , κατά πολλούς ουσιαστικά και ξεκάθαρα και κατά άλλους ασκόπως ή και σκοπίμως διογκωμένα. Σίγουρα σε κάποια χρόνια αυτά τα στοιχεία θα είναι πιθανόν ένα ελάχιστο δείγμα πηγών για τους κοινωνιολόγους ,τους πολιτικολόγους και τους οικονομολόγους του αύριο.

ΨΗΛΑΦΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ο Ernest Gellner αποτελεί έναν από τους βασικούς υπέρμαχους της αναγκαιότητας ουσιαστικής λειτουργίας της κοινωνίας των πολιτών. Συνδέει την επανεμφάνιση της αναγκαιότητας ενός τέτοιου ρεύματος με το πολιτικό τοπίο των πρώην σοσιαλιστικών χωρών που όπως χαρακτηριστικά αναφέρει « *...η έμπρακτη υλοποίηση του Μαρξισμού είχε οδηγήσει , οπουδήποτε και αν είχε εφαρμοστεί , σε αυτό που θα αποκαλούνταν ίσως Καισαρο- Παπο- Μαμμωνισμός , στη σχεδόν ολοκληρωτική συγχώνευση των πολιτικών , ιδεολογικών και οικονομικών ιεραρχιών...* » . Όπως επίσης συνεχίζει , ο Μαρξισμός έτσι όπως εφαρμόστηκε «*...δημιούργησε απομονωμένους , αμοραλιστές , κυνικούς , και χωρίς ευκαιρίες ατομικιστές , προσαρμοσμένους στη διγλωσσία και στην υποκρισία του συστήματος , αλλά ανίκανους να παράγουν αποτελεσματικό έργο...*» . Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα ανασύρθηκε κατά τον Gellner ο όρος "κοινωνία των πολιτών " εκ νέου από μακρινές και ξεχασμένες συζητήσεις , ο οποίος ήρθε για να φέρει κατά τον ίδιο πάλι ενθουσιασμό και να εμπνεύσει δράση.⁸

Ο πρώτος και πιο εμφανής ορισμός που πιστεύει ο Gellner ότι αντιστοιχεί στο φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών είναι «*... ένα σύνολο ποικίλων μη κυβερνητικών θεσμών αρκετά ισχυρών ώστε να αντισταθμίζουν το κράτος, και που ενώ δεν το εμποδίζουν να εκπληρώσει το ρόλο του ως εγγυητή της ειρήνης και διαιτητή μεταξύ μεγάλων συμφερόντων , μπορούν ωστόσο να το εμποδίσουν να κυριαρχήσει και να εκμηδενίσει το υπόλοιπο της κοινωνίας ...*» . Επίσης σημειώνει πως αν θα θέλαμε να ορίσουμε αποτελεσματικά την έννοια της κοινωνίας των

⁸ Ernest Gellner , Ηλίας Κουσκουβέλης (επιμέλεια) (1996) , *Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΗΣ .ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ* , εκδ. Παπαζήση , Αθήνα.

πολιτών θα έπρεπε να την αντιμετωπίσουμε σε πρώτη φάση ως την τμηματική κοινότητα , η οποία αποφεύγει την κεντρική τυραννία μετατρέποντας σταθερά το άτομο σε αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής υπομονάδας .

Ο Α.Ετζιόνι επισημαίνει ως σοβαρό πρόβλημα της εποχής μας το σεξουαλικό , καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως υπάρχει μια γενικότερη κρίση αξιών. Ωστόσο δεν παραλείπει να περιγράψει με μελανά χρώματα τις δραματικές αλλαγές που πραγματοποιούνται σε εργασιακό επίπεδο. Θεωρεί επίσης αναγκαία την επιβράδυνση στις προσαρμογές που επιβάλει η παγκοσμιοποίηση . Επίσης κάνει αναφορές στο ότι αναγκαίο είναι πλέον να δουλέψουμε στη βάση δημιουργίας κοινωνικών θέσεων εργασίας , μοίρασμα της εργασίας και ενίσχυση της ασφάλειας της θέσης εργασίας καθώς και διατήρηση ενός βασικού δικτύου κοινωνικής ασφάλισης και διαβίωσης .

Ο Τ.Ρίφκιν θεωρεί ότι το κυριότερο πρόβλημα της εποχής είναι οι καθοριστικές αλλαγές που έρχονται από την αντικατάσταση των εργαζομένων από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές καθώς και την αδυναμία της αγοράς και του δημόσιου τομέα να αντεπεξέλθουν στις νέες συνθήκες της αυξανόμενης τεχνολογικής ανεργίας και της μειούμενης καταναλωτικής ζήτησης . Επίσης τονίζει την διαρκή συρρίκνωση του δημόσιου τομέα και τον όλο και μεγαλύτερο εκτοπισμό του κράτους από μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες . Ο Ρίφκιν που επονομάζει πλέον την κοινωνία των πολιτών ως "τρίτο τομέα " θεωρεί ότι « διατέμνει την κοινωνία με μια φαρδιά λωρίδα εδάφους . Αναφέρεται στις "κοινοτικές δραστηριότητες " οι οποίες καλύπτουν όλο το φάσμα , από κοινωνικές υπηρεσίες μέχρι και μέριμνα για ζητήματα όπως έρευνα , υγεία παιδεία, θρησκεία , τέχνες και άλλα. Αναφέρει πως οργανισμοί κοινοτικών υπηρεσιών βοηθούν ανήμπορους , ηλικιωμένους , ανάπηρους , άστεγους και άπορους . Μεγάλη μερίδα ανθρώπων ως εθελοντές χτίζουν σπίτια σε φτωχές οικογένειες και άστεγους , προσφέρουν υπηρεσίες σε κρατικά νοσοκομεία , αναλαμβάνουν ρόλους θετών γονιών ή μεγάλων αδελφών για τα ορφανά μικρά παιδιά . Ο Ρίφκιν , ο οποίος εξετάζει αυτό που ονομάσαμε παραπάνω ως κοινωνία πολιτών , κοινοτικό τομέα και κοινοτικές υπηρεσίες , θεωρεί ότι πρόκειται για μια επαναστατική εναλλακτική λύση έναντι των παραδοσιακών μορφών εργασίας . Επίσης υποστηρίζει ότι είναι "πράξη βοήθειας " , ένα "άπλωμα χεριού " σε ανθρώπους και ομάδες που χρειάζονται βοήθεια .⁹

Ο Δ.Σωτηρόπουλος δηλώνει σε μία προσπάθεια να συγκεντρώσει σε λίγες λέξεις το φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών το εξής χαρακτηριστικό: «... **μεταφορικά μιλώντας, η κοινωνία των πολιτών, εκτείνεται σε ένα ευρύ δημόσιο χώρο από το κατώφλι του σπιτιού κάθε νοικοκυριού μέχρι τα κράσπεδα της εισόδου των κυβερνητικών κτιρίων...**».

Ο ίδιος συνεχίζοντας τονίζει πως «**θα μπορούσαμε να αντιληφθούμε την κοινωνία των πολιτών ως το σύνολο των κοινωνικών συσσωματώσεων , δηλαδή ομάδων πίεσης , κοινωνικών κινημάτων , εθελοντικών ομάδων , συλλόγων και σωματίων , καθώς και μη θεσμοθετημένων , άτυπων ομαδώσεων και δικτύων και των μεταξύ τους αλληλεπιδράσεων »**. Επίσης παρατηρεί πως η κοινωνία των πολιτών συγκροτούμενη από θεσμικές και μη κοινωνικές συσσωματώσεις , συνίσταται στη δημόσια αλληλεπίδραση προσώπων και ομάδων στον ευρύ χώρο που απλώνεται ανάμεσα στο νοικοκυριό και το κράτος. Στην κοινωνία των πολιτών δεν κατατάσσει

⁹ Jeremy Rifkin , *ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ* , (1996) , εκδ. Λιβάνη ,Αθήνα .

μόνο τους κλασικούς συλλογικούς φορείς με θεσμικό χαρακτήρα αλλά και νέες συσσωματώσεις που ίσως να μην είναι και θεσμοποιημένες , ούτε και τόσο προφανείς. Στους τελευταίους ο συγγραφέας συγκαταλέγει θεσμοθετημένα εργατικά συνδικάτα , οργανώσεις κοινωνικών κινημάτων και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

¹⁰

Άλλες σημαντικές όψεις της κοινωνίας των πολιτών κατά τον Δ.Σωτηρόπουλο είναι ο δημόσιος διάλογος και η πολιτική κινητοποίηση , τα οποία στη δημόσια σφαίρα προωθούνται από τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης όπως τα ΜΜΕ και τα πολιτικά κόμματα. Παράλληλα τοποθετεί την κοινωνία των πολιτών έξω από τους μηχανισμούς του κράτους , χωρίς ωστόσο να θεωρεί ότι είναι αδύνατη η κατά περίπτωση συνεργασίας των κρατικών μηχανισμών με τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών . Τα πολιτικά κόμματα αποτελούν κατά την άποψή του την τομή μεταξύ του κράτους και της κοινωνίας των πολιτών. Κάποιες συσσωματώσεις πολλές φορές δρουν συμπληρωματικά με το κράτος όπως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που αρκετά συχνά συνεργάζονται με κρατικούς φορείς για να συνδράμουν αποτελεσματικότερα όπου απαιτείται .

Ο Ν.Στυλιανίδης, φαίνεται να ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις απόψεις του Α.Σωτηρόπουλου. Κατά τον πρώτο λοιπόν, η κοινωνία των πολιτών δεν είναι ένας αναλλοίωτος ιδεατός τύπος. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι μεταβάλλεται στην πραγματικότητα και εννοιολογικά διευρύνεται. Η κοινωνία των πολιτών που αποτελείται από θεσμοθετημένους φορείς , αλλά και από άλλες συλλογικότητες και δράσεις που δεν είναι προφανείς και δεν είναι εύκολο να λειτουργήσουν ως αντικείμενο έρευνας . Έτσι , με βάση την ύπαρξη χαρακτηριστικών και θεσμών πέρα από αυτά που πλατιά αποδεχόμαστε ότι εμπεριέχονται στην έννοια της κοινωνίας των πολιτών , μπορούμε σε επίπεδο έρευνας να σχηματοποιήσουμε μία νέα κοινωνία πολιτών η οποία θα μπορούσε για διευκόλυνση να χαρακτηρίζεται ως κοινωνία πολιτών 1 , κοινωνία πολιτών 2 , κοινωνία πολιτών X , ανάλογα με τα καινούρια δεδομένα που θα επεξεργαζόμαστε .¹¹

Μάλιστα ο ίδιος απαριθμεί και μια σειρά από κριτήρια που πρέπει να έχουν κάποιες πρακτικές που θα χαρακτηρίζονταν ως "πρακτική της κοινωνίας των πολιτών". Το πρώτο κριτήριο είναι καταρχάς ο δημόσιος χαρακτήρας της πρακτικής .Έπειτα να μην υπάρχει νομική υποχρέωση για την εκτέλεσή της , να γίνεται στα πλαίσια του δημόσιου συμφέροντος , και βέβαια να παράγει δημόσια ωφέλεια. Τέλος να μην προέρχεται από το κράτος και φυσικά να μην είναι εμπορεύσιμη .

Για το Δ.Δημητράκο η κοινωνία των πολιτών είναι «...ένας ενδιάμεσος χώρος ανάμεσα στο κράτος και τον πολίτη , ένα πλέγμα διαδράσεων ανάμεσα σε εθελοντικές οργανώσεις , όπως οι οργανωμένες εκκλησίες , οι λέσχες ,οι σχολές , οι επαγγελματικές οργανώσεις κλπ. Η κοινωνία των πολιτών είναι ένα αντιστήριγμα στην πολιτική κοινωνία , δηλαδή το κράτος , και συγχρόνως εκούσιας συμμετοχής σε ένα πολιτικό και κοινωνικό σύνολο. ¹²

¹⁰ Δ.Α.Σωτηρόπουλος (επιμέλεια) (2004) *Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ.Ποταμός ,Αθήνα.

¹¹ Δ.Α.Σωτηρόπουλος (επιμέλεια) (2004) *Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ.Ποταμός ,Αθήνα.

¹² Βασίλης Λιόσης , Κοινοτισμός-Κοινωνία των Πολιτών – Κοινωνική Οικονομία , *ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ* (2003) ΤΕΥΧΟΣ 1^ο , εκδ. Σύγχρονη Εποχή , Αθήνα .

Ο Β.Βουτσάκης , ένα από τους ανθρώπους που έχει και αυτός εξετάσει αρκετά το φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών κάνει μια σημαντική παράθεση του ρόλου του εθελοντικού στοιχείου που διακατέχει την πλειοψηφία των δράσεων αυτού του ρεύματος .Εθελοντισμός σε επίπεδο ατομικό , σε επίπεδο ομαδικό , σε επίπεδο Οργανώσεων , σε επίπεδο κομμάτων. Μάλιστα διαχωρίζει την συμμετοχή των εθελοντών στην δράση της κοινωνίας των πολιτών στη διαβούλευση και στη διαχείριση των κοινών. Στην πρώτη περίπτωση βλέπουμε τους πολίτες να συμμετέχουν στη δημόσια συζήτηση ,ενώ στη δεύτερη να συναποφασίζουν μαζί με τους κρατικούς φορείς.¹³

Στα πλαίσια της αρθρογραφίας στον Τύπο μπορεί κανείς να συναντήσει μια σειρά από αναφορές για το τι είναι τελικά αυτό το φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών και πια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του.

Ο Ν.Μουζέλης γράφει «... Στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα , η αμφισβήτηση πρέπει να περάσει από τον πολιτικό και κοινωνικοοικονομικό χώρο , σε αυτόν της κοινωνίας των πολιτών ...Περνάμε με άλλα λόγια από αγώνες για τη διάχυση , εξάπλωση πολιτικών και κοινωνικοοικονομικών δικαιωμάτων σε αγώνες ...των δικαιωμάτων του πολίτη . Τα τελευταία συνδέονται με την ανάγκη ενεργοποίησης του πολίτη σε ένα τρίτο χώρο , που δε λειτουργεί ούτε στη βάση της κομματικοκρατικής λογικής , ούτε σε αυτή της αγοράς ...Η κεντροαριστερή στρατηγική της συμμετοχικής δημοκρατίας βασίζεται στη φόρμουλα : λιγότερο κράτος ...λιγότερη αγορά ...και περισσότερη κοινωνία των πολιτών (θεσμοθετημένη συνεργασία κομμάτων , ΜΚΟ , ανεξάρτητες αρχές ως αντίβαρο στην κομματικοκρατία , την αγοροκρατία κλπ) ...»¹⁴

Ο Ν.Γιαννής ένας αρκετά ένθερμος υποστηρικτής της δράσης της κοινωνίας των πολιτών, έρχεται να παραθέσει εκ μέρους της χώρας μας ένα ακόμα προσδιορισμό του φαινομένου, αν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί έτσι. Κάνει μάλιστα και ένα διαχωρισμό του όρου "κοινωνία των πολιτών" από αυτόν της "κοινωνία πολιτών". Δεν σημαίνει βέβαια πως μόνο αυτός έχει ασχοληθεί και προσδιορίσει αυτή τη διάκριση . Απλά στα πλαίσια της έντυπης αρθρογραφίας καταρχάς παραθέτουμε για τις ανάγκες της εργασίας αυτή την άποψη και λόγω του ότι αποτελεί ένα δείγμα απόψεων που βρίσκονται με μορφή διαλόγου στο διαδύκτιο .

Για την κοινωνία πολιτών ο Ν.Γιαννής υποστηρίζει καταρχάς ότι αναφέρεται κυρίως στις οργανωμένες ομάδες πολιτών που επιδιώκουν από κοινού την επίτευξη ενός κοινωφελούς , κατά την εκτίμησή τους ,σκοπού . Η κοινωνία πολιτών σε επίπεδο ατόμων απαρτίζεται μόνο από ενεργούς πολίτες .Έκφραση της κοινωνίας πολιτών είναι τόσο οι παραδοσιακοί θεσμοί κοινωνικής εκπροσώπησης και συμμετοχής όσο και οι σύγχρονες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Εντάσσονται θεσμοί που συμπράττουν στη παραγωγή πολιτικής αλλά δεν αποτελούν μέρος της επίσημης πολιτικής διαδικασίας . Αυτός κατά τη γνώμη του είναι και ο σωστότερος ορισμός για το φαινόμενο που εξετάζουμε .

¹³ Δ.Α.Σωτηρόπουλος (επιμέλεια) (2004) *Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ.Ποταμός ,Αθήνα.

¹⁴ Ν.Μουζέλης , άρθρο στην εφημερίδα Το Βήμα 14/12/1997.

Από την άλλη η κοινωνία των πολιτών για τον ίδιο πάντα « ... αναφέρεται στη δράση των πολιτών ως μονάδων , οι οποίες συνιστούν ενδεχομένως ένα άθροισμα πρωτογενών πολιτικών υποκειμένων , χωρίς αυτά να συναρθρώνονται σε ένα ενιαίο υπο –σύνολο πέραν της εθνικής –κρατικής συγκρότησης και ταυτότητας. Οι πολίτες με αυτήν την έννοια είναι τα συνειδητά μέλη της οιονεί γενικής συνέλευσης του κράτους , δεν συγκροτούν όμως οργανωμένα συλλογικά πολιτικά υποκείμενα...» Είναι μια έννοια με σαφέστερο και πιο περιοριστικό ιδεολογικό περιεχόμενο από τον λαό .Ο λαός όπως υποστηρίζει, είναι το άθροισμα των πολιτών που με την τυπική έννοια του όρου προσέρχονται κάθε τετραετία στις κάλπες . Η συμμετοχή στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτών προϋποθέτει έναν ενσυνείδητο και ενημερωμένο πολίτη που προβληματίζεται με βασικά ζητήματα ανθρώπινης ύπαρξης και συνύπαρξης . Έναν πολίτη που καθημερινή επιδίωξη θα έχει να δώσει ένα ποιοτικότερο περιεχόμενο στο κράτος δικαίου και τη δημοκρατία. Το περιεχόμενο λοιπόν της κοινωνίας των πολιτών είναι ευρύτερο από αυτό της κοινωνίας πολιτών καθώς και ο αριθμός των ανθρώπων που μπορούμε να πούμε ότι μετέχουν στην πρώτη .¹⁵

Ο Ε.Ρούκουνας σε ένα πολύ γενικό ορισμό αναφέρει ότι η κοινωνία των πολιτών δεν είναι εύκολο να καθοριστεί με σαφήνεια αλλά κύρια υποδηλώνει την ύπαρξη διαφόρων μη κυβερνητικών οργανώσεων , ενώσεων ατόμων που συγκροτούνται και κινητοποιούνται για την προστασία και την διεκδίκηση «... **κοινών δικαιωμάτων και αγαθών...** » .Η κοινωνία των πολιτών όπως ο ίδιος συνεχίζει ή διεθνώς "civil society" σηματοδοτεί επαναδραστηριοποίηση του πολίτη και εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους όπως με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , την προστασία του περιβάλλοντος , με δράσεις ανθρωπιστικού χαρακτήρα . Επίσης «...**συμμετέχει στη θεμελίωση , την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των θεσμών με όραμα τη δημοκρατία ...**» .¹⁶

Καταγράψαμε παραπάνω ένα μέρος από απόψεις σχετικά με το τι ακριβώς εκφράζει ο όρος κοινωνία των πολιτών και σε ένα μικρότερο εύρος τι περιλαμβάνει με βάση τις προαναφερθείσες πηγές . Μπορούμε να πούμε ότι παρατηρήσαμε απόψεις ανθρώπων που θεωρούν πως η κρατική παρέμβαση δημιουργεί κυρίως πρόβλημα στην επίλυση των σύγχρονων προβλημάτων , απόψεις που θεωρούν πως η συνεργασία των πολιτών με λίγο κράτος είναι απαραίτητη , και άλλων που θεωρούν πως η ισόποση συνεργασία κράτους και κοινωνίας πολιτών είναι ο δρόμος προς τον επαναπροσδιορισμό αυτού που λέμε ιδανική κοινωνία με τα χαρακτηριστικά που κατά καιρούς της έχουμε δώσει από τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη μέχρι τους Γάλλους φιλοσόφους , το Μαρξ και τη σύγχρονη προβληματισμένη κοινότητα .

Είναι λοιπόν απαραίτητο να αναφέρουμε πως η κοινωνία των πολιτών δεν έχει μόνο προκαλέσει διαμάχες ως προς το πώς εκφράζεται , αλλά και σε ποιο βαθμό είναι τόσο αθώα και ευεργετική όσο φαίνεται . Η κοινωνία των πολιτών έτσι όπως προωθείται , έχει πολέμιους και ανθρώπους που θεωρούν ότι δεν είναι τίποτα άλλο από ένα καινούριο πiónι στα χέρια του συστήματος που δημιουργεί όλα αυτά τα προβλήματα που η πρώτη καλείται να επιλύσει.

¹⁵ Ν.Γιαννής .Περιοδικό Κίνηση Πολιτών (2002) .

¹⁶ Ε.Ρούκουνας , Συνέντευξη στον Σ.Ν.Κοδέλλα .(15/2/2005), Ομιλία στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο .

Η σημερινή αναρχική αντίληψη φαίνεται να βρίσκεται σε κάποια σχετική σύγχυση με την έννοια που εξετάζουμε . Από τη μία φαίνεται πως όροι όπως κοινή οικονομία , η διευρυμένη λήψη αποφάσεων και τα κοινοτιστικά χαρακτηριστικά κάποιοι τα συσχετίζουν με πρώιμα στάδια μιας κοινωνίας που κατευθύνεται προς την αναρχική κολεκτιβοποίηση . Χαρακτηριστικό είναι και το γεγονός πως σε πολλά έντυπα υλικά τους συγχέουν τις κοινότητες των Ζαπατίστας με την έννοια των κοινωνικών και κοινοτικών χώρων. Μια άλλη μερίδα της πλευράς αυτής φαίνεται πως με σκεπτικισμό βλέπει την ιδέα της κοινωνίας των πολιτών αφού από την άποψη του κοινοτισμού την ενθαρρύνουν , αναβιώνοντας και θεωρίες του Κάουτσκι περί αποτελεσματικότητας των κινημάτων όποιας μορφής και αν είναι αυτά , αλλά από την άλλη οι περισσότεροι εκφραστές της κοινωνίας των πολιτών και τα κινήματα που εμπεριέχονται σε καμία περίπτωση δεν κάνουν λόγο για σύγκρουση με τις κρατικές δομές εξουσίας , αλλά για συνεργασία των δύο πλευρών.

Ξεκάθαρη στάση φαίνεται βέβαια να παίρνουν οι πολιτικοί , διανοητές αλλά και υποστηρικτές γενικότερα του Μαρξισμού . Πολλές φορές σε επίπεδο διαμάχης έχει τεθεί το ζήτημα στους Μαρξιστές του τι θέση παίρνουν όσον αφορά την τοποθέτηση του Χέγκελ για το ότι το κράτος είναι η πραγμάτωση της ηθικής ιδέας , διαχωρίζει την ιδιωτική κοινωνία από το κράτος και επιδιώκει μέσω διαμεσολαβήσεων να αποκατασταθεί αυτή η σχέση υπό την κυριαρχία του κράτους . Οι μαρξιστές απαντούν σε αυτό ότι ο Χέγκελ φιλοσοφικοποιεί την αταξικότητα του κράτους και χρησιμοποιούν την τοποθέτηση του Μαρξ, ως απάντηση στην Εγελιανή φιλοσοφία, που λέει *«...δεν αναπτύσσει την ιδέα του με αφετηρία το αντικείμενο αλλά αντίστροφα το αντικείμενο που αναπτύσσει έχει ως αφετηρία την ιδέα του...»*

Οι μαρξιστές θεωρούν πως το φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών έχει βάση στο έργο των κλασικών ουτοπιστών σοσιαλιστών (Σαιν Σιμόν , Όουεν , Φουριέ) .Ο Κάρολος Φουριέ διακηρύσσει *«...το ανθρώπινο γένος μέλλει να χειραφετηθεί συνολικά και να οργανώσει τους θεσμούς της αλληλεγγύης του. Θα συσπειρωθεί σε κάθε τομέα γύρω από το μεθυστικό κάλεσμα της βιομηχανίας , που θα βασίζεται στην ελκυστικότητα της (...) και θα προσφύγει στη φυσική μέθοδο του εταιρισμού...»* . Φυσικά αυτό για τους μαρξιστές είναι εξ αρχής λάθος αφού έρχεται με βάση τους ίδιους σε αντιδιαστολή με την ιστορική αυτοτέλεια του προλεταριάτου και τους υλικούς όρους απελευθέρωσής του , καθώς επίσης δημιουργείται υποκατάσταση της κοινωνικής δράσης με κόσμους που δεν υπάρχουν αλλά οι ίδιοι τους κατασκευάζουν με το μυαλό τους .

Ο Β.Λιόσης σε γραπτό του για την κοινωνία των πολιτών είναι ξεκάθαρος πως *«...τέτοιες αντιλήψεις είναι αντιδραστικές αφού ζητάνε από την εργατική τάξη να βάλει φρένο στην ταξική πάλη και να συμβιβαστεί και πως η έκκληση στα φιλόπρωπα αισθήματα των αστών δεν έχει νόημα...»¹⁷*

Στην κριτική των μαρξιστών μπαίνουν μια σειρά από ζητήματα . Για παράδειγμα θεωρούν πως όλες οι αναλύσεις υπέρ της κοινωνίας των πολιτών παίρνουν ως βάση την κυριαρχία του συστήματος και σπάνια θίγουν ζητήματα κριτικής στις κοινωνικοοικονομικές δομές . Θεωρούν επίσης πως δεν γίνεται αναφορά στα πραγματικά αίτια που δημιουργούν όλα τα προβλήματα που αντιπαλεύουν οι

¹⁷ Βασίλης Λιόσης , Κοινοτισμός-Κοινωνία των Πολιτών – Κοινωνική Οικονομία , ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ (2003) ΤΕΥΧΟΣ 1^ο , εκδ. Σύγχρονη Εποχή , Αθήνα

υποστηρικτές της κοινωνίας των πολιτών αλλά κάνουν απλώς διαπιστώσεις και προσπαθούν να καλύψουν πρόχειρα τις κακοτεχνίες του συστήματος.¹⁸

Συνεχίζοντας ο Β.Λιόσης υποστηρίζει « *...Η όποια κριτική περιορίζεται στη μορφή διαχείρισης και αυτή πάλι είναι αρκούντως λειψή. Ο νεοφιλελευθερισμός εξυπηρετείται κατά τον καλύτερο τρόπο από τις διακηρύξεις των οπαδών της κοινωνίας των πολιτών, αφού ο «τρίτος τομέας» της οικονομίας εναρμονίζεται με την ατομική διαπραγμάτευση της εργατικής δύναμης, το χτύπημα εργασιακών σχέσεων και την εξαφάνιση των κοινωνικών παροχών...* »

Για την εθελοντική πλευρά της κοινωνίας των πολιτών πάλι η γνώμη του ίδιου πάλι είναι πως επιχειρείται από το σύστημα να δημιουργηθεί στην συνείδηση των ανθρώπων το αίσθημα ευθύνης για πράγματα που προέρχονται από το ίδιο το σύστημα, να παγιωθεί στη συνείδηση του κόσμου η φθηνή εργασία και βέβαια η απομάκρυνση από την οργανωμένη πάλη και διεκδίκηση. Δημιουργείται στρεβλή αντίληψη για το τι είναι κοινωνική αλληλεγγύη καθώς και το τι σημαίνει διεκδίκηση.

Για τους μαρξιστές τα πράγματα είναι απλά. «*... Υπάρχουν οι καταπιεστές και οι καταπιεζόμενοι...* ». Θεωρούν πως η έννοια της κοινωνίας των πολιτών είναι ένα εφεύρημα, ένα ιδεολόγημα της άρχουσας τάξης που έχει το ρόλο βαλβίδας εκτόνωσης για την προστασία του συστήματος. Δηλώνουν πως ο καπιταλισμός σαν σύστημα δεν μπορεί να γίνει καλύτερος και ότι οι υποστηρικτές της κοινωνίας των πολιτών δημιουργούν αυταπάτες στο λαό, αποπροσανατολίζοντάς τον από την αναγκαία σύγκρουση και την ιστορική αναγκαιότητα ανατροπής του καπιταλιστικού συστήματος.

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η αλήθεια είναι πως το φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών έτσι όπως το παρουσιάσαμε παραπάνω, στη χώρα μας βρίσκεται κατά γενική ομολογία σε εμβρυακή ακόμα κατάσταση. Βεβαίως αυτό δεν σημαίνει πως λείπει από τη χώρα μας αυτό που ονομάσαμε "συσσωματώσεις πολιτών". Το σίγουρο είναι ότι έχουν μια αρκετά διαφορετική μορφή από αυτές των περισσότερων χωρών.

Το σημείο που όλες οι απόψεις συγκλίνουν είναι το ότι η σχέση κράτους και κοινωνίας των πολιτών είναι μια σχέση καθοριστική για την ανάπτυξη της δεύτερης σε μέγεθος αλλά και σε χαρακτηριστικά. Η Ελλάδα είναι μια χώρα που μόλις πριν τριάντα χρόνια κατάφερε με σκληρούς αγώνες και θυσίες να επαναφέρει τη δημοκρατία μετά από επτά χρόνια δικτατορίας. Τα βιώματα ακόμα και σήμερα είναι έντονα από την εποχή εκείνη σε ένα μεγάλο μέρος των ελλήνων αλλά και αρκετά κοντά σαν εξιστόρηση γεγονότων στις νεότερες γενιές. Όπως ήταν φυσικό επόμενο τα κόμματα αποτέλεσαν πόλο έλξης των ελλήνων και ο κοινοβουλευτισμός, βασικό φύλακα του πολιτεύματος. Χιλιάδες νέοι άνθρωποι εντάχθηκαν σε πολιτικές νεολαίες κομμάτων, η πλειοψηφία των εργαζομένων σε εργατικά συνδικάτα, και η

¹⁸ Άρθρο στην εφημερίδα Ριζοσπάστης, 1/8/2004

πλειοψηφία των ελλήνων μπορούμε να πούμε πως εντάχθηκε στον ένα ή στον άλλο βαθμό σε κάποιο κόμμα . Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 χωρίς να απομακρύνονται οι έλληνες από το κόμματα και την πολιτική αντιπαράθεση , μπαίνουμε σε μια φάση διαφορετική για τη σχέση κράτους –πολίτη. Τα ποσοστά συμμετοχής στις εκλογές παραμένουν υψηλά , η πολιτική αντιπαράθεση είναι έντονη , αλλά αρχίζει να αλλάζει η σχέση των κομμάτων με τους πολίτες .

Με έντονο το αίσθημα ότι η το πολίτευμα δεν κινδυνεύει πλέον και ότι οι δημοκρατικές αρχές έχουν παγιωθεί, οι πολίτες αρχίζουν να απομακρύνονται από την ενεργό συμμετοχή στους κομματικούς μηχανισμούς . Ακολουθούν οι αλλαγές στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες όπου δημιουργούν την αίσθηση που προαναφέραμε ότι οι ιδεολογικές διαμάχες έχουν τελειώσει , σε ένα μεγάλο βαθμό ο χώρος της αριστεράς περνάει σε φάση κρίσης , μεγάλο μέρος των πολιτών απογοητεύεται , ένα άλλο ανακουφίζεται και με όλο και πιο γοργά βήματα οδηγούμαστε σε μια γενικευμένη κρίση αξιοπιστίας των πολιτών προς τα κόμματα. Παρόλα αυτά το κράτος και τα κόμματα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της ζωής του Έλληνα και δεν φαίνεται ακόμα και σήμερα διατεθειμένος να κόψει τον ομφάλιο λώρο με αυτά . Για τον Έλληνα το κράτος είναι ο πρώτος δέκτης παραπόνων και ο βασικός παράγοντας επίλυσης των προβλημάτων του.

Το μέγεθος του δημόσιου τομέα στην Ελλάδα είναι και ήταν τέτοιο που δημιουργούσε ακόμα πιο έντονη την αίσθηση στον πολίτη ότι με το κράτος σαν φορέα είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένος . Η εργασία του ήταν συνδεδεμένη με την κρατική μηχανή , η ασφάλειά του , η αντιμετώπιση των μικρών και μεγάλων προβλημάτων του . Η κρατική μηχανή ήταν και είναι αυτή που οφείλει να λύσει τα προβλήματά του , να δίνει λύση στην καθημερινότητά του και να εκφράζει με τις ενέργειές της το κοινό αίσθημα .

Όπως αναφέραμε και παραπάνω έντονη ήταν και είναι η παρουσία του συνδικαλιστικού κινήματος στην χώρα μας .Έντονη φαίνεται επίσης να είναι η σύνδεση του κινήματος αυτού και με την κρατική εξουσία και τα πολιτικά κόμματα. Φαινόμενο που ξεκινάει από την εποχή του Εμφυλίου Πολέμου . Στα τέλη της δεκαετίας του 1990 και στις αρχές ακόμα του 21^{ου} αιώνα φαίνεται πως το συνδικαλιστικό κίνημα της χώρας μας είναι πολύ στενά συνδεδεμένο με το κρατικό μηχανισμό . Αρκεί κανείς να λάβει υπόψη του ότι το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης της ΓΣΕΕ προέρχεται από τον Οργανισμό Εργατικής Εστίας , δηλαδή από το κράτος . Επίσης τα κόμματα με κύρια αυτά της Ν.Δ. , ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ καταλαμβάνουν την απόλυτη πλειοψηφία των διοικητικών οργάνων της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ. Τα όργανα αυτά λοιπόν στη συνείδηση του κόσμου είναι οι κύριοι διαμεσολαβητές των εργασιακών ζητημάτων και προάσπισης των συμφερόντων τους μαζί με τα κόμματα που συμμετέχουν στην άσκηση της εξουσίας τα τελευταία τριάντα χρόνια .¹⁹

Αυτή η εικόνα που παρουσιάσαμε δείχνει σε ένα μικρό βαθμό το πώς η δυναμική των συνδικάτων αποτέλεσε τροχοπέδη στην ανάπτυξη του φαινομένου της κοινωνίας των πολιτών έτσι όπως την περιγράψαμε στο προηγούμενο κομμάτι και όπως ένας αριθμός άλλων κρατών την έχει γνωρίσει. Ωστόσο, χρόνο με το χρόνο αυτή η απομάκρυνση του κόσμου από τέτοιους φορείς που βέβαια ακολούθησε την

¹⁹ Δ.Α.Σωτηρόπουλος (επιμέλεια) (2004) *Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ.Ποταμός ,Αθήνα

απομάκρυνση από την ενεργό δραστηριοποίηση στο κόμματα φαίνεται πως ενίσχυσε μορφές συσσωματώσεων νέου τύπου ,ενταγμένων πολύ περισσότερο σε ένα γενικότερο κοινωνικό ρεύμα . Τα παραπάνω γίνονται εμφανή και από τον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΑΠΕΡΓΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ (ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΕΤΗ 1976-1998)

Έτος	Απεργίες	Αριθμός Απεργών
1976	829	241142
1977	401	393572
1978	405	349969
1979	372	638635
1980	472	1317917
1981	313	361106
1982	475	363144
1983	361	148174
1984	268	107957
1985	497	1071842
1986	257	1514689
1987	288	1937391
1988	382	447006
1989	250	961365
1990	265	2013389
1991	224	607870
1992	166	969484
1993	124	675884
1994	56	226155
1995	43	120250
1996	31	233674
1997	36	216799
1998	38	214546

ΠΗΓΗ: Δ.Α.Σωτηρόπουλος,(2004) Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ωστόσο είναι γεγονός πως στη χώρα μας , οι μορφές οργάνωσης ομάδων πολιτών δεν είναι κάτι καινούριο . Τέτοιες συσσωματώσεις πολιτών με εθελοντικό χαρακτήρα έχουν παρελθόν και στη χώρα μας . Για παράδειγμα οι τοπικοί σύλλογοι ετεροδημοτών είναι μορφές οργάνωσης πολιτών από το τέλος της γερμανικής κατοχής κιόλας . Ιδιαίτερα έντονη ήταν η προσπάθεια που έγινε από ανθρώπους της επαρχίας οι οποίοι ήρθαν στην Αθήνα στην προσπάθειά τους να βρουν δουλειά . Σε μια προσπάθεια να διατηρήσουν στην πρωτεύουσα τους δεσμούς τους, δημιούργησαν

συλλόγους στους οποίους μπορούσαν να συναντώνται και να βοηθάνε ο ένας τον άλλο όπου χρειαζόταν ή και όλοι μαζί την περιοχή από όπου προέρχονταν.²⁰

Έπειτα έντονη ήταν και η παρουσία των πολιτιστικών συλλόγων, οι οποίοι ιδιαίτερη ακμή γνώρισαν κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης. Το έντονο πολιτικό στοιχείο της εποχής και η ανάγκη πραγματικά ελεύθερης έκφρασης έκαναν πολλούς να αναζητήσουν την έκφραση που στερήθηκαν και μέσα από την τέχνη. Θα μπορούσαμε να πούμε πως μια τέτοια έκφραση ήταν και στην περίοδο της δικτατορίας χώροι που λειτουργούσαν ημιπαράνομα και πρόβαλαν μορφές τέχνης που εναντιωνόταν στο τότε καθεστώς.

Και οι δύο παραπάνω μορφές συσσωματώσεων βέβαια φάνηκαν να παρουσιάζουν μια μικρή υποχώρηση με το πέρασμα του χρόνου. Οι περισσότεροι τοπικοί σύλλογοι ετεροδημοτών καταλήξανε ελεγχόμενα κέντρα βουλευτών από την αντίστοιχη περιοχή. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι από την άλλη σαφώς και επηρεάστηκαν από την πολιτική κατάσταση της εποχής παίρνοντας ακόμα και συγκεκριμένη κομματική θέση. Αυτή η παρατήρηση βέβαια δεν γίνεται για να καταδικάσουμε το γεγονός αλλά για να διαφανεί και πάλι η έντονη σύνδεση της ελληνικής κοινωνίας με το κράτος και τα κόμματα της εκάστοτε περιόδου, που βέβαια στη συγκεκριμένη περίπτωση φαίνεται πως μονοπωλούν τη πολιτική σκηνή της τελευταίας τριακονταετίας.

Την ίδια τύχη φαίνεται πως είχαν και οι φεμινιστικές οργανώσεις που λειτούργησαν κατά κύριο λόγο την περίοδο που εντοπίζουμε τη δράση των παραπάνω, με μικρότερη διάρκεια βέβαια. Μικρότερη διάρκεια ως προς την αρχική μορφή που είχαν. Ο αρχικός μεγάλος αριθμός γυναικείων σωματίων και οργανώσεων κατέληξε τελικά το 1976 στη δημιουργία της Συντονιστικής Επιτροπής Γυναικών Εκπροσώπων Σωματίων. Βέβαια κάποιες από αυτές τις οργανώσεις υπάρχουν και λειτουργούν έως και σήμερα, όπως π.χ. η Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδος με ιδιαίτερα πλούσια δράση.²¹

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις φαίνεται πως αποτέλεσαν για χρόνια πόλο έλξης για πολλούς συμπατριώτες μας. Η χρυσή εποχή τους στην χώρα μας ήταν μάλλον το διάστημα 1982-1995. Την περίοδο αυτή η κουβέντα για τη μόλυνση του περιβάλλοντος ήταν έντονη σε διεθνές επίπεδο και τα κρούσματα καταστροφής του περιβάλλοντος παρουσίασαν αύξηση. Αρκεί το παράδειγμα του Τσερνομπίλ για να συνειδητοποιήσουμε τα ερεθίσματα της εποχής. Αργότερα που τα περισσότερα κόμματα έδωσαν στα προγράμματά τους ακόμα μεγαλύτερη βαρύτητα στην υπόθεση του περιβάλλοντος φαίνεται πως μεγάλο μέρος των οργανώσεων αυτών συσπειρώθηκε γύρω τους και τώρα φανερά μειωμένες είναι οι οργανώσεις τέτοιου είδους με αξιοπρόσεκτη δράση, και σίγουρα μακριά από τον ακτιβιστικό χαρακτήρα διεθνών αντίστοιχων οργανώσεων.²²

Εκεί που κανείς θα έβρισκε μεγάλη διάρκεια ζωής και πλούτο δράσης είναι οι οργανώσεις κοινωνικής πρόνοιας. Πολυάριθμες φαίνεται να ήταν οργανώσεις τέτοιου τύπου με στόχο την προστασία αδύναμων κοινωνικών ομάδων. ομάδων όπως οι τυφλοί, οι φτωχοί, οι άστεγοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και γενικότερα ανθρώπων που σίγουρα είχαν ουσιαστικές ανάγκες που η πολιτεία δεν κατάφερε να

²⁰ www.kinisipoliton.gr

²¹ Δ.Α.Σωτηρόπουλος (επιμέλεια) (2004) *Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ.Ποταμός, Αθήνα

²² Α.Σταμάτη –Ε.Ελευθεριάδου, εφημερίδα Τα Νέα, 2/3/1999

καλύψει . Κάποιες μάλιστα από αυτές που λειτούργησαν με μεγάλη επιτυχία περάσανε και σε μερική λειτουργία από τον κρατικό μηχανισμό .

Όπως οι περισσότεροι μελετητές συγκλίνουν , στην Ελλάδα πάντοτε υπήρχε μια άτυπη κοινωνία πολιτών . Μία κοινωνία πολιτών που ξεκινούσε από τους χώρους εργασίας που οι εργαζόμενοι ανταλλάσσανε προβληματισμούς μέχρι το καφενείο που για τον Έλληνα παραδοσιακά αποτελούσε μια μικρή τοπική βουλή . Στα χωριά που στην περίπτωση που κάποιος είχε μια ανάγκη όλοι έσπευδαν να βοηθήσουν μέχρι τη γειτονιά και την πολυκατοικία στις μεγάλες πόλεις που είχαν συχνά το ρόλο της άμεσης βοήθειας . Δεν θα πρέπει βέβαια να παραλείψουμε και την μορφή και τα χαρακτηριστικά αυτού που εννοούμε εδώ οικογένεια και συγγενείς . Η οικογένεια στη χώρα μας κρατώντας τα χαρακτηριστικά φατριάς αποτελούσε τον βασικό πυρήνα βοήθειας οποιουδήποτε μέλους χρειαζόταν υποστήριξη και προστασία .

Όλα τα παραπάνω στοιχεία είναι πολύ μικρά δείγματα για να μπορέσει κανείς σε λίγες γραμμές να βγάλει , μαζί με την προσωπική του εμπειρία βέβαια, συμπεράσματα για το πώς το φαινόμενο που για την εργασία μας ονομάζουμε κοινωνία των πολιτών έχει περάσει στην εγχώρια πραγματικότητα , έτσι όπως το παραθέτουν οι θεωρητικοί που αναφέραμε παραπάνω και όχι μόνο . Αλλά κυρίως για να καταλάβουμε το πόσο κοντά στην πραγματικότητα που σε διεθνές επίπεδο υπάρχει και δρα αυτό το ρεύμα βρίσκεται η χώρα μας .

Το κεφάλαιο αυτό αποτελεί βασικό πυρήνα για να μπορέσουμε να μελετήσουμε το έδαφος και τις συνθήκες που δρα ένα από τα βασικά στοιχεία της " κοινωνίας" αυτής , οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις , στα επόμενα μέρη της εργασίας . Θα μελετήσουμε ένα μέρος αυτών και της δράσης τους . Μιας δράσης που μέχρι στιγμής φαίνεται πως σε θεωρητικό επίπεδο ελάχιστους έχει απασχολήσει μέχρι τώρα και σε πρακτικό επίπεδο , με προσπάθειες των ίδιων των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ από εδώ και στο εξής στα πλαίσια της εργασίας) κυρίως , γίνονται προσπάθειες ένταξης του φαινομένου στην πολιτική κουλτούρα της χώρας μας , στην καθημερινότητά μας και στο γενικότερο τρόπο σκέψης και κοινωνικής αντίληψης .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ - ΜΙΑ ΙΣΧΥΡΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Τα τελευταία κυρίως χρόνια ,ο όρος ΜΚΟ έχει κάνει ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία του σε ολόκληρο τον πλανήτη. Μέρα με τη μέρα πληθαίνουν τόσο οι συζητήσεις , όσο και οι μελέτες που αναφέρονται σε αυτό το αρκετά σύνθετο φαινόμενο . Και χρησιμοποιείται ο χαρακτηρισμός σύνθετο φαινόμενο , γιατί αποτελεί σημείο έντονης διαμάχης τόσο όσον αφορά τον ορισμό , όσο και τον τρόπο λειτουργίας , οργάνωσης , δράσης και αποτελεσματικότητας στην παγκόσμια σφαίρα.

Το να αναλύσουμε τις ΜΚΟ βάσει συγκεκριμένων ορισμών θα ήταν μάλλον παράτολμο . Αυτό που θα ήταν πιο αποτελεσματικό για να δώσουμε το στίγμα των οργανώσεων αυτών, είναι να παραθέσουμε αναφορές από ανθρώπους που μελέτησαν την λειτουργία τους περισσότερο και να κάνουμε ίσως μια προσπάθεια ομαδοποίησης χαρακτηριστικών που συναντάμε σε τέτοιου είδους δράσεις .

Στη μελέτη του φαινομένου ΜΚΟ θα μπορούσαμε να δεχτούμε μια σειρά από ορισμούς και χαρακτηρισμούς και συνάμα καμία από αυτές . Η πραγματικότητα είναι πως οι ΜΚΟ έχουν ένα πλήθος από δράσεις , μορφές και λειτουργίες , που κάνουν ακόμα πιο δύσκολο το να μπορέσουμε να καταλήξουμε σε κάποια μελέτη που να βγάλει συμπεράσματα συγκεκριμένα ότι οι οργανώσεις αυτές ορίζονται , λειτουργούν , σχεδιάζουν και υλοποιούν με συγκεκριμένο τρόπο. Ένα ακόμα αδιαμφισβήτητο γεγονός είναι πως οι ΜΚΟ σαν μορφές οργάνωσης και δράσης έχουν ανθρώπους που τις υποστηρίζουν με κάθε τρόπο , ανθρώπους που με σκεπτικισμό τις παρακολουθούν να κερδίζουν μέρα με τη μέρα έδαφος στη δημόσια ζωή, καθώς και ανθρώπους που έχουν σαφή θέση εναντίων τους , σε κάθε έκφραση τους .

Και το φαινόμενο αυτό δεν είναι περίεργο , αφού οι ΜΚΟ αποτελούν πλέον μία από τις κύριες εκφάνσεις αυτού που στο προηγούμενο κεφάλαιο ονομάσαμε κοινωνία των πολιτών , που όπως είδαμε έχει ξεσηκώσει κύμα αντιπαράθεσης για το χαρακτήρα που έχει και το ρόλο που παίζει παγκόσμια σήμερα. Θα ήταν μάλλον άτοπο , ακόμα και από τους πολέμιους των οργανώσεων αυτών να τις αντιμετωπίζουν σαν κάτι που δεν υφίσταται και να το προσπερνάνε συνειδητά .

Τις είδαμε στους τόνους σκόνης των Δίδυμων Πύργων . Τις είδαμε στην τεμαχισμένη και κατεστραμμένη Γιουγκοσλαβία , στην Αιθιοπία , στην Ινδονησία στο φονικό τσουνάμι. Τις είδαμε να χτίζουν σπίτια , σχολεία , νοσοκομεία στην Αφρική , να κάνουν εμβόλια σε χιλιάδες παιδιά , να κάνουν ανθρώπινες αλυσίδες σε εμπόλεμες ζώνες και να διαμαρτύρονται για τα χρέη του Τρίτου Κόσμου . Είδαμε τους ανθρώπους τους να ρισκάρουν τη ζωή τους για να προσφέρουν ιατρική βοήθεια ή και να τη χάνουν ακόμα όπως τα έξι μέλη του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού που δολοφονήθηκαν στη Τσετσενία το 1996 .

Ακόμα και στη χώρα μας , στο σεισμό της Αθήνας το 1999 , είδαμε ανθρώπους εθελοντικών οργανώσεων να μαζεύουν συντρίμια και μπάζα μήπως και βρεθεί κάποιος από αυτούς που από δολοφονική αμέλεια καταπλακώθηκε και να προσφέρουν ότι μπορούν στα πρόχειρα καταλύματα των σεισμοπαθών . Τους βλέπουμε να δίνουν μάχες για την προστασία σπάνιων ζώων και την καταστροφή των θαλασσών , να δημιουργούν ξενώνες για ορφανά παιδιά , να προσφέρουν συσσίτια σε άστεγους και να διοργανώνουν δράσεις ενίσχυσης μεγάλων διεθνών ΜΚΟ που σπεύδουν σε όποιο σημείο του πλανήτη υπάρχει ανάγκη .

Το γεγονός είναι ένα . Οι ΜΚΟ υπάρχουν , πολλαπλασιάζονται ,δρουν , συμμετέχουν στη παγκόσμια λειτουργία , κινούν νήματα και καθορίζουν εξελίξεις . Αυτό το γεγονός μας αναγκάζει από μόνο του να τις μελετήσουμε και να τις αντιμετωπίσουμε σαν ένα σημαντικό παράγοντα διαμόρφωσης του παγκόσμιου status quo . Είτε μας βρίσκει σύμφωνους ο ρόλος τους είτε όχι , οφείλουμε να τον μελετάμε.

ΚΥΡΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΚΟ

Οι κύριες πηγές πληροφόρησης για τις ΜΚΟ , ακόμα φαίνεται να είναι κυρίως τρεις με βάση την μέχρι τώρα βιβλιογραφία που μπορεί κανείς να συναντήσει .Η πρώτη ,είναι οι ίδιες οι ΜΚΟ²³. Οι μεγαλύτερες σε μέγεθος από αυτές , έχουν ιδρύσει ερευνητικά τμήματα με σκοπό τη μελέτη της δράσης και της πρακτικής των οργανώσεών τους. Επίσης ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων με πλούσια δράση σε προγράμματα που υλοποιούν ΜΚΟ έχει καταθέσει σημαντικές μελέτες γύρω από την πρακτική εφαρμογή κυρίως τέτοιων προγραμμάτων, και λιγότερες όσον αφορά τη γενικότερη διάσταση λειτουργίας τους .

Η δεύτερη σημαντική πηγή πληροφόρησης και έρευνας είναι οι κρατικοί φορείς και οι διεθνείς οργανισμοί . Παρόλο το μεγάλο υλικό που μπορεί κανείς να συγκεντρώσει από αυτές τις πηγές , θα καταλάβει εύκολα ότι κυρίως βάση δίνεται στην ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των ΜΚΟ και των συγκεκριμένων κρατικών φορέων ή διεθνών οργανισμών , καθώς και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ τους .

Η τρίτη πηγή τέλος , είναι ο πανεπιστημιακός τομέας . Ο όγκος των γραπτών αναφορών από τους πανεπιστημιακούς κύκλους καθημερινά αυξάνει . Ωστόσο , η αδυναμία εδώ έγκειται στο γεγονός , πως οι πανεπιστημιακοί ερευνητές δεν έχουν συνήθως την πρακτική εμπειρία από τη δράση και τις ενέργειες των ΜΚΟ και ως εκ τούτου δεν μπορεί να έχουν πλήρη εικόνα για την ανάπτυξη της δράσης τους .

Οι παραπάνω πηγές σε συνδυασμό με μια πλούσια κουβέντα που σιγά σιγά ξεκινάει να γίνεται σε συνέδρια , ημερίδες και συνδιασκέψεις αποτελούν τις βασικές πηγές μιας κουβέντας που τελευταία φάνηκε να ανοίγει περισσότερο στο ευρύ κοινό , πέρα

²³ Π.Σκλιάς – Α.Χουλιάρας, (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα.

από τις κλειστές πόρτες των υπουργείων και των ακαδημαϊκών και ερευνητικών κέντρων .

ΠΡΟΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΚΟ

Το να δεχτούμε πως υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός της έννοιας Μη Κυβερνητική Οργάνωση , θα ήταν μάλλον αδύνατο . Οι περισσότερες πηγές αναγνωρίζουν πως πρόκειται για μη κρατικές και μη κερδοσκοπικές οντότητες των οποίων τα μέλη είναι πολίτες ή ενώσεις πολιτών . Οι γενικότεροι ορισμοί τείνουν να συμπεριλαμβάνουν στον όρο ΜΚΟ οποιαδήποτε μη κρατική ομάδα με εξαίρεση τις ιδιωτικές επιχειρήσεις , τις επαναστατικές και τρομοκρατικές οργανώσεις , τα πολιτικά κόμματα , με αποτέλεσμα , η αναλυτική συνέπειά τους είναι περιορισμένη.

Οφείλουμε βέβαια να τονίσουμε αρχικά , πως η αγγλική ορολογία για τις οργανώσεις αυτές ,δηλαδή Non Governmental Organizations (NGOs) είναι μάλλον πιο σωστή στη χρήση της , αφού χαρακτηρίζει τις οργανώσεις αυτές ως μη –κρατικές και όχι ως μη κυβερνητικές .Και αυτό γιατί οι οργανώσεις που μελετάμε δηλώνουν ανεξάρτητες από τους κρατικούς φορείς και όχι με το συνταγματικό όργανο που κατευθύνει τη γενική πολιτική μιας χώρας και απαρτίζεται από τον πρωθυπουργό και τους υπουργούς , την κυβέρνηση.

Ο όρος Non Governmental Organizations έχει καταβολές στο Διεθνές Δίκαιο . Πρωτοεμφανίζεται στο άρθρο 71 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (1945) , το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα αναγνώρισης "συμβουλευτικού καθεστώτος " σε διεθνείς αλλά και εθνικές μη κυβερνητικές οργανώσεις , που ενεργοποιούνται στο πεδίο των δραστηριοτήτων του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Εθνών .²⁴ Ωστόσο το άρθρο 71 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών θεωρείται σήμερα ξεπερασμένο , αφού χιλιάδες ΜΚΟ σήμερα , εθνικές και διεθνείς, αναπτύσσουν δράση στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών χωρίς να διαθέτουν το συμβουλευτικό χαρακτήρα του άρθρου 71.

Ειδικότερα δεν υπάρχει ακριβής νομικός ορισμός για τις ΜΚΟ παρά το γεγονός ότι παρόμοιες συσσωματώσεις υφίστανται από το τέλος του 18^{ου} αιώνα .Σύμφωνα με το Γαλλικό Συμβούλιο της Επικρατείας **«...Πρόκειται για οντότητες του ιδιωτικού δικαίου που δεν υπόκεινται στη βούληση των κυβερνήσεων ...»**

Σε αυτές βέβαια, εντάσσονται σύλλογοι , οργανώσεις , ομάδες πολιτών , συνδικάτα , επιχειρήσεις , εκκλησίες , πανεπιστημιακά ερευνητικά κέντρα και άλλες τέτοιες δομές. Τις περισσότερες φορές ο όρος ΜΚΟ αφορά οργανώσεις που έχουν αναγνωριστεί από κρατικούς φορείς ή διεθνείς οργανισμούς , που σε πολλές περιπτώσεις συνεργάζονται με αυτές ή απλά τις συμβουλεύονται .

Η Παγκόσμια Τράπεζα δίνει τον εξής ορισμό για τις ΜΚΟ : **...Ιδιωτικές οργανώσεις που αναλαμβάνουν δράση σχετικά με την ανακούφιση όσων υποφέρουν , την**

²⁴ Η.Μοσκωφ , ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ,Ν.Τράντας (επιμέλεια) , (2004), εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

προαγωγή των συμφερόντων των φτωχών , την προστασία του περιβάλλοντος την παροχή βασικών κοινωνικών υπηρεσιών ή αναλαμβάνουν την προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης²⁵ ...

Σύμφωνα με τους Gordenker και Weiss²⁶, μια οργάνωση είναι μη κυβερνητική εφόσον:

- Είναι ιδιωτική . Δηλαδή θεσμικά αυτόνομη από το κράτος .
- Έχει μια θεσμική οντότητα . Συνεπώς έχει και σταθερή οργάνωση και διάρκεια .
- Διανέμει τα κέρδη της αποκλειστικά για τους σκοπούς της οργάνωσης .
- Προσδιορίζει η ίδια τους κανόνες λειτουργίας της σύμφωνα με τις δικές της καταστατικές αρχές .Είναι δηλαδή διοικητικά ανεξάρτητη από άλλους φορείς .
- Αντιπροσωπεύει κοινωνικές ομάδες , οι οποίες δραστηριοποιούνται με τη δική τους βούληση για την οργάνωση βοήθειας έναντι τρίτων ή την προώθηση ορισμένων γενικών αρχών.

Ο Gerard Clark ορίζει τις ΜΚΟ « ***...ως ιδιωτικές , μη κερδοσκοπικές οργανώσεις με διακριτό νομικό χαρακτήρα που έχουν στόχο το κοινό καλό ...***»

Ο Keith Suter ορίζει τις ΜΚΟ ως οποιαδήποτε οργάνωση εκτός κυβέρνησης , όπως οι δημόσιες υπηρεσίες , τα σώματα ασφαλείας και οι επιχειρήσεις .

Στο Ετήσιο Ημερολόγιο για τους Διεθνείς Οργανισμούς , οι ΜΚΟ ορίζονται ως «***...οργανώσεις οι οποίες έχουν ιδρυθεί και ο έλεγχός τους δεν υπόκεινται στις εθνικές κυβερνήσεις ...***»

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε.²⁷ , το Σχέδιο Νόμου της Εθνικής Πολιτικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας ορίζει ως ΜΚΟ «***...μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως αντικείμενο , κυρίως την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής , επισιτιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς αναπτυσσόμενες χώρες ...***» .

Με βάση επίσημη ιστοσελίδα των οργανώσεων στη χώρα μας , οι ΜΚΟ είναι μη κερδοσκοπικές εθελοντικές ομάδες πολιτών που οργανώνονται σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο²⁸ .Οι ΜΚΟ επιτελούν μια πλειάδα υπηρεσιών και ανθρωπιστικών παρεμβάσεων , μεταφέρουν τις ανησυχίες των πολιτών στις κυβερνήσεις , παρακολουθούν πολιτικές και ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινωνικά , περιβαλλοντικά κλπ. θέματα , ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο έχουν ιδρυθεί .

Ο Α.Θεοδωράκης κάνει λόγο για μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εθελοντικές οργανώσεις πολιτών που αναπτύσσουν ποικίλες δράσεις αποσκοπώντας είτε στο να επηρεάσουν την ασκούμενη πολιτική , είτε να επέμβουν εκεί όπου το κράτος ή

²⁵ www.worldbank

²⁶ Μ.Σημίτη , – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα

²⁷ Ο.Κ.Ε , Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ , (1999)

²⁸ www.anthropos.gr

ο ιδιωτικός τομέας είτε δεν επιθυμούν, είτε δεν μπορούν να δράσουν . Ο Τάσος Τέλλογλου αναφέρεται στις ΜΚΟ ²⁹«... ως ομάδες συμφερόντων ή οργανωμένες ομάδες που ασχολούνται με το περιβάλλον , τους πρόσφυγες , τις γυναίκες και τα παιδιά στις αναπτυσσόμενες χώρες (σε αντίθεση με οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών) και που σπάνια θεωρούνται αξιόπιστοι συνομιλητές των μέσων και πάντως θεωρούνται ότι μπορούν να ενταχθούν σε μια γενικότερη πολιτική που και πάλι εκπορεύεται από το κράτος...» .

Ο Ν.Γιαννής ³⁰μιλάει για οργανωμένους πολίτες που εκφράζουν τα συμφέροντα, τις ανησυχίες ή τις απόψεις της ιδιαίτερης πληθυσμιακής ομάδας στην οποία οι ίδιοι ανήκουν ή και δεν ανήκουν, αλλά θέλουν να προσφέρουν με τον τρόπο που μπορούνε κάποιο είδος βοήθειας. Τέτοιου είδους οργανώσεις έχουν κατά τον ίδιο τη δυνατότητα να ενισχύουν τη δημοκρατία μέσα από ένα είδος συμμετοχής, πέρα από την ανά τετραετία προσφυγή στις κάλπες . Με αυτό τον τρόπο αντιμετωπίζονται μέσω τέτοιων οργανώσεων μεγάλα προβλήματα του κόσμου όπως οι σεισμοί , οι φυσικές καταστροφές , η καταστροφή του περιβάλλοντος , η εξάντληση των φυσικών πόρων , οι ανθρωπιστικές τραγωδίες , οι πολέμιες συγκρούσεις , η φτώχεια κ.α .

Αν κάναμε ένα κατάλογο των χαρακτηριστικών που οι υπερασπιστές του θεσμού των ΜΚΟ , θεωρούν ότι πρεσβεύουν αυτές οι οργανώσεις θα καταλήγαμε στα εξής :

- Μία ΜΚΟ είναι μια μη-κερδοσκοπική οργάνωση που προσανατολίζεται στην παροχή υπηρεσιών ή αναπτυξιακής βοήθειας , είτε προς όφελος των μελών της είτε άλλων ομάδων του πληθυσμού.
- Μία ΜΚΟ είναι μια οργάνωση ιδιωτών ατόμων που πιστεύουν σε συγκεκριμένες βασικές κοινωνικές αρχές και δομούν έτσι τις δραστηριότητές τους προκειμένου να επιφέρουν ανάπτυξη στις κοινότητες που υπηρετούν .
- Μία ΜΚΟ είναι μια κοινωνική οργάνωση ανάπτυξης που συμβάλλει στην ισχυροποίηση του ανθρώπου.
- Μία ΜΚΟ είναι μια οργάνωση ή ομάδα ανθρώπων που εργάζονται ανεξάρτητα από το κράτος .
- Μία ΜΚΟ είναι μια ανεξάρτητη δημοκρατική οργάνωση που εργάζεται για την ενίσχυση οικονομικά ή κοινωνικά περιθωριοποιημένων ομάδων .
- Μία ΜΚΟ είναι μια οργάνωση που δεν εξαρτάται από πολιτικές παρατάξεις , που γενικά εργάζεται για την παροχή βοήθειας , ανάπτυξης και ευημερίας στην κοινωνία .

²⁹ ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΩΝ , (2006) *ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ . ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ* , εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας

Παπανδρέου, Αθήνα

³⁰ Ν.Γιαννής , (2002), περιοδικό ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ-ΤΕΥΧΟΣ 8

- Μία ΜΚΟ είναι μια οργάνωση αφοσιωμένη στις βασικές αιτίες των προβλημάτων και προσπαθεί να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής των φτωχών, των καταπιεσμένων και γενικά των περιθωριοποιημένων σε επαρχιακές ή και αστικές περιοχές .
- Μία ΜΚΟ είναι μία οργάνωση που ιδρύθηκε από και για την κοινωνία χωρίς ή με μικρή παρέμβαση από την κυβέρνηση . Δεν είναι μόνο φιλανθρωπικές οργανώσεις αλλά εμπλέκονται επίσης με κοινωνικές , οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες .
- Μία ΜΚΟ είναι μια οργάνωση ευέλικτη και δημοκρατική στη δομή της που σκοπεύει να υπηρετήσει τον άνθρωπο χωρίς να έχει κέρδος για την ίδια .
- ΜΚΟ ³¹είναι οποιαδήποτε οργάνωση ή ίδρυμα που έχει οργανωθεί για να αναλάβει μια ή περισσότερες από τις παρακάτω δραστηριότητες : ανθρωπιστική βοήθεια ή αποστολές ανακούφισης του ανθρώπινου πόνου , υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συνειδητοποίηση , επανένταξη και επανακατοίκηση , φιλανθρωπικό έργο , δραστηριότητες εκπαιδευτικές , υγείας και πολιτιστικές , προστασία του περιβάλλοντος , οικονομική αναδόμηση και ανάπτυξη , προώθηση των δημοκρατικών πρακτικών , κοινωνική ανάπτυξη , προώθηση της ισότητας των φύλων ή οποιαδήποτε άλλη μη – κερδοσκοπική δραστηριότητα που υπηρετεί το κοινό συμφέρον .

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΑΠΟΨΗ

Όσο ερευνά κανείς το φαινόμενο των ΜΚΟ , θα παρατηρήσει ότι πολλές είναι οι κατηγορίες που εκτοξεύονται για το χαρακτήρα , το ρόλο και τη δράση τους . Οι ΜΚΟ αναμφισβήτητα είναι ένα από τα " αγαπημένα παιδιά " της κοινωνίας των πολιτών και των υποστηρικτών της . Ωστόσο αυτό που παρατηρεί κανείς , είναι πως υπάρχουν τάσεις οι οποίες αν και δεν αποδέχονται την κοινωνία των πολιτών σαν ένα αυθόρμητο ρεύμα αλλαγής της στάσης του πολίτη απέναντι σε όσα διαδραματίζουν γύρω του , επιβραβεύουν τη δράση των περισσότερων ΜΚΟ . Πιο ξεκάθαρη στάση άρνησης του ρόλου που δηλώνουν , οι ίδιες οι ΜΚΟ πως παίζουν , είναι οι άνθρωποι που καταδικάζουν την έννοια της κοινωνίας των πολιτών και της παγκοσμιοποίησης ,όπως αυτές οι οργανώσεις τουλάχιστον την προβάλλουν .Το κράτος, που αρνείται όπως συνεχίζουν , να παρέχει όλα αυτά που οφείλει στο κόσμο ,όπως υγεία , παιδεία , τροφή , στέγη , δουλειά κ.α. έχει βρει τον καλύτερο "συνήγορο" .

Ένα ακόμα παιχνίδι στα χέρια του συστήματος , δηλώνουν οι επικριτές αυτών των οργανώσεων . Αυτό είναι οι ΜΚΟ . Ένα όργανο στα χέρια του συστήματος για να μπορέσει να περάσει τη λογική του με ένα αθώο προσωπίδιο . Οι μεγάλες

³¹ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΕΩΝ , (2005) , *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ* , εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

εξεγέρσεις του Σιάτλ , της Γένοβα , της Μελβούρνης , του Πόρτο Αλέγκρε δώσανε το στίγμα ενός κόσμου που αποφάσισε να αντισταθεί στην παγκοσμιοποίηση και όσα αυτή κουβαλάει . Οι ΜΚΟ , από καιρό ταγμένες για τους Petras και Veltmeyer ³² στο σύστημα , έρχονται να προσποιηθούν πως η λύση για την αντιμετώπιση των δεινών της παγκοσμιοποίησης είναι η ένταξη ανθρώπων σε τέτοιες οργανώσεις . Για τους παραπάνω συγγραφείς οι ΜΚΟ έχουν δημιουργηθεί από το ίδιο το σύστημα για να κατευνάζουν την οργή του κόσμου απέναντί του.

Η Ινδή συγγραφέας και ακτιβίστρια Αρουντάτι Ρόου σημειώνει ³³ « **...Οι ΜΚΟ δίνουν την εντύπωση ότι καλύπτουν το κενό που δημιουργεί η αποσύνδεση του κράτους από ορισμένους τομείς . Και στην πραγματικότητα αυτό ακριβώς κάνουν , αλλά με ασυνάρτητο τρόπο . Η πραγματική συνεισφορά τους είναι ότι κατευνάζουν το θυμό που δημιουργεί αυτή η διάσταση , καθώς και το ότι μοιράζουν με το σταγονόμετρο – με τη μορφή βοήθειας ή εθελοντικής εργασίας – αυτό που κανονικά οι άνθρωποι θα δικαιούνταν . Οι ΜΚΟ αλλοιώνουν τη συνείδηση της κοινωνίας . Μετατρέπουν τους ανθρώπους σε εξαρτώμενα θύματα και αμβλύνουν τις αιχμές της πολιτικής αντίστασης . Δημιουργούν ένα είδος αμορτισέρ που απορροφά τους κραδασμούς ανάμεσα στην κυβέρνηση και στο κοινό , ανάμεσα στην αυτοκρατορία και στους υπηκόους της . Έχουν μετατραπεί σε διαιτητές , διερμηνείς , διαμεσολαβητές , προαγωγούς ...» .**

Η Δ.Ορφανάκη σημειώνει ³⁴ «**...Όμως και στο λεγόμενο Τρίτο Κόσμο η δράση τους παραμένει αμφιλεγόμενη .Αναπαράγουν νεοαποικιοκρατικά και φυλετικά στερεότυπα (λευκή γιατρός θεραπεύει μαύρο τυμπανισμένο από την πείνα βρέφος) . Παίζουν τους μαθητευόμενους μάγους της ανάπτυξης με εξυπνακίστικα εγχειρίδια στο χέρι ...Αλλού όπως στην Καμπότζη , στο Μπαγκλαντές και στο Αφγανιστάν , μεγάλες ΜΚΟ έχουν υποκαταστήσει πλήρως το ανύπαρκτο κράτος πρόνοιας και το δημόσιο σύστημα Υγείας...**»

Ο Peter Bauer σημειώνει ³⁵ , για την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας πως « **...η ξένη βοήθεια είναι το σύστημα βάσει του οποίου φτωχοί άνθρωποι σε πλούσιες χώρες χρηματοδοτούν πλούσιους ανθρώπους σε φτωχές χώρες ...»** , βάζοντας θέμα διαφάνειας των τεράστιων οικονομικών ποσών που εθελοντικά προσφέρουν χιλιάδες άνθρωποι για να βοηθήσουν την ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών. Μάλιστα συνεχίζει « **...Η βοήθεια αυξάνει τα χρήματα , τα πελατειακά δίκτυα και την εξουσία των κυβερνήσεων – αποδεκτών και έτσι ενισχύει τους μηχανισμούς κρατικής επιβολής πάνω στην υπόλοιπη κοινωνία . Με αυτό τον τρόπο προάγει την καταστροφική πολιτικοποίηση της ζωής στον Τρίτο κόσμο ...»**.

Ο χαρακτηρισμός του "Δούρειου Ίππου" του συστήματος απέναντι στην μάχη όσων αντιστέκονται σε αυτό ,είναι ο πιο συνήθης χαρακτηρισμός . Ένα πiónι στα χέρια του καπιταλισμού που μαζί με την κατασκευασμένη από τον ίδιο κοινωνία

³² J.Petras – H.Veltmeyer ,(2005) , *Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΜΑΣΚΑ .Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ 21° ΑΙΩΝΑ* ,εκδ. ΚΨΜ , Αθήνα

³³ www. istologion , Άρθρο της A.Roy για τις ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ , (2005)

³⁴ Δ.Ορφανάκη , Άρθρο στην εφημερίδα Ριζοσπάστης ,(13/8/2006),

³⁵ Α.Κότιος , – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα

των πολιτών έρχεται να λειτουργήσει ως κυματοθραύστης απέναντι στις λαϊκές διεκδικήσεις . Ο ρόλος του όπως συνεχίζουν οι επικριτές των οργανώσεων αυτών είναι να δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι τα προβλήματα του κόσμου θα λυθούν με πολύ εθελοντική δουλειά και με φιλανθρωπία ³⁶. Αποπροσανατολίζουν τον κόσμο από το κύριο ζήτημα που δεν είναι άλλο από την ανατροπή του συστήματος που δημιουργεί τα δεινά του πλανήτη .

Ένα άλλο στοιχείο που χρησιμοποιείται εναντίον των ΜΚΟ ,είναι το ότι ούτε οι ίδιοι δεν γνωρίζουν τι πρεσβεύουν εφόσον δεν έχουν καταφέρει να αποφασίσουν αν θα λειτουργούν εθελοντικά ή θα παίρνουν χρηματοδότηση από τις κυβερνήσεις . Και στην περίπτωση που κάποια ΜΚΟ χρηματοδοτείται από κάποια κυβέρνηση πως θα διασφαλίσει την ανεξαρτησία της από αυτή και τις αποφάσεις της ; Τον Απρίλιο του 1999 στο βομβαρδιζόμενο Βελιγράδι ο Γιουγκοσλάβος υπουργός εξωτερικών Γιοβάνοβιτς δήλωνε ³⁷ « *...Έχει έρθει απεσταλμένος από την Ελλάδα που χειρίζεται προγράμματα ΜΚΟ. Σκορπά αφειδώς χρήματα σε οργανώσεις κατά του καθεστώτος Μιλόσεβιτς . Χρηματοδοτεί παράλληλα εφημερίδες και ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς και εξαγοράζει δημοσιογράφους που προπαγανδίζουν δήθεν για τον εκδημοκρατισμό της χώρας . Ουσιαστικά προωθούν τη περαιτέρω διάλυση της Γιουγκοσλαβίας...*»

Μέσω του νόμου 2731/99 ρυθμίζονται οι όροι ανάθεσης προγραμμάτων ανθρωπιστικής βοήθειας σε τρίτες χώρες υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εξωτερικών και με τη χρηματοδότηση δημόσιων φορέων. Ορισμένοι μάλιστα προτείνουν την προσθήκη μιας διάταξης στο σύνταγμα που θα θεσπίζει τη δυνατότητα του κράτους να ενισχύει οικονομικά τις ΜΚΟ. Πόσο ανεξάρτητες θα είναι λοιπόν οι ΜΚΟ από τους κρατικούς φορείς;

Ένα άλλο ζήτημα που θίγουν οι επικριτές των ΜΚΟ είναι η στάση που σιγά σιγά παίρνουν διάφορα κόμματα υπέρ τους . Μπαίνει λοιπόν ζήτημα ανεξαρτησίας της δράσης των ΜΚΟ από κομματικά συμφέροντα και από τις κυβερνήσεις .

Το ζήτημα της διαφάνειας των οικονομικών τους είναι άλλο ένα ζήτημα που μπαίνει προς διερεύνηση . Όπως επίσης με σκεπτικισμό αντιμετωπίζεται και ο τρόπος που λαμβάνονται οι αποφάσεις στις ΜΚΟ , από μια ελίτ στελεχών , οι οποίοι στηρίζονται από χιλιάδες εθελοντές με εργασία και χρήματα και που όμως δεν έχουν τη δυνατότητα συνήθως να εκφέρουν άποψη . Πολλοί για παράδειγμα είναι αυτοί που με σκεπτικισμό είδαν το Μάρτιο του 2002 ³⁸ τη Greenpeace να αγοράζει μετοχές αξίας 250.000 € της αγγλο-ολλανδικής πετρελαϊκής Royal Dutch Shell , με σκοπό όπως η ίδια δήλωνε να την πείσει να κάνει περισσότερες επενδύσεις στον τομέα της ηλιακής ενέργειας .

³⁶ J.Petras, *ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ* (2005) , εκδ. THE MONTHLY REVIEW IMPRINT

³⁷ Η.Καρκαλέτσης , άρθρο στην εφημερίδα Ελληνικές Γραμμές , (2004)

³⁸ Βασίλης Λιόσης , *ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ . ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Η ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΑ* , *ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ* (2002) ΤΕΥΧΟΣ 2^ο , εκδ. Σύγχρονη Εποχή , Αθήνα

Το ζήτημα της " επιλεκτικής ευαισθησίας " είναι ίσως ένα από τα κυριότερα όπλα των επικριτών των ΜΚΟ . Μια σειρά από ερωτήματα που μπήκαν δημόσια είναι ενδεικτικά του πνεύματος αυτού όπως π.χ. :

- Γιατί η Διεθνής Αμνηστία κατηγόρησε τους ντόπιους εξαθλιωμένους μαύρους της Ζιμπάμπουε όταν κατέλαβαν τα κτήματα των λευκών εποίκων ; Τόσα χρόνια που ο ντόπιος πληθυσμός γινόταν θύμα εκμετάλλευσης των λευκών γιατί δεν έπαιρνε θέση ;
- Γιατί η παγκόσμια οργάνωση «Γιατροί χωρίς σύνορα» απέπεμψε το ελληνικό της τμήμα ; Αιτία ήταν το γεγονός πως οι Έλληνες γιατροί περιέθαλψαν όχι μόνο τους Κοσοβάρους, αλλά και τους Σέρβους ;
- Γιατί η Greenpeace δεν καταδίκασε τη ρίψη βομβών στο πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας και την οικολογική καταστροφή που αυτή που επέφερε ;
- Γιατί τόσα χρόνια οι ανθρωπιστικές οργανώσεις δεν καταδικάζουν το εμπάργκο φαρμάκων και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης , ανά τον κόσμο ,όπως π.χ. στην Κούβα ;
- Γιατί δεν καταδίκασαν οι φιланθρωπικές αυτές οργανώσεις την γενοκτονία των Παλαιστίνιων ;
- Το 2000 στην Παλαιστίνη η βουλευτής και στενή συνεργάτης του Γιάσερ Αραφάτ, Ασράουι, δήλωνε³⁹ « *...Έχουν δραστηριοποιηθεί ΜΚΟ στα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη , που προωθούν δήθεν τη φιλία των Ισραηλινών και των Παλαιστινίων . Στην ουσία με βάση τα οικονομικά προγράμματα για τα οποία κανείς δεν γνωρίζει το πραγματικό βάθος τους, προγράμματα που δήθεν καταπολεμούν την τρομοκρατία , αυτές οι ΜΚΟ ενισχύουν λογικές περαιτέρω απομόνωσης του λαού μας σε γκέτο που όλο και περισσότερο πνίγουν οι παράνομοι νέοι οικισμοί των Ισραηλινών ...*». Τι εννοούσε ;

Αυτή είναι μια μικρή ενδεικτική εικόνα των κύριων απόψεων κατά των ΜΚΟ . Θα μπορούσαμε να γράψουμε σελίδες επί σελίδων της άποψης που καταδικάζει το ρόλο και τη δράση των οργανώσεων αυτών όπως αντίστοιχα και της άποψης που υπεραμύνεται αυτών . Στόχος της εργασίας δεν είναι να καταλήξουμε αν οι ΜΚΟ είναι "άγγελoi" ή "διάβολoi" . Απλά παρουσιάζονται όσο πιο αντικειμενικά γίνεται όλες οι πλευρές για την περαιτέρω ανάλυση .

Το σίγουρο βέβαια είναι πως , είτε συμφωνούμε με τη μια άποψη είτε με την άλλη, οι ΜΚΟ υπάρχουν , πληθαίνουν , συμμετέχουν στις παγκόσμιες εξελίξεις και μέρα με τη μέρα καθορίζουν όλο και περισσότερο το παγκόσμιο εποικοδόμημα . Με αυτή την παραδοχή στα επόμενα κομμάτια του κεφαλαίου παρουσιάζουμε τα κύρια χαρακτηριστικά της "ζωής" τους .

³⁹ Η.Καρκαλέτσης , άρθρο στην εφημερίδα Ελληνικές Γραμμές , (2004)

ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΜΚΟ

Α) ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΧΡΟΝΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ

Ένας πολύ σημαντικός διαχωρισμός των ΜΚΟ είναι ανάλογα με το χρόνο εμφάνισης τους . Τις ΜΚΟ α' γενιάς , οι οποίες έδρασαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, τις ΜΚΟ β' γενιάς της δεκαετίας του 1990 και τέλος τις ΜΚΟ γ' γενιάς⁴⁰ .

Η α' γενιά ΜΚΟ είχε έντονο το στοιχείο του «αντί» . Οι ΜΚΟ λειτουργούσαν περισσότερο ανεξάρτητα από τα κόμματα και τα κράτη και προέβαλλαν έντονα ένα μεγάλο αριθμό διαφορετικών , από τις κρατούσες , απόψεων.

Η δεύτερη γενιά , εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1990 . Οι ΜΚΟ πιο ώριμες πλέον , πολλαπλασιάστηκαν , δικτυώθηκαν διεθνώς , απέκτησαν πολιτική ισχύ και άρχισαν να προβάλλουν τις απόψεις τους και να ασκούν κριτική στο « δημόσιο χώρο » . Το χαρακτηριστικό των οργανώσεων β' γενιάς , ήταν το προσπέρασμα του « αντί » . Τη θέση του πήρε η περισσότερο παράλληλη με το κράτος και τα κόμματα ανάληψη δημόσιας ευθύνης .

Η Τρίτη γενιά ΜΚΟ εμφανίστηκε πολύ απότομα θα μπορούσαμε να πούμε . Μιλάμε πλέον για οργανώσεις στηριζόμενες στην οριζόντια εθελοντική συνεργασία των πολιτών , ανεξάρτητα από το κράτος και την αγορά . Τοποθετούν πλέον νέα θέματα στην πολιτική και κοινωνική agenda , όπως περιβάλλον , ποιότητα ζωής , ανθρώπινα δικαιώματα κ.α. . έντονα προβάλλεται πλέον το στοιχείο του ψηφιακού πολίτη , ενώ η χρήση του διαδικτύου δημιουργεί μια εικόνα διαρκούς επικοινωνίας του πολίτη με τις οργανώσεις αυτές από οποιοδήποτε σημείο του κόσμου , την οποιαδήποτε στιγμή . Μιλάμε για μια γενιά ΜΚΟ που χαράζουν πλέον δικές τους πολιτικές , με μεγαλύτερη δυνατότητα ευελιξίας από τους κρατικούς θεσμούς. Μια πολύ σημαντική παρουσίαση όσων προαναφέρθηκαν γίνεται με τον παρακάτω πίνακα .

⁴⁰ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΕΩΝ , (2005) , *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ* , εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

	ΠΡΩΤΗ ΓΕΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΕΝΙΑ	ΤΡΙΤΗ ΓΕΝΙΑ	ΤΕΤΑΡΤΗ ΓΕΝΙΑ
ΝΟΤΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ	ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ
ΒΟΡΑΣ	ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΠΟΡΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ-ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΚΡΙΤΙΚΗ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΙΕΣΗ
ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	1945	1960	1973	1982
ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΙΔΕΑ	ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	Ο ΒΟΡΑΣ ΩΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ	Η ΑΥΤΟΑΝΑΠΤΥΞΗ ΩΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΙΣΟΤΙΜΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ. ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΛΛΑ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ
ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ	ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΕΛΛΕΙΨΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ. ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ .ΥΠΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΝΕΟΑΠΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΘΕΣΜΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ, ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ .ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΕΛΙΤ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	ΤΟΠΙΚΟΙ, ΕΘΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ. ΥΠΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΝΟΤΟ ΚΑΙ ΣΤΡΕΒΛΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΒΟΡΑ. Η ΦΤΩΧΙΑ ΩΣ ΑΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.
ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	ΑΜΕΣΗ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΗ, ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΗ
ΣΚΟΠΟΣ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ , ΑΤΟΜΑ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ , ΟΜΑΔΕΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ, ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ , ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
ΚΥΡΙΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ	ΔΩΡΗΤΕΣ Α.Μ.Κ.Ο.	Α.Μ.Κ.Ο. ΣΕ ΒΟΡΑ ΚΑΙ ΝΟΤΟ, ΟΜΑΔΕΣ ΒΑΣΗΣ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΟΛΟΙ ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΙΚΑ ΚΑΙ ΑΤΥΠΑ ΔΙΚΤΥΑ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΧΕΣΕΙΣ Μ.Κ.Ο. ΒΟΡΑ-ΝΟΤΟΥ	-----	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΒΟΡΕΙΕΣ Α.Μ.Κ.Ο.: ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΗ ,ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ , ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΛΙΜΟΚΤΟΝΟΥΝ	ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟ ΒΟΗΘΕΙΑΣ	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΠΟΥ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΛΑΝΗΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ , ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΞΑΡΤΗΣΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	-----	ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ ΣΤΟ ΝΟΤΟ . ΔΙΛΗΜΜΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΠΟΡΩΝ	ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΤΗΡΟΥΝ ΤΗ ΦΤΩΧΙΑ .ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ (ΛΙΜΟΚΤΟΝΙΑΣ , ΑΝΙΣΩΝ ΟΡΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ) . LOBBING ΓΙΑ 0,7 % ΤΟΥ ΑΕΠ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ .ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ :ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΙΕΣΗ , ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ , ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ , ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ , ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΓΕΝΙΕΣ Μ.Κ.Ο ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΠΗΓΗ :Σπυριδάκη Ε., *Διαχείριση Έργων σε Μ.Κ.Ο. –Πρακτικά 1^{ΟΥ} Συνεδρίου για τη διαχείριση έργων*, Αφουξενίδης Α-Συρακούλης .Κ (επιμέλεια), (2006),εκδ. Προπομπός ,Αθήνα

Από τον παραπάνω πίνακα εκφράζεται η άποψη ότι ουσιαστικά από το 1982 έχουμε περάσει στην τέταρτη γενιά Μ.Κ.Ο. .Μια γενιά οργανώσεων η οποία εκφράζεται με δράση στενότερης συνεργασία με άλλες οργανώσεις ανά τον κόσμο , που εκφράζει ακόμα πιο συγκεκριμένες πολιτικές , κοινωνικές και οικονομικές αντιλήψεις και που αναλαμβάνει προγράμματα μεγάλων σε συνεργασία στενότερη με τους δημόσιους φορείς.

Β) ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ

Ως προς το μέγεθος ο διαχωρισμός των ΜΚΟ μπορεί να γίνει στις εξής κατηγορίες :

- Μικρές κοινωνικά βασιζόμενες ομάδες .Αυτές στηρίζονται στην ατομική πρωτοβουλία και είναι συνήθως τοπικού-συνοικιακού επιπέδου. Τέτοιες μπορεί π.χ. να είναι οι αθλητικές λέσχες , τα εκκλησιαστικά ιδρύματα σε ενοριακό επίπεδο κ.α.
- Οργανώσεις περιφερειακές , με φιланθρωπικούς κυρίως σκοπούς .Αυτές χρηματοδοτούνται συνήθως από τον εκάστοτε δήμο ή την εκάστοτε νομαρχία καθώς και από μεγαλύτερες ΜΚΟ εθνικού επιπέδου που έχουν τον ίδιο σκοπό .
- ΜΚΟ εθνικού επιπέδου με χαρακτήρα κυρίως φιλανθρωπικό και ενίσχυσης ιδιαίτερων ομάδων ανθρώπων όπως π.χ. Το Χαμόγελο Του Παιδιού , που έχουν αρκετά μεγάλα έσοδα και πολλές φορές χρηματοδοτούν τοπικές οργανώσεις με αντίστοιχους σκοπούς .
- Διεθνείς ΜΚΟ όπως η OXFAM και η CARE με μεγάλη και συνήθως παγκοσμίου επιπέδου επιχειρησιακή ικανότητα . Συχνά για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα συνεργάζονται με τοπικές και εθνικές οργανώσεις .

Γ) ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΡΑΣΗΣ

Όσον αφορά τον τρόπο δράσης μπορούμε να διακρίνουμε πολλά είδη ΜΚΟ , με κυριότερα όμως τα εξής :

- Αυτές που διεκπεραιώνουν τον σκοπό τους χρηματοδοτώντας και κάνοντας δωρεές όπως το ίδρυμα FORD & ROCKEFELLER FOUNDATIONS.
- Αυτές που στηρίζονται κυρίως στην παροχή υπηρεσιών με τα μέσα που τα ίδια διαθέτουν όπως π.χ. σε ένα βαθμό η GREENPEACE .

- Αυτές που στηρίζονται στην προσπάθειά τους να αφυπνίσουν και να κινητοποιήσουν την κοινή γνώμη όπως π.χ. τα διάφορα φόρουμ πολιτών .

Δ) ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τις ΜΚΟ σε τρία βασικά μοντέλα χωρίς όμως ο προσδιορισμός τους να είναι απόλυτος .

- Τις ισχυρές ΜΚΟ με τεράστια έσοδα και με μεγάλες και ταυτόχρονα ικανότατες επιχειρησιακές δυνατότητες . Αυτές οι οργανώσεις έχουν συνήθως αυστηρώς ιεραρχική δομή . Βάση της πυραμίδας είναι τα απλά μέλη- χρηματοδότες της οργάνωσης και κορυφή μια ελίτ επαγγελματιών . Τέτοιες είναι οι UNICEF , το WWF, ο Ερυθρός Σταυρός , η CARE INTERNATIONAL κ.α. . Αυτές οι οργανώσεις προσπαθούν παγκοσμίως και ιδιαίτερα στον τρίτο κόσμο όπου το φαινόμενο είναι πιο έντονο ,να αμβλύνουν και να μειώσουν τις ανισότητες και να προσφέρουν άμεση βοήθεια σε πληθυσμούς που αντιμετωπίζουν ελλείψεις σε είδη πρώτης ανάγκης και καταστροφή του περιβάλλοντος .
- Από την άλλη πλευράς υπάρχουν τα κοινωνικά φόρα πολιτών τα οποία έχουν πενιχρά έσοδα και βασίζονται κυρίως στην εθελοντική δράση των μελών τους και τη συμμετοχή των πολιτών σε αυτά . Συνήθως έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και εκφράζονται κυρίως με κινητοποιήσεις διεκδίκησης μιας εναλλακτικής μορφής παγκοσμιοποίησης .
- Τέλος υπάρχουν οι μικρές ομάδες τοπικής εμβέλειας , απαρτιζόμενες συνήθως από εθελοντές και στοχεύουν στην λύση τοπικών προβλημάτων (π.χ. μεταφορά χωματερής , προστασία χώρου πράσινου , δεντροφύτευση κ.α.) στηριζόμενες σε ιδίους χρηματικούς πόρους .

Ε) ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μια άλλη διάκριση που μπορεί να γίνει είναι με βάση το αντικείμενο δράσης της κάθε ΜΚΟ , ανάλογα με το θεματικό τους προσανατολισμό . Ο Michael O' Neill⁴¹ διαχωρίζει τις ΜΚΟ σε :

- Θρησκευτικές
- Ερευνητικές
- Ιατροφαρμακευτικές
- Πολιτιστικές
- Πολιτισμικές

⁴¹Χ.Ζαχόπουλος , (2005) ,ΜΚΟ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ .ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ,Έρευνα του Ινστιτούτου Κ.Καραμνλής

- Κοινωνικές
- Νομικών Υπηρεσιών
- Παγκόσμιας Βοήθειας
- Ιατρικής Πρόληψης
- Προώθησης της βοήθειας στον πλανήτη

Μια άλλη ταξινόμηση των ΜΚΟ με βάση το πεδίο δραστηριοποίησής , πιο γενικευμένη μπορεί να είναι η εξής⁴² :

- Κινήσεις πολιτών , αγωγή πολίτη (συνταγματική , δημοκρατική συμμετοχική)
- Προστασία του περιβάλλοντος , περιβαλλοντική εκπαίδευση
- Προσφορά αναπτυξιακής υποστήριξης και βοήθειας στο εξωτερικό
- Παροχή επείγουσας βοήθειας στο εξωτερικό
- Αντιμετώπιση (πρόληψη –διαχείριση) συγκρούσεων στο εξωτερικό
- Υπεράσπιση της ειρήνης στον κόσμο
- Προώθηση της ενωμένης Ευρώπης
- Υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών
- Καταπολέμηση διακρίσεων (ρατσισμός , ξενοφοβία , αντισημιτισμός)
- Δικαιώματα των γυναικών
- Προστασία του καταναλωτή
- Προστασία των μειονοτήτων (αναγνωρισμένες εθνικές , θρησκευτικές , γλωσσικές μειονότητες , μετανάστες) – δικαιώματα ειδικών ομάδων (φυλακισμένοι – κρατούμενοι , ομοφυλόφιλοι , εξαρτημένοι , αντιρρησίες συνείδησης , θύματα βασανιστηρίων κ.α.)
- Άτομα με ιδιαίτερες ικανότητες ή ειδικές ανάγκες
- Φιλανθρωπία – κοινωνική πρόνοια , κοινωνικός αποκλεισμός
- Διαπολιτισμική κατανόηση , εκπαίδευση και αλληλεγγύη
- Συμμετοχή της νεολαίας
- Εξωσχολική αγωγή – διαχείριση ελεύθερου χρόνου
- Προστασία του παιδιού
- Πολιτισμός –Πολιτιστική κληρονομιά
- Ανάπτυξη εθελοντικής συμμετοχής
- Ενώσεις φορολογουμένων , χρηστών δημοσίων υπηρεσιών , τηλεθεατών και ακροατών , πολιτών που υπερασπίζονται τη διαφάνεια στις δημόσιες λειτουργίες κ.α.

Ένας ακόμα ενδιαφέρον διαχωρισμός που γίνεται βάσει μεγέθους και χώρου δράσης είναι αυτός που συναντάμε συνήθως στον αγγλοσαξονικό κόσμο και στις Η.Π.Α. που έχει ως εξής⁴³ :

⁴² Ν.Γιαννής , (2002), περιοδικό ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ-ΤΕΥΧΟΣ 8

⁴³ Δ.Ορφανάκη , Άρθρο στην εφημερίδα Ριζοσπάστης ,(13/8/2006),

- Μεγάλες Διεθνείς ΜΚΟ – BINGO
- Θρησκευτικές ΜΚΟ - RINGO
- Συσχετιζόμενες με τις επιχειρήσεις ΜΚΟ – BRINGO
- ΜΚΟ Δημοσίου συμφέροντος – PINGO
- Ημιαυτόνομες ΜΚΟ – QUANGO

Η ελληνική διαδικτυακή πύλη των ΜΚΟ, με την ονομασία *anthropos* διαχωρίζει τις οργανώσεις στις εξής κατηγορίες⁴⁴:

- Επείγουσα Βοήθεια
- Ανασυγκρότηση
- Αναπτυξιακή Βοήθεια
- Εκπαίδευση –Εναισθητοποίηση κοινής γνώμης
- Υγεία
- Πρόνοια
- Παιδιά –Νέοι
- Γυναίκες
- Πρόσφυγες – Μετανάστες
- Τοξικοεξαρτήσεις
- Φυσικές Καταστροφές
- Προστασία Περιβάλλοντος
- Προστασία Ζώων
- Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Άτομα με αναπηρίες
- Ομογενείς
- Μειονότητες
- Θρησκευτικές
- Πολιτιστικές
- Επιστημονικές
- Αθλητικές
- Δίκτυα – Ενώσεις
- Διακρατικές –Διεθνείς
- Οργανώσεις Ο.Η.Ε.
- Διάφορες

⁴⁴ www.anthropos.gr

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΜΚΟ

Τα τελευταία χρόνια όπως αναφέρθηκε και παραπάνω , παρατηρείται μια μεγάλη αύξηση των ΜΚΟ .Το 1914 υπήρχαν 1.083 διεθνείς ΜΚΟ . Το 2000 οι οργανώσεις αυτές ήταν περισσότερες από 37.000, με σχεδόν το 1/5 να έχει ιδρυθεί στη δεκαετία του 1990 .Παράλληλα με την αριθμητική αύξηση των ΜΚΟ παρατηρείται και μια ενίσχυση του πολιτικού τους ρόλου , ιδιαίτερα τις δεκαετίες 1980 και 1990 .

Εξετάζοντας τη δράση των ΜΚΟ το συμπέρασμα που βγάζει κανείς , είναι ότι μια σειρά από παράγοντες της περιόδου της τελευταίας τριακονταετίας ενίσχυσαν την ανάπτυξη αυτή .Ο πρώτος και κύριος παράγοντας που όλοι παραδέχονται και που θεωρούν και οι ίδιες οι ΜΚΟ ότι έπαιξε ρόλο, ήταν και μάλλον είναι η αδυναμία του κράτους να παίξει το ρόλο του προμηθευτή του δημόσιου αγαθού ή αλλιώς του συλλογικού αγαθού . Και όταν λέμε συλλογικό αγαθό μπορεί να εννοούμε αυτό που χαρακτήριζε ο Adam Smith⁴⁵ συλλογικό αγαθό , δηλαδή την ασφάλεια , τη δικαιοσύνη και τα δημόσια έργα , ή αυτό που θεωρεί ο Charles Kindleberger συλλογικό αγαθό , αυτό της ειρήνης . Βέβαια με το πέρασμα του χρόνου παρουσιάζεται μια σειρά από αγαθά τα οποία θεωρεί κανείς ότι είναι αδιαμφισβήτητο ότι τα κατέχει ο καθένας και όμως δεν ισχύει κάτι τέτοιο .

Το αγαθό της σίτισης και της δυνατότητας χρήσης πόσιμου νερού δεν είναι καθόλου δεδομένο για εκατομμύρια συνανθρώπους μας στην υποσαχάρια Αφρική . Το αγαθό της στέγης δεν είναι επίσης δεδομένο στις παραγκουπόλεις της Λατινικής Αμερικής . Το αγαθό της υγείας επίσης δεν είναι δεδομένο στα εκατομμύρια φορέων του AIDS που ξέρουν ότι θα πεθάνουν πριν καν κλείσουν τα δέκα χρόνια ζωής , αβοήθητοι λόγω έλλειψης γιατρών , νοσοκομείων και φαρμάκων . Ακόμα και η έννοια της πατρίδας είναι για εκατομμύρια μετανάστες μετά από πολεμικές συγκρούσεις , κάτι το μακρινό .Όλα αυτά , και άλλα πολλά ακόμα , που τελικά για εκατομμύρια συνανθρώπους μας τα τελευταία χρόνια δεν είναι καθόλου δεδομένα και από πλευράς κρουσμάτων αυξάνονται , ήταν ίσως ο βασικό λόγος αυτή της ανάπτυξης .

Ένας δεύτερος σημαντικός λόγος που οδήγησε σε αυτή την ανάπτυξη ήταν και το γεγονός ότι τα κοινωνικά κινήματα την περίοδο που εξετάζουμε παρουσίασαν μια μεγάλη κάμψη .Οι αντιπολεμικές κινητοποιήσεις , οι κινητοποιήσεις για την καταστροφή των πυρηνικών , τα κινήματα για την ισότιμη ανάπτυξη των χωρών της Αφρικής και πολλά άλλα τέτοια μαζικά φαινόμενα , ιδιαίτερα στα μέσα της δεκαετίας του 1980 και ως τα μέσα της δεκαετίας του 1990 , ατόνησαν σε μεγάλο βαθμό . Όμως μεγάλη μερίδα ευαισθητοποιημένου κόσμου που δεν μπορούσε να παρακολουθεί αμέτοχος τις εξελίξεις ,έπρεπε να βρει ένα φορέα που να του δίνει τη δυνατότητα να προσφέρει ότι μπορεί και αυτός . Το κενό των προαναφερθέντων κοινωνικών κινημάτων της περιόδου αυτής , φαίνεται πως ήρθαν να καλύψουν οι ΜΚΟ .

Μαζί με την σταδιακή υποχώρηση των κοινωνικών κινημάτων , έντονη ήταν και η απομάκρυνση του κόσμου από την ενεργό πολιτική ενασχόληση . Οι πολίτες σε μεγάλο βαθμό απομακρύνθηκαν από τα κόμματα και την πολιτική . Πολλοί ήταν αυτοί που έχασαν την ελπίδα πως μέσα από την πολιτική θα καταφέρνανε να

⁴⁵ Σκλιάς Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα

δημιουργήσουν συνθήκες για ένα καλύτερο κόσμο . Η πολιτική έχασε την αίγλη της και η συνθήκες για τη δημιουργία οργανώσεων με αγνούς κατά πολλούς στόχους και μακριά από την έννοια του κέρδους , ήταν οι καλύτερες δυνατές .

Η εντεινόμενη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης δημιούργησε μία νέα αντίληψη για τα όρια του έθνους –κράτους ⁴⁶. Η διασυνοριακή δράση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης έκανε ένα πρόβλημα που κοινά αντιμετώπιζε μια ομάδα πολιτών σε δύο ή περισσότερες χώρες να γίνει ζήτημα που μπορούσε να αντιμετωπιστεί από κοινού . Σε μια ενιαία βάση από όλες τις πλευρές που θίγονταν άμεσα . Αυτή η διαδικασία δημιούργησε και μια νέα γενιά ΜΚΟ , οι οποίες αποτελούσαν παράγωγα της ίδιας της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης , όπως για παράδειγμα η Ένωση για τη Φορολόγηση της Διακίνησης Κεφαλαίων στις Χρηματαγορές Υπέρ των Πολιτών – ΑΤΤΑC . Επίσης ισχυροποίησε και τις ήδη υπάρχουσες διεθνείς ΜΚΟ αναβαθμίζοντας τον πολιτικό τους ρόλο , όπως π.χ. της Greenpeace και της Oxfam .

Το τέλος της ψυχροπολεμικής περιόδου και αργότερα οι αλλαγές στο πολιτικό καθεστώς των χωρών του ανατολικού κόσμου , δημιούργησε πρόσφορο έδαφος για τη δράση νέων ΜΚΟ σε αυτές τις περιοχές που μέχρι πριν η δράση τους ήταν λειψή , καθώς επίσης τις προϋπάρχουσες οργανώσεις τις ενίσχυσε διεθνώς , δίνοντας τους τη δυνατότητα ευκολότερης διασύνδεσης με διεθνείς οργανισμούς , όπως τα Ηνωμένα Έθνη , αλλά και άλλα διεθνή δίκτυα . Το πόσο σημαντικό ρόλο παίζει η δυνατότητα που δίνει ένα πολιτικό καθεστώς στην ανάπτυξη δράσης φαίνεται σε μεγάλο βαθμό από τον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Οι εγγραφές των ΜΚΟ στη Σερβία

1994	196
1997	695
2000	2000
2001	2800

ΠΗΓΗ: Σκλίας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης,(2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ*

Επίσης σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτή των ΜΚΟ , έπαιξε και το άνοιγμα της παγκόσμιας αγοράς . Η μεγάλη μεταφορά κεφαλαίων και οι υψηλοί ρυθμοί διεθνούς εμπορίου , περιόρισαν τις δυνατότητες του έθνους κράτους για μακροπρόθεσμο οικονομικό σχεδιασμό . Οι ραγδαίες αυτές αλλαγές στο διεθνές σύστημα , ευνόησαν τις ΜΚΟ, οι οποίες σε σχέση με το κράτος , δίνουν μεγαλύτερη βάση στην επίτευξη βραχυπρόθεσμων ή μεσοπρόθεσμων στόχων .

⁴⁶ Μ.Σημίτη , – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα

Χρόνο με το χρόνο , η διασύνδεση των ΜΚΟ με μεγάλους διεθνείς οργανισμούς αλλά και με κυβερνήσεις τους έδινε τη δυνατότητα να εξασφαλίζουν όλο και μεγαλύτερα χρηματικά ποσά , ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης όπου χρειαζόταν να υπάρξει άμεση επέμβαση βοήθειας στον πληθυσμό αλλά και μετά από την περίοδο της κρίσης όπου απαιτούνταν ενέργειες επανοικοδόμησης της τοπικής οικονομίας . Οι ΜΚΟ μπορούσαν να συγκεντρώσουν σε αυτή τη διαδικασία το κεφάλαιο που δεν μπορούσαν πιθανότατα να προσφέρουν οι τοπικές αρχές .

Τέλος ένας ακόμα σημαντικός παράγοντας που ενίσχυσε την ανάπτυξη των ΜΚΟ είναι και η ενδυνάμωση της έννοιας του εθελοντισμού . Το πνεύμα της εθελοντικής συμμετοχής στα κοινά που στη δεκαετία του 1990 γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση , πήρε και το χαρακτήρα της εθελοντικής προσφοράς προς οποιαδήποτε κατεύθυνση υπήρχε ανάγκη για βοήθεια . Ο εθελοντισμός όπως προαναφέραμε είναι το κύριο χαρακτηριστικό της δημιουργίας των μεγάλων ΜΚΟ με πολυπληθή βάση . Η τόνωση του στοιχείου του εθελοντισμού , αποτέλεσε και τον άξονα πάνω στον οποίο πάτησαν οι νέες ΜΚΟ αλλά και ενδυναμώθηκαν πολιτικά οι παλαιότερες .

Ο παρακάτω πίνακας μα δείχνει σε ένα βαθμό την αυξητική τάση των ΜΚΟ παγκόσμια για τα έτη 1909-1996 .

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΜΚΟ

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΚΟ	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΚΟ
1909	-	1988	8579
1956	-	1990	6126
1960	-	1991	7522
1968	741	1992	14733
1977	1067	1993	16142
1981	3836	1994	18124
1984	6928	1995	21780
1986	7011	1996	23153

ΠΗΓΗ: Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης, (2002)*Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ*

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ

Ο τρόπος με τον οποίο είναι οργανωμένες οι ΜΚΟ παρουσιάζει σημαντικές διαφορές ανάλογα με το αντικείμενο δράσης και το μέγεθος της κάθε οργάνωσης . Το μοντέλο της παγκόσμιας ιεραρχικής δημοκρατίας αποτελεί μάλλον τη μειοψηφία .

Ένα χαρακτηριστικό της οργάνωσης πολλών ΜΚΟ είναι οι συνδρομητές .Άνθρωποι οι οποίοι αποτελούν πηγή πόρων , δραστηριοποιούνται όπου ζητηθεί και ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τις ΜΚΟ .Ωστόσο δεν έχουν λόγο στην κατανομή πόρων ,ούτε στην διατύπωση στόχων της οργάνωσης . Κυρίως με αυτό τον τρόπο λειτουργούν οργανώσεις που προωθούν την κοινωνική πρόνοια , την προστασία του περιβάλλοντος , την καταπολέμηση της φτώχειας .

Τα μέλη μιας ΜΚΟ είναι μια άλλη πλευρά της οργάνωσης των οργανισμών αυτών . Σε μια μεγάλη μερίδα ΜΚΟ ,τα μέλη είναι συνήθως άνθρωποι οι οποίοι έχουν κάποια σχέση με το αντικείμενο το οποίο αποτελεί τον χώρο δράσης της οργάνωσης . Βέβαια σε πολλές περιπτώσεις που δεν χρειάζονται ιδιαίτερες γνώσεις και ικανότητες για να προσφέρει κάποιος τις υπηρεσίες του , όπως π.χ. μέσα από τις γραμμές μιας φιλανθρωπικής ΜΚΟ , είναι δυνατόν ο οποιοσδήποτε να αποτελεί μέλος μιας τέτοιας οργάνωσης .

Οι εσωτερικές δομές των ΜΚΟ συνήθως αποτελούνται από Διοικητικά Συμβούλια. Τα συμβούλια αυτά απαρτίζονται από πρόεδρο , αντιπρόεδρο , ταμίες και μέλη. Αυτοί πραγματοποιούν γενικές συνελεύσεις όπου και λαμβάνονται αποφάσεις για τον τρόπο δράσης , την πολιτική και τους στόχους .Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγεται μέσα από τα μέλη των ΜΚΟ με ψηφοφορία .

Στο διεθνή στίβο η οργάνωση και η εξάπλωση των ΜΚΟ επιτυγχάνεται μέσω δικτύων εθνικών παραρτημάτων και τοπικών γραφείων ⁴⁷. Χαρακτηριστικά να αναφέρουμε πως μόνο η Unicef διατηρεί ανά τον κόσμο 158 τοπικά γραφεία . Μέσω αυτών των δικτύων και των τοπικών γραφείων έρχεται σε επαφή με τοπικούς παράγοντες και κόσμο που ενδιαφέρεται να στηρίξει την προσπάθειά της . Με τα κεντρικά τους γραφεία συνήθως σε μια μεγάλη πρωτεύουσα δικτυώνονται εύκολα σε όποιο σημείο του κόσμου επιθυμούν , πολύ πιο εύκολα από το να μεταφέρονται τα στελέχη τους κάθε λίγο και λιγάκι όπου δραστηριοποιείται η οργάνωσή τους , και δημιουργώντας ένα πυρήνα ντόπιου πληθυσμού που στηρίζει την προσπάθειά τους .

Οι μεγάλες ΜΚΟ συνήθως που δραστηριοποιούνται διεθνώς, διατηρούν σε πολλά σημεία του κόσμου ανθρώπους οι οποίοι έχουν ως ρόλο το να προωθήσουν τα προγράμματα των ΜΚΟ που αντιπροσωπεύουν και να έρχονται σε επαφή με φορείς και εν δυνάμει μελλοντικά μέλη . Αυτά τα άτομα χαρακτηρίζονται ως επίτροποι , ομάδες προγραμμάτων , καθώς και πολύ συχνά όταν το ρόλο αυτό τον αναλαμβάνουν επώνυμοι άνθρωποι , "πρεσβευτές καλής θελήσεως" .

Πολλές είναι οι μεγάλες ΜΚΟ οι οποίες διατηρούν και έναν αριθμό από έμμισθα στελέχη και υπαλλήλους , όπως στην περίπτωση των Γιατρών Χωρίς Σύνορα , αφού όπως υποστηρίζουν οι ίδιες οι ΜΚΟ είναι αναγκαίο να υποστηρίζονται αυτοί οι άνθρωποι οικονομικά μιας και οι ανάγκες της οργάνωσης τους είναι τέτοιες που δεν τους επιτρέπουν να ασκήσουν το επάγγελμά τους ούτε καν βιοποριστικά . Βέβαια αυτό αποτελεί πολλές φορές κόκκινο πανί για τους επικριτές των ΜΚΟ , και ιδιαίτερα για αυτούς που κάνουν αναφορές σε θέματα διαφάνειας των οικονομικών τους , ή μιλούν για "επαγγελματίες φιλάνθρωπους " . Μια άλλη μερίδα ΜΚΟ που είτε

⁴⁷ Π.Σκλιας- Η.Σιδηρόπουλος , *NON –GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND THE INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY, WITH SPECIAL REFERENCES TO THE E.U. DEVELOPMENT POLICY* ,(1999) ,εκδ. ANUBIS ,Αθήνα

δεν μπορεί οικονομικά είτε δεν θέλει , διατηρεί ένα μεγάλο αριθμό πολιτών που εθελοντικά και μόνο στηρίζουν τη δράση τους όταν και όσο μπορούν .

Οι μεγάλες διεθνείς ΜΚΟ σε όλες τις χώρες που διατηρούν τοπικά γραφεία και δίκτυα , έχουν και αντίστοιχα εκλεγμένα διοικητικά συμβούλια , ως όργανα λήψης αποφάσεων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο . Οφείλουμε βέβαια να πούμε πως στην περίπτωση που κάποια ΜΚΟ δραστηριοποιείται στα πλαίσια κάποιου διεθνούς οργανισμού ή στα πλαίσια κάποιου κρατικού φορέα , ακολουθεί σε ένα μεγάλο βαθμό κατευθύνσεις που έρχονται . Αυτές οι κατευθύνσεις μπορούν συνήθως να γίνουν αντικείμενο κουβέντας στα διοικητικά συμβούλια των ΜΚΟ αλλά η δυνατότητα συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων , της βάσης των οργανώσεων αυτών , είναι μικρή έως ανύπαρκτη .

Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΜΚΟ

Το κομμάτι της χρηματοδότησης αποτελεί ίσως ένα από τα ζητήματα τα οποία από την αρχή εμφάνισης των ΜΚΟ , αποτελούσε ένα μεγάλο πρόβλημα για τις περισσότερες οργανώσεις . Τα οικονομικά των ΜΚΟ είναι βασικός παράγοντας καθορισμού της δράσης τους , της γεωγραφικής τους εμβέλειας και της κατάταξης τους στις μεγάλες ή μικρές οργανώσεις . Σήμερα φαίνεται πως οκτώ μεγάλες "οικογένειες" ΜΚΟ διαθέτουν το 50 % των συνολικών πόρων της διεθνούς βοήθειας. Αυτές είναι η CARE , η World Vision International , η Oxfam Federation , η Eurostep , η CIDSE (Cooperation internationale pour le developpement et la solidarite) , η APDOVE (Association of Protestant Development Organizations in Europe) , η Save the Children Federation και η Medecins Sans Frontieres ⁴⁸ .

Οι εισφορές των μελών φαίνεται πως είναι η πιο συνηθισμένη πηγή χρηματοδότησης. Οι οργανώσεις μπορεί να έχουν τέτοια ποσά εισφορών από τα μέλη που να μπορούν να δράσουν , σε τοπικό επίπεδο και μόνο έως και να προσφέρουν μεγάλη βοήθεια διεθνώς . Τα συστήματα συνδρομών και έκτακτων ενισχύσεων από μέλη δίνουν συχνά τη δυνατότητα μεγαλύτερης παρέμβασης των οργανώσεων .

Οι χορηγίες αποτελούν μία ακόμη πηγή χρηματοδότησης . Μέσα σε αυτά τα πλαίσια υπάγονται και οι λεγόμενοι Δωρητές . Χρόνο με το χρόνο φαίνεται πως το σύστημα των χορηγιών από ιδιωτικές επιχειρήσεις , από διεθνείς οργανισμούς και απλούς ιδιώτες που έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν οικονομική ενίσχυση , έχει αποτελέσει κινητήριο μοχλό για πολλές μεγάλες διεθνείς οργανώσεις . Οφείλουμε να πούμε βέβαια πως πολλές είναι οι ιδιωτικές εταιρείες κολοσσοί που στην προοπτική της φορολογικής ελάφρυνσης , που θεσμοθετήθηκε από πολλά κράτη για εταιρείες που προσφέρουν φιλανθρωπικό έργο , προσφέρουν μεγάλα χρηματικά ποσά ⁴⁹ . Αυτή η πηγή χρηματοδότησης βέβαια είναι και ένας από τους κεντρικούς άξονες της

⁴⁸ Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα

⁴⁹ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΕΩΝ , (2005) , *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ* , εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

κριτικής πολλών για την οικονομική διαφάνεια των ΜΚΟ και την ανεξαρτησία τους από οικονομικά συμφέροντα .

Οι εισπράξεις από εκδηλώσεις των ΜΚΟ αποτελούν ίσως τη μικρότερη πηγή εσόδων των οργανώσεων . Συναυλίες , εκθέσεις έντυπου και οπτικού υλικού πωλήσεις , με βάση το αντικείμενο δράσης της κάθε ΜΚΟ είναι συνήθης μορφή εύρεσης οικονομικών πόρων από μικρές και μεγάλες ΜΚΟ .

Οι εισφορές από δημόσιους και κρατικούς φορείς πλέον έχουν κατοχυρωθεί από μια μεγάλη μερίδα κρατών . Στα πλαίσια της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κεντρικής εξουσίας , μέρα με τη μέρα αυξάνονται τα ποσά ενίσχυσης των οργανώσεων τέτοιου τύπου . Όχι μόνο σε επίπεδο εθνικό , αλλά και σε επίπεδο υπερεθνικών οργάνων , όπως π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κονδύλια ενίσχυσης μέσα από θεσμοθετημένα όργανα από του ίδιους αποτελούν γενναία ενίσχυση των ταμείων των ΜΚΟ . Υπολογίζεται πως περίπου πάνω από 1000 εκατομμύρια ευρώ χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε δράσεις ΜΚΟ σε ολόκληρο τον κόσμο .

Ο θεσμός της Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας φαίνεται πως αποτελεί πλέον ίσως τη σημαντικότερη πηγή χρηματοδότησης των ΜΚΟ . Ο Ο.Η.Ε. , η Παγκόσμια Τράπεζα , η Ευρωπαϊκή Ένωση , καθώς και μια μεγάλη μερίδα των ανεπτυγμένων χωρών , μέσα από συγκεκριμένα προγράμματα ενισχύουν δράσεις στήριξης του αναπτυσσόμενου κόσμου και του Τρίτου Κόσμου . Η χρηματοδότηση αναπτυξιακών δράσεων από το θεσμό της Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΔΑΣ από εδώ και πέρα για τις ανάγκες της εργασίας) είναι πλέον η σημαντικότερη πηγή εξεύρεσης χρηματικών πόρων των ΜΚΟ . Λόγω της ιδιαίτερης σημασίας της ΔΑΣ , όχι μόνο από οικονομικής άποψης , αλλά και σε επίπεδο προγραμματισμού , δράσης και οργάνωσης , θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά στο παρακάτω κομμάτι .

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΚΟ

Τα τελευταία χρόνια , έχει διευρυνθεί σημαντικά ο ρόλος των εθελοντικών ΜΚΟ των ανεπτυγμένων χωρών στην παροχή αναπτυξιακής βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες . Οι κυβερνήσεις των περισσότερων κρατών καθώς και οι διεθνείς οργανισμοί που προωθούν θέματα ανάπτυξης , αναγνωρίζουν ότι οι ΜΚΟ αποτελούν σήμερα το βασικό μοχλό παροχής αναπτυξιακής βοήθειας ⁵⁰. Εδώ και πολλά χρόνια , οι υπηρεσίες του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNDP) , του Ιδρύματος για την Ανάπτυξη των Γυναικών (UNICEM) , του Ταμείου του Ο.Η.Ε. για τα παιδιά (UNICEF) , ή της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος (WFP) συνεργάζονται με ΜΚΟ για την εφαρμογή των προγραμμάτων τους . Πρόσφατα , η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε την συνεργασία με ΜΚΟ στην άσκηση της πολιτικής της αναπτυξιακής βοήθειας .

⁵⁰ Θ.Ρόξενμπεργκ-Ι.Ραγκούσης , Α.Χουλιάρας (επιμέλεια) *Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ* , (1998) εκδ. ΕΞΑΝΤΑΣ , Αθήνα

Παράλληλα , είναι γνωστή η δραστηριοποίηση του Γραφείου Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ECHO) στην παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής βοήθειας , κυρίως σε περιοχές που πλήττονται από επιδημίες , καταστροφές κι όπου υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις σε τρόφιμα , φάρμακα και είδη πρώτης ανάγκης . Από την άλλη μεριά ,ένα σημαντικό τμήμα της αναπτυξιακής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις χώρες της Αφρικής , Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ) καθώς και προς τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης περνάει μέσα από τη χρηματοδότηση ΜΚΟ . Κύριοι μοχλοί ανάπτυξης και εποπτείας τέτοιων προγραμμάτων είναι οι Γενικές Διευθύνσεις I (Εξωτερικών Σχέσεων) και VIII (Ανάπτυξης) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής .

Σε διμερές επίπεδο , από τη δεκαετία του 1970 και μετά , όλες σχεδόν οι κυβερνήσεις των κρατών - μελών Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Ανάπτυξης υιοθέτησαν συστήματα συγχρηματοδότησης αναπτυξιακών προγραμμάτων με ΜΚΟ . Είναι χαρακτηριστική η διακήρυξη των 7 πιο ανεπτυγμένων κρατών (G 7) στο Χάλιφαξ τον Ιούνιο του 1995 , η οποία αναγνωρίζει τη σημασία των ΜΚΟ ως ανεξάρτητων φορέων αναπτυξιακής βοήθειας και ζητά συντονισμό μεταξύ διεθνών οργανισμών , διμερών δωρητών και ΜΚΟ .

Διεθνώς η μεταβολή που συντελείται στη ΔΑΣ είναι δραματική . Ολοένα και περισσότερο , μεγάλα ποσά ιδιωτών δωρητών διοχετεύονται μέσω ΜΚΟ . Όλο και πιο πολύ , διεθνείς οργανισμοί , όπως ο Ο.Η.Ε. και η Ε.Ε. , τις χρηματοδοτούν και τις συμβουλεύονται . Κάθε χρόνο τα κράτη –δωρητές διοχετεύουν μεγαλύτερα ποσοστά της διμερούς τους βοήθειας σε ή μέσω ΜΚΟ . Και η επιλογή αυτή δεν είναι καθόλου τυχαία ⁵¹ . Οι ΜΚΟ διαθέτουν μια σειρά από συγκριτικά πλεονεκτήματα στην παροχή βοήθειας , όπως μικρότερο λειτουργικό κόστος , αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων για την καταπολέμηση της φτώχειας , καθώς και δυνατότητες πίεσης προς ισχυρές οικονομικές πηγές . Οι ΜΚΟ συχνά δηλώνου ότι γνωρίζουν καλύτερα από τον καθένα το ποιος έχει ανάγκη τη βοήθεια και μπορούν να τη χορηγήσουν χωρίς τη διαμεσολάβηση συχνά αναποτελεσματικών και διεφθαρμένων μεσαζόντων στις χώρες αποδέκτες .

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ο.Η.Ε. κάθε χρόνο περισσότερα από 7 δισεκατομμύρια δολάρια βοήθειας σε αναπτυσσόμενες χώρες διοχετεύονται μέσω διεθνών ΜΚΟ . Σε παγκόσμιο επίπεδο , οι ΜΚΟ παρείχαν στα μέσα της δεκαετίας του 1990 το 13 % του συνόλου της αναπτυξιακής βοήθειας , δηλαδή ένα ποσό πολύ μεγαλύτερο από αυτό που διαχειρίζεται το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών (με την εξαίρεση της Παγκόσμιας Τράπεζας) .

Η δράση της ΔΑΣ ενισχύει ποικιλόμορφα τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ένα ακόμα σημαντικό ζήτημα που εξετάζει είναι και αυτό της πρόληψης των συγκρούσεων . Πολλά κράτη και διεθνείς και περιφερειακοί οργανισμοί , με τη συμμετοχή και ΜΚΟ έχουν συμπεριλάβει στις ημερήσιες διατάξεις τους πολιτικές πρόληψης συγκρούσεων και οικοδόμησης της ειρήνης .Αξίζει να αναφέρουμε ενδεικτικά τα παρακάτω . Ο Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. Kofi Annan στην εισαγωγή του Σχεδίου για την Ανάπτυξη (Agenda for Development) που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. τον Ιούνιο του 1997 , δήλωσε πως « **...Η ανάπτυξη είναι απαραίτητη για**

⁵¹ Π.Σκλιας- Η.Σιδηρόπουλος , *NON –GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND THE INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY, WITH SPECIAL REFERENCES TO THE E.U. DEVELOPMENT POLICY* ,(1999) ,εκδ. ANUBIS ,Αθήνα

την επίτευξη και τη διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας και στο εσωτερικό των κρατών αλλά και ανάμεσα στα έθνη ...»⁵² . Τον Οκτώβρη του 1997 η Δήλωση Θέσης για τη Διακυβερνητική Διάσκεψη της Ε.Ε. από την Επιτροπή Συνδέσμου των ευρωπαϊκών μη κυβερνητικών οργανισμών με την Ε.Ε. , όρισε την πρόληψη συγκρούσεων ως τον κεντρικό στόχο της αναπτυξιακής συνεργασίας .

Στους Αναπτυξιακούς Στόχους Χιλιετίας του Ο.Η.Ε δηλώνονται οι εξής στόχοι για την πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας :

- Εξάλειψη της απόλυτης φτώχειας και πείνας .
- Επίτευξη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε παγκόσμιο επίπεδο .
- Προώθηση της ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση της θέσης των γυναικών .
- Μείωση της παιδικής θνησιμότητας .
- Βελτίωση της υγείας των γυναικών κατά τον τοκετό .
- Καταπολέμηση του ιού HIV/AIDS , της ελονοσίας και άλλων ασθενειών .
- Διασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας .
- Δημιουργία παγκόσμιας συνεργασίας για την ανάπτυξη .

Το ζήτημα του εξωτερικού χρέους των αναπτυσσόμενων χωρών και η ρύθμισή του , είναι ίσως από τα κυριότερα σημεία που βάζουν σα στόχο οι ΜΚΟ μέσω και της ΔΑΣ. Στη δεκαετία του 1990 μόνο , το συνολικό εξωτερικό χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών αυξήθηκε δραματικά . Από 419 δις δολάρια το 1990 αυξήθηκε σε 572,5 δις το 1999 για τις χώρες με χαμηλό κατά κεφαλή εισόδημα , ενώ για τις χώρες με μικρό και μεσαίο εισόδημα αυξήθηκε κατά το ίδιο διάστημα από 1460 δις σε 2572 δις . Στις περισσότερες από τις χώρες με χαμηλό κατά κεφαλή ΑΕΠ, το εξωτερικό χρέος υπερβαίνει κατά πολύ το συνολικό τους Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν . Οι χώρες της Αφρικής δαπανούν ετησίως 14,5 δις δολάρια για την αποπληρωμή των χρεών και λαμβάνουν μόλις 12,7 δις δολάρια ως εξωτερική βοήθεια. Και να σκεφτεί κανείς ότι η διαγραφή του χρέους των αφρικανικών χωρών που ανήκουν στις 41 επιλέξιμες χώρες για άφεση χρεών στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για τις Υπερχρεωμένες Φτωχές Χώρες (Heavily Indebted Poor Countries Initiative) , θα επιβάρυνε μόνο με 1,70 δολάρια τον κάθε πολίτη των πλούσιων χωρών .

Τα παραπάνω στοιχεία είναι μόνο ένα μικρό δείγμα του πόσο δυσβάσταχτα είναι τα χρέη των χωρών αυτών και πόση δουλειά είχαν να κάνουν οι αναπτυξιακές κυρίως ΜΚΟ . Μία πολύ χαρακτηριστική δραστηριότητα στα πλαίσια της αντιμετώπισης των εξωτερικών χρεών είναι και η Πρωτοβουλία Jubilee 2000 . Η εκστρατεία κατά άλλους , Jubilee 2000, αποτέλεσε ένα μηχανισμό έκφρασης κοινού ενδιαφέροντος , μιας πλειάδας ΜΚΟ , με στόχο τον κοινό προβληματισμό , τη διατύπωση κοινών θέσεων και τάσεων καθώς και τη χάραξη εφαρμογής κοινής καμπάνιας σε εθνικό και προπαντός διεθνές επίπεδο για τη στήριξη των υπερχρεωμένων αναπτυσσόμενων χωρών . Το "καμάρι" των αναπτυξιακών ΜΚΟ , η Πρωτοβουλία Jubilee 2000 , που είναι μία μόνο από τέτοιου είδους πρωτοβουλίες , κατάφερε να συσπειρώσει εκατοντάδες ΜΚΟ , να σχηματίσει μια ανθρωπινή αλυσίδα 50.000 ατόμων στη πόλη

⁵² Α.Γιαννής , Α.Χουλιάρας (επιμέλεια) *Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ* , (1998) εκδ. ΕΞΑΝΤΑΣ , Αθήνα

της Κολωνίας και να επιτύχει με πίεση προς τους μεγάλους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς , την Παγκόσμια Τράπεζα και τις κυβερνήσεις των επτά ισχυρότερων χωρών του κόσμου, ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για την αποπληρωμή των χρεών του Τρίτου Κόσμου και των αναπτυσσόμενων χωρών .

Μια από τις πιο σημαντικές εξελίξεις στο πεδίο της πολιτικής και της οικονομίας της διεθνούς ανάπτυξης , είναι ο αυξημένος αριθμός των ανθρώπων που έχουν πληγεί από ένοπλες συγκρούσεις , φυσικές καταστροφές και φτώχεια , και ο οποίος αποτελεί τον κύριο λόγο για την αύξηση της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας .Οι αναπτυξιακές και ανθρωπιστικές ΜΚΟ έχουν ενεργά αναμειχθεί σε αυτό το πεδίο και ο ρόλος τους στην έκτακτη ανθρωπιστική βοήθεια αυξάνεται διαρκώς τα τελευταία χρόνια .Στα πλαίσια της ΔΑΣ τέτοιες δράσεις αυξάνουν χρόνο με το χρόνο όλο και περισσότερο με χαρακτηριστικό παράδειγμα , την χρονιά 1999 , όπου το 50 % του συνόλου των προγραμμάτων της Ύπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες υλοποιήθηκε μέσω 544 ΜΚΟ με προϋπολογισμό 295 εκατομμύρια δολάρια .

Ένας ακόμα τομέας στον οποίο στοχεύει η ΔΑΣ , είναι η εφαρμογή των προγραμμάτων που εφαρμόζονται, να είναι ολοκληρωμένη . Δηλαδή τα προγράμματα που εφαρμόζονται να είναι τέτοια που να μην παρέχουν μόνο άμεση βοήθεια , αλλά να δημιουργούν προϋποθέσεις για περαιτέρω δυνατότητες ανάπτυξης στην περιοχή στόχο . Να δημιουργούνται δομές ικανές να στηρίξουν μελλοντικά την οικονομία ώστε να μπορέσουν σύντομα να αναπτυχθούν, χωρίς βοήθεια από το εξωτερικό .

Τέλος , μεγάλη βάση δίνεται και στο επίπεδο της ενδυνάμωσης και της δημιουργίας θεσμών στην περιοχή – στόχο , που δεν θα έχουν ρόλο μόνο τη συμμετοχή των δικαιούχων της αναπτυξιακής βοήθειας αλλά και την προετοιμασία φορέων και οργανισμών που θα αναλάβουν την ίδρυση και λειτουργία προγραμμάτων που θα τους κάνουν ισότιμα μέλη στη διαδικασία της ανάπτυξης . Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας ένα μεγάλο ποσό κατευθύνεται στο θεσμό της αναπτυξιακής εκπαίδευσης , που στόχο έχει να κάνει την ανάπτυξη , την αλληλεξάρτηση και τη συνεργασία πιο κατανοητές στο ευρύ κοινό .

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μέσα σε αυτό το πεδίο δράσης της ΔΑΣ εντάχθηκε και η Ελλάδα, που επιδίωξε να αποκαταστήσει άμεση επαφή με τη έννοια της αναπτυξιακής συνεργασίας . Στη αρχή, η Ελλάδα συμμετείχε κυρίως μέσω πολυμερών προγραμμάτων βοήθειας , στη συνέχεια όμως , με την απόκτηση εμπειρίας και την αύξηση των διαθέσιμων πόρων , άρχισαν να προωθούνται παράλληλα και διμερή αναπτυξιακά προγράμματα . Έτσι , το 1995 διατέθηκαν συνολικά 35,3 δις δρχ. ή 152,3 εκ. δολάρια , ποσό που

αποτελούσε το 0,13 % του ΑΕΠ . Από το συνολικό αυτό ποσό , το 82,3 % αφορούσε πολυμερή αναπτυξιακή βοήθεια και το 17,7 % διμερή βοήθεια⁵³ .

Το 1996 το ύψος της συνολικής κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας ανήλθε σε 44,7 δις δρχ. ή 185,5 εκ. δολάρια , δηλαδή 0,15 % του ΑΕΠ . Από αυτά ένα ποσοστό της τάξης του 84,1 % αφορούσε πολυμερή βοήθεια , δηλαδή αυτή που χορηγείται μέσω διεθνών οργανισμών , και το υπόλοιπο 15,9 καθαρά διμερή βοήθεια

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Ελληνική διμερή αναπτυξιακή βοήθεια 1993-1996
Κατανομή κατά μεγάλες γεωγραφικές περιοχές
(ποσά σε εκατ. δολάρια Η.Π.Α)

Γεωγραφικές περιοχές	1993	1994	1995	1996	Σύνολο
Ευρώπη (Βαλκάνια και ΚΑΕ)	5,5	5,3	7,5	13,6	31,9
Ασία (ΚΑΚ και Μέση Ανατολή)	1,3	3,4	6,4	6,6	17,7
Αφρική	2,4	4,1	4,8	6	17,3
Αμερική	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Ακατανέμητα ποσά	5,9	7,2	8,1	3,3	24,5
Σύνολο	15,2	20,0	26,8	29,5	91,5

ΠΗΓΗ: Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης ,(2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ*

⁵³ Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδας 1993-1996
Κατανομή σε διμερή και πολυμερή βοήθεια
(ποσά σε εκατ. δολάρια Η.Π.Α)

	1993	1994	1995	1996
Διμερής βοήθεια	15,1	20,0	26,9	29,5
Ως % επί του ΑΕΠ	0,02	0,02	0,02	0,02
Πολυμερής βοήθεια	75,4	102,0	125,4	185,5
Ως % επί του ΑΕΠ	0,08	0,10	0,11	0,13
Συνολική βοήθεια	90,5	122,0	152,3	185,5
Ως % επί του ΑΕΠ	0,10	0,12	0,13	0,15

ΠΗΓΗ: Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης ,(2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ*

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
Πρόγραμμα ελληνικής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας 1997-2001
Κατανομή κατά μεγάλες γεωγραφικές περιοχές
(ποσά σε εκατ. δολάρια Η.Π.Α)

Γεωγραφικές περιοχές	1997	1998	1999	2000	2001	Σύνολο
Βαλκανική	13,7	19,0	24,8	39,0	39,0	127,6
ΚΑΚ και ΚΑΕ	14,5	20,6	27,8	44,0	44,0	142,2
Αφρική	7,8	10,7	13,5	16,5	16,5	64,8
Ασία (Μέση Ανατολή)	3,7	6,2	8,3	10,9	10,9	38,8
Μη κατανεμημένα ποσά	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	27,0
Σύνολο	45,1	61,9	79,8	97,8	115,8	400,4

ΠΗΓΗ: Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης ,(2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ*

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
Προγράμματα ελληνικής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας 1997-2001
Κατανομή κατά το είδος της βοήθειας
(ποσά σε εκατ. δολάρια Η.Π.Α)

Είδος βοήθειας	1997	1998	1999	2000	2001	Σύνολο
Τεχνική συνεργασία	27,9	36,3	47,8	62,3	77,3	251,6
Επισιτιστική βοήθεια	4,4	5,1	5,7	6,6	7,3	29,1
Επείγουσα βοήθεια	10,0	11,5	14,3	18,9	26,8	81,5
Χρηματοδοτική βοήθεια	2,8	9,0	12,0	10,0	4,4	38,2
Σύνολο	45,1	61,9	79,8	97,8	115,8	400,4

ΠΗΓΗ: Σκλιας Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης , (2002)*Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ*

Το Υπουργείο Εξωτερικών με βάση το Ν. 2731/99 και το Π.Δ. 224/2000 συστήνει την Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ από εδώ και πέρα για τις ανάγκες της εργασίας) - Hellenic Aid ως εξειδικευμένο φορέα του Υπουργείου Εξωτερικών , αρμόδιο για τη προώθηση , το συντονισμό ,την εποπτεία δράσεων και προγραμμάτων σε αναπτυσσόμενες χώρες τα οποία θα υλοποιούνται από ΜΚΟ καθώς και άλλους φορείς της κοινωνίας των πολιτών .

Με τη σύσταση της Hellenic Aid , η Ελλάδα διαθέτει έναν εθνικό αναπτυξιακό φορέα αντίστοιχο της Swiss Aid , της Danish Aid , της Aus Aid κ.α. , ο οποίος ενισχύει όλους τους φορείς της ελληνικής κοινωνίας , που δραστηριοποιούνται σε αναπτυσσόμενες και υπό μετάβαση χώρες με κυριότερες τις ΜΚΟ .

Η χώρα μας ,υποστηρίζεται πως υπάρχουν οι δυνατότητες να παίξει καθοριστικό ρόλο στα πλαίσια της δράσης της ΔΑΣ για μια σειρά από λόγους . Καταρχάς χαίρει της εμπιστοσύνης και εκτίμησης των αναπτυσσόμενων χωρών , αφού δεν παρουσιάζει αποικιοκρατικό παρελθόν , ούτε νεοαποικιοκρατικές βλέψεις . Αντίθετα παρουσιάζει μια ιστορία πλούσια σε αγώνες για ανεξαρτησία και ελευθερία . Έπειτα μπορεί να ανήκει στην Ε.Ε., αλλά ουσιαστικά κατατάσσεται στις αδύναμες χώρες του Βορά . Πράγμα που σημαίνει πως μπορεί εύκολα να αντιληφθεί πως είναι να συμμετέχεις σε ένα κόσμο πολλών ταχυτήτων , χωρίς να είσαι στους πρώτους .

Ο ελληνικός λαός δεν έχει πολλά χρόνια που πέρασε από μια κατάσταση χαμηλής ανάπτυξης , πράγμα που σημαίνει πως τα σημερινά προβλήματα των

αναπτυσσόμενων χωρών δεν του είναι ξένα και δυσνόητα⁵⁴ Σίγουρα υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις ευαισθητοποίησής του και ένταξής του σε τέτοιου είδους δράσεις . Σε επίπεδο ανάπτυξης η Ελλάδα έχει άλλωστε πλούσια εμπειρία του πως μια χώρα μπορεί να ξεπεράσει προβλήματα υπανάπτυξης και σίγουρα μπορεί και πρέπει να τη μεταφέρει . Τέλος θα μπορούσε κανείς να πει πως ,όταν έχεις δεχτεί σαν χώρα τέτοιου είδους βοήθεια, το λιγότερο που πρέπει να κάνεις είναι , όταν μπορέσεις να ξεπεράσεις τα δικά σου μεγάλα προβλήματα ανάπτυξης να συμμετέχεις και εσύ στην στήριξη άλλων⁵⁵ . Παρουσιάζεται μάλλον και πολιτικά επιβεβλημένο .

Σήμερα στη δομή του Υπουργείου εξωτερικών λειτουργεί και θέση Υφυπουργού Εξωτερικών αρμόδιου για τα θέματα Εξωτερικών Οικονομικών και Εμπορικών Σχέσεων , καθώς επίσης οι αρμοδιότητες και οι πόροι της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας έχουν περάσει από το Υπουργείο Οικονομικών στο Υπουργείο Εξωτερικών . Η ΥΔΑΣ επιμερίζεται πλέον σε 6 θεματικές διευθύνσεις οι οποίες είναι οι εξής⁵⁶ :

- ΥΔΑΣ 1 –Διεύθυνση Επείγουσας Ανθρωπιστικής και Επισιτιστικής Βοήθειας
- ΥΔΑΣ 2 – Διεύθυνση Βοήθειας , Αναδιάρθρωσης , Αποκατάστασης και Ανάπτυξης
- ΥΔΑΣ 3- Διεύθυνση Γεωγραφικής Πολιτικής και Στρατηγικού Σχεδιασμού
- ΥΔΑΣ 4- Διεύθυνση ΜΚΟ –Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης και Αξιολόγησης
- ΥΔΑΣ 5-Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
- ΥΔΑΣ 6- Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών

Στην πρώτη Έκθεση για την αξιολόγηση της χώρας μας από τη DAC (Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ) όσον αφορά την ελληνική διμερή κρατική αναπτυξιακή βοήθεια , στο Παρίσι το Μάρτιο του 2001, οι 23 χώρες –μέλη της , αναγνώρισαν πως η Ελλάδα έχει κάνει ένα πολύ καλό ξεκίνημα .Ωστόσο μπήκαν και μια σειρά από στόχοι που έπρεπε να επικεντρωθεί η ελληνική πλευρά . Τα κύρια σημεία ήταν τα εξής⁵⁷ :

⁵⁴ Π.Σκλιάς -Α.Χουλιάρας (επιμέλεια)*Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ* , (1998) εκδ. ΕΞΑΝΤΑΣ , Αθήνα

⁵⁵ Η.Μοσκόφ , *ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ* ,Ν.Τράντας (επιμέλεια) , (2004), εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

⁵⁶ Υπουργείο Εξωτερικών –ΥΔΑΣ 6, Στοιχεία που εκδόθηκαν το 2005

⁵⁷ Σκλιάς Παντελής – Χουλιάρας Αστέρης (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ* , εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα

- Αποσαφήνιση των στόχων και αντικειμενικών σκοπών του προγράμματος βοήθειας .
- Προώθηση και επέκταση μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων , ιδιαίτερα προς τις γειτονικές χώρες που χρειάζονται ενίσχυση , και παράλληλα διάθεση μεγαλύτερου μέρους οικονομικής ενίσχυσης ως ποσοστό επί του ΑΕΠ της χώρας μας .
- Δραστηριοποίηση για να αποκτήσουν πιο επιχειρησιακά χαρακτηριστικά τα προγράμματα –στόχοι που μπαίνουν από την ΥΔΑΣ , καθώς και διερεύνηση αξιολόγησης για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του Εθνικού Σχεδίου για την Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων .
- Αναπροσαρμογή των δομών στην πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας της χώρας μας , όπου απαιτείται για να προχωρήσουν ακόμα πιο αποφασιστικά οι στόχοι της ΥΔΑΣ .
- Σύσταση ομάδας ειδικών για την προώθηση της ελληνικής αναπτυξιακής δραστηριότητας όπου αυτή αποφασίζεται .
- Επιδίωξη μια πιο στρατηγικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης της πολυμερούς βοήθειας και σύσφιξη διαύλων διμερούς και πολυμερούς βοήθειας .
- Έναρξη υποβολής στατιστικών στοιχείων στο σύστημα CRS της DAC .
- Ταχεία θέση σε εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης .
- Αύξηση των προσπαθειών ενημέρωσης των βουλευτών και της κοινής γνώμης για τα αποτελέσματα της δράσης της ΥΔΑΣ καθώς και για τον περαιτέρω προγραμματισμό .

Αυτός ήταν ο κεντρικός άξονας της πολιτικής που ακολούθησε η ΥΔΑΣ τα επόμενα χρόνια έως και σήμερα .Σήμερα , όπως οι ίδιοι οι άνθρωποι της ΥΔΑΣ δηλώνουν , σε στενή συνεργασία με ΜΚΟ παλεύουν στο πλαίσιο των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας του Ο.Η.Ε.⁵⁸ . Η ΥΔΑΣ πλέον παρουσιάζεται να παρεμβαίνει σε μια σειρά προβλημάτων τόσο του αναπτυσσόμενου κόσμου όσο και του ανεπτυγμένου . Χρηματοδοτεί προγράμματα που ξεκινούν από έκτακτη ανθρωπιστική βοήθεια με τρόφιμα ,φάρμακα και είδη πρώτης ανάγκης , προγράμματα ανάπτυξης οικονομικών δομών χωρών που έχουν ισοπεδωθεί από τον πόλεμο , κατασκευής νοσοκομείων και σχολείων , προγράμματα ειρηνευτικών διαβουλεύσεων μεταξύ εμπόλεμων πλευρών έως και προγράμματα περιβαλλοντικής προστασίας και αντιμετώπισης της εκμετάλλευσης παιδιών και γυναικών από δουλεμπόρους .

Η παρουσία της στα Βαλκάνια επίσης ,γίνεται μέρα με τη μέρα όλο και πιο έντονη μέσα από τα προγράμματα ανασυγκρότησης , στις Παρευξείνιες χώρες και στις χώρες της Ν.Α Ευρώπης λόγω και της γεωγραφικής θέσης της χώρας μας . Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει σε ένα βαθμό την γεωγραφική εξάπλωση των προγραμμάτων αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας της ΥΔΑΣ πάντα με την συμμετοχή των ΜΚΟ , ελληνικών , ξένων ή διεθνών .

⁵⁸ Υπουργείο Εξωτερικών –ΥΔΑΣ 4, Στοιχεία που εκδόθηκαν το 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ
ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΥΔΑΣ
(Ποσά σε Ευρώ- €)

ΑΪΤΗ	100,000	ΜΠΕΝΙΝ	30,000
ΓΡΕΝΑΔΑ	100,000	Ν.ΑΦΡΙΚΗ	115,000
ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ	336,995	Ν.ΚΟΡΕΑ	198,000
ΑΛΒΑΝΙΑ	3,138,083	ΟΥΓΚΑΝΤΑ	13,500
ΑΛΓΕΡΙΑ	200,000	ΠΑΚΙΣΤΑΝ	78,000
ΑΡΜΕΝΙΑ	1,052,020	ΠΓΔΜ	471,912
ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΗ ΑΡΧΗ	708,750	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	261,134
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	1,468,521	ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ	536,750
ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ	395,613	ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	536,750
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2,889,954	ΣΕΡΒΙΑ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	594,428
ΓΕΩΡΓΙΑ	702,500	ΣΕΪΧΕΛΛΕΣ	100,000
ΕΛΛΑΔΑ	1,719,350	ΣΟΥΔΑΝ	317,933
ΕΡΥΘΡΑΙΑ	600,000	ΣΥΡΙΑ	643,320
ΖΑΜΠΙΑ	90,000	ΤΑΝΖΑΝΙΑ	70,000
ΙΟΡΔΑΝΙΑ	857,164	ΤΟΥΒΑΛΟΥ	60,000
ΙΡΑΚ	1,795,000	ΤΟΥΡΚΙΑ	3,111,898
ΙΡΑΝ	442,000	ΤΥΝΗΣΙΑ	130,434
ΙΣΡΑΗΛ	87,934	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	50,000
ΚΑΜΕΡΟΥΝ	176,000	ΒΑΛΚΑΝΙΑ	291,955
ΚΟΥΒΑ	75,000	ΠΑΡΕΥΞΗΝΙΕΣ ΧΩΡΕΣ	1,425,000
ΛΙΒΑΝΟΣ	1,654,934	ΣΥΜΦ ΣΤΑΘ. Ν.Α	
ΛΙΒΕΡΙΑ	124,000	ΕΥΡΩΠΗΣ	156,000

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Εξωτερικών –ΥΔΑΣ 4, ΥΔΑΣ 6, Στοιχεία που εκδόθηκαν το 2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ»

Η *Αλληλεγγύη* αποτελεί μια από τις τέσσερις ΜΚΟ που θα παρουσιαστεί στην εργασία . Οι λόγοι που επιλέχθηκε ανάμεσα σε τόσες άλλες είναι κυρίως τρεις . Καταρχάς το γεγονός ότι παρουσιάζει μια ιδιαίτερη δυναμική χρόνο με το χρόνο , τόσο σε επίπεδα ανάπτυξης , όσο και επίπεδα αύξησης της ενίσχυσης ευπαθών ομάδων . Έπειτα το γεγονός ότι μιλάμε για μια ΜΚΟ που αναπτύσσει δράση στο εσωτερικό , αλλά και στο εξωτερικό , είτε σε συνεργασία με την ΥΔΑΣ είτε με τις δικές της δυνάμεις και μόνο . Τέλος προέρχεται από ένα φορέα με ιδιαίτερα έντονη παρουσία ιστορικά στην χώρα μας στο τομέα της ενίσχυσης ευπαθών ομάδων , την Εκκλησία της Ελλάδος .

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην εργασία , προέρχονται από το επίσημο site της οργάνωσης , από εκδόσεις στοιχείων από τη λειτουργία και τη δράση της οργάνωσης που οι άνθρωποί της επιμεληθήκαν και βέβαια από συζήτηση με εκπρόσωπο της *Αλληλεγγύης* . Η τελευταία πηγή στοιχείων ήταν και η πιο ουσιαστική . Η επαφή με το κ. Σέργιο Βοϊλα ήταν ιδιαίτερα σημαντική για τη συλλογή στοιχείων που δεν βρίσκει κανείς εύκολα στα δημοσιευμένα κείμενα της οργάνωσης , όχι γιατί δεν θέλανε να τα δώσουνε αλλά γιατί πρόκειται για μια μελέτη του τρόπου σκέψης των ανθρώπων της *Αλληλεγγύης* , τόσο όσον αφορά τις ΜΚΟ όσο και το πνεύμα δράσης τους στο σύστημα που ορίζεται ως Κοινωνία των Πολιτών .

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε έδωσε μια κατεύθυνση ουσιαστική στη συλλογή στοιχείων , αλλά η κουβέντα έτσι και αλλιώς ήταν δεδομένο ότι θα έπαιρνε ένα δικό της δρόμο . Και αναφέρεται αυτό, καθώς η συζήτηση από μόνη της γεννά νέα ερωτήματα και φωτίζει άλλες πλευρές , εξίσου σημαντικές .

ΛΙΓΑ ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»

Η *Αλληλεγγύη* αποτελεί την Μη Κυβερνητική Οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος. Δημιουργήθηκε το Μάιο του 2002 με πρωτοβουλία του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλου και δύο νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου , του Διορθοδόξου Κέντρου της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών .

Έδρα της *Αλληλεγγύης* θεωρείται το μοναστήρι της Ιεράς Μονής Πεντέλης .Ωστόσο οι κεντρικές υπηρεσίες της όπου οργανώνεται η δράση της και οι αποστολές της είναι στο κέντρο της Αθήνας , στην περιοχή του Μεταξουργείου .Το επίσημο site το οποίο

παρέχει πληροφορίες στην ελληνική και αγγλική γλώσσα είναι το www.solidarity.gr καθώς επίσης δυνατότητα ηλεκτρονικής επικοινωνίας παρέχεται μέσω του e-mail athens@solidarity.gr . Η επίσημη εφημερίδα της Αλληλεγγύης είναι ο «**Αλληλέγγυος Πολίτης**»

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ « ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ »

Η *Αλληλεγγύη* υποστηρίζει πως ο χαρακτήρας της εξαρχής ήταν και παραμένει ανθρωπιστικός , ασχέτως με την κατηγοριοποίηση που γίνεται από επίσημους και ανεπίσημους φορείς . Ότι και να φέρνει εις πέρας , ότι και να πετυχαίνει , γίνεται με κριτήρια ανθρωπιστικά , βασισμένα στους κώδικες ηθικής που δίδαξε τόσα χρόνια η Εκκλησία της Ελλάδος . Όπως οι ίδιοι υποστηρίζουν⁵⁹ «... **είναι μια ομάδα νέων κοινωνικά ευαίσθητων ανθρώπων , οι οποίοι συμβάλουν ενεργά στον ανθρωπιστικό σχεδιασμό της Εκκλησίας της Ελλάδος...**»

Σκοπός της Αλληλεγγύης είναι η κοινωνική και οικονομική ενίσχυση των λιγότερο ευνοούμενων κοινωνικών ομάδων και η βελτίωση των συνθηκών ζωής τους , με παροχή κάθε δυνατής βοήθειας . Πιο συγκεκριμένα οι κύριοι στόχοι της δράσης της Αλληλεγγύης, όπως η ίδια η οργάνωση δηλώνει , είναι εννέα⁶⁰ .

- Η προώθηση της ενεργού συμμετοχής των αποκλεισμένων ομάδων στα κοινωνικά , οικονομικά και πολιτιστικά δρώμενα της ελληνικής κοινωνίας .
- Η βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου και η διαφύλαξη των ιστορικών και πολιτιστικών παραδόσεων .
- Η πληροφόρηση και η ευαισθητοποίηση της ελληνικής και της παγκόσμιας κοινής γνώμης για τα δικαιώματα των μη ευνοουμένων κοινωνικών ομάδων , με την παραγωγή και προβολή σχετικού επικοινωνιακού υλικού και την οργάνωση συνεδρίων και ημερίδων .
- Η συμπαράσταση στην προσπάθεια ανάπτυξης των μη ευνοουμένων περιοχών της Ελλάδας , αλλά και του εξωτερικού , με προτεραιότητα τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης , της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και άλλων δοκιμαζόμενων περιοχών (Αφρική , Καραϊβική , χώρες Ειρηνικού κ.λ.π) .
- Η προσπάθεια ανάληψης διεθνών συνεργασιών με αξιόπιστους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών , όπως ΜΚΟ , Τοπικούς Αναπτυξιακούς Φορείς (Τ.Α.Φ.) , Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) , πανεπιστημιακά δίκτυα , αγροτικούς συνεταιρισμούς και διάφορους φορείς ιδιωτικής πρωτοβουλίας των αναπτυσσόμενων χωρών , με στόχο την ουσιαστική βελτίωση του οικονομικού και κοινωνικού επιπέδου των κατοίκων τους και τη μείωση της φτώχειας .

⁵⁹ Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοϊλα- Ερωτηματολόγιο

⁶⁰ *Αγκαλιάζουμε τον κόσμο*, έκδοση της ΜΚΟ Αλληλεγγύη ,(2005),Αθήνα

- Η παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής και επισιτιστικής βοήθειας , καθώς και η προώθηση αναπτυξιακής συνεργασίας σε όλους τους τομείς .
- Η ενίσχυση και η υλοποίηση προγραμμάτων στους καίριους τομείς της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , της κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας , της εκπαίδευσης και κατάρτισης και της ισότητας ανδρών και γυναικών .
- Η υλοποίηση βιώσιμων δράσεων και προγραμμάτων των φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών και ιδιαίτερα των ΜΚΟ για την οικοδόμηση θεσμών , την κατάρτιση των προγραμμάτων , τα οποία δημιουργούν εισοδήματα στις ασθενέστερες και μειονεκτικότερες ομάδες του πληθυσμού , τη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στις τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες , καθώς και την οικειοποίηση των ωφελειών και της διαχείρισης των προγραμμάτων από τις τοπικές κοινωνίες .
- Η ενίσχυση και η κατάρτιση σχετικών προγραμμάτων για την προστασία του περιβάλλοντος .

ΜΕΣΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ»

Για την επίτευξη των σκοπών της η *Αλληλεγγύη* σχεδιάζει και πραγματοποιεί δράσεις, όπως⁶¹:

- Ολοκληρωμένα αναπτυξιακά , περιβαλλοντικά ,πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προγράμματα .
- Παροχή έκτακτης ανθρωπιστικής βοήθειας σε δοκιμαζόμενους πληθυσμούς από φυσικές καταστροφές , εχθροπραξίες , πολεμικές συρράξεις και άλλες αιτίες .
- Παροχή επισιτιστικής βοήθειας στους δοκιμαζόμενους πληθυσμούς .
- Προγράμματα ενσωμάτωσης και υποστήριξης των κοινωνικών ομάδων υψηλού κινδύνου.
- Πρωτοβουλίες κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας .

⁶¹ *Αγκαλιάζουμε τον κόσμο*, έκδοση της ΜΚΟ Αλληλεγγύη ,(2005),Αθήνα

- Πρωτοβουλίες εκδημοκρατισμού και ανάπτυξης των αντιπροσωπευτικών δομών .
- Παροχή τεχνογνωσίας , εμπειριών και ιδεών .
- Ενημέρωση , εκπαίδευση , κατάρτιση , ευαισθητοποίηση , διεξαγωγή συνεδρίων και ημερίδων .
- Δημοσιεύσεις , επαγγελματικό προσανατολισμό για τους νέους .
- Δράσεις για τη διατήρηση και προώθηση των παραδοσιακών θεσμών της ελληνικής κοινωνίας και της πολιτιστικής και εκκλησιαστικής κληρονομιάς .
- Άλλες δράσεις που προβλέπονται από επιμέρους προγράμματα και προτεραιότητες , τις οποίες θέτουν οι φορείς χρηματοδότησεως σε εθνικό και διεθνές επίπεδο , και οι οποίες σχετίζονται με τους σκοπούς της οργάνωσης , συμμετοχή σε δίκτυα ΜΚΟ και άλλων νομικών ή φυσικών προσώπων , τα οποία επιδιώκουν παρόμοιους με την οργάνωση σκοπούς .
- Εκπαίδευση εθελοντών για την συμπαράσταση στο έργο της *Αλληλεγγύης* .

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η δομή της *Αλληλεγγύης* θα μπορούσε κανείς να πει πως μοιάζει με τη δομή μιας εταιρείας . Πιο συγκεκριμένα διαρθρώνεται ως εξής⁶² :

- Πρόεδρος .Τη θέση του προέδρου κατέχει ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος .
- Δύο βοηθητικά στον πρόεδρο μέλη . Τις θέσεις αυτές κατέχουν οι επίσκοποι Θεσσαλονίκης και Βελιστίου .
- Γενικός Διευθυντής .
- Γραμματεία Διευθύνσεως , που αποτελείται από 2 μέλη .
- Διεύθυνση Προσωπικού , αποτελούμενη από 1 μέλος .
- Γραμματεία , η οποία είναι μονομελής .
- Τομέας Επικοινωνίας και Δημόσιων Σχέσεων , που αποτελείται από 3 μέλη .
- Τομέας Προβολής και Διάθεσης Προϊόντων , μονομελή έως σήμερα .
- Τομέας Πολιτισμικού Προσανατολισμού , που αποτελείται από 3 μέλη .
- Τομέας Συντονισμού Προγραμμάτων , αποτελούμενος από 2 μέλη .
- Τομέας Εκτελωνισμών και Μεταφορών , ο οποίος αποτελείται από ένα άτομο το οποίο ουσιαστικά συνεργάζεται με την οργάνωση .

⁶² www.solidarity.gr

- Λογιστήριο , το οποίο αποτελείται από 6 μέλη . το τμήμα του λογιστηρίου αποτελείται από μονομελή γραμματεία και συνεργάζονται με εταιρεία ορκωτών λογιστών .

Η Αλληλεγγύη διαθέτει μια τετραμελή ομάδα οδηγών , οι οποίοι ανήκουν στη δομή της οργάνωσης καθώς επίσης και ένα τετραμελές τηλεφωνικό κέντρο για τις ανάγκες επικοινωνίας και εξυπηρέτησης οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου .

Αντίστοιχα βέβαια δική της δομή διαθέτει και η εφημερίδα της οργάνωσης , η οποία παρουσιάζεται ως εξής:

- Σύμβουλος έκδοσης
- Αρχισυντάκτης
- Εμπορικό Τμήμα
- Τμήμα διαφήμισης
- Γραμματεία

Η εφημερίδα "Αλληλέγγυος Πολίτης" κυκλοφορεί από τις 6 Ιανουαρίου 2005 , σε εβδομαδιαία βάση και διανέμεται δωρεάν σε 130.000 αντίτυπα.

Οι αποφάσεις της οργάνωσης⁶³ , οι οποίες , δεσμεύονται από τις αρχές του καταστατικού λειτουργίας της , παίρνονται μέσα από ψηφοφορία που πραγματοποιείται στα πλαίσια του εξουσιοδοτημένου Διοικητικού Συμβουλίου . Τα μέλη του Δ.Σ. έχουν μια ψήφο ο καθένας , ενώ πρόεδρος του θεωρείται ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος . Η γνώμη του προέδρου του Δ.Σ. φαίνεται όμως πως κατέχει μια ιδιαίτερη βαρύτητα και δεσμεύει αρκετές φορές το σύνολο του οργάνου με μια μεγαλύτερη αρμοδιότητα που έχει παραχωρηθεί από το ίδιο .

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Η Αλληλεγγύη σήμερα φαίνεται να απασχολεί περίπου 200 άτομα . Από αυτά τα 40 συνήθως είναι άνθρωποι οι οποίοι εργάζονται στα κεντρικά γραφεία της οργάνωσης στην Αθήνα , που όπως αναφέραμε αποτελεί το κέντρο σχεδιασμού της οργάνωσης. Τα υπόλοιπα μέλη της είναι διάσπαρτα ανά την Ελλάδα , καθώς και κατά καιρούς σε κάποιες αποστολές της οργάνωσης ανά τον κόσμο .

Μεγάλο μέρος των μελών της *Αλληλεγγύης* φαίνεται να είναι Ιερείς της Εκκλησίας της Ελλάδος σε κατά τόπους εκκλησίες μικρών περιοχών ή και μεγάλων πόλεων . Από εκεί και πέρα με βάση και τις πραγματικές ανάγκες της οργάνωσης προσλαμβάνονται και νέοι άνθρωποι με εμπειρία σε τέτοιου είδους δράσεις και οργανώσεις και στελεχώνουν τα ανάλογα τμήματα της Αλληλεγγύης ανά την Ελλάδα αλλά και στη πρωτεύουσα της Συρίας τη Δαμασκό , όπου και διαθέτει η οργάνωση τοπικό γραφείο εκτός ελληνικής επικράτειας και είναι και το μοναδικό στο εξωτερικό.

⁶³ Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοϊλα- Ερωτηματολόγιο

Η *Αλληλεγγύη* , σαν οργάνωση δεν φαίνεται να έχει καταγεγραμμένους εθελοντές . Αυτό που υποστήριξαν οι άνθρωποι της *Αλληλεγγύης* είναι ότι οι αποστολές που αναλαμβάνονται είναι τόσο σοβαρές και το κόστος τους τόσο μεγάλο που δεν θα ήταν δυνατόν να διαχειρίζονται από ανθρώπους οι οποίοι δεν είναι άριστα καταρτισμένοι και δεν διαθέτουν την ανάλογη εμπειρία . Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως δεν υπάρχει εθελοντική δραστηριότητα .

Ένα πολύ σοβαρό στοιχείο, που κουβεντιάζοντας με τους ανθρώπους της οργάνωσης μπορεί κανείς να διαπιστώσει , είναι πως ο αριθμός των γραφείων στην Ελλάδα και ο αριθμός των εθελοντών είναι πολύ διαφορετικός από τα καταγεγραμμένα στοιχεία . Ουσιαστικά η *Αλληλεγγύη* έχει μια πλειάδα από "γραφεία " , τα οποία δεν είναι άλλα από τις κατά τόπους εκκλησιαστικές κοινότητες . Κάθε ενορία διαθέτει ένα αριθμό Ιερέων οι οποίοι ως μέλη της Εκκλησίας της Ελλάδος , αντιπροσωπεύουν την οργάνωση .

Το ίδιο συμβαίνει και με τους ανθρώπους που συνεργάζονται με την *Αλληλεγγύη* με ένα ιδιόμορφο τρόπο . Οι άνθρωποι που βρίσκονται σε επαφή με την εκκλησιαστική κοινότητα στην Ελλάδα ήταν ανέκαθεν πολυάριθμοι . Αυτοί οι άνθρωποι λοιπόν είναι που σε συνεργασία με τους κατά τόπους Ιερείς πολλές φορές προωθούν το έργο της οργάνωσης και συμμετέχουν με το δικό τους τρόπο στη δράση της . Το ίδιο ισχύει και στις χώρες που δρα η οργάνωση όπου σχεδόν πάντα ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπων καταφτάνει να προσφέρει τη βοήθειά του ασχέτως αν δεν εντάσσεται επίσης στις τάξεις της οργάνωσης .

Τα παραπάνω τελευταία στοιχεία είναι ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην συνεχή ανάπτυξη της οργάνωσης και αύξηση της δυναμικής της . Η εντύπωση που δημιουργείται σε ένα παρατηρητή της *Αλληλεγγύης* είναι ότι εκεί έξω έχει εκατοντάδες ανθρώπους που υποβοηθούν το έργο της , χωρίς οι ίδιοι να το καταλαβαίνουν πολλές φορές .

ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η *Αλληλεγγύη* σήμερα εμφανίζεται να έχει κάνει τεράστια βήματα σε σχέση με το ξεκίνημά της στο χώρο της ανεύρεσης πόρων . Στο ξεκίνημά της κατά κύριο λόγο χρηματοδοτούνταν από την Εκκλησία της Ελλάδος , μέσα από τους μηχανισμούς που η ίδια είχε δημιουργήσει για την ευαισθητοποίηση του κόσμου και την φιλανθρωπική τους ενίσχυση σε ευπαθείς ομάδες . Σήμερα βέβαια δεν σημαίνει ότι η εκκλησιαστική κοινότητα μέσα από εράνους δεν ενισχύει το έργο της οργάνωσης , αλλά οι ανάγκες που ήθελε να καλύψει η *Αλληλεγγύη* για την πραγματοποίηση του έργου της , απαιτούσαν ακόμα μεγαλύτερη χρηματοδότηση ⁶⁴. Πάντως αρκετά συχνά και η Εκκλησία της Ελλάδος παραχωρεί μέρος της περιουσίας της για την ανεύρεση πόρων της οργάνωσης .

Η Υ.Δ.Α.Σ από την αρχή της δημιουργίας της οργάνωσης, αποτελούσε σταθερό χρηματοδότη της. Στο ξεκίνημά της η οργάνωση στηριζόταν σχεδόν εξολοκλήρου για

⁶⁴ Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ *Αλληλεγγύη* , κ.Σέργιο Βοϊλα- Ερωτηματολόγιο

την πραγματοποίηση των προγραμμάτων της σε Ελλάδα και εξωτερικό , από την Υ.Δ.Α.Σ . Ωστόσο σήμερα εμφανίζεται να χρηματοδοτείται σε ένα ποσοστό 20% από την υπηρεσία , και το υπόλοιπο 80% να προέρχεται από άλλους πόρους . Ο έλεγχος της χρήσης των οικονομικών που προέρχονται από την Υ.Δ.Α.Σ γίνεται τόσο όταν κατατίθεται η πρόταση προς την υπηρεσία , όσο και με εβδομαδιαίες ακόμα αναφορές δράσης για την εξέλιξη του έργου .

Χρόνο με το χρόνο , αυξάνουν και οι προσπάθειες της ίδιας της οργάνωσης να ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη και να εξοικονομήσει πόρους για την υλοποίηση του έργου της. Συγκεντρώνοντας με καμπάνιες ενημέρωσης χρηματικά ποσά , προσπαθεί να χρηματοδοτήσει δράσεις της ανά τον κόσμο . Δεν είναι σπάνιο και τοπικές ενορίες να βοηθούν σε αυτή τη διαδικασία μέσα από την τοπική κοινότητα .

Εκεί όμως που παρουσιάζεται μεγάλη δυναμική στον τομέα της εξοικονόμησης πόρων για την *Αλληλεγγύη* και την πραγματοποίηση των προγραμμάτων της , είναι ο χώρος των μεγάλων χορηγών . Μέσα σε αυτούς συγκαταλέγονται και δημόσιοι φορείς όπως⁶⁵ :

- Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας
- ΟΠΑΠ
- Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς
- Δήμος Αθηναίων

Ένας μεγάλος αριθμός μεγάλων επιχειρήσεων και εταιρειών ,τόσο ελληνικών συμφερόντων όσο και διεθνών , αποτελεί βασικούς και σταθερούς χορηγούς της οργάνωσης . Σήμερα περίπου 45 ιδιωτικές επιχειρήσεις ανήκουν σε αυτή την κατηγορία χορηγών της οργάνωσης .

⁶⁵ www.solidarity.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΗΝ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

ΕΚΔ.ΟΙΚΟΣ ΠΑΠΥΡΟΣ	RTN ΔΙΑΦΗΜΗΣΤΙΚΗ
MISKO BARILLA A.E.	SUPER MARKET ΞΥΝΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ GRECOTEL	SWATCH GROUP HELLAS
3 Ε	TELESTET
ΦΑΓΕ Α.Ε.	VILLAGE CINEMAS
AEGEAN AIRLINES	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ
EYROPARTNERS QUALITY BUSINES EVENTS	ΑΛΤΕ-ALFA HOLDINGS
SONY HELLAS S.A.	ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ
ΚΑΦΕ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ CLUB NEON	ΑΧΑΙΑ CLAUSS
ABBOT LABORATORIES	ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ
ACCENTUREΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ ΜΕΛΙΣΣΑ
ALGIDA	ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝ ΕΝ .ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΑΧΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	ΕΛΑΙΣ
HASBRO HELLAS	ΕΛΛΗΝΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Ο.Ε.
HELLAS FLYING DOLPHINS	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΚΟΣ
HYUNDAI HELLAS	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΑΤΟΣ
INFOTE	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΡΩΤΕΣ
KRAFT-ΠΑΥΛΙΔΗΣ	ΚΟΡΕ Α.Ε.
LARGO ΓΕΝΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ	ΜΗΧΑΝΙΚΗ
LG	ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε.
MAX STORES	ΜΠΑΛΟΝΟΡΑΜΑ
OLYMPUS	ΜΠΙΣΚΟΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
PAXOS	ΜΥΛΟΙ ΑΣΩΠΟΥ
PLAISIO COMPUTERS	ΜΥΛΟΙ ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ
PROCTER & CAMBLE	ΟΜΙΛΟΣ ALLIANZ
ΦΟΥΡΛΗΣ Α.Ε.	ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.	ΡΥΖΙ AGRINO
ΣΟΓΙΑ Α.Ε.	

ΠΗΓΗ: www.solidarity.gr, Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοϊλα-Ερωτηματολόγιο

Οι χρηματοδότες της οργάνωσης ενημερώνονται για το μέρος της δράσης που κάλυψε η οικονομική τους βοήθεια , τόσο με αναφορές της δράσης της οργάνωσης όσο και με την παρουσία τους στην ολοκλήρωση κάποιου μεγάλου προγράμματος , όπου μπορεί αυτό να γίνει . Αυτός ο έλεγχος δεν είναι κάτι που οι ίδιοι ζητάνε , αλλά η ίδια η οργάνωση θέλει να το πράττει , για λόγους διαφάνειας .

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η *Αλληλεγγύη* παρουσιάζει στην χώρα μας από όπου και προέρχεται, μια πλούσια δράση , σε σχέση με τα χρόνια λειτουργίας της . Είτε σε συνεργασία με την Υ.Δ.Α.Σ, είτε μόνη της , προχωράει σε ανάπτυξη δράσεων με στόχο ευπαθείς ομάδες ή και μονάδες ,που βρίσκονται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας .

Μέχρι σήμερα τρεις ξενώνες ⁶⁶ φαίνεται να έχουν δημιουργηθεί και να λειτουργούν από την οργάνωση .Ο Ξενώνας Αγάπη που ανέλαβε η *Αλληλεγγύη* σε συνεργασία με την Hellenic Aid και την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης , περιλαμβάνει σήμερα 75 διαμερίσματα. Ο Ξενώνας Αγάπη ξεκίνησε τη δράση του μέσα στο 2006 στην Κομοτηνή και απευθύνεται σε μετανάστες οι οποίοι περνούν τα σύνορα της Ελλάδας , προσφέροντάς τους ένα πρώτο σταθμό κοινωνικής ένταξης .

Τον Οκτώβριο του 2005 λειτούργησε για πρώτη φορά ο Ξενώνας Στοργή από την *Αλληλεγγύη* σε συνεργασία με την Υ.Δ.Α.Σ . Στόχος της κίνησης αυτής ήταν η υποστήριξη κακοποιημένων γυναικών και παιδιών , καθώς και η προσπάθεια ομαλής επανένταξης στην κοινωνική πραγματικότητα .

Παράλληλα στην Αθήνα λειτουργεί ο Ξενώνας Μέριμνα . Βασικός στόχος της *Αλληλεγγύης* μέσα από αυτό το πρόγραμμα είναι η φιλοξενία συγγενών και συνοδών ασθενών από την επαρχία που αδυνατούν να καλύψουν τα έξοδα παραμονής σε ξενοδοχείο .

Με τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας η οργάνωση της *Αλληλεγγύης* , προσπάθησε να εκμεταλλευτεί μέρος του υλικού των εγκαταστάσεων υποδοχής που έμενε ανεκμετάλλευτο . Σε συνεργασία με την Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε. εξασφάλισε τους τελευταίους μήνες του 2004 , 4.901 τεμάχια κινητού εξοπλισμού από τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις . Ο εξοπλισμός αυτός περιλάμβανε κρεβάτια , καρέκλες , κομοδίνα , τραπέζια , στρώματα , ντουλάπες κ.α. . Τον εξοπλισμό αυτό τον παρέδωσε 15 Μητροπόλεις της χώρας , οι οποίες με τη σειρά τους παρέδωσαν σε γηροκομεία , κατασκηνώσεις , οικοτροφεία και οπουδήποτε έκριναν ότι υπήρχε ανάγκη .

Το 2004 υπολογίζεται πως σε Μητροπόλεις , ενορίες , ιδρύματα , καταυλισμούς προσφύγων και τσιγγάνων προσφέρθηκαν μέσω της *Αλληλεγγύης* , 77.800 Kgr από φάρμακα , ρούχα , τρόφιμα και άλλα υλικά . Η χρονιά του 2004 είναι ενδεικτική μιας ουσιαστικής συνεργασίας , ενός ιδιόμορφου δικτύου που δημιουργεί η *Αλληλεγγύη* με τις τοπικές εκκλησιαστικές κοινότητες . Σε όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της η *Αλληλεγγύη* φαίνεται να διατηρεί επαφή με μια πλειάδα μητροπόλεων και ενοριών ανά την Ελλάδα . Ο παρακάτω πίνακας είναι ενδεικτικός αυτού που αναφέρεται .

⁶⁶ *Αλληλεγγύη* , έκδοση της ΜΚΟ αλληλεγγύη ,(2005),Αθήνα

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
ΕΚΚΛ/ΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕ
ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΠΟΣΕΣ ΦΟΡΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ
2002-2005

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΤΟΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΦΩΡΩΝ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ	2002	1
	2003	20
	2004	15
	2005	28
ΑΝ.ΕΚΚΛ/ΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ	2004	1
	2005	1
Ι.Μ.ΑΤΤΙΚΗΣ	2004	3
	2005	2
Ι.Μ.ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	2004	3
	2005	3
Ι.Μ. ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	2004	3
	2005	1
Ι.Μ.ΓΛΥΦΑΔΟΣ	2004	11
	2005	6
Ι.Μ.ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	2004	3
	2005	1
Ι.Μ. ΝΙΚΑΙΑΣ	2003	6
	2004	9
	2005	5
Ι.Μ. ΛΑΡΙΣΑΣ	2005	3
Ι.Μ. ΔΡΥΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ	2004	1
	2005	2
Ι.Μ. ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΓΑΣ	2005	1
Ι.Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ	2003	1
	2004	1
	2005	4
Ι.Μ. ΝΑΟΥΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΡΟΙΑΣ	2004	2
	2005	2
Ι.Μ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ	2003	1
	2004	1
Ι.Μ. ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	2004	3
Ι.Μ. ΚΙΛΚΙΣΙΟΥ	2003	3
	2004	1
Ι.Μ. ΙΕΡΙΣΣΟΥ	2004	1
	2005	1
Ι.Μ. ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ	2004	1
	2005	1
Ι.Μ. ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	2003	1
	2004	2
Ι.Μ. ΚΙΤΡΟΥΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	2004	2
	2005	1
Ι.Μ. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2003	1
	2004	1
	2005	1

I.M. ΖΙΧΝΩΝ	2003	1
	2005	1
I.M. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2003	1
	2005	2
I.M. ΞΑΝΘΗΣ	2005	1
I.M. ΔΡΑΜΑΣ	2004	1
	2005	2
I.M. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	2004	1
	2005	1
I.M. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2003	1
	2004	1
I.M. ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	2005	1
I.M. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	2004	1
I.M. ΛΕΥΚΑΔΟΣ	2003	2
	2004	2
I.M. ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	2004	1
I.M. ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	2004	3
	2005	1
I.M. ΣΑΜΟΥ	2004	3
	2005	3
I.M. ΣΥΡΟΥ	2004	1
I.M. ΧΑΛΚΙΔΟΣ	2004	5
	2005	2
I.M. ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	2004	2
	2005	3
I.M. ΠΑΤΡΩΝ	2005	3
I.M. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	2004	4
	2005	1
I.M. ΗΛΕΙΑΣ	2005	2
I.M. ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ	2004	3
	2005	1
I.M. ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ	2004	3
	2005	1
I.M. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	2004	2

ΠΗΓΗ: *Αλληλεγγύη*, έκδοση της ΜΚΟ αλληλεγγύη, (2005), Αθήνα

Παρατηρώντας τον πίνακα 11 παρατηρούμε πως η πλειοψηφία της ανθρωπιστικής βοήθειας μέσω των κατά τόπους εκκλησιαστικών φορέων δόθηκε το 2004. Αυτή είναι η χρονιά που η οργάνωση κατάφερε να φτάσει στο σύνολο της Ελληνικής επικράτειας. Το 2005 φαίνεται πλέον να σταθεροποιείτε αυτή η παρουσία. Ένα άλλο ενδιαφέρον στοιχείο που βγαίνει από τον παρακάτω πίνακα είναι πως, η ενίσχυση μοιράζεται με βάση και το μέγεθος της επικράτειας που καλύπτει ο εκκλησιαστικός φορέας, καθώς και τον πληθυσμό που κατοικεί εκεί. Για παράδειγμα στην Αθήνα βλέπουμε να ενισχύονται, μονές που αντιπροσωπεύουν μεγάλους δήμους, όπως η Γλυφάδα, η Νίκαια, η Ν.Σμύρνη.

Μία ακόμα σημαντική πρωτοβουλία της Αλληλεγγύης, σε συνεργασία με το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.), είναι η οργάνωση μαθημάτων ελληνικής γλώσσας και πολιτισμικού προσανατολισμού. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε

αλλοδαπούς μετανάστες ηλικίας 15-60 ετών , ανεξάρτητα από το καθεστώς παραμονής τους στην Ελλάδα . Στόχος του προγράμματος είναι η βελτίωση ικανότητας επικοινωνίας και η επιτυχής ένταξη στην ελληνική κοινωνία .

Αξιοσημείωτη είναι και η πολιτιστική προσπάθεια της οργάνωσης μέσω επικοινωνιακού υλικού . Μέσα στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της έχει παρουσιάσει⁶⁷ :

- Μουσικό CD με καθολικούς και βυζαντινούς ύμνους .
- Μουσικό CD με βυζαντινούς ύμνους στην αραβική γλώσσα .
- DVD με πολιτιστικό ντοκιμαντέρ για τα χριστιανικά μνημεία της Εκκλησίας της Ελλάδος.
- Πολυτελές φωτογραφικό λεύκωμα για τη Συρία .
- Πολυτελές φωτογραφικό λεύκωμα του σκευοφυλακίου του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων , με τους θησαυρούς της εκκλησιαστικής τέχνης .

Όλες οι πολιτιστικές αυτές εκδόσεις , στόχο έχουν , πέρα από το να κάνουν γνωστό το έργο της Αλληλεγγύης στο ευρύ κοινό με ένα διαφορετικό τρόπο , να ενισχύσουν το κοινωνικό έργο της Αλληλεγγύης και να συγκεντρωθούν πόροι για τους ξενώνες που λειτουργεί .

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Η Αλληλεγγύη από το ξεκίνημά της και έπειτα φαίνεται πως εξελίσσεται σε μια ιδιαίτερα δυναμική οργάνωση , με δράση που επεκτείνεται και έξω από τα σύνορα της χώρας μας . Σε όποιο σημείο του πλανήτη υπάρχει ανάγκη διαπιστώνει κανείς πως έχει παρουσία και η Αλληλεγγύη, άλλες φορές με μεγάλες ποσότητες ανθρωπιστικής βοήθειας και άλλες φορές με προγράμματα ενίσχυσης τοπικών υποδομών υγείας , μόρφωσης και ανάπτυξης .

Η βοήθεια προς τις περιοχές στόχους μεταφέρεται με φορτηγά , πλοία , ακόμα και με C-130 . Στη διαδικασία αυτή , η οργάνωση επανδρώνει τις αποστολές της με ανθρώπους της , οι οποίοι καταφτάνουν μαζί με την υλική βοήθεια και αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση του ανθρωπιστικού στόχου. Οι άνθρωποι που φεύγουν σε αποστολές της οργάνωσης είναι συνήθως δύο ή τρεις . Και η επιλογή τους όπως μας ενημερώνει η ίδια η οργάνωση βασίζεται στα εξής χαρακτηριστικά⁶⁸ :

- Να γνωρίζει τη γλώσσα της περιοχής στόχου ή να μπορεί να επικοινωνήσει στην αγγλική , τη γερμανική ή τη γαλλική .
- Να έχει καλή γνώση του προγράμματος που θα εφαρμοστεί .
- Να έχει τα χαρακτηριστικά ενός πραγματικού στελέχους ,όσον αφορά την ικανότητα διοίκησης μιας αποστολής .

⁶⁷ *Αγκαλιάζουμε τον κόσμο*, έκδοση της ΜΚΟ Αλληλεγγύη ,(2005),Αθήνα

⁶⁸ Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοΐλα- Ερωτηματολόγιο

- Να είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της οργάνωσης .
- Να έχει εμπειρία σε παρόμοιου είδους προγράμματα .

Τα μέλη της αποστολής συνήθως παραμένουν για ένα διάστημα δύο μηνών στη χώρα στόχο , και αν βέβαια μιλάμε για ένα μακρόπνοο σχέδιο , π.χ. κατασκευή κάποιου έργου , σίγουρα μπορεί να παραμείνουν παραπάνω ή να ταξιδεύουν αρκετές φορές το χρόνο .

Στη διαδικασία της αποστολής στο εξωτερικό , η οργάνωση έρχεται συνήθως σε επαφή με τοπικούς φορείς , με υπουργεία και οποιονδήποτε κρατικό φορέα μπορεί να τη βοηθήσει να πραγματοποιήσει το πρόγραμμά της . Η *Αλληλεγγύη* από την αρχή της δράσης της , ιδιαίτερη συνεργασία φαίνεται να έχει και με την Υ.Δ.Α.Σ. Ωστόσο χρόνο με το χρόνο φαίνεται η σχέση αυτή σε επίπεδο χρηματοδότησης να περιορίζεται σε ένα πολύ μικρό ποσοστό , το οποίο γίνεται προσπάθεια να μειωθεί ακόμα περισσότερο .

Σε ένα μεγάλο μέρος των αποστολών της οργάνωσης , μεγάλη συνεργασία φαίνεται να υπάρχει και με τις εκκλησιαστικές κοινότητες της περιοχής στόχου , όπου βέβαια αυτές υπάρχουν . Πολύ συχνά οι εκεί εκκλησιαστικές κοινότητες αναλαμβάνουν να βοηθήσουν στο έργο της *Αλληλεγγύης* τόσο με προσφορά εργασίας , όσο και με ανάληψη της ευθύνης να μοιράσουν όπως έχει σχεδιαστεί , την ανθρωπιστική βοήθεια .

Σημαντική συνεργασία της οργάνωσης μέχρι σήμερα φαίνεται να υπάρχει με τα κατά τόπους τμήματα του Ερυθρού Σταυρού καθώς και με το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού . Εδώ και λίγους μήνες η *Αλληλεγγύη* , ξεκίνησε συνεργασία με το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Τροφίμων του Ο.Η.Ε. (W.F.P) , συμμετέχοντας έτσι σε ένα διεθνή μηχανισμό παροχής ανθρωπιστική βοήθειας με κέντρα σε ολόκληρο τον κόσμο .

Στο παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η δράση της *Αλληλεγγύης* στο εξωτερικό , μέσω των κύριων προγραμμάτων που έχει πραγματοποιήσει έως και σήμερα .

ΠΙΝΑΚΑΣ 12^{69, 70}
ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
(αναφέρονται οι δράσεις από την αρχή της ίδρυσης της έως και το 2005)

ΗΠΕΙΡΟΣ	ΧΩΡΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΤΟΣ	ΒΒΟΗΘΕΙΑ
ΕΥΡΩΠΗ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2004	122.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
	Β.ΟΣΕΤΙΑ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2004	365 ΧΑΡΤ/ΤΙΑ ΦΑΡΜΑΚΑ, ΤΡΟΦΙΜΑ, ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΙΔΗ
		ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	2004- ΣΗΜΕΡΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

⁶⁹ Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοϊλα- Ερωτηματολόγιο

⁷⁰ *Αλληλεγγύη* , έκδοση της ΜΚΟ αλληλεγγύη ,(2005), Αθήνα

ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	2003	2 ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΑ
	ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ	2003	99.761 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
	ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ	2004	ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ 24 ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΛΕΥΚΗΣ ΣΑΡΚΟΣ
	ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2004	4.884.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΣ	2004-ΣΗΜΕΡΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ
	ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΠΛΗΜΜΥΡΟΠΑΘΕΙΣ	2005	37.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2004	7.350 Kgr ΡΟΥΧΑ , ΤΡΟΦΙΜΑ
	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΣΤΗ ΠΑΤΡΩΑ ΓΗ	2004	ΑΝΑΠΤΥΞ. ΠΡΟΓ. ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΑΛΒΑΝΙΑ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡ.		
ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ	2004	101.000 Kgr ΣΕ ΤΡΟΦΙΜΑ , ΡΟΥΧΑ , ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΙΔΗ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2003	399.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
ΣΕΡΒΙΑ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	2003-2004	ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ 3 ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2003	20.500 Kgr ΡΟΥΧΑ , ΤΡΟΦΙΜΑ
ΓΕΩΡΓΙΑ	ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	2004-2005	ΠΑΡΑΔΟΣΗ 2 ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΩΝ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ Ι	2004	31.191 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΙΙ	2004	7.305 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
	ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ Ι	2005	4.500 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
ΑΡΜΕΝΙΑ	ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ	2005	ΠΑΡΑΔΟΣΗ 2 ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΩΝ
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2004	441.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
ΤΣΕΧΙΑ-ΠΟΛΩΝΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	2004	ΠΡΟΓΡ. ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΣΕ 20 ΤΣΕΧΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΩΝΟΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2004	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΛΑ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2003	27.625 Kgr ΝΕΡΟ ,ΤΡΟΦΙΜΑ, ΡΟΥΧΑ, ΦΑΡΜΑΚΑ
	ΑΓΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ	2002-ΣΗΜΕΡΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡ. ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΑΣΙΑ	ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ	2003-ΣΗΜΕΡΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΡΕΦ/ΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 240 ΝΗΠΙΩΝ
	ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ Ι	2003	4.500 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
	ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΣ	2005	2 ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΑ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2003	4.400 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2003	22.737 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ
	ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ	2003-ΣΗΜΕΡΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΧΟΛ. ΚΤΙΡΙΟΥ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2000 ΜΑΘΗΤΩΝ
	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ Ι	2005	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΕ 46 ΣΥΡΙΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2003-ΣΗΜΕΡΑ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΕ 20 ΣΥΡΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ
ΛΙΒΑΝΟΣ	ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ	2005	ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ , ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟΥ
	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ Ι	2006	ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΕ 46 ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2006	70 ΔΕΜΑΤΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ
	ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΕΛΕΗΜΩΝ	2003	4.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2005	4.160 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ , ΦΑΡΜΑΚΑ
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2005	3.000.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
N.A. ΑΣΙΑ	ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ Ι	2005	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΑ
ΑΦΡΙΚΗ	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	2005-ΣΗΜΕΡΑ	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔ. ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥ AIDS
	N.AΦΡΙΚΗ	ΣΗΜΕΡΑ	
ΕΡΥΘΡΑΙΑ	ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΙΙ	2004	600.000 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
	ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΙΙΙ	2004	175.500 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ
ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2003	19.050 Kgr ΤΡΟΦΙΜΑ , ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ
	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	2004	5.410 Kgr ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ , ΡΟΥΧΑ

ΠΗΓΗ : Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοΐλα- Ερωτηματολόγιο, *Αλληλεγγύη* ,έκδοση της ΜΚΟ αλληλεγγύη ,(2005),Αθήνα

Αυτό που διαπιστώνει κανείς από τον πίνακα 12 είναι πως το έτος 2004 , είναι μάλλον το χρονικό σημείο που η *Αλληλεγγύη* έκανε το μεγάλο άλμα στη δράση της στο εξωτερικό . Από τις 45 δράσεις που καταγράψαμε έξω από την Ελλάδα , οι 17 ξεκίνησαν μέσα στο έτος 2004 .Οι δράσεις του 2002 και 2003 περιορίζονται κυρίως στην αποστολή ανθρωπιστικής βοήθειας σε τρόφιμα και φάρμακα. Από το 2004 φαίνεται πλέον ότι μπορεί η οργάνωση να σχεδιάσει και να υλοποιήσει μεγαλύτερες δράσεις που περιλαμβάνουν και έργα υποδομής στις χώρες στόχους .Πράγμα που απαιτεί μεγαλύτερη τεχνογνωσία και βέβαια μεγαλύτερους πόρους . Στην πλειοψηφία τους οι δράσεις του 2003 λαμβάνουν χώρα στην Ασία . Το 2004 παρατηρούμε μια έντονη ενασχόληση με την Ευρώπη και τους ευπαθείς πληθυσμούς της .

Το 2005 ήταν η χρονιά που παρατηρείται ένα ιδιαίτερο άνοιγμα προς την Ασία , χωρίς βέβαια να παραλείπουμε να πούμε πως οι δράσεις του 2005 , στην πλειοψηφία τους , αποτελούν προσφορές σε υλικοτεχνική υποδομή για νοσοκομεία , προσφορά ασθενοφόρων , και λειτουργίες κτηρίων κοινωνικής υποστήριξης . Αναφερόμαστε δηλαδή σε ακόμα πιο σύνθετες και απαιτητικές δράσεις που απαιτούν και μια διαφορετική παρουσία από πλευράς οργάνωσης παρουσία στην περιοχή στόχο και βέβαια ένα διαφορετικό σχεδιασμό .

Για την Αλληλεγγύη η έκβαση ενός προγράμματος , δεν κρίνεται μόνο από το αν θα πραγματοποιηθεί στο ακέραιο . Πολύ σημαντικοί δείκτες για να κρίνουν τη δουλειά τους είναι οι εξής⁷¹ :

- Ο χρόνος που θα ολοκληρωθεί ένα πρόγραμμα . Επιτυχημένη θεωρείτε μια δράση που ολοκληρώνεται στο προκαθορισμένο χρόνο . Βεβαίως αν αυτό γίνει ακόμα πιο σύντομα , είναι δείγμα επιτυχίας .
- Η ποιότητα του έργου . Μπορεί να μην είναι πάντα ξεκάθαρο από την αρχή το αν μια δράση μεταφοράς ανθρωπιστικής βοήθειας έχει καλύψει τον αριθμό των ανθρώπων που είχε σκοπό να ανακουφίσει αλλά σιγά σιγά ελέγχεται ακόμα καλύτερα . Στην περίπτωση της κατασκευής κάποιου έργου όμως ο έλεγχος της ποιότητας γίνεται από ειδικούς ανά πάσα στιγμή και εκδίδονται τελικές αναφορές ποιότητας .

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Πολύ σημαντική ήταν, όπως αναφέρθηκε και στην αρχή, η συζήτηση με τον εκπρόσωπο της *Αλληλεγγύης* για θέματα που αφορούν τις ΜΚΟ και την Αλληλεγγύη , καθώς και την θέση τους στην Κοινωνία των Πολιτών⁷² . Όπως φάνηκε μέσα από τη συζήτηση , αναμφισβήτητα οι ΜΚΟ θα αποτελέσουν το βασικό φορέα δράσης στο μέλλον , στα πλαίσια της νέας αυτής τάσης . Οι ΜΚΟ ακόμα δεν έχουν δείξει ολοκληρωτικά το τι μπορούν να προσφέρουν . Για τους ανθρώπους της Αλληλεγγύης το μέλλον είναι συνδεδεμένο με τις οργανώσεις τέτοιου τύπου . Και αυτό φαίνεται ,

⁷¹ Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοϊλα- Ερωτηματολόγιο

⁷² Συζήτηση με τον εκπρόσωπο της ΜΚΟ Αλληλεγγύη , κ.Σέργιο Βοϊλα- Ερωτηματολόγιο

όπως λένε , καθημερινά .Όσο θα υπάρχουν προβλήματα , θα υπάρχουν τέτοιες οργανώσεις .

Στην Ελλάδα , όπως οι ίδιοι αντιλαμβάνονται , το φαινόμενο είναι πολύ νέο ακόμα. Ουσιαστικά δεν μετρά πάνω από δέκα χρόνια ζωής . Το γεγονός ότι η Υ.Δ.Α.Σ έχει μια σταθερή παρουσία και λειτουργία τα τελευταία 6 χρόνια , σημαίνει πολλά . Σημαίνει πολλά σε σχέση με αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού και τις ΜΚΟ των χωρών . Στο εξωτερικό συναντάμε οργανώσεις που μετρούν πάνω από πενήντα χρόνια ζωής . Στη χώρα μας το φαινόμενο ουσιαστικά λαμβάνει χώρα εδώ και μια δεκαετία . Ο εκπρόσωπος της Αλληλεγγύης δεν μας έκρυψε πως η εμπειρία των ξένων ΜΚΟ δεν μπορεί να συγκριθεί με αυτή των εγχώριων .

Όπως εξηγήθηκε βέβαια ,πολύ ουσιαστική είναι η στενότερη επαφή που υπάρχει με μεγάλους , διεθνείς οργανισμούς . Οργανισμοί όπως ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός , η W.F.P. του Ο.Η.Ε και άλλοι μακρόβιοι οργανισμοί . Πολλές φορές και οι ίδιοι οι άνθρωποι της Αλληλεγγύης μένουν έκπληκτοι με το μέγεθος της ανάπτυξης , της τεχνογνωσίας , και της υποδομής , όπως για παράδειγμα στην επίσκεψη τους στη W.F.P. πρόσφατα , για την συνεργασία των δύο φορέων .Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε «... **όταν μπαίνεις στις εγκαταστάσεις της W.F.P. και συνειδητοποιείς ότι τεράστιες οθόνες μέσα στο κτίριο δίνουν ζωντανά πλάνα από διάφορα σημεία της γης που δρα η οργάνωση , μάλλον θα μείνεις με ανοιχτό το στόμα...**» . Ωστόσο οι ελληνικές ΜΚΟ δεν έχουν τίποτα να φοβηθούν . Σίγουρα είναι αναγκαίο να έρθουν σε επαφή με τους μεγάλους διεθνείς οργανισμούς και τις μεγάλες ΜΚΟ του εξωτερικού . Η μεταφορά της εμπειρίας τους είναι μάλλον το κλειδί για το μέλλον των ελληνικών ΜΚΟ .

Ο εκπρόσωπος της οργάνωσης μάλιστα με αφετηρία τα παραπάνω σχόλια , ανέφερε πως αυτό είναι και ένα σημείο που πρέπει να δώσει βάρος η Υ.Δ.Α.Σ . Πολύ ουσιαστικό θα ήταν αν η ελληνική υπηρεσία δημιουργούσε προγράμματα που στελέχη της υπηρεσίας και στελέχη ελληνικών ΜΚΟ θα επισκέπτονταν και θα λειτουργούσαν κοντά σε αυτούς τους οργανισμούς και οι οποίοι θα μεταφέρανε την εμπειρία τους και σε άλλους στη χώρα μας . Ωστόσο δεν θα πρέπει να ζητάμε πολλά ακόμα από μια υπηρεσία με τόσο μικρό διάστημα λειτουργίας , όπως ξεκαθαρίστηκε από τον ίδιο .

Συνεχίζοντας , ξεκαθαρίστηκε από την πλευρά της ότι σκοπός της οργάνωσης δεν είναι να καλύψει αδυναμίες και παραλήψεις του κράτους παίρνοντας τη μορφή συνηγόρου του , αλλά δεν μπορεί η ΜΚΟ της Εκκλησίας της Ελλάδος να μην ενισχύει ευπαθείς ομάδες όπου και αν βρίσκονται .Είναι κάτι που η Ελληνική Εκκλησία έκανε ανέκαθεν . Ωστόσο δεν παραγνωρίζουν οι άνθρωποι της Αλληλεγγύης πως το κράτος πλέον γνωρίζει πως όπου δεν φτάσει αυτό , θα φτάσει κάποια ΜΚΟ , χωρίς βέβαια αυτό να είναι απαραίτητα κακό . Αυτή μάλλον φαίνεται ,όπως εξηγήθηκε , να είναι η νέα παγκόσμια τάση . Ο προβληματισμός αυτός για την Αλληλεγγύη δεν υπάρχει . «...**Η Αλληλεγγύη δεν είναι μια ΜΚΟ με τη μορφή που έχουν οι περισσότερες .Δημιουργήθηκε από ένα φορέα με παρουσία στο χώρο της υποστήριξης των ανθρώπων που έχουν ανάγκη , πολυετή . Την Εκκλησία της Ελλάδος . Ουσιαστικά δεν γίνεται κάτι το πολύ καινούριο από πλευράς αντικειμένου .Η Εκκλησία της Ελλάδος ανέκαθεν συγκέντρωνε ανθρωπιστική βοήθεια .Ανέκαθεν λειτουργούσε χώρους υποστήριξης ανθρώπων που έχουν γνωρίσει τη σκληρή πλευρά της κοινωνίας . Χρόνια τώρα προσπαθεί να προσφέρει**

βοήθεια και στο εξωτερικό . Απλά τώρα μπορεί να είναι σίγουρη πως η βοήθεια θα φτάσει εκεί που πρέπει .Και αυτό θα το κάνουν άνθρωποι με εμπειρία στο χώρο και με μοναδικό τους μέλημα την παροχή αυτής της βοήθειας ...» .

Όπως θεωρεί ο εκπρόσωπος της Αλληλεγγύης, για τα πλαίσια της εργασίας τουλάχιστον , η *Αλληλεγγύη*, μέσα στα όρια της Ελλάδας που σιγά σιγά ξεκαθαρίζει το τοπίο των ΜΚΟ βάζοντας πλέον αυστηρότερα κριτήρια τα οποία οδηγούν και σε μια μείωση του αριθμού τους όσον αφορά το ποιες οργανώσεις έχουν ουσιαστική προσφορά , βλέπει με αισιοδοξία το μέλλον . Μέσα σε πέντε χρόνια λειτουργίας έχει καταφέρει μάλλον να μπει μέσα στις πέντε πρώτες ΜΚΟ στο εικονικό top 10 των ελληνικών οργανώσεων , απέχοντας πολύ βέβαια από τις ξένες ΜΚΟ , θεωρώντας βέβαια ο ίδιος ότι καμία ελληνική οργάνωση δεν μπορεί ακόμα να μπει καν σε διαδικασία σύγκρισης με αυτές του εξωτερικού .

ΕΛΛΗΝΕΣ ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Το ελληνικό τμήμα των Γιατρών Χωρίς Σύνορα είναι η δεύτερη ΜΚΟ που επιλέχθηκε να παρουσιαστεί στην παρούσα εργασία . Σε μια παρουσίαση που αφορά δράσεις ΜΚΟ σε οποιαδήποτε χώρα και να γινότανε , μάλλον θα ήταν αδύνατον να μην υπάρχει αναφορά στο έργο των Γιατρών Χωρίς Σύνορα (Γ.Χ.Σ από εδώ και πέρα για τις ανάγκες της εργασίας) . Πόσο μάλλον στην Ελλάδα που έχουμε την τύχη να διαθέτουμε και ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ .Αυτός ήταν και ο πρώτος λόγος που ασχολείται η εργασία με αυτή την οργάνωση . Ο δεύτερος λόγος είναι πως όλοι σχεδόν γνωρίζουν την ύπαρξη τους , η παρουσία τους είναι αισθητή , αλλά πολλά είναι τα χαρακτηριστικά της οργάνωσης που δεν είναι ευρέως γνωστά .

Ο τρίτος λόγος ήταν ότι το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ είναι μέλος μιας πολύ μεγάλης "διεθνούς οικογένειας " , αν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί έτσι , της οργάνωσης Medecins Sans Frontieres (M.S.F) , η οποία μετράει τώρα 36 χρόνια ζωής και δράσης . Αυτό από μόνο του παρέχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει κάποιος μία οργάνωση με δυναμική παρουσία και πολύ υλικό που αξίζει να καταγραφεί .Ο τέταρτος λόγος που επιλέχθηκαν οι Έλληνες Γ.Χ.Σ ίσως είναι αντιεπισημονικός αλλά το γεγονός ότι για κάποιο διάστημα το ελληνικό τμήμα ήταν εκτός συνεργασίας με το κεντρικό δίκτυο , μετά από απόφαση του δεύτερου , ήταν ένα στοιχείο που όξυνε την περιέργεια του εισηγητή της εργασίας για να μελετήσει την οργάνωση αυτή .

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε όσον αφορά τη συλλογή στοιχείων ήταν σχεδόν παρόμοια με αυτή που ακολουθήθηκε και στις υπόλοιπες οργανώσεις που καταγράφονται στην παρούσα εργασία . Το ερωτηματολόγιο ήταν η βάση για την συλλογή στοιχείων .Και βέβαια η συζήτηση – συνέντευξη , που οι άνθρωποι της οργάνωσης προτιμούν να το λένε συζήτηση και μόνο . Το πολύ θετικό ήταν ότι στη συζήτηση αυτή συμμετείχαν τρεις άνθρωποι από διαφορετικό τομέα της οργάνωσης ο καθένας , δίνοντας έτσι μια ολοκληρωμένη διάσταση της ζωής και δράσης της οργάνωσης . Αξίζει πραγματικά να ειπωθεί το γεγονός , ότι στην έρευνα για την οργάνωση , το ραντεβού είχε κανονιστεί με την κα. Τάνια Τσβακ –Γεωργακοπούλου , Διευθύντρια Ανθρώπινου Δυναμικού . Τη μέρα της συνάντησης εκτός από την κυρία Γεωργακοπούλου , με μεγάλη προθυμία των ίδιων , συμμετείχαν στη συλλογή στοιχείων με έντυπα και συμμετοχή στη συζήτηση , η κα. Μαρία Σκουλά , Υπεύθυνη Ανεύρεσης Εθελοντών καθώς και ο κ. Απόστολος Βεϊζης , Διευθυντής Προγραμμάτων της οργάνωσης .

ΜΙΑ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Οι Γ.Χ.Σ δημιουργήθηκαν το 1971⁷³ από δύο ομάδες Γάλλων γιατρών που επέστρεψαν από αποστολές στη Μπιάφρα και το Ανατολικό Πακιστάν. Ενοχλημένοι από τη γραφειοκρατία και την έλλειψη συντονισμού των μεγάλων οργανισμών βοήθειας , αποφάσισαν να δημιουργήσουν μια ανεξάρτητη οργάνωση που θα παρείχε

⁷³ Γιατροί Χωρίς Σύνορα ,Ποιοι Είμαστε , έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα της Ελλάδας ,(2004) ,Αθήνα

ανθρωπιστική δράση άμεσα και αποτελεσματικά χωρίς διακρίσεις όπου αυτή χρειαζόταν αλλά και θα μίλαγε ανοιχτά για τη δεινή θέση των θυμάτων που περιέθαλπε . Κεντρικά ζητήματα που είχε θέσει από την αρχή της λειτουργίας της ήταν η ανεξαρτησία , η αμεροληψία και η εθελοντική προσφορά . Οι Γ.Χ.Σ είναι σήμερα μια διεθνής οργάνωση που αποτελείτε από 19 τμήματα . Κάθε χρόνο , υπολογίζεται πως πάνω από 3000 εθελοντές συμμετέχουν σε αποστολές της οργάνωσης , παρεμβαίνοντας σε περίπου 73 χώρες .

Οι Γ.Χ.Σ παρέχουν ιατρική βοήθεια σε πληθυσμούς που βρίσκονται σε καταστάσεις επείγουσας ανάγκης λόγω επιδημιών , ενόπλων συγκρούσεων ή καταστροφών που οφείλονται σε φυσικούς ή ανθρώπινους παράγοντες .Δραστηριοποιούνται επίσης , σε χώρες όπου το σύστημα υγείας δεν επαρκεί ή δεν υφίσταται . Εργάζονται επίσης με περιθωριοποιημένες ομάδες οι οποίες δεν έχουν πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη λόγω κοινωνικού και θρησκευτικού αποκλεισμού ή γεωγραφικών αποστάσεων .

Όπως προαναφέρθηκε οι Γ.Χ.Σ διαθέτουν σε ολόκληρο τον κόσμο 19 τμήματα . Εκτός από αυτή τη διάρθρωση όμως , διαθέτει και 5 Επιχειρησιακά Κέντρα τα οποία έχουν την ευθύνη του προγραμματισμού για τις δράσεις της οργάνωσης ανά τον κόσμο . Τα κέντρα αυτά είναι⁷⁴ :

- Επιχειρησιακό Κέντρο Γαλλίας –Η.Π.Α –Λουξεμβούργου
- Ισπανίας –Ελλάδας
- Βελγίου –Ιταλίας
- Ολλανδίας –Γερμανίας
- Ελβετίας

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΓΙΑΤΡΟΥΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ ιδρύθηκε το 1990 . Έλληνες εθελοντές έχουν δώσει το παρόν σε δεκάδες επείγουσες κρίσεις όπως στην Παλαιστίνη , τη Ρουάντα , το Ιράν , τη Κολομβία και το Αφγανιστάν . Με μια ολιγόχρονη απομάκρυνση του τμήματος από το διεθνές δίκτυο κατά τη διάρκεια του πολέμου της Γιουγκοσλαβίας , το 2004 επανεντάχθηκε στο Διεθνές Κίνημα των Γ.Χ.Σ.

Στην Ελλάδα οι Γ.Χ.Σ είναι αναγνωρισμένοι ως μη κερδοσκοπικό σωματείο από το Δεκέμβριο του 1990 (αρ. αποφ. Πρωτοδικείου Αθηνών 3780/1990) .Έδρα της οργάνωσης θεωρείται η Αθήνα , ενώ γραφεία διαθέτει και στη Θεσσαλονίκη . Η επίσημη ιστοσελίδα της οργάνωσης είναι το www.msf.gr ενώ επίσης εκδίδει το περιοδικό "Χωρίς Σύνορα " σε τρίμηνη βάση , έχοντας μέχρι τώρα παρουσιάσει 64 τεύχη .

Το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ σήμερα συνεργάζεται με το ισπανικό τμήμα μέσα από το επιχειρησιακό κέντρο Βαρκελώνης –Αθήνας γνωστό και ως OCBA . Τα δύο τμήματα μοιράζονται αναλογικά τους πόρους και τις δυνατότητες .Πολλά από τα

⁷⁴ Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βεϊζης ,Ερωτηματολόγιο

στοιχεία για τη δράση του ελληνικού τμήματος των Γ.Χ.Σ αποτελούν κοινή αναφορά δράσης με την Ισπανία .Τα δύο αυτά τμήματα βγάζουν πλέον κοινές Ετήσιες Αναφορές Δράσης .

Το ελληνικό τμήμα σήμερα συντονίζει αποστολές στην Αιθιοπία με πρόγραμμα κατά της ελονοσίας και του Κάλα –Αζάρ , τη Ζάμπια και το Μαλάουι με πρόγραμμα χορήγησης αντιρετροϊκής θεραπείας για ασθενείς με AIDS και στην Αρμενία με πρόγραμμα πρόληψης του AIDS και των σεξουαλικά μεταδιδόμενων λοιμώξεων . Υπολογίζεται πως μέχρι σήμερα περισσότεροι από 450 Έλληνες γιατροί , νοσηλευτές, διοικητικοί και τεχνικοί , έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα σε πάνω από 40 χώρες.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ Γ.Χ.Σ

Το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ λειτουργεί με βάση το καταστατικό της οργάνωσης ,το οποίο σε κάθε χώρα σε ελάχιστα σημεία διαφέρει και το οποίο καθορίζει κυρίως εσωτερικές λειτουργίες . Οι βασικές αρχές της οργάνωσης όμως είναι κοινές για όλα τα τμήματα του Διεθνούς Δικτύου της οργάνωσης και αποτελούν τον Κοινό Καταστατικό Χάρτη της οργάνωσης διεθνώς . Οι αρχές αυτές είναι τέσσερις στον αριθμό και πιο συγκεκριμένα αναφέρονται ⁷⁵:

- *Οι Γιατροί Χωρίς Σύννορα προσφέρουν τη βοήθειά τους : σε πληθυσμούς που υποφέρουν , στα θύματα των καταστροφών που προκαλούνται από φυσικούς ή ανθρώπινους παράγοντες , στα θύματα εχθροπραξιών , χωρίς καμιά φυλετική , θρησκευτική , φιλοσοφική ή πολιτική διάκριση .*
- *Εργαζόμενοι με πνεύμα ουδετερότητας και με πλήρη αμεροληψία , οι Γιατροί Χωρίς Σύννορα διεκδικούν , στο όνομα της οικουμενικής ιατρικής ηθικής και του δικαιώματος στην ανθρώπινη προσφορά , την πλήρη και απόλυτη ελευθερία στην άσκηση των δραστηριοτήτων τους .*
- *Οι Γιατροί Χωρίς Σύννορα είναι υποχρεωμένοι να σέβονται τις δεοντολογικές αρχές του επαγγέλματός τους και να διατηρούν την πλήρη ανεξαρτησία τους απέναντι σε οποιαδήποτε εξουσία , ή σε οποιαδήποτε θρησκευτική , πολιτική ή οικονομική δύναμη .*
- *Εθελοντές οι ίδιοι , μετρούν κινδύνους των αποστολών που θα φέρουν σε πέρας και δε διεκδικούν για τους εαυτούς τους καμιά άλλη ανταμοιβή πέραν αυτής που η οργάνωση είναι σε θέση να τους προσφέρει .*

⁷⁵ www.msf.gr

ΠΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΕΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Όπως προαναφέρθηκε , οι Γ.Χ.Σ παρεμβαίνουν σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης , όπου η οι ιατρικές δομές είναι ελλιπείς ή δεν υπάρχουν . Άλλες φορές η δράση της οργάνωσης έχει τη μορφή της άμεσης μεταφοράς κλιμακίου για την αντιμετώπιση κάποιας κρίσης και άλλες τη μορφή προγράμματος με μακροχρόνιο ορίζοντα . Στη δεύτερη περίπτωση ένα πρόγραμμα μπορεί να διαρκέσει αρκετά χρόνια μετά από την ικανοποίηση των πρώτων επειγουσών αναγκών .

Οι Γ.Χ.Σ παρεμβαίνουν συνήθως με ανθρωπιστική βοήθεια σε περιπτώσεις που κάποιος πληθυσμός έχει πληγεί από ⁷⁶:

- Ένοπλες συγκρούσεις
- Επιδημίες
- Λιμούς
- Φυσικές καταστροφές

Η δράση τους συνοψίζεται κυρίως στα ακόλουθα :

- Παροχή έκτακτης ιατρικής περίθαλψης .
- Πραγματοποίηση εκστρατειών μαζικών εμβολιασμών .
- Εξασφάλιση θεραπευτικής και συμπληρωματικής διατροφής
- Διανομή φαρμάκων και προμηθειών .
- Ενημέρωση και εκπαίδευση του ντόπιου πληθυσμού σε θέματα υγιεινής .
- Ενίσχυση του έργου βελτίωσης υγειονομικών δομών .
- Προώθηση σύγχρονων ιατρικών πρωτοκόλλων .

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Όπως προαναφέραμε , το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ είναι αναγνωρισμένο ως μη κερδοσκοπικό σωματείο . Όπως αναφέρονε και οι ίδιοι οι άνθρωποι της οργάνωσης , σωματειακή μορφή έχει και η οργάνωση της δομής⁷⁷ .

Το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ διοικείται από ένα εννιαμελές διοικητικό συμβούλιο το οποίο εκλέγεται στην Ετήσια Γενική Συνέλευση και ανανεώνει κάθε χρόνο τα 3/7 των μελών του . Το κύριο χαρακτηριστικό που πρέπει να διαθέτει ένα μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι η εμπειρία από συμμετοχή σε αποστολές της οργάνωσης .

⁷⁶ Γιατροί Χωρίς Σύνορα , Ποιοι Είμαστε , έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα της Ελλάδας , (2004) , Αθήνα

⁷⁷ Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά , Α.Βεΐζης , Ερωτηματολόγιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο διαρθρώνεται ως εξής :

- Πρόεδρος Δ.Σ
- Αντιπρόεδρος Δ.Σ
- Γενικός Γραμματέας
- Ταμίας
- Τακτικά Μέλη , τα οποία είναι 3 στον αριθμό .
- Αναπληρωματικά Μέλη , τα οποία είναι 2 στον αριθμό .

Σε κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου αντιστοιχεί μία ψήφος . Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία . Η Ετήσια Γενική Συνέλευση έχει αρκετές αρμοδιότητες και κάθε άποψη και γνώμη βαρύνουσα σημασία .

Εκτός από το Διοικητικό Συμβούλιο της οργάνωσης λειτουργεί συγκεκριμένο τμήμα το οποίο οργανώνει τις δράσεις της οργάνωσης , το Τμήμα Αποστολών . Το τμήμα αυτό λειτουργεί σε συνεργασία με το Διοικητικό Συμβούλιο , αλλά η λειτουργία του είναι ανεξάρτητη από αυτό . Το τμήμα των Αποστολών οργανώνει , δραστηριοποιείται και βεβαίως λογοδοτεί . Ωστόσο ο σχεδιασμός και οι αποφάσεις που λαμβάνονται , καθώς και οι προτάσεις που καταθέτει γίνονται αποκλειστικά από το ίδιο .

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ σήμερα φαίνεται να απασχολεί 422 άτομα .Από αυτά τα 27 απασχολούνται στα κεντρικά γραφεία της οργάνωσης . Ο κύριος ρόλος τους είναι να καλύπτουν τόσο τις διοικητικές ανάγκες της οργάνωσης , όσο και να παρακολουθούν από το κέντρο της οργάνωσης την εξέλιξη των δράσεων που έχουν αναλάβει και την πορεία υλοποίησης . Επίσης σχεδιάζουν τα επόμενα βήματα της οργάνωσης στις νέες χώρες στόχους .

Τα υπόλοιπα 395 παρουσιάζονται να είναι σε κάποια αποστολή της οργάνωσης , είτε αυτή είναι μια έκτακτη άμεση δράση είτε η παρακολούθηση υλοποίησης κάποιου μακροχρόνιου προγράμματος . Οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε αποστολές της οργάνωσης είναι κυρίως δύο κατηγοριών . Η πρώτη αφορά υγειονομικούς υπαλλήλους και η δεύτερη μη υγειονομικό προσωπικό⁷⁸ .

Στην κατηγορία των υγειονομικού προσωπικού περιλαμβάνονται :

- Γιατροί
- Νοσηλευτές / τριες
- Μαίες
- Ειδικοί Ψυχικής Υγείας

⁷⁸ www.msf.gr

- Τεχνικοί ιατρικών εργαστηρίων
- Μικροβιολόγοι
- Χειρουργοί
- Αναισθησιολόγοι

Στην κατηγορία των μη υγειονομικών περιλαμβάνονται :

- Τεχνικοί
- Οικονομικοί διαχειριστές
- Ειδικοί στην εξυγίανση νερού

Οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε αποστολές , εκτός του ότι πρέπει να έχουν κάποια τέτοια ειδικότητα θα πρέπει να έχουν και τα εξής χαρακτηριστικά :

- Αναγνωρισμένο στη χώρα έκδοσής του πτυχίο .
- 2ετή επαγγελματική εμπειρία (15 μήνες για τους γιατρούς).
- Τουλάχιστον εξαμηνιαία διαθεσιμότητα παραμονής στον τόπο της αποστολής
- Καλή γνώση αγγλικών ή/και γαλλικών ή/και ισπανικών ή/και πορτογαλικών .
- Άνεση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή

Όλα τα στελέχη της οργάνωσης που συμμετέχουν σε προγράμματα έχουν περάσει από τεστ και συνεντεύξεις προσωπικότητας και βέβαια σεμινάρια . Δοκιμάζονται οι γνώσεις τους επανειλημμένα για να είναι σίγουρη η οργάνωση ότι πέρα από τα παραπάνω προσόντα οι ιατρικές τους γνώσεις , είναι στο επίπεδο αυτό που απαιτεί η κρίση που καλούνται να αντιμετωπίσουν .

Η εθελοντική δράση είναι στενά συνδεδεμένη με την οργάνωση των Γ.Χ.Σ με ένα διαφορετικό τρόπο από αυτό που συνηθίζεται στις υπόλοιπες οργανώσεις . Εθελοντές στους Γ.Χ.Σ θεωρούνται και τα μέλη των αποστολών . Γιατροί , τεχνικοί , οικονομικοί επιμελητές . Όπως εξηγήθηκε, δυστυχώς δεν είναι εύκολο να χρησιμοποιούνται εθελοντές σε αποστολές , οι οποίοι να μην έχουν τα χαρακτηριστικά και τις εξειδικευμένες γνώσεις των μελών της αποστολής . Η έλλειψη γνώσης και εμπειρίας , μπορεί να αποβεί μοιραία τόσο για τους ίδιους όσο και για τον πληθυσμό που περιθάλπουν .

Ωστόσο υπάρχουν οι λεγόμενοι " εθελοντές γραφείου"⁷⁹. Η κατηγορία αυτή εθελοντών είναι άνθρωποι που χωρίς να δεσμεύονται για το πόσο θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ή το πόσο , μπορούν να βοηθήσουν στα γραφεία των Γ.Χ.Σ όπου υπάρχει ανάγκη . Ανάλογα με την εμπειρία τους και τις ικανότητες τους χειρίζονται και πιο σύνθετα αντικείμενα . Επίσης μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε καμπάνιες ενημέρωσης της οργάνωσης , φτιάχνοντας ομάδες οι οποίες με την καθοδήγηση της οργάνωσης , φέρνουν εις πέρας το έργο αυτό . Τα κεντρικά γραφεία των Γ.Χ.Σ στην Αθήνα αυτή τη στιγμή συνεργάζονται σε πολύ τακτική βάση με 5 άτομα που λειτουργούν ως εθελοντές γραφείου ενώ 19 είναι οι εθελοντές οι οποίοι είναι καταγεγραμμένοι και βοηθούν ανά περιόδους . Αντίστοιχα στη Θεσσαλονίκη οι καταγεγραμμένοι εθελοντές γραφείου είναι 6 στον αριθμό .

⁷⁹ Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά , Α.Βεΐζης , Ερωτηματολόγιο

ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Οι Γ.Χ.Σ όπως γίνεται κατανοητό , έχουν να πραγματοποιήσουν προγράμματα τα οποία πέρα από όλα τα άλλα χαρακτηριστικά τους , είναι και αρκετά υψηλού κόστους, ιδιαίτερα όταν μιλάμε για αποστολές στο εξωτερικό . Όπως υποστηρίζουν και βέβαια φαίνεται και από τους ισολογισμούς της οργάνωσης , ο κύριος όγκος των εσόδων της οργάνωσης προέρχεται από τον τομέα των ιδιωτικών πόρων και πιο συγκεκριμένα σε ένα ποσοστό 80% . Το άλλα 20% προέρχεται από θεσμικούς φορείς.

Οι θεσμικοί φορείς της οργάνωσης μέχρι σήμερα φαίνεται πως είναι το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών και η υπηρεσία της Υ.Δ.Α.Σ . Βέβαια το ποσοστό αυτό της χρηματοδότησης , όπως δήλωσε η οργάνωση, διαφέρει από έτος σε έτος και από πρόγραμμα σε πρόγραμμα . Είναι πολύ πιθανό για ένα πρόγραμμα η οργάνωση να λάβει οικονομική βοήθεια από θεσμικούς φορείς που να καλύπτει το 20% του συνολικού κόστους , ενώ άλλες το 10% ή και κάποιες φορές τα προγράμματα να καλύπτονται μόνο από ιδιωτικούς πόρους .Η προσπάθεια της οργάνωσης είναι να καλύπτει όσο το δυνατόν μικρότερο μέρος των πόρων της από οικονομική ενίσχυση θεσμικών φορέων .

Το μεγάλο κομμάτι των πόρων της οργάνωσης προέρχεται από ιδιωτικούς φορείς , όπως προαναφέρθηκε ⁸⁰. Στο χώρο της ιδιωτικής ενίσχυσης οι Γ.Χ.Σ συμπεριλαμβάνουν από μεγάλες εταιρείες και επιχειρήσεις έως απλούς μικρούς χρηματοδότες .

Οι μεγάλες επιχειρήσεις που χρηματοδοτούν τους Γ.Χ.Σ χρόνο με το χρόνο αυξάνονται . Ωστόσο θα πρέπει να αναφέρουμε τους περιορισμούς που από μόνη της έχει βάλει η οργάνωση σε σχέση με κάποιες επιχειρήσεις από τις οποίες δεν δέχεται οικονομικές δωρεές . Αυτές σε γενικές γραμμές είναι καπνοβιομηχανίες , εταιρείες πώλησης τσιγάρων , επιχειρήσεις κατασκευής όπλων , ποτοποιητικές επιχειρήσεις, πετρελαϊκές επιχειρήσεις , φαρμακοβιομηχανίες και επιχειρήσεις που κάνουν χρήση παιδικής εργασίας . Όπως θεωρούν οι άνθρωποι της οργάνωσης **«...Βάζουμε μόνοι μας τα όρια αυτά, για να μπορούμε να είμαστε ανεξάρτητοι από αυτούς που θεωρούμε πως δημιουργούν μεγάλο μέρος του κακού που αντιπαλεύουμε...»** .

Όπως φαίνεται μεγάλο μέρος των εσόδων της οργάνωσης προέρχεται και από χιλιάδες ανώνυμους υποστηρικτές της δουλειάς τους . Προσφορές που μπορούν να ξεκινάνε από λίγα ευρώ μέχρι και αρκετά μεγάλα ποσά . Άνθρωποι που θέλουν να στηρίξουν τη δουλειά των Γ.Χ.Σ , ή που αποφασίζουν στη μνήμη κάποιου να προσφέρουν στην οργάνωση κάποιο ποσό , ή ακόμα άνθρωποι που αποφασίζουν να καταθέσουν στον τραπεζικούς λογαριασμούς της οργάνωσης κάποιο ποσό , είναι μερικές μόνο από τις μορφές χρηματοδότησης των Γ.Χ.Σ .

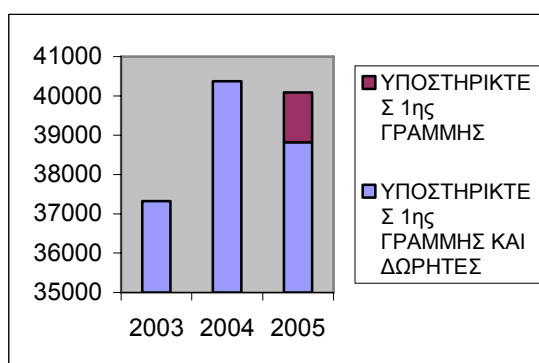
Τον Ιούλιο του 2005 οι Γ.Χ.Σ ξεκίνησαν ένα νέο πρόγραμμα με τον τίτλο "Υποστηρικτές 1^{ης} Γραμμής " , οι οποίοι θα ενισχύουν την οργάνωση με ένα σταθερό

⁸⁰ Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2004, έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύννορα της Ελλάδας ,(2004) ,Αθήνα

ποσό κάθε μήνα .Μόνο μέσα στο 2005 ο αριθμός των Υποστηρικτών Πρώτης Γραμμής έφτασε τους 1.259. Αυτοί οι άνθρωποι μαζί με τους δωρητές της οργάνωσης αποτελούν μια σταθερή πηγή χρηματοδότησης , δίνοντας τη δυνατότητα στην οργάνωση να παρεμβαίνει άμεσα οπουδήποτε .

ΣΧΗΜΑ 1
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ 1^{ης} ΓΡΑΜΜΗΣ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΕΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2003-2004-2005

(Τα ποσά στον κάθετο άξονα είναι καταγεγραμμένα σε €)

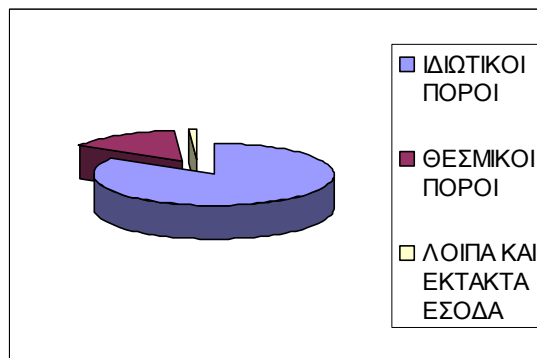
ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βεΐζης ,Ερωτηματολόγιο, ¹ Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2005

Κάποιες φορές κάποια έσοδα ⁸¹, τα οποία δεν είναι σταθερά , προέρχονται και από δωρεές από την οργάνωση των Γ.Χ.Σ μιας χώρας σε κάποια άλλη μετά από μια επιτυχημένη καμπάνια ανεύρεσης πόρων . Παράδειγμα πρόσφατο αποτελεί η χρηματοδότηση από το τμήμα των Γ.Χ.Σ των Η.Π.Α προς αρκετά τμήματα άλλων χωρών .Τα δύο παρακάτω γραφήματα θα κάνουν ακόμα πιο κατανοητά αυτά που είπαμε .

Ο απολογισμός της χρήσης των πόρων που δοθήκανε στην οργάνωση είναι κάτι το δεδομένο από την αρχή της λειτουργίας του τμήματος .Η διαφύλαξη της διαφάνειας των οικονομικών , είναι ένα από τα σημαντικότερα κομμάτια της επαφής με τους δωρητές και τους υποστηρικτές της οργάνωσης , όπως λένε οι άνθρωποι της οργάνωσης . Μέσω των Ετήσιων Αναφορών Δράσης αλλά και με συχνότερες δημοσιεύσεις ενημερώνεται το σύνολο των δωρητών . Είναι κάτι που μόνη της η οργάνωση αποφάσισε και δεν έχει σκοπό να κάνει ποτέ κάτι διαφορετικό . Άλλωστε όπως συνεχίζουν οι ίδιοι ,είναι και ένα κρίσιμο σημείο της δράσης του συνόλου των οργανώσεων το θέμα της οικονομικής διαφάνειας .

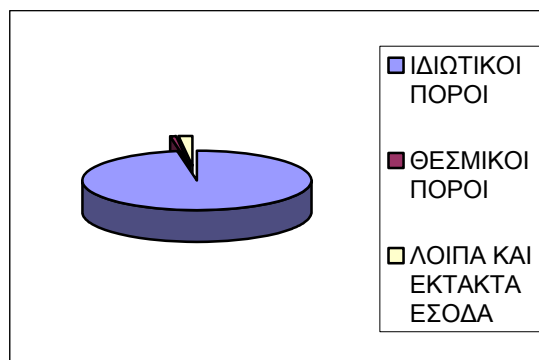
⁸¹ Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βεΐζης ,Ερωτηματολόγιο

ΣΧΗΜΑ 2⁸²
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βείζης ,Ερωτηματολόγιο

ΣΧΗΜΑ 3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2005

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βείζης ,Ερωτηματολόγιο

ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΠΟΥ ΜΑΧΟΝΤΑΙ ΟΙ Γ.Χ.Σ

Παρακολουθώντας τη δράση των Γ.Χ.Σ θα διαπιστώσει καταρχάς πως οι αριθμοί των ανθρώπων που πάσχουν από ασθένειες σε πολλά σημεία του πλανήτη είναι πολυάριθμοι. Το δεύτερο είναι ότι κανείς εκτός από τους ίδιους δεν μπορεί να καταλάβει το μέγεθος που μπορεί να έχει πάρει μια ασθένεια σε μάζες πληθυσμού .

⁸² Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2005, έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύννορα της Ελλάδας ,(2005) ,Αθήνα

Το τρίτο και κυριότερο είναι ότι οι περισσότεροι από εμάς , τους εξωτερικούς παρατηρητές , δεν θα μπορούσαμε ούτε να φανταστούμε τι είδους ασθένειες μαστίζουν παιδιά και μεγάλους σε διάφορα σημεία του κόσμου .Ασθένειες που από τη μια πλευρά θα πρέπει να χαιρόμαστε που ίσως δεν τις έχουμε ακούσει , από την άλλη όμως θα πρέπει να προβληματίζει το γεγονός ότι κάποιοι άνθρωποι ακόμα πεθαίνουν από αυτές .

Η ασθένεια ⁸³της Χολέρας μια από τις πιο διαδεδομένες ασθένειες που εμφανίζεται συνηθέστερα στους καταυλισμούς προσφύγων . Σε δείγμα πληθυσμού 100.000 προσφύγων σε καταυλισμό , δεν είναι απίθανο να συναντήσεις 5000 κρούσματα χολέρας .

Όταν όλοι πιστεύανε πως η Φυματίωση ήταν μια ασθένεια των αρχών του προηγούμενου αιώνα που εξαφανίστηκε μαζί με την Ευλογία , τα σημερινά στοιχεία των Γ.Χ.Σ έρχονται να κλονίσουν και τον τελευταίο άνθρωπο. 2.000.000 άνθρωποι θα πεθάνουν φέτος από την ασθένεια της Φυματίωσης ενώ δεκαέξι εκατομμύρια άνθρωποι πάσχουν από αυτή .

Η νόσος του Τσάγκας⁸⁴ είναι άλλη μια ασθένεια που αντιπαλεύουν οι Γ.Χ.Σ .Η ασθένεια προσβάλλει εκατομμύρια φτωχούς σε χώρες της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής .Μόνο στη Λατινική Αμερική 100.000.000 άνθρωποι προσβάλλονται από την ασθένεια , ενώ 50.000 άνθρωποι χάνουν τη ζωή τους εξαιτίας της κάθε χρόνο .

Η ασθένεια της Πανώλης ή αλλιώς η γνωστή Πανούκλα είναι μια από τις ασθένειες που δύο φορές στην ανθρώπινη ιστορία προκάλεσε το μαζικότερο χαμό ανθρώπων . Σήμερα αυτή η ασθένεια όχι μόνο δεν έχει σβήσει αλλά υπολογίζεται πως κάθε χρόνο εμφανίζονται από 1.000 έως 6.000 κρούσματα ανά τον κόσμο.

Η νόσος HIV/AIDS είναι μια ασθένεια που μαστίζει ακόμα και τον ανεπτυγμένο κόσμο. Στον αναπτυσσόμενο κόσμο όμως το φαινόμενο έχει άλλες διαστάσεις . 40.000.000 άνθρωποι , από νεογέννητα παιδιά έως και μεγάλους έχουν μολυνθεί από την ασθένεια , ενώ τα 6.000.000 από αυτούς χρειάζονται αυτή τη στιγμή φάρμακα. Και από αυτά ,πρόσβαση σε φαρμακευτικό υλικό έχουν οι 700.000.

Η επιδημία του αιμορραγικού πυρετού Marburg , αποτελεί μια ακόμα όχι τόσο γνωστή στο πολύ κόσμο ασθένεια που έρχονται αντιμέτωποι οι Γ.Χ.Σ . Αρκεί και μόνο να αναφέρουμε πως το 90% των ανθρώπων που πάσχουν από αυτή , δεν ζει για μεγάλο διάστημα . Τελευταίο μαζικό κρούσμα , στην Αγκόλα , όπου 315 από τους 347 που παρουσιάστηκαν κρούσματα πεθάνανε .

Η σχεδόν άγνωστη στο κόσμο ασθένεια Λεϊσμανίαση , παρουσιάζεται κυρίως σε φτωχές περιοχές και έχει τη μορφή επιδημίας . Μόνο σε ένα ξέσπασμα στην περιοχή του Δυτικού Άνω Νείλου στοίχισε τη ζωή του 1/3 του τοπικού πληθυσμού . Οι Γ.Χ.Σ μόνο έχουν περιθάλπει από το 1988, 60.000 ασθενείς .

Και φυσικά ακόμα λιγότεροι έχουν ακούσει την Ασθένεια του Ύπνου . Μια ασθένεια που όμως πλήττει 36 χώρες στην υποσαχάρια Αφρική .Μόνον εκεί 60.000.000

⁸³ www.msf.gr

⁸⁴ Περιοδικό *Χωρίς Σύνορα* ,Τεύχος 61,(2005),Αθήνα

κινδυνεύουν από τη νόσο .Η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ) εκτιμά ότι 300.000 άνθρωποι είναι αυτή τη στιγμή μολυσμένοι . Διαστάσεις επιδημίας έλαβε λόγω πολέμων , μετακινήσεων πληθυσμών και κατάρρευσης συστημάτων υγείας .

Τέλος μέσα στη μακάβρια λίστα ασθενειών που αντιπαλεύουν οι Γ.Χ.Σ συγκαταλέγεται και η Ελονοσία . Υπολογίζεται πως η Ελονοσία σκοτώνει κάθε χρόνο 1.500.000 ανθρώπους .Κάθε χρόνο 300.000.000 – 500.000.000 κρούσματα καταγράφονται στην υποσαχάρια Αφρική .

Η παρουσίαση των παραπάνω στοιχείων μας δίνει μια εικόνα για το τι αντιμετωπίζει μια αποστολή των Γ.Χ.Σ σε κάποιο σημείο του αναπτυσσόμενου κόσμου .Αυτές οι ασθένειες που αναφέρθηκαν βέβαια δεν είναι οι μόνες που αντιμετωπίζει η οργάνωση, αφού κάθε είδους ασθένεια που πλήττει τον ανεπτυγμένο κόσμο μάλλον αποτελεί «υπόθεση ρουτίνας» πλέον για τα κλιμάκια των Γ.Χ.Σ . Εδώ αξίζει να αναφέρουμε πως οι Γ.Χ.Σ το έτος 2003 συμμετείχαν στην ίδρυση και το ξεκίνημα μιας ΜΚΟ για την ανάπτυξη φαρμάκων , της Πρωτοβουλίας για τα φάρμακα για τις Ξεχασμένες Ασθένειες (DNDi)⁸⁵ .

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Το Τμήμα Αποστολών όπως είπαμε είναι αυτό που είναι αρμόδιο για το συντονισμό των ενεργειών και τη διεξαγωγή των προγραμμάτων . Τη στιγμή που θα υπάρξει ενημέρωση για το ξέσπασμα κάποιας κρίσης ή κάποιας επιδημίας , ειδικό κλιμάκιο των Γ.Χ.Σ φεύγει για τον τόπο της κρίσης . Το κλιμάκιο αυτό αποτελείται από 2-3 άτομα τα οποία εξοπλίζονται με⁸⁶ :

- Δορυφορικά τηλέφωνα
- Κιτ επείγουσας βοήθειας
- Είδη πρώτης ανάγκης

Η διαμονή του κλιμακίου αυτού κρατάει από 2-10 μέρες , ανάλογα με το μέγεθος της κρίσης .Σε όλη τη διάρκεια της παραμονής του εκεί ενημερώνεται από διάφορες πηγές που βρίσκονται στην περιοχή όπως ομάδες των Γ.Χ.Σ που πιθανότατα να βρίσκονται στην περιοχή , διεθνείς οργανώσεις , υπουργεία υγείας , ειδησεογραφικά πρακτορεία κ.λ.π . Παράλληλα ενημερώνονται και τα στελέχη των επιχειρησιακών κέντρων από τις ίδιες πηγές αλλά και το κλιμάκιο που κάνει τη διερευνητική αποστολή .

Παράλληλα , στο τμήμα αποστολών στα κεντρικά γραφεία των χωρών , σχεδιάζουν δράση ήδη τα ακόλουθα τμήματα :

⁸⁵ Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βεΐζης ,Ερωτηματολόγιο

⁸⁶ Σε Αποστολή Με Τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα , έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα της Ελλάδας ,(2005) ,Αθήνα

- Τμήμα Παρακολούθησης Αποστολών .Μιλάμε για μια ομάδα υπεύθυνη για το σχεδιασμό , την υλοποίηση , την αξιολόγηση και την οικονομική διαχείριση των αποστολών εντός και εκτός Ελλάδας . Επικεφαλής είναι ο Διευθυντής Αποστολών .
- Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού , με κύρια ευθύνη την ανεύρεση εθελοντών , την διοικητική τους υποστήριξη καθώς και την προώθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων στους εθελοντές .
- Ιατρικό Τμήμα . Θα μπορούσαμε να πούμε πως 5 είναι τα βασικά ζητήματα που επεξεργάζεται . Καταρχάς σχεδιάζει τα ιατρικά προγράμματα . Έπειτα καθορίζει την ιατρική παρέμβαση , καθώς επίσης επεξεργάζεται τα ιατρικά στοιχεία που συγκεντρώνονται από εθελοντές .Κατόπιν υποστηρίζει και συμβουλευτικά του εθελοντές .Τέλος φροντίζουν για την ενημέρωση και την προετοιμασία των εθελοντών σε θέματα υγείας .
- Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης .Το τμήμα ορίζει κάποιον υπεύθυνο τεχνικής υποστήριξης προγραμμάτων καθώς επίσης είναι υπεύθυνο για την αγορά ιατροφαρμακευτικού υλικού και τεχνικού εξοπλισμού . Τέλος συντονίζει τη μεταφορά της ανθρωπιστικής βοήθειας .

Το διερευνητικό κλιμάκιο των Γ.Χ.Σ στη χώρα στόχο , παράλληλα συντονίζει τα εξής τμήματα :

- Τεχνικό τμήμα , το οποίο αποτελείται από τεχνικούς με εμπειρία που ο ρόλος τους είναι να καταγράψουν στοιχεία του πληθυσμού της περιοχής και να εξασφαλίσουν την εξυγίανση και την παροχή νερού .Επίσης συντονίζουν τις μεταφορές της οργάνωσης .
- Ιατρικό προσωπικό αποστολής , το οποίο διερευνά την κατάσταση της δημόσιας υγείας και τις υπάρχουσες δομές υγειονομικές δομές στην περιοχή στόχο , καθώς επίσης σχεδιάζει την ανάπτυξη των προγραμμάτων ,τους στόχους και τη στρατηγική .

Το σύνολο όλων αυτών των τμημάτων είναι υπεύθυνο να κάνει την εκτίμηση της κατάστασης . Μπαίνει δηλαδή το ερώτημα αν χρειάζεται οι Γ.Χ.Σ να ξεκινήσουν ένα πρόγραμμα επείγουσας ανθρωπιστικής βοήθειας .

Εάν κρίνεται πως ο πληθυσμός δεν έχει ανάγκη από επείγουσα ιατρική παρέμβαση και οι ανάγκες του έχουν ήδη καλυφθεί , δεν ξεκινάει πρόγραμμα ανθρωπιστικής βοήθειας . Στην περίπτωση που βγει το αντίθετο συμπέρασμα , μέσα σε 24 ώρες , οι εθελοντές βρίσκονται στην περιοχή της κρίσης και αποστέλλεται η απαραίτητη ανθρωπιστική βοήθεια . Σε αυτό το στάδιο τέσσερα είναι τα κομμάτια της αποστολής που αναλαμβάνουν δράση :

- Ο Συντονιστής του Προγράμματος , ο οποίος είναι υπεύθυνος για όλες τις ενέργειες στο πεδίο αποστολής . Καθορίζει τις προτεραιότητες σε ανθρώπινο δυναμικό και ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό καθώς επίσης εκτιμά όλα τα ζητήματα ασφάλειας του προγράμματος . Η επικοινωνία του με τις τοπικές αρχές είναι κάτι αυτονόητο . Όταν μιλάμε για τοπικές αρχές , εννοούμε

υπουργείο υγείας και τοπικούς νοσοκομειακούς και ιατρικούς φορείς . Οτιδήποτε κάνουν οι Γ.Χ.Σ σε μια περιοχή απαιτεί πρώτα την έγκριση των τοπικών αρχών υγείας για παροχή τόσο ιατρικής βοήθειας όσο και χορήγησης φαρμάκων .

- Το κομμάτι της Ιατρικής Βοήθειας , το οποίο πέρα από την παροχή ιατρικών υπηρεσιών , παράλληλα οργανώνει επισιτιστικά κέντρα , προγράμματα για τη μητέρα και το παιδί , καθώς επίσης κάνει προσπάθειες βελτίωσης των συνθηκών δημόσιας υγείας . Ακόμα δουλεύει στην κατεύθυνση της εκπαίδευσης του ντόπιου υγειονομικού προσωπικού .
- Το Τεχνικό τμήμα είναι εξίσου σημαντικό σε μια αποστολή , αφού συντονίζει την αγορά και τη μεταφορά της ανθρωπιστικής βοήθειας και εγκαθιστά συστήματα επικοινωνίας . Επίσης κατασκευάζει συστήματα αποχέτευσης και πόσιμου νερού , καθώς επίσης φροντίζει και για την παροχή πόσιμου νερού .
- Το κομμάτι των υπηρεσιών του ντόπιου προσωπικού είναι τις περισσότερες φορές κάτι παραπάνω από χρήσιμο . Υγειονομικό προσωπικό και διάφορες ειδικότητες όπως μεταφραστές , οδηγοί , φύλακες ενισχύουν την προσπάθεια για επιτυχή διεκπεραίωση του προγράμματος .

Τη στιγμή αυτή ⁸⁷, το τμήμα Ισπανίας –Ελλάδας των Γ.Χ.Σ διαχειρίζεται 6 προγράμματα σε 6 διαφορετικές χώρες . Οι χώρες αυτές είναι η Αρμενία , το Μαλάουι , η Ζάμπια , η Αιθιοπία , ο Νίγηρας και η Συρία . Πολλές φορές η ολοκλήρωση των προγραμμάτων δεν σημαίνει και την αποχώρηση της αποστολής . Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που με την ολοκλήρωση κάποιου προγράμματος μια καινούρια κρίση ή επιδημία ξεσπά στην περιοχή ή κάπου κοντά και τα κλιμάκια των Γ.Χ.Σ ξεκινούν νέα δράση αυτομάτως .

Τα προγράμματα που υλοποιούν οι Γ.Χ.Σ κρίνονται από το τελικό αποτέλεσμα . Δεν είναι λίγες οι φορές που οι Γ.Χ.Σ αντιμετώπισαν καταστάσεις που και τα δικά τους τα μέσα ακόμα δεν επαρκούν σε ένα συνδυασμό πάντα με την πλήρη αναλγησία τοπικών και διεθνών φορέων και διεθνών οργανισμών . Το μήνυμα των Γ.Χ.Σ το 1999 για την αντιμετώπιση της ασθένειας του AIDS σε πολλά σημεία του πλανήτη «...**Οι ασθενείς μας πεθαίνουν** ...», συγκλόνισε την κοινή γνώμη . Το αποτέλεσμα ενός προγράμματος όταν έχεις να κάνεις με ανθρώπους όπως εξηγήσανε οι Γ.Χ.Σ είναι δύσκολο να το κρίνεις στη τελική του μορφή και ολοκληρωμένα . Ωστόσο υπάρχει ένας κοινός δείκτης αποτελεσματικότητας ενός προγράμματος του διεθνούς δικτύου των Γ.Χ.Σ , ο οποίος δεν είναι άλλος από τη **Μείωση της Νοσηρότητας και της Θνησιμότητας** στον πληθυσμό που απευθύνεται το πρόγραμμα .

ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ Γ.Χ.Σ

Το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ μετρά σήμερα 16 χρόνια ζωής . Μέσα σε αυτά τα χρόνια έχει αναπτύξει πλούσια δράση τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό . Το

⁸⁷ Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βεΐζης ,Ερωτηματολόγιο

να καταγραφούν στοιχεία με το σύνολο των προγραμμάτων που έχουν υλοποιήσει οι Έλληνες Γ.Χ.Σ ήταν κάτι που δεν είναι εύκολο να γίνει γιατί οι παρεμβάσεις τους είναι πολυάριθμες και πολλές φορές εξαιτίας των καταστάσεων που αντιμετωπίζουν κάποια προγράμματα παίρνουν εντελώς διαφορετική τροπή από αυτή που είχε σχεδιαστεί. Άλλωστε όπως πιστεύουν οι Γ.Χ.Σ κάθε αποστολή είναι ένα μικρό πρόγραμμα.

Για τις ανάγκες της εργασίας παρουσιάζεται ο παρακάτω πίνακας που δημιουργήθηκε για να παρουσιάσει τους πιο σημαντικούς σταθμούς της δράσης του ελληνικού τμήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13^{88, 89}
ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ Γ.Χ.Σ
ΚΑΙ ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΣΤΑ 16 ΧΡΟΝΙΑ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ
(στην πλειοψηφία τους έχουν από κοινού πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με το ισπανικό τμήμα)

<u>ΕΤΟΣ</u>	<u>ΧΩΡΑ</u>	<u>ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ</u>
1991	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΑΣΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΨΥΧΙΑΤΡΕΙΟ ΛΕΡΟΥ
	ΣΟΜΑΛΙΑ	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ ΧΕΙΡ/ΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ,ΠΑΡΟΧΗ ΙΑΤΡΟΦ/ΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ , ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ
	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	900 ΤΟΝΟΙ ΙΑΤΡΟΦ/ΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ,ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ
1992	ΙΡΑΚ	ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ .ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ ,ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΒΛΕΨΗ
	ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ ,ΠΑΡΟΧΗ ΙΑΤΡΟΦ/ΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
	ΚΕΝΥΑ	ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ
1993	ΖΑΜΠΙΑ	ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ , ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
	ΑΡΜΕΝΙΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΤΟΠΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ
1994	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΥΠΟΣΙΤΙΣΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΕ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
	ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ	ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΓΙΑ 30.000 ΠΛΗΘΥΣΜΟ, ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡ.
	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΙΑΤΡΟΦ/ΚΟ ΥΛΙΚΟΥ , ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ
	ΚΕΝΥΑ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ ΣΟΜΑΛΩΝ
1995	ΖΑΪΡ	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΘΕΡΜΙΔΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΤΗΣ ΡΟΥΑΝΤΑ
	ΜΑΛΑΟΥΙ	ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ , ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ, ΠΡΟΓΡ. ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ AIDS
	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΠΡΟΓΡ. ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ,ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ
	ΖΑΜΠΙΑ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ. ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ
	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΟ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΟ ΑΙΓΙΟ ,ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΑΣΤΕΓΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ
1996	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ
	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ, ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
	ΑΡΜΕΝΙΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
	ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ
	TANZANIA	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΡΟΥΑΝΤΕΖΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

⁸⁸ Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2004, έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύννορα της Ελλάδας ,(2004) ,Αθήνα

⁸⁹ Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2005, έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύννορα της Ελλάδας ,(2005) ,Αθήνα

1997	ΛΙΒΕΡΙΑ	ΠΡΟΓΡ. ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ , ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ 14.034 ΠΑΙΔΙΩΝ	
	ΣΟΜΑΛΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΣΕ 100.000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ, ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΥΣ, ΠΡΟΛΗΨΗ ΧΟΛΕΡΑΣ	
	ΕΛΛΑΔΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΥΙΑΤΡΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ	
	ΙΡΑΝ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΕ ΘΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ	
		ΠΡΟΓΡ. ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ AIDS, ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ	
	ΑΡΜΕΝΙΑ		
	ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	
	ΤΑΝΖΑΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	
	ΕΛΛΑΔΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΥΙΑΤΡΕΙΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ ΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	
	1998	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ AIDS
1999	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	ΔΙΑΝΟΜΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΣΕ 21 ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ	
	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΑΛΒΑΝΟΥΣ ΚΟΣΟΒΑΡΟΥΣ	
	ΣΚΟΠΙΑ	ΙΑΤΡΟΦ/ΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ	
	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΑΤΡΟΦ/ΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΥ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ	
	ΖΑΜΠΙΑ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡ. ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ AIDS	
	ΜΑΛΑΟΥΙ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡ. ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ AIDS	
	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ 4 ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΥΣ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ	
	2000	ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ , ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΜΕ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ
	ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ 8 ΙΑΤΡΕΙΩΝ ΣΕ ΠΛΗΜΜΥΡΟΠΑΘΕΙΣ	
	ΖΑΜΠΙΑ	ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ 95.000 ΑΤΟΜΩΝ ΣΕ ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΙΛΑΡΑΣ	
	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡ. ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	
2001	ΙΝΔΙΑ	ΠΡΟΓΡ. ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ	
	ΠΑΚΙΣΤΑΝ	ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	
	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΑΤΡΟΦ/ΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΟ ΜΑΝΤΟΥΔΙ ΕΥΒΟΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ	
	2002	ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	ΚΙΝΗΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΙΑΤΡΟΦ/ΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΒΟΗΘΑ 5.500 ΠΛΗΘΥΣΜΟ
		ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΧΟΛΕΡΑΣ ΣΕ 32 ΙΑΤΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ 33.148 ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ	
	ΜΑΛΑΟΥΙ		
2003	ΙΡΑΚ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΣΕ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΛΕΜΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥΣ	
	ΙΡΑΝ	ΙΑΤΡΟΦ/ΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΕ ΣΕΙΣΜΟΠΑΘΕΙΣ	
	2004	ΖΑΜΠΙΑ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΧΟΛΕΡΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡ. ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ AIDS.
	ΜΑΛΑΟΥΙ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΧΟΛΕΡΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡ. ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ AIDS.	
	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ 101.970 ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΑΣ ΜΗΝΙΓΓΙΤΙΔΑΣ	
	2005	ΑΡΜΕΝΙΑ	ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΣΕΞ. ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ AIDS
	ΝΙΓΗΡΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ	
	ΣΥΡΙΑ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ	

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βεΐζης ,Ερωτηματολόγιο, Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2005

Το συμπέρασμα που κάποιοι μπορεί να βγάλει από τον παραπάνω πίνακα είναι πως τα περισσότερα προγράμματα μακροχρόνιου σχεδιασμού του ελληνικού τμήματος των Γ.Χ.Σ πραγματοποιούνται στην αφρικανική ήπειρο . Ωστόσο σε περιόδους κρίσεων σε κάποια περιοχή , παρεμβαίνουν και εκεί άμεσα .Για παράδειγμα εάν παρατηρήσουμε τη χρονιά 1999 μεγάλο μέρος της δράσης τους μεταφέρεται στην βαλκανική περιοχή , όπου έχει ξεκινήσει ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία .

Ένα άλλο στοιχείο που αποδεικνύει τα παραπάνω ,είναι και η παρουσία τους σε περιοχές που προκλήθηκε ξαφνικά κάποιος σεισμός ή μια πλημμύρα , ενώ μπορεί παράλληλα να πραγματοποιούνται δύο επισιτιστικά προγράμματα σε κάποια άλλη ήπειρο .

Ένα άλλο συμπέρασμα που μπορεί να βγει από τον παραπάνω πίνακα είναι πως στην πλειοψηφία τους , οι ασθένειες που έχει κληθεί να αντιμετωπίσει το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ είναι αυτό του AIDS καθώς επίσης και ασθένειες που προκαλούνται από φαινόμενα ασιτίας .

Το κύριο όμως συμπέρασμα που βγαίνει είναι πως τα τελευταία χρόνια , μεγάλο βάρος δίνεται τόσο στην ανασυγκρότηση υγειονομικών κέντρων και την επαναλειτουργία τους , όσο και στην εκπαίδευση ντόπιου πληθυσμού στην αντιμετώπιση τέτοιων κρίσεων . Δημιουργούν δηλαδή συνθήκες που να δίνουν τη δυνατότητα στο ντόπιο υγειονομικό προσωπικό να αντιμετωπίσει στο μέλλον παρόμοιες καταστάσεις , χωρίς την απαραίτητη παρουσία κλιμακίου της οργάνωσης .

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τον αριθμό των ευεργετούμενων στις χώρες που έδρασε η οργάνωση με ολοκληρωμένα προγράμματα ή επείγουσες αποστολές κυρίως από το 2001 και μετά , σε συνεργασία με το ισπανικό τμήμα σε πολλές από αυτές .

ΠΙΝΑΚΑΣ 14⁹⁰⁹¹

ΧΩΡΑ	ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΜΕΝΟΙ	ΧΩΡΑ	ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΜΕΝΟΙ
ΑΓΚΟΛΑ	191.208	ΚΟΛΟΜΒΙΑ	138.836
ΑΙΘΙΟΠΙΑ	235.695	Λ.Δ.ΚΟΝΓΚΟ	658.256
ΑΡΜΕΝΙΑ	8.611	ΛΙΒΕΡΙΑ	222.000
ΒΟΛΙΒΙΑ	53.985	ΜΑΛΑΟΥΙ	8.500
ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ	167.963	ΜΑΡΟΚΟ	3.500
		ΝΟΤΙΟ	
ΓΟΥΙΝΕΑ	5.272	ΣΟΥΔΑΝ	330.918
ΕΚΟΥΑΔΟΡ	231.010	ΝΙΓΗΡΑΣ	2.856
ΖΑΜΠΙΑ	12.807	ΟΥΓΚΑΝΤΑ	55.000
ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ	114.200	ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	400
ΙΝΔΙΑ	5.000	ΣΟΜΑΛΙΑ	405.342
ΙΣΠΑΝΙΑ	10.000	ΣΟΥΔΑΝ	113.000
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ			
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	70.741	ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	100.000
ΚΕΝΥΑ	20.000	TANZANIA	409.151

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βείζης ,Ερωτηματολόγιο, Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2005

⁹⁰ Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2005, έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύννορα της Ελλάδας ,(2005) ,Αθήνα

⁹¹ Συζήτηση με τους εκπροσώπους των Γ.Χ.Σ Τ.Τσβακ-Γεωργακοπούλου , Μ.Σκουλά ,Α.Βείζης ,Ερωτηματολόγιο

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ Γ.Χ.Σ

Το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ μετά την επανένταξή του στο Διεθνές Δίκτυο της οργάνωσης βλέπει με μεγάλη αισιοδοξία το μέλλον . Αισιοδοξία όσον αφορά τη δράση του και τις δυνατότητές του .Γιατί τα φαινόμενα ασθενειών που εμφανίζονται καθημερινά μπροστά τους δεν αφήνουν τέτοια περιθώρια .

Η παρουσία των ΜΚΟ για αυτούς ⁹², δεν είναι αποκλειστικά μέρος μιας κοινωνίας των πολιτών που ξεδιπλώνεται . Είναι φαινόμενο του καιρού μας . Και ο καιρός θα κρίνει όλες τις ΜΚΟ . Στο ερώτημα αν όλες αυτές οι οργανώσεις επιτελούν κάποιο σοβαρό έργο , ήταν μάλλον κατηγορηματικά αντίθετοι . Το φαινόμενο της δημιουργίας μιας ΜΚΟ από ανθρώπους που δεν έχουν κανένα ουσιαστικό στόχο είναι πολύ διαδεδομένο στη χώρα μας , χωρίς βέβαια να πηγαίνουν πίσω τα υπόλοιπα κράτη . Όπως τονίζουν οι άνθρωποι της οργάνωσης θα πρέπει επιτέλους το κράτος να δημιουργήσει ένα θεσμικό πλαίσιο που να ξεδιαλύνει το τοπίο άμεσα . Να μπορέσουμε να δούμε ποιος χρηματοδοτείτε άσκοπα και ποιος προσφέρει πραγματικά.

Ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει η πολιτεία να αντιμετωπίσει είναι η ταχύτητα στη λήψη αποφάσεων σε περιπτώσεις που από κοινού με μια οργάνωση πρέπει να δράσει. Πολλές φορές οι οργανώσεις λειτουργούν με μεγαλύτερη ταχύτητα από ένα τεράστιο κρατικό μηχανισμό . Υπάρχει ανάγκη η γραφειοκρατική διαδικασία που ακολουθείται στις επαφές του κράτους με τις οργανώσεις να μειωθεί .

Παρόλα αυτά δεν θεωρούν ότι στην Ελλάδα σε επίπεδο οργάνωσης , είμαστε πίσω . Αντίθετα γίνονται σημαντικές προσπάθειες από μια ομάδα ΜΚΟ που είναι πολύ αξιόλογες και με έμπρακτα αποτελέσματα , κοινώς παραδεκτά . Γιατί όπως τονίζουν είναι ένα σημαντικό ζήτημα το πώς κάθε οργάνωση μετρά την αποτελεσματικότητά της .Τι δείκτες έχει ο καθένας για να κάνει απολογισμό της δράσης του . Και δεν υπάρχει όπως λένε κοινός δείκτης μέτρησης της αποτελεσματικότητας της δουλειάς των ΜΚΟ. Και αυτό γιατί δεν παλεύουν τα ίδια πράγματα όλοι .

Όπως παραδεχτήκανε πολλές φορές κατά τη διάρκεια κάποιας δράσης , είναι πολύ εύκολο να έρθεις σε αντιπαράθεση με κάποια άλλη οργάνωση ή κάποιο άλλο φορέα ή οργανισμό . Ωστόσο κοινές είναι οι προσπάθειες να αντιμετωπισθεί αυτή η διάσταση απόψεων όσο το δυνατόν γρηγορότερα για το καλό του πληθυσμού που υποφέρει . Στο σημείο αυτό η κουβέντα πήγε άμεσα στο γεγονός της απομάκρυνσης του ελληνικού τμήματος από το διεθνές δίκτυο των Γ.Χ.Σ μετά την παρουσία τους στη Γιουγκοσλαβία . Χωρίς να έχουν κάτι να κρύψουν ή να δικαιολογήσουν αφήνουν την τελική κρίση στο συνομιλητή . Όπως μας εξηγήθηκε «**...και οι δύο πλευρές είχαν δίκιο...**» . Από τη μια το Διεθνές δίκτυο δεν γινόταν να υποχωρήσει στην πίεση του γιουγκοσλαβικού καθεστώτος να περάσει μέσα στη χώρα μόνο το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ γιατί έτσι καταπατούνται βασικές αρχές της οργάνωσης περί ανεξάρτητης, από πολιτικές, δράσης . Από την άλλη πλευρά όπως λένε οι έλληνες Γ.Χ.Σ«**...Τη**

στιγμή εκείνη έπρεπε να παρθούν γρήγορα αποφάσεις . Και εμείς θεωρήσαμε ότι αυτό μας έλεγε η ιατρική ηθική μας . Να προχωρήσουμε και μετά με καθαρό μυαλό να συζητήσουμε ότι έγινε ή θα έπρεπε να γίνει ...Το γεγονός μέσα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ξέφυγε από τις πραγματικές του διαστάσεις .Όλο το δίκτυο παλεύει για τα ίδια πράγματα . Τώρα έχει τελειώσει αυτή η ιστορία και προχωράμε ξανά όλοι μαζί ...»

Κλείνοντας την κουβέντα, θεωρούν πως με ένα αυστηρότερο θεσμικό πλαίσιο σε ότι αφορά τη δημιουργία των ΜΚΟ και έχοντας άλλες απαιτήσεις από αυτές θα μπορούμε να βλέπουμε το μέλλον με αισιοδοξία . Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πιο αυστηρό έλεγχο στις οργανώσεις όσον αφορά τη δράση , αφού ήδη πολλές φορές οι οργανώσεις νιώθουν ασφυκτικά από τις γραφειοκρατικές διαδικασίες .

Αυτό που πρέπει να ξεκαθαριστεί σε κάθε οργάνωση είναι το τι σκοπό έχουνε . Πως και ποιους θέλουνε να βοηθήσουνε . Γιατί δημιουργηθήκανε .«...Για εμάς είναι ξεκάθαρο και μετρίσιμο .Σίγουρα αφήνουμε κάποια πράγματα πίσω συμμετέχοντας σε αυτές τις αποστολές . Αλλά κερδίζουμε άλλα που δεν θα τα είχαμε γνωρίσει αν δεν παίρναμε αυτή την απόφαση...» .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

Η *Ευρωπαϊκή Προοπτική* αποτελεί την τρίτη ΜΚΟ που θα αναλυθεί στα πλαίσια της εργασίας αυτής .Οι λόγοι που επιλέχθηκε η οργάνωση αυτή ήταν τρεις .Καταρχάς είναι μια οργάνωση που μετράει μέχρι σήμερα 13 χρόνια ζωής , γεγονός που την κατατάσσει στις παλαιότερες ΜΚΟ της χώρας μας .Αυτό το γεγονός από μόνο του δηλώνει τη δυνατότητα που δίνεται για καταγραφή πλειάδας στοιχείων και δράσεων , σε κάθε πλευρά της λειτουργίας και της δράσης της .

Ο δεύτερος λόγος ήταν το αντικείμενο δράσης της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* , το οποίο επικεντρώνεται κύρια στον τομέα της ενίσχυσης της βιώσιμης ανάπτυξης στις περιοχές στόχους , γεγονός που δίνει τη δυνατότητα να αναλυθεί μία ακόμα πλευρά της δράσης των ελληνικών ΜΚΟ , διαφορετική από τις δράσεις των οργανώσεων του προηγούμενου κεφαλαίου . Ο τρίτος παράγοντας που έδωσε ώθηση για τη μελέτη της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* ήταν ότι και αυτή η οργάνωση , όπως και οι δύο πρώτες έχουν σημαντική δράση στο εξωτερικό , άρα και πολύτιμη εμπειρία στοιχείων που αξίζει να καταγραφεί σε μια τέτοια εργασία .

Η διαδικασία συλλογής στοιχείων που ακολουθήθηκε παραμένει η ίδια . Έντυπα της οργάνωσης που έχουν δημοσιευθεί , στοιχεία από την επίσημη ιστοσελίδα της οργάνωσης καθώς και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου της οργάνωσης σε ένα συνδυασμό με μια αρκετά μεγάλη σε διάρκεια χρόνου συζήτηση , με τον πρόεδρο της οργάνωσης Παντελή Σκλιά . Επίσης αρκετά ήταν τα στοιχεία που παρέμεναν αδημοσίευτα και με μεγάλη ευχαρίστηση μου δόθηκαν σαν συμπλήρωμα από την οργάνωση . Αυτό δεν σημαίνει πως τα στοιχεία αυτά είναι κρυφά , απλά δεν είχε χρειαστεί να δημοσιευθούν σε τέτοια ομαδοποίηση ως τώρα , σε κάποιο κεντρικό έντυπο της οργάνωσης .Παρόλα αυτά , όπως παρουσιάζονται και παρακάτω , φωτίζουν ιδιαίτερες πλευρές της ζωής και δράσης της οργάνωσης .

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η *Ευρωπαϊκή Προοπτική* είναι μια ανεξάρτητη ΜΚΟ , που δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στον τομέα της Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας . Ιδρύθηκε το 1993 , και λειτουργεί επίσης και ως *Κέντρο Ανάπτυξης και Εκπαίδευσης Ευρωπαϊκή Προοπτική (Κ.Α.Ε.Ε.Π)* . Τα κεντρικά γραφεία της οργάνωσης βρίσκονται στην Αθήνα όπου είναι και η έδρα της οργάνωσης , ενώ η επίσημη ιστοσελίδα της είναι το www.europeanperspective.gr και το e-mail επικοινωνίας το comm@europers.gr .

Όπως και η ίδια η οργάνωση υποστηρίζει, στόχος είναι η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης⁹³, υλοποιώντας ολοκληρωμένες δράσεις όπως για παράδειγμα η προσπάθεια ενσωμάτωσης γηγενών πληθυσμών και η ενεργοποίησή του σε οικοτουριστικές δραστηριότητες στην περιοχή του Ισημερινού, η ενίσχυση ικανοτήτων πληθυσμού στη Μπελίζ και το Δομίνικο, η βιώσιμη ανάπτυξη στη διαλυμένη Σερβία, η προώθηση ανέργων στην αγορά εργασίας στην Π.Γ.Δ.Μ. και άλλα.

Ακόμα κινείται στην λογική της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης τόσο στην Ελλάδα όσο και στην υπόλοιπη Ευρώπη αλλά και σε παροχή έκτακτης ανθρωπιστικής βοήθειας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Βασικές περιοχές στόχοι της οργάνωσης είναι ο αναπτυσσόμενος κόσμος και πληγείσες χώρες από φυσικούς ή ανθρώπινους παράγοντες.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η οργάνωση της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* όπως και όλες οι οργανώσεις τέτοιου τύπου, λειτουργεί με βάση το καταστατικό της οργάνωσης. Και στην περίπτωση αυτής της οργάνωσης, όπως και στις προηγούμενες, υπάρχει μια σειρά αρχών που προσδιορίζει τόσο το καταστατικό, αλλά και όπως θεωρούν οι άνθρωποι της, είναι η βάση της δράσης τους⁹⁴. Οι βασικές αρχές που έχουν θέσει έτσι όπως οι ίδιοι τις έχουν καταγράψει επίσημα είναι οι παρακάτω:

- *Η Ευρωπαϊκή Προοπτική πιστεύει στην κοινωνική δικαιοσύνη, την ισότητα και το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.*
- *Η Ευρωπαϊκή Προοπτική θεωρεί αναγκαία την συμμετοχή των πληθυσμών για τους οποίους εργάζεται.*
- *Η Ευρωπαϊκή Προοπτική πιστεύει στη συμβολή της πολιτείας στην αναπτυξιακή συνεργασία και στην ανθρώπινη βοήθεια.*
- *Η Ευρωπαϊκή Προοπτική εργάζεται στη λογική της εξυπηρέτησης των εταίρων που εργάζονται για τα συμφέροντά τους.*
- *Σε όλες τις δράσεις, η Ευρωπαϊκή Προοπτική επιδιώκει να επιδείξει τη δέσμευσή της σε ανθρώπους που βρίσκονται σε ανάγκη και να προωθήσει την πεποίθηση ότι η ανάπτυξη της ανθρωπότητας είναι θεμελιώδες δικαίωμα.*
- *Στις δράσεις της η Ευρωπαϊκή Προοπτική έχει συχνές διαβουλεύσεις με τους εταίρους, τόσο στις ανεπτυγμένες χώρες όσο και στις αναπτυσσόμενες, με σκοπό την απεικόνιση των ποικίλων αναγκών τους στα προγράμματα που υλοποιούνται.*

⁹³ EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ, (2005), Αθήνα

⁹⁴ Ευρωπαϊκή Προοπτική, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ, (2004), Αθήνα

- Η Ευρωπαϊκή Προοπτική επιδιώκει να μεγιστοποιήσει την ανάπτυξη και την κοινωνική επιρροή των δράσεών της .
- Η Ευρωπαϊκή Προοπτική δουλεύει όσο το δυνατόν περισσότερο σε στενή συνεργασία με τους εταίρους ΜΚΟ στο πεδίο δράσης με σκοπό να ενισχύσει την ικανότητά τους για προώθηση της ανθρωπιστικής ανάπτυξης .
- Τα έσοδα του οργανισμού μπορούν να προέρχονται από Έλληνες ή ξένους , από ιδιωτικούς κερδοσκοπικούς φορείς , δημόσιους φορείς , κυβερνήσεις αναπτυγμένων χωρών μέσω αναπτυξιακών χρηματοδοτήσεων, από διεθνείς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση , τα Ηνωμένα Έθνη , καθώς και από άλλους Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς .Οι δράσεις που αναπτύσσει η Ευρωπαϊκή Προοπτική είναι απόλυτα ανεξάρτητες από ιδιωτικούς και μη φορείς χρηματοδότησης και έχουν ως στόχο την ικανοποίηση των πραγματικών αναγκών των ατόμων και των πληθυσμών που βρίσκονται σε κίνδυνο .
- Η Ευρωπαϊκή Προοπτική δεν κάνει διακρίσεις βάσει φύλλου γένους θρησκείας , χρώματος, εθνικής καταγωγής , ηλικίας , φυσικών και νοητικών ανικανοτήτων, κοινωνικού status και σεξουαλικών επιθυμιών .

ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

Η οργάνωση της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* πραγματοποιεί μια σειρά από δράσεις , με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης , της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας και της εδραίωσης θεσμών που ενισχύουν τις ΜΚΟ και την έννοια της Κοινωνίας των Πολιτών .Αν παρουσιάζαμε τις κυριότερες μορφές που παίρνουν αυτές οι δράσεις , έτσι όπως βγαίνουν από τις μέχρι τώρα αποστολές και την πραγματοποίηση των προγραμμάτων της θα καταλήγαμε στις εξής⁹⁵ :

- Έκτακτη ανθρωπιστική βοήθεια και παροχή τροφίμων για τις αναπτυσσόμενες χώρες και γενικά για όποια περιοχή του πλανήτη έχει άμεση ανάγκη βοήθειας.
- Προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δράσεις με στόχο τον εκδημοκρατισμό των αναπτυσσόμενων χωρών .
- Ανοικοδομητικές και επιδιορθωτικές δράσεις .
- Δράσεις που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη .
- Δράσεις που στοχεύουν στην εκπαίδευση και ενημέρωση , σε συνεργασία με τοπικούς φορείς , για την ευαισθητοποίηση των πολιτών και των κυβερνητικών φορέων .

⁹⁵ Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά - Ερωτηματολόγιο

- Δράσεις που στοχεύουν στην συνεργασία με λιγότερο ευνοημένες κοινωνικές ομάδες και ομαλή επανένταξη τους στην κοινωνική δομή .
- Δράσεις παροχής αναπτυξιακής βοήθειας και αναπτυξιακά προγράμματα που στοχεύουν στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών .
- Αναπτυξιακή εκπαίδευση και άλλες δραστηριότητες αφύπνισης της κοινής γνώμης μέσα από συνέδρια, συναντήσεις, εκδόσεις επαγγελματικού προσανατολισμού .

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η *Ευρωπαϊκή Προοπτική* , παρουσιάζει μια δομή η οποία δεν μπορούμε να πούμε πως είναι πολύ διαφορετική από τη δομή των προηγούμενων ΜΚΟ που αναλύσαμε. Σίγουρα παρουσιάζει μια πιο σύνθετη εικόνα από τις προηγούμενες κυρίως λόγω των γραφείων που διατηρεί σε χώρες του εξωτερικού . Η οργάνωση αυτή τη στιγμή παρουσιάζεται να διαθέτει τοπικά "γραφεία στήριξης " όπως τα ονομάζει , στις εξής 7 χώρες⁹⁶ :

- Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας – FYROM
- Σερβία
- Κόσοβο
- Αλβανία
- Ισημερινός
- Μπελίζ
- Ζιμπάμπουε

Το ανώτερο όργανο λήψεως αποφάσεων στην *Ευρωπαϊκή Προοπτική* είναι η **Γενική Συνέλευση** , η οποία συγκαλείται με βάση το καταστατικό της οργάνωσης , μία φορά το χρόνο και εκτάκτως αν παρουσιαστεί ανάγκη .Η Γενική Συνέλευση εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό , καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές και τους στόχους του οργανισμού .

Ακολουθεί το **Διοικητικό Συμβούλιο** , το οποίο , αντιπροσωπεύει τη Γενική Συνέλευση και αποτελείται από τα παρακάτω όργανα:

- Πρόεδρος
- Αντιπρόεδρος
- Διευθύνων Σύμβουλος

⁹⁶ Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά - Ερωτηματολόγιο

- Αντικαταστάτες του Προέδρου , του Αντιπροέδρου και του Διευθύνοντα Συμβούλου .

Το αμέσως επόμενο όργανο είναι το **Συμβούλιο Διευθυντών** . Ρόλος του οργάνου αυτού είναι να υλοποιεί τις δράσεις που έχει αναλάβει ο οργανισμός υπό τον έλεγχο του Διοικητικού Συμβουλίου . Το συμβούλιο αυτό αποτελείται από τα εξής μέλη :

- Πρόεδρος του Συμβουλίου Διευθυντών , ο οποίος είναι επίσης επικεφαλής του Διοικητικού Τμήματος .
- Οικονομικός Διευθυντής
- Διευθυντής Τμήματος Προγραμμάτων
- Διευθυντής Τμήματος Σχεδιασμού ,Ανάπτυξης και Δικτύωσης
- Υπεύθυνος Νομικών Θεμάτων

Στα πλαίσια του Τμήματος Προγραμμάτων λειτουργούν⁹⁷ το **Τμήμα Ανθρώπινης Βοήθειας** , το **Τμήμα Αναπτυξιακών Προγραμμάτων** , το **Τμήμα Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης** , και τα μόνιμα γραφεία του εξωτερικού .

Η Οικονομική Διεύθυνση είναι υπεύθυνη για το **Τμήμα Προϋπολογισμού** , το **Λογιστήριο** και το **Τμήμα Προμηθειών** .

Η Διοικητική Διεύθυνση είναι υπεύθυνη για το **Τμήμα Προσωπικού** , το **Τμήμα Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Προσωπικού** καθώς και για το **Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών** .

Τέλος η Διεύθυνση Σχεδιασμού Ανάπτυξης και Δικτύωσης αναλαμβάνει τις σχέσεις με ευρωπαϊκούς οργανισμούς , δίκτυα και ΜΚΟ καθώς επίσης και τις σχέσεις με τους διεθνείς ΜΚΟ και οργανισμούς .

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η *Ευρωπαϊκή Προοπτική* παρουσιάζεται να διαθέτει ένα ανθρώπινο δυναμικό το οποίο με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο φτάνει τους 72 ανθρώπους . Από αυτούς οι 27 φαίνεται πως δουλεύουν στα κεντρικά γραφεία της οργάνωσης στην Ελλάδα και οι υπόλοιποι 45 στο εξωτερικό⁹⁸ .

Από τους 27 ανθρώπους της στην Ελλάδα , οι 15 είναι μόνιμο προσωπικό που εργάζεται με πλήρη απασχόληση . Οι υπόλοιποι 12 είναι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης .

⁹⁷ *EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER*, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ,(2005),Αθήνα

⁹⁸ Αδημοσίευτα Στοιχεία της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ που παραχωρήθηκαν για τις ανάγκες της εργασίας

Από τους ανθρώπους του εξωτερικού οι 10 είναι άνθρωποι οι οποίοι μεταφέρονται συνήθως στις περιοχές δράσης της οργάνωσης από την Ελλάδα και στελεχώνουν για όσο χρειαστεί τα τοπικά γραφεία , ενώ οι 35 είναι ντόπιο προσωπικό της χώρας στόχου.

Στα πλαίσια της δράσης της οργάνωσης , φαίνεται να συνάπτονται συμβάσεις εργασίας με ντόπιο προσωπικό για κάποιο διάστημα , που συνήθως είναι ως την ολοκλήρωση του έργου και που ο αριθμός του συνολικά μπορεί να φτάσει τους 25. Κάποιες φορές συνάπτονται συμφωνίες συνεργασίας και με Έλληνες που ταξιδεύουν προς τις περιοχές στόχους για όσο χρειαστεί .

Τα άτομα που βρίσκονται σε αποστολή επιλέγονται με δύο τρόπους . Ο πρώτος είναι να αναλάβει την ευθύνη της διεκπεραίωσης του έργου κάποιο από τα μόνιμα στελέχη της οργάνωσης . Ο δεύτερος είναι, η οργάνωση να απευθυνθεί ευρέως μέσα από κάποια δημοσιευμένη αγγελία , όπου θα καλεί ανθρώπους που θα μπορούσαν να λάβουν μέρος στην αποστολή .

Συνήθως το άτομο αυτό θα πρέπει να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά⁹⁹ :

- Να είναι κάτοχος πτυχίου ή και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών σε κοινωνικές , πολιτικές ή οικονομικές-διοικητικές επιστήμες .
- Εμπειρία σε θέματα διαχείρισης έργων.
- Εμπειρία σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης .
- Εμπειρία σε παρόμοια προγράμματα .
- Εμπειρία στη χώρα υλοποίησης του προγράμματος είναι ένα ακόμα προσόν που λαμβάνεται σοβαρά υπόψη .
- Καλή γνώση αγγλικών ή/και γαλλικών . Γνώση της γλώσσας της χώρας στόχου είναι προσόν που λαμβάνεται υπόψη.

Ακόμα και μετά την επιλογή του ανθρώπου που έχει τα παραπάνω χαρακτηριστικά , ακολουθεί πάντα μια δοκιμαστική περίοδος η οποία είναι ένα διάστημα όπου η οργάνωση θα κρίνει αν μπορεί να αντεπεξέλθει στις ανάγκες της οργάνωσης ή όχι . Ο υπεύθυνος της ομάδας έργου αξιολογεί την περίοδο αυτή τις ικανότητές του ατόμου αυτού και αφού ακολουθήσει και η αξιολόγηση από το δωρητή προσλαμβάνεται το άτομο αυτό στην ομάδα διεκπεραίωσης του προγράμματος .

Η οργάνωση όπως παρουσιάζεται δεν διαθέτει έναν σταθερό αριθμό καταγεγραμμένων εθελοντών . Όπως φαίνεται βέβαια ο αριθμός αυτός αλλάζει κατά περίπτωση . Όπως εξηγήθηκε και από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Προοπτικής **«...Όταν έχεις να πραγματοποιήσεις τη συλλογή ανθρωπιστικού υλικού υπάρχουν πραγματικά οι δυνατότητες να αξιοποιηθούν όσοι περισσότεροι εθελοντές γίνονται.**

⁹⁹ Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά - Ερωτηματολόγιο

Μακάρι να είχαμε και περισσότερους σε αυτές τις προσπάθειες . Όταν όμως έχεις να πραγματοποιήσεις ένα πρόγραμμα ανακατασκευής σπιτιών σε μια περιοχή που μόλις λίγο καιρό πριν βγήκε από εμπόλεμη κατάσταση δεν έχεις περιθώριο να οξοποιήσεις εθελοντές ... Είναι τόσο μεγάλα τα οικονομικά μεγέθη που πρέπει να διαχειριστείς , τόσο η ευθύνη απέναντι στους δωρητές και τους δικαιούχους, που θα πρέπει να είσαι επαγγελματίας για να μπορέσεις να ελέγξεις κάθε πτυχή του προγράμματος ... Και τελικά είναι επικίνδυνο τόσο για την έκβαση του προγράμματος όσο και για τους πιθανούς εθελοντές που μπορεί να συμμετείχαν σε κάτι τέτοιο...»

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως δεν υπάρχουν δράσεις που να συμμετέχουν εθελοντές στη ζωή της οργάνωσης, όπως σε προγράμματα προβολής του έργου της οργάνωσης , σε καμπάνιες ευαισθητοποίησης του κοινού για ενδεχόμενες δράσεις καθώς και σε εκπαιδευτικά προγράμματα της οργάνωσης , με στόχο την ενημέρωση για ζητήματα που αφορούν τον αναπτυσσόμενο κόσμο .

ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

Παρακολουθώντας την οικονομική κατάσταση της οργάνωσης τόσο με βάση τον ισολογισμό της ,όσο και τις οικονομικές καταστάσεις που παρουσιάζονται με την ολοκλήρωση κάποιου έργου , παρατηρεί κανείς μια πλειάδα από πηγές εσόδων .

Κάνοντας μια κατηγοριοποίηση των πόρων της , θα καταλήγαμε σε 8 κύριες πηγές εσόδων . Αυτές είναι¹⁰⁰ :

- Φυσικά Πρόσωπα
- Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
- Διεθνείς Οργανισμοί
- Διεθνείς Οργανώσεις /Ενώσεις
- Κυβερνήσεις
- Μ.Κ.Ο.
- Μέλη –Υποστηρικτές της οργάνωσης

¹⁰⁰ EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ,(2005),Αθήνα

Ανατρέχοντας στα προγράμματα που μέχρι τώρα έχει υλοποιήσει η οργάνωση , έντονη παρουσία φαίνεται να έχει η Υ.Δ.Α.Σ . Το ποσοστό χρηματοδότησης της Υ.Δ.Α.Σ φτάνει μέχρι και το 20% , όπως και στην πλειοψηφία των οργανώσεων που χρηματοδοτεί μέρος της δράσης τους η υπηρεσία . Ωστόσο σε μια συνολική εικόνα των πόρων που έχει δεχτεί η οργάνωση από την Υ.Δ.Α.Σ , φαίνεται να χρηματοδοτείται το 11,5% των δράσεων .

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ανασυγκρότησης αποτελεί ένα ακόμα σταθερό και μεγάλο χρηματοδότη των δράσεων της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* , που φαίνεται να αγγίζει το 11%. Και αυτό μάλλον δικαιολογείται από το γεγονός πως μεγάλο μέρος των δράσεων της οργάνωσης αφορά ανασυγκρότηση περιοχών που έχουν δεχτεί πλήγμα από πολεμικές συγκρούσεις , όπως η Σερβία και το Κόσοβο .

Το Ανθρωπιστικό Γραφείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ο μεγαλύτερος χρηματοδότης της οργάνωσης .Οι δράσεις έκτακτης ανθρωπιστικής βοήθειας καθώς και δράσεις που αφορούν ενέργειες ανοικοδόμησης και ειρηνικής συνύπαρξης , χρηματοδοτούνται συνήθως με το 38% του συνολικού κόστους .

Η βοήθεια που έρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από μια σειρά γραφείων της που αφορούν πρόσφυγες , εκπαιδευτικές δράσεις και σίτιση , καλύπτουν συνήθως το 24% των δράσεων .

Η ίδια η οργάνωση φαίνεται να συμμετέχει με ένα ποσοστό 8% το οποίο προέρχεται τόσο από χρήματα του ταμείου της όσο και από εισφορές μεγάλων εταιρειών-δωρητών αλλά και απλού κόσμου που συμμετέχει στις προσπάθειες της οργάνωσης δίνοντας οποιοδήποτε ποσό μπορεί .Η δυνατότητα της οικονομικής στήριξης υπάρχει τόσο σε περιόδους που η οργάνωση πραγματοποιεί καμπάνιες ενημέρωσης όσο και καθημερινά μέσω του διαδικτύου, όπου μπορεί κάποιος να συνεισφέρει οικονομικά εάν το θέλει επικοινωνώντας ηλεκτρονικά με την οργάνωση .

Τέλος τρεις ακόμα πηγές με μικρότερο ποσοστό συμμετοχής είναι συνήθως η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών με ποσοστό 1,5% , η Παγκόσμια Τράπεζα με 1% και μια σειρά άλλων ΜΚΟ ,οι οποίοι αλλάζουν κάθε φορά , με ποσοστό 5% .

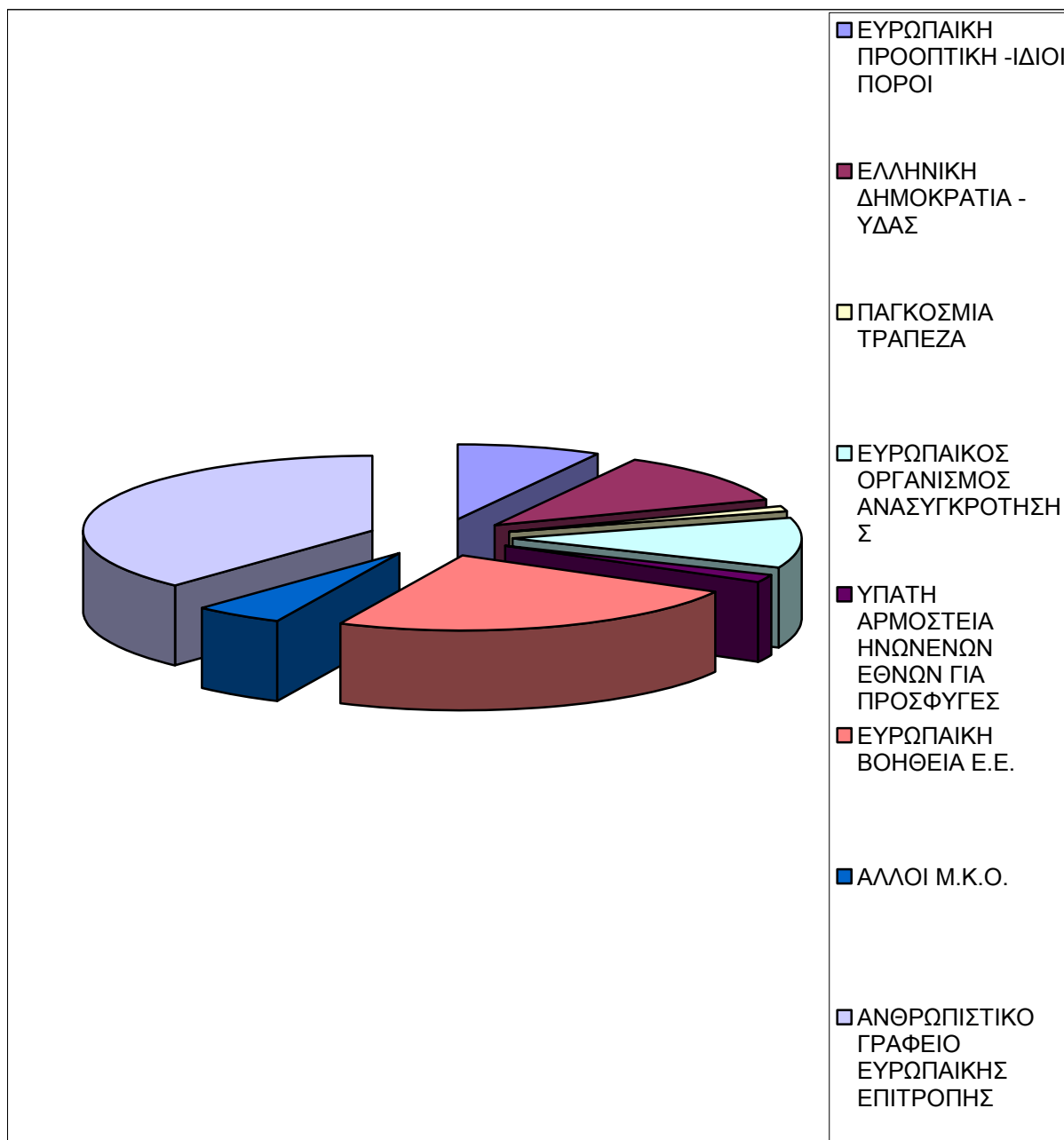
Κάποιες φορές συμμετοχή υπάρχει και από φορείς ιδιωτικούς και κρατικούς από τις περιοχές στόχους της οργάνωσης . Αυτό βέβαια είναι πολύ σπάνιο αφού μιλάμε για περιοχές του αναπτυσσόμενου κόσμου που συνήθως δεν υπάρχουν οργανωμένες δομές που θα μπορούσαν να βοηθήσουν με κάποιο τρόπο οικονομικά .

Όπως μας πληροφόρησε η ίδια η οργάνωση όλοι οι παραπάνω φορείς χρηματοδότησης , ενημερώνονται συνεχώς για την κατανομή και αξιοποίηση των πόρων που διαθέτουν για την πραγματοποίηση των δράσεων .Και αυτό γίνεται τόσο με τις δημοσιεύσεις του ισολογισμού και των ετήσιων αναφορών δράσης της οργάνωσης , όσο και με τον συνεχή έλεγχο που υπάρχει κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης του προγράμματος. Αναφερόμαστε άλλωστε σε φορείς που είναι επίσημοι οργανισμοί, τόσο των κυβερνήσεων όσο και μεγάλων διακρατικών οργανισμών .Και εκεί όπως πληροφορηθήκαμε ο έλεγχος είναι κάτι παραπάνω από σοβαρός . Χαρακτηριστικά ειπώθηκε «...*Είναι τέτοιοι οι χρηματοδότες και τέτοια τα χρηματικά ποσά που απαιτείται ασφυκτικός έλεγχος ακόμα και σε εβδομαδιαία*

βάση . Περιθώρια λάθους δεν υπάρχουν ούτε απέναντι σε αυτούς τους φορείς , ούτε απέναντι στους δικαιούχους ...»

Το παρακάτω σχήμα είναι ακόμα πιο διαφωτιστικό των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω .

ΣΧΗΜΑ 4.
Η ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά – Ερωτηματολόγιο, *EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER*

ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

Παρακολουθώντας τη δράση της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* από την ίδρυσή της το 1993 έως και σήμερα έχει να καταγράψει μια πλειάδα από δράσεις σε όλο τον πλανήτη, αλλά και στη χώρα μας. Ωστόσο η απόλυτη πλειοψηφία των δράσεων της έχει πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό και μάλιστα στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

Η οργάνωση της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* έχει διαχωρίσει τις δράσεις και τα προγράμματά της σε 5 κυρίως κατηγορίες:

- Δράσεις Κοινωνικής και Οικονομικής ανοικοδόμησης
- Δράσεις Δημοκρατίας και Ειρηνικής συνύπαρξης
- Δράσεις Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης
- Δράσεις Ανθρωπιστική ή Έκτακτης Βοήθειας
- Δράσεις Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης

ΠΙΝΑΚΑΣ 15^{101, 102} ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

(τα στοιχεία αφορούν δράσεις και προγράμματα από την ίδρυση της έως το και έτος 2005)

<u>ΗΠΕΙΡΟΣ</u>	<u>ΧΩΡΑ</u>	<u>ΔΙΑΡΚΕΙΑ</u>	<u>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ</u>
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ	2000-2001	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ 350 ΠΡΟΓΡ. ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΕ 2 ΕΠΑΡΧΙΕΣ
ΕΥΡΩΠΗ	ΑΛΒΑΝΙΑ	2000-2001	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 4 ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΕ 4 ΧΩΡΙΑ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ	2000-2001	ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤ. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
ΕΥΡΩΠΗ	ΠΓΔΜ-ΦΥΡΟΜ	2001-2004	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΠΙΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΡΑΧΙΝΟΒΟ
ΕΥΡΩΠΗ	ΑΛΒΑΝΙΑ	2001-2002	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΣΤΟ BURREL
ΕΥΡΩΠΗ	ΑΛΒΑΝΙΑ	2001-2002	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2 ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΤ
ΕΥΡΩΠΗ	ΕΛΛΑΔΑ	2002-2004	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡ. ΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ
ΑΣΙΑ	ΙΡΑΚ	2004-2005	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ 5 ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΑΣΙΑ	ΙΡΑΚ	2004-2004	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ 3 ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά – Ερωτηματολόγιο, www.europeanperspective.gr

¹⁰¹ Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά – Ερωτηματολόγιο

¹⁰² www.europeanperspective.gr

Το συμπέρασμα που βγαίνει από τον παραπάνω πίνακα είναι πως ο τομέας αυτός των δράσεων της οργάνωσης είναι από του νεότερους σε εμφάνιση . Η πλειοψηφία των δράσεων έχει πραγματοποιηθεί στην Ευρώπη και δύο στην Ασία και συγκεκριμένα στην περιοχή του Ιράκ . Οι δράσεις αφορούν κατά κύριο λόγο ανοικοδόμηση σχολείων και νοσοκομείων . Η περιοχή της Αλβανίας έχει απορροφήσει την πλειοψηφία των δράσεων .

Επίσης παρατηρεί κανείς εύκολα πως 4 από τις 9 δράσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν περιοχές που έχουν πληγεί από τον πόλεμο και η χρονική στιγμή της εμφάνισης της οργάνωσης σε αυτές τις περιοχές ,ενισχύει ακόμα περισσότερο αυτή την άποψη .Αρκεί να δούμε τα έτη 2000-2001 και 2004-2005 που η οργάνωση έδρασε στη Σερβία και το Ιράκ αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16¹⁰³
ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΗΣ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ
(τα στοιχεία αφορούν δράσεις και προγράμματα από την ίδρυση της έως το και έτος 2005)

<u>ΧΩΡΑ</u>	<u>ΔΙΑΡΚΕΙΑ</u>	<u>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ</u>
ΠΓΔΜ-ΦΥΡΟΜ	1997-1999	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ
ΣΕΡΒΙΑ	2001-2004	ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΜΟΥ ΜΕΣΩ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ ΤΗΣ Κ.Τ.Π
ΤΟΥΡΚΙΑ	2004-2005	ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΘΕΣΜΩΝ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά – Ερωτηματολόγιο, www.europeanperspective.gr

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε μάλλον μια προσπάθεια της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* να δημιουργήσει κυρίως στην περιοχή των Βαλκανίων έδαφος για την ειρηνική συνύπαρξη των πληθυσμών μέσω της ενδυνάμωσης θεσμών που έχουν να κάνουν με την Κοινωνία των Πολιτών . Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι επιλέχθηκαν γειτονικές χώρες καθώς επίσης ενδιαφέρον προκαλεί πως στην περιοχή της Σερβίας το πρόγραμμα είχε διάρκεια 3 ετών . Και δεν είναι τυχαίο , αφού η περιοχή αυτή γνώρισε ένα πόλεμο που βασίστηκε κατά κύριο λόγο σε διαμάχες πληθυσμών που αντιμετώπισαν τα τελευταία χρόνια δυσκολία ειρηνικής συνύπαρξης.

Οι Δράσεις Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης αποτελούν όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα την πλειοψηφία των προγραμμάτων που έχει υλοποιήσει η οργάνωση .Τα

¹⁰³ EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ,(2005),Αθήνα

προγράμματα Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης που έχει υλοποιήσει έως και το 2005 η *Ευρωπαϊκή Προοπτική* φτάνουν τα 26.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17^{104, 105}
ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ *ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ*
ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

(τα στοιχεία αφορούν δράσεις και προγράμματα από την ίδρυση της έως το και έτος 2005)

ΗΠΕΙΡΟΣ	ΧΩΡΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ
Ν.ΑΜΕΡΙΚΗ	ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ	1996-1999	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΑΝΑΠΤ. ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΚΕΝ.ΑΜΕΡΙΚΗ	ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ	1996-1999	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡ. ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ 3 ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ
ΑΦΡΙΚΗ	TANZANIA	2000-2002	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ, ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡ. ΠΟΡΩΝ
ΑΦΡΙΚΗ	ΟΥΓΚΑΝΤΑ	2000-2002	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓ. ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ , ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΘΕΣΜΩΝ
ΑΦΡΙΚΗ	ΜΑΛΙ	2000-2002	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ, ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡ. ΠΟΡΩΝ
ΑΦΡΙΚΗ	ΚΕΝΥΑ	2000-2002	ΠΡΟΓ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ , ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
ΑΦΡΙΚΗ	ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ	2000-2002	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡ. ΠΟΡΩΝ ,ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
ΑΦΡΙΚΗ	ΜΑΛΙ	2000-2002	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡ. ΠΟΡΩΝ ,ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
ΑΦΡΙΚΗ	ΚΕΝΥΑ	2000-2002	ΠΡΟΓ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ , ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
ΑΦΡΙΚΗ	ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ	2000-2002	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓ. ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ , ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΘΕΣΜΩΝ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2000-2000	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΙΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ RODUJEVO ΤΟΥ ΚΟΣΟΒΟΥ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2000-2000	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΙΚΙΩΝ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ (OBLIC ΚΑΙ RODUJEVO)
Ν.ΑΜΕΡΙΚΗ	ΧΙΛΗ	2000-2004	ΠΡΟΓΡ. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΝΕΟΥΣ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2001-2002	ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΜΙΚΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΣΕ 3 ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2001-2001	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΙΚΙΩΝ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ
ΚΕΝ.ΑΜΕΡΙΚΗ	ΜΠΕΛΙΖ	2001-2004	ΠΡΟΓΡ. ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ 5 ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

¹⁰⁴ *EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER*, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ,(2005),Αθήνα

¹⁰⁵ Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά - Ερωτηματολόγιο

ΕΥΡΩΠΗ	ΑΛΒΑΝΙΑ	2002-2003	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΣΤΟ BURREL
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2002-2002	ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΟΙΚΙΩΝ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ (PRISTINA ,PODUJEVO)
ΕΥΡΩΠΗ	ΡΩΣΙΑ	2002-2004	ΚΟΙΝ/ΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ STAVROPOL
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2002-2004	ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΓΙΑ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ 6 ΔΗΜΩΝ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2003-2004	ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2003-2004	ΠΟΛΥΜΟΡΦΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ
ΕΥΡΩΠΗ	ΑΛΒΑΝΙΑ	2003-2004	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ SHKODRA
ΑΣΙΑ	ΙΡΑΝ	2004-2005	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΠΙΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΠΑΜ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2004-2004	ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ 110 ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΕ 3 ΔΗΜΟΥΣ ΤΟΥ ΚΟΣΟΒΟΥ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2004-2005	ΠΟΛΥΜΟΡΦΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά – Ερωτηματολόγιο, *EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER*

Από το 1996 η οργάνωση έχει ξεκινήσει την πραγματοποίηση ολοκληρωμένων δράσεων βιώσιμης ανάπτυξης . Αρχικά η περιοχή στόχος της ήταν η Νότια και Κεντρική Αμερική .Έπειτα το βάρος της δράσης πέφτει στην Αφρική όπου σε διάρκεια 2 χρόνων πραγματοποιούνται 8 ολοκληρωμένα προγράμματα .Σε 5 Αφρικανικές χώρες γίνεται προσπάθεια δημιουργίας υποδομών που θα επιτρέπουν στο ντόπιο πληθυσμό να αξιοποιήσει τις δυνατότητες καλλιέργειας της περιοχής καθώς επίσης να ενισχυθούν θεσμοί που βελτιώνουν τη θέση της γυναίκας .

Η πλειοψηφία των δράσεων αυτής της κατηγορίας πραγματοποιούνται στην Ευρώπη και πιο συγκεκριμένα στην περιοχή Σερβίας – Κοσόβου . Από το 2000 και μετά η *Ευρωπαϊκή Προοπτική* αποκτά μια σταθερή παρουσία σε μια περιοχή όπου ήταν σχεδόν ισοπεδωμένη από τον πόλεμο . Κύριοι στόχοι της οργάνωσης ήταν η ανοικοδόμηση σπιτιών που θα δημιουργούσαν συνθήκες επαναπατρισμού σε πρόσφυγες του πολέμου , η ανοικοδόμηση σχολείων και η πολυτομεακή βοήθεια σε πρόσφυγες που προσπαθούσαν να επαναπατριστούν .

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε πως στην περιοχή αυτή η οργάνωση διατηρεί ένα από τα πιο άρτια εξοπλισμένα γραφεία που διαθέτει στο εξωτερικό , καθώς και το πιο εξειδικευμένο προσωπικό που αποφασίζει να ακολουθήσει αποστολές της οργάνωσης. Χαρακτηριστικά πρέπει να αναφέρουμε , πως πολλά από τα στελέχη της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* στη περιοχή Σερβίας-Κοσόβου μπορεί να μείνουν εκτός Ελλάδας και 5 χρόνια για να ενισχύσουν κάποιο άλλο πρόγραμμα που ξεκινάει στην

περιοχή .Πολλά είναι τα προγράμματα που ως και σήμερα πραγματοποιούνται στην περιοχή ενώ υπάρχει σχεδιασμός και για περαιτέρω παρουσία της οργάνωσης εκεί .

Τα προγράμματα Ανθρωπιστική και Έκτακτης Βοήθειας της οργάνωσης είναι η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία προγραμμάτων που έχει υλοποιήσει η οργάνωση . 13 τέτοια προγράμματα έχουν πραγματοποιηθεί από το 1999 έως και το 2004 . 7 από αυτές έχουν λάβει χώρα στην περιοχή Σερβίας-Κοσόβου . Η πλειονηφία των δράσεων αφορά μεταφορά επείγουσας ανθρωπιστικής βοήθειας , ενώ εντύπωση προκαλεί πως στα πλαίσια ανθρωπιστικής βοήθειας , σε 4 περιπτώσεις πραγματοποιήθηκε ανακατασκευή σχολείων ή καταφυγίου ,κάτι που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως ολοκληρωμένη δράση .

ΠΙΝΑΚΑΣ 18^{106, 107}
ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ
(τα στοιχεία αφορούν δράσεις και προγράμματα από την ίδρυση της έως το και έτος 2005)

ΗΠΕΙΡΟΣ	ΧΩΡΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	1999-1999	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	1999-1999	NON FOOD ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	1999-2000	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΤΟ ΡΟΔΥΕΝΟ ΤΟΥ ΚΟΣΟΒΟΥ
ΕΥΡΩΠΗ	ΠΓΔΜ-ΦΥΡΟΜ	1999-2000	ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΡΟΜΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟΞ/ΝΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝ.
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	1999-2000	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΣΕ 2 ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	1999-2000	ΔΙΑΝΟΜΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ
ΕΥΡΩΠΗ	ΠΓΔΜ-ΦΥΡΟΜ	1999-1999	ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
ΕΥΡΩΠΗ	ΠΓΔΜ-ΦΥΡΟΜ	1999-1999	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΓΔΜ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	1999-2000	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΟΒΙΛΙΣΚΑΙ ΤΟ ΡΟΔΥΕΝΟ
ΕΥΡΩΠΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΚΟΣΟΒΟ	2000-2000	ΕΚΤΑΚΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΟ ΚΟΣΟΒΟ

¹⁰⁶ www.europeanperspective.gr

¹⁰⁷ EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ,(2005),Αθήνα

ΑΣΙΑ	ΙΝΔΙΑ	2002-2002	ΠΡΟΓ.ΚΑΤΑΣΚ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΝ ΓΙΑ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΟΥΣ ΤΟΥ MANDVI
ΑΣΙΑ	ΙΡΑΚ	2003-2003	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΕΥΑΛΩΤΟΥΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥΣ ΣΤΟ Β.ΙΡΑΚ
ΑΣΙΑ	ΙΡΑΚ	2004-2004	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΤΟ ΚΙΡΚΟΥΚ

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά – Ερωτηματολόγιο, *EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTER*

Τέλος παρουσιάζονται οι δράσεις της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* που ανήκουν στη κατηγορία Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης . Οι εκπαιδευτικές δράσεις της οργάνωσης έχουν ξεκινήσει από το 1996 και το 2004 έφτασαν τις 5 στον αριθμό , όλες πραγματοποιημένες στην Ελλάδα . Όπως μας εξήγησε και ο πρόεδρος της οργάνωσης «...*Η ενημέρωση του κόσμου για το τι συμβαίνει στον Τρίτο Κόσμο είναι μια διαδικασία εξίσου σημαντική με την υλοποίηση των προγραμμάτων .Βασικός παράγοντας ευαισθητοποίησης του κόσμου , είναι η ολοκληρωμένη γνώση της κατάστασης .Έπειτα κάθε Μ.Κ.Ο. θα πρέπει να προετοιμάζει ανθρώπους οι οποίοι θα γίνουν πιθανότατα αύριο τα μελλοντικά στελέχη τέτοιων οργανώσεων...*»

ΠΙΝΑΚΑΣ 19^{108, 109, 110} ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

(τα στοιχεία αφορούν δράσεις και προγράμματα από την ίδρυση της έως το και έτος 2005)

ΧΩΡΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΕΛΛΑΔΑ	1996-1998	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΚΟΣΜΟ
ΕΛΛΑΔΑ	1998-1999	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΚΠ. ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΕΛΛΑΔΑ	2000-2002	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΠΤ. ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΕΛΛΑΔΑ	2002-2003	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΒΙΑΣ
ΕΛΛΑΔΑ	2004-2004	ΕΚΠΑΙΔ. ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΘΕΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΟΥΝ ΤΗ ΒΙΑ

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά – Ερωτηματολόγιο, *EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN EDUCATION CENTE*

¹⁰⁸ Αδημοσίευτα Στοιχεία της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ που παραχωρήθηκαν για τις ανάγκες της εργασίας

¹⁰⁹ www.europeanperspective.gr

¹¹⁰ Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά - Ερωτηματολόγιο

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Συνομιλώντας με τον πρόεδρο της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* , Παντελή Σκλιά , ήταν απόλυτα σίγουρος πως στο μέλλον οι ΜΚΟ θα παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο σε ολόκληρο τον κόσμο , θα είναι το μέλλον της Κοινωνίας των Πολιτών . Οι κύριοι λόγοι που παρουσιάζεται αυτή η ανάπτυξη είναι για τον ίδιο κυρίως ³¹¹ . Καταρχάς η αυξημένη ευαισθητοποίηση του κοινού που τα τελευταία χρόνια είναι όπως ο ίδιος λέει «...**Κάτι το αποκαλυπτικό για όλες τις οργανώσεις...**» . Σε αυτό βέβαια σημαντικό ρόλο έπαιξε και ο δεύτερος παράγοντας , η καλύτερη ενημέρωση του κοινού για τις ΜΚΟ τόσο από τις ίδιες όσο και από τις κυβερνήσεις . Τέλος σημαντικότερος παράγοντας αυτής της τάσης είναι η απουσία κοινωνικού κράτους σε πολλά κράτη του κόσμου , ιδίως των αναπτυσσόμενων κρατών . Χαρακτηριστικά δήλωσε «...**Το κράτος πρόνοιας στον αναπτυσσόμενο κόσμο είναι μια λέξη άγνωστη...**» .

Στη χώρα μας κατά τον ίδιο πάλι το φαινόμενο των ΜΚΟ είναι ακόμα στα σπάργανα. Οι ελληνικές ΜΚΟ έχουν ακόμα πολύ δρόμο να διανύσουν για να φτάσουν τις αντίστοιχες ξένες, τα μεγέθη μοιάζουν ακόμα αναντίστοιχα. Το ίδιο και η Υ.Δ.Α.Σ , η οποία ακόμα μαθαίνει από τις αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού. Αναγκαίο βήμα που πρέπει επιτέλους να γίνει όπως συνεχίζει , είναι η δημιουργία συγκεκριμένου και σύγχρονου νομικού και φορολογικού πλαισίου για τις ΜΚΟ από πλευράς κράτους , όπου και εκεί θα ξεκαθαρίσει το τοπίο όσον αφορά τις ελληνικές ΜΚΟ , το τι προσφέρουν και το τι μπορούν ακόμα να προσφέρουν . «...**Φυσικά κάποιες ίσως δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν σε υψηλά στάνταρ. Όμως σκοπός δεν είναι να ικανοποιούνται οι ίδιες οι ΜΚΟ , αλλά οι δικαιούχοι και ο κόσμος που προσφέρει ότι μπορεί για να ενισχύσει τους πληθυσμούς που έχουν ανάγκη...** » .

Αυτό που θα πρέπει η Υ.Δ.Α.Σ να αντιμετωπίσει , κατά την άποψη των ανθρώπων της οργάνωσης , είναι η έλλειψη ευελιξίας και ταχύτητας στη λήψη αποφάσεων. Ακόμα απαραίτητη είναι η εκπαίδευση στελεχών ικανών να αντιμετωπίζουν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ακόμα πιο γρήγορα και το σημαντικότερο από όλα ίσως , να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο η διαβούλευση της υπηρεσίας με τις ΜΚΟ .

Οι άνθρωποι της *Ευρωπαϊκής Προοπτικής* θεωρούν πως ρόλος τους δεν είναι να υποκαταστήσουν το κράτος και τις κοινωνικές του ευθύνες . Στόχος τους είναι η συμπληρωματική δράση . Όσο για την επίθεση που δέχονται οι οργανώσεις , ότι καλύπτουν αδυναμίες του κράτους απαντάνε το εξής «...**Το πρόβλημα της φτώχειας είναι διαρθρωτικό . Δεν μπορούμε να περιμένουμε . Όταν ολοκληρώνεις ένα πρόγραμμα βιώσιμης ανάπτυξης , ίσως δεν έχεις λύσει πλήρως το πρόβλημα, αλλά έχεις βάσει σωστές δομές...Η Ευρωπαϊκή Προοπτική δρα εδώ και 13 χρόνια .Η ολοκλήρωση των προγραμμάτων είναι κάτι που ο καθένας αντιμετωπίζει διαφορετικά . Για το ευρύ κοινό ένα πρόγραμμα που δίνει τη δυνατότητα σε μια γυναίκα στη Ζιμπάμπουε να ενταχθεί στην παραγωγική διαδικασία είναι**

¹¹¹ Συζήτηση με τον πρόεδρο της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ κ. Παντελή Σκλιά - Ερωτηματολόγιο

επιτυχημένο για λόγους που μόνο από τους αριθμούς μπορεί να δει .Για εμάς το σημαντικό είναι πως μια γυναίκα με 4 και 5 παιδιά , βρήκε τη δύναμη να βγει ξανά από το σπίτι και να πιστέψει πως μπορεί να προσφέρει με το μυαλό και την ψυχή της πολλά πράγματα που δεν μπορούσε να δει μέχρι πριν .Το παιδί από το Κόσοβο που πηγαίνει ξανά στο σχολείο , είναι ένα παιδί που η οργάνωση μας πρέπει να το κάνει πρώτα να πιστέψει πως μετά από τον πόλεμο θα πρέπει να σηκώσει το κεφάλι ψηλά και να κάνει καλύτερη τη ζωή του και μετά να κάτσει στο θρανίο. Και αυτό είναι κάτι που οι οργανώσεις έχουν να παλέψουν καθημερινά , άσχετα αν κρίνονται από στεγνά νούμερα...» .

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ACTION AID HELLAS

Η Action Aid Hellas αποτελεί την τέταρτη στη σειρά παρουσίασης ΜΚΟ που θα αναλυθεί στα πλαίσια της εργασίας . Και σε αυτή τη περίπτωση η επιλογή της οργάνωσης δεν ήταν απόφαση βεβαισμένη .Ήταν επιλογή που έγινε με συγκεκριμένα κριτήρια .Το πρώτο από όλα είναι ότι πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες ΜΚΟ της χώρας μας που έχει να παρουσιάσει μια πλούσια από άποψη εμπειριών και στοιχείων πορεία . Μια πορεία που αξίζει να παρουσιαστεί στα πλαίσια μιας εργασίας με κεντρικό αντικείμενο τις ελληνικές ΜΚΟ .

Ο δεύτερος λόγος ήτανε πως η Action Aid Hellas είναι μέλος ενός τεράστιου ανθρωπιστικού δικτύου , της Action Aid ή αλλιώς Action Aid International η οποία παρουσιάζει δράση από το 1972 , αποτελώντας μια από τις παλαιότερες διεθνείς ΜΚΟ . Το τρίτο κριτήριο ήταν το γεγονός πως η Action Aid Hellas παρουσιάζει μια ιδιομορφία σε σχέση με τις υπόλοιπες οργανώσεις που αναλύθηκαν , αφού σε επίπεδο δραστηριοποίησης συμμετέχει σε δράσεις του εξωτερικού , όχι πηγαίνοντας απευθείας η ίδια στις περιοχές και τους πληθυσμούς που αποτελούν στόχο αλλά μέσω της Action Aid International .Η πρακτική αυτή είναι μια διαφορετική οπτική στην στρατηγική των ΜΚΟ που συναντάται σε πολλά δίκτυα οργανώσεων του εξωτερικού. Είναι λοιπόν αρκετά ενδιαφέρουσα πλευρά της δράσης των ΜΚΟ που οφείλει να καταγραφεί .

Η τακτική που ακολουθήθηκε στην συλλογή στοιχείων , ήτανε περίπου η ίδια με αυτή που είδαμε στις προηγούμενες οργανώσεις . Στοιχεία που παραχωρήσανε οι οργανώσεις από εκδόσεις της οργάνωσης , στοιχεία που δεν είχαν ακόμα δημοσιευθεί σε κάποιο έντυπο , τουλάχιστον στην ολοκληρωμένη μορφή που παραχωρήθηκαν για τις ανάγκες της εργασίας , πληροφορίες από την ιστοσελίδα της οργάνωσης , καθώς και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Το σημαντικότερο κομμάτι της συλλογής στοιχείων και πάλι ήτανε η συζήτηση με τους ανθρώπους της Action Aid Hellas . Η κ. Έλλη Θούα , Assistant Director της οργάνωσης , η κ. Νάταλι Βαλάκη , Υπεύθυνη Marketing καθώς και η κ. Βίκυ Μουτσάκη , Official Funding της Action Aid Hellas , προσέφεραν τις σημαντικότερες από τις πληροφορίες που αφορούν την παρουσίαση της οργάνωσης . Στοιχεία που έχουν να κάνουν τόσο με τη λειτουργία και δράση όσο και με τον τρόπο σκέψης της οργάνωσης .

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ACTION AID INTERNATIONAL

Η Action Aid International, αποτελεί μια διεθνή, αναπτυξιακή Μη Κυβερνητική Οργάνωση που ιδρύθηκε το 1972 στη Μεγάλη Βρετανία .Κεντρικός στόχος της οργάνωσης ήταν και παραμένει η καταπολέμηση της φτώχειας στον πλανήτη . Μέσα από την πραγματοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων στόχο έχει να ενισχύσει φτωχούς και περιθωριοποιημένους ανθρώπους σε επίπεδο τοπικό , εθνικό αλλά και παγκόσμιο .

Στο ξεκίνημά της η οργάνωση , είχε φιλανθρωπικό χαρακτήρα , παρουσιάζοντας 88 περιπτώσεις υποστηρικτών που έγιναν ανάδοχοι σε 88¹¹² παιδιά στην Ινδία και την Κένυα . Η αρχική δράση της , είχε τη μορφή αποστολής υλικής βοήθειας , όπως νερό, τροφή και είδη πρώτης ανάγκης . Μαζί με την υλική βοήθεια οι άνθρωποι αυτοί ανέλαβαν και την εξασφάλιση εκπαίδευσης για αυτά τα 88 παιδιά .

Οι άνθρωποι της οργάνωσης , σύντομα συνειδητοποίησαν πως με την παροχή υλικής βοήθειας , το πρόβλημα δεν θα αντιμετωπιζόταν οριστικά ,αλλά θα ανακούφιζε προσωρινά λίγους ανθρώπους που κατάφερνε να φτάσει η οργάνωση. Έτσι στόχος πλέον ήταν η καταπολέμηση των αιτιών που γενούν τη φτώχεια . Ξεκινάει έτσι η διεθνής οργανωμένη δραστηριοποίηση της οργάνωσης με αναπτυξιακά προγράμματα που θα έβαζαν τις βάσεις για την οριστική καλυτέρευση των συνθηκών διαβίωσης του αναπτυσσόμενου κόσμου και η επίσημη πολιτική της οργάνωσης πλέον θα γινόταν πιο επιθετική απέναντι στις αιτίες που προκαλούν τη φτώχεια . Και η πίεση αυτή θα είχε στόχο την Διεθνή Κοινότητα .

Σήμερα η Action Aid International έχει έδρα το Γιοχάνεσμπουργκ , της Νοτίου Αφρικής διαθέτοντας τοπικά γραφεία στη Μεγάλη Βρετανία , την Ελλάδα , την Ιταλία , την Ιρλανδία , τις Η.Π.Α , τη Βραζιλία , την Ισπανία , το Βέλγιο , την Κένυα και τη Μπακόνγκ . Ευαισθητοποιεί ενεργά περισσότερους από 500.000 ανθρώπους , ενώ παρουσιάζει περίπου 1800 στελέχη , εκ' των οποίων το 89% προέρχεται από χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου. Από το 1991 η Action Aid International είναι σύμβουλος του Ο.Η.Ε. σε θέματα ανάπτυξης .Σύμφωνα με στοιχεία της οργάνωσης , σήμερα περίπου 14.000.000 άνθρωποι υποστηρίζονται από τη δράση της σε 47 χώρες του κόσμου ενώ συνεργάζεται με περισσότερες από 2000 οργανώσεις .

H ACTION AID HELLAS-MIA GENIKOTEPH MATIA

Το ελληνικό τμήμα της Action Aid δημιουργήθηκε στη χώρα μας το 1998 .Στο πλευρό και των υπολοίπων οργανώσεων , στηρίζει τη δράση της Action Aid International με ιδιαίτερη δυναμική χρόνο με το χρόνο . Μέσα από το **Πρόγραμμα Αναδοχής** και το πρόγραμμα **Πολίτες Του Κόσμου** , υπολογίζεται πως υποστηρίζει σήμερα περισσότερα από 29.000 παιδιά και τις οικογένειές τους σε 28 διαφορετικές κοινότητες , σε 10 χώρες της Αφρικής , της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής .

Όπως μας έγινε σαφές από τους ανθρώπους της οργάνωσης , τρεις είναι οι τομείς πάνω στους οποίους παλεύει το ελληνικό τμήμα¹¹³ .Ο πρώτος είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του κόσμου σε θέματα που αφορούν τα προβλήματα που δημιουργεί η φτώχεια στον αναπτυσσόμενο κόσμο . Ο δεύτερος είναι η ευαισθητοποίηση του κόσμου να πάρει έμπρακτη μορφή μέσα από την οικονομική και ηθική ενίσχυση των προγραμμάτων της Action Aid . Τρίτος και τελευταίος , η συμμετοχή του κόσμου στις προσπάθειες πίεσης της Διεθνούς Κοινότητας για την καταπολέμηση των αιτιών της φτώχειας . Σήμερα , την έμπρακτη συμμετοχή τους στα

¹¹² www.actionaid.org

¹¹³ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

προγράμματα του ελληνικού τμήματος της οργάνωσης , δηλώνουν 30.000 άνθρωποι ενώ δεν είναι εύκολο να υπολογιστεί πόσοι είναι αυτοί που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο βρίσκονται κοντά στις δραστηριότητες της .

Τα κεντρικά γραφεία της οργάνωσης στη χώρα μας βρίσκονται στην Αθήνα , ενώ η επίσημη ιστοσελίδα της οργάνωσης βρίσκεται στο www.actionaid.gr . Το επίσημο περιοδικό της οργάνωσης είναι το **Άξιον Λόγου** , που κυκλοφορεί σε τρίμηνη βάση ενώ δυνατότητα ηλεκτρονικής επικοινωνίας με την οργάνωση υπάρχει μέσω του info-hellas@actionaid.org .

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ

Το ελληνικό τμήμα της Action Aid λειτουργεί με βάση την στρατηγική που έχει θέσει το διεθνές δίκτυο της οργάνωσης και η οποία αποτελεί μια γενική εικόνα των στόχων της οργάνωσης για τους πληθυσμούς που θέλει να ενισχύσει . Η στρατηγική αυτή είναι γνωστή και ως διεθνής στρατηγική Rights to End Poverty και επικεντρώνεται κυρίως στους εξής τέσσερις στόχους¹¹⁴ :

- Την υποστήριξη και ενδυνάμωση των φτωχών και περιθωριοποιημένων ανθρώπων , προκειμένου να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους και να αξιοποιήσουν το δυναμικό τους .Αυτό πραγματοποιείται εφοδιάζοντάς τους με τα αγαθά , τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν ανάγκη ,ώστε οι ίδιοι να είναι σε θέση να επιφέρουν πραγματικές και μόνιμες αλλαγές στη ζωή τους .
- Την αφύπνιση της κοινής γνώμης με σκοπό τη διαμόρφωση κλίματος αλληλεγγύης ανάμεσα στις ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες και τις αναπτυσσόμενες και την ενίσχυση του παγκόσμιου κινήματος κατά της φτώχειας .
- Την άσκηση πίεσης και επιρροής στη διεθνή κοινότητα και τα κέντρα λήψεως αποφάσεων , για τη χάραξη μιας πιο υπεύθυνης και αποτελεσματικής πολιτικής απέναντι στους φτωχότερους λαούς της γης .
- Την ενδυνάμωση της θέσης και του ρόλου των γυναικών στην οικογένεια και την τοπική κοινωνία , αναγνωρίζοντας παράλληλα τις διαφορετικές ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες γυναικών και ανδρών .

Η Action Aid Hellas σήμερα στα πλαίσια της καταπολέμησης και εξάλειψης της φτώχειας στον πλανήτη εκφράζει τη δράση της με τέσσερις κυρίως τρόπους :

- Πρόγραμμα Αναδοχής . Πρόκειται ουσιαστικά για προγράμματα μέσω των οποίων χρηματοδοτούνται συστηματικά από ανθρώπους των ανεπτυγμένων

¹¹⁴ Action Aid Hellas ,Έκδοση της MKO Action Aid Hellas ,(2005)Αθήνα

χωρών άνθρωποι των αναπτυσσόμενων και οι οικογένειές τους , οι οποίοι ζούνε στις κοινότητες που δραστηριοποιείται το Διεθνές Δίκτυο της Action Aid .

- Πρόγραμμα Πολίτης του Κόσμου . Είναι ένα από τα τελευταία προγράμματα που καθιέρωσε η οργάνωση , όπου με την μορφή οικονομικής ενίσχυσης , δημιουργούν κοινό μέτωπο του ανεπτυγμένου και του αναπτυσσόμενου κόσμου , προωθώντας αλλαγές στη νοοτροπία και τις πολιτικές που επηρεάζουν τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων του τρίτου κόσμου .
- Δράσεις Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης όπου με οργανωμένο υλικό που απευθύνεται κυρίως σε παιδιά αλλά και σε ενήλικες , προωθείται η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανθρώπων του ανεπτυγμένου κόσμου για τους ανθρώπους του αναπτυσσόμενου .
- Δράσεις και καμπάνιες ευαισθητοποίησης , όπου με μια πλειάδα από δρώμενα, γίνεται ενημέρωση του κοινού για τις αιτίες που προκαλούν την παγκόσμια φτώχεια και όλα τα προβλήματα του αναπτυσσόμενου κόσμου. Βεβαίως στόχος αυτών των δραστηριοτήτων είναι και η ένταξη του κόσμου στην πολιτική πίεσης της Διεθνούς Κοινότητας και των κέντρων λήψεως αποφάσεων .

Σήμερα η οργάνωση της Action Aid Hellas¹¹⁵ , όπως και ολόκληρο το Διεθνές Δίκτυο της Action Aid , στο στόχαστρο της δράσης της έχει τις παρακάτω πέντε αιτίες των ζητημάτων που επιδεινώνουν τη διεύρυνση της φτώχειας των ανθρώπων του αναπτυσσόμενου κόσμου:

- HIV/ AIDS
- Έλλειψη δυνατοτήτων εκπαίδευσης
- Φυσικές καταστροφές
- Εμπόλεμες καταστάσεις
- Κοινωνικές ανισότητες
- Διακρίσεις ανάμεσα στα δύο φύλλα

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η οργάνωση της Action Aid Hellas παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα σε σχέση με τις υπόλοιπες οργανώσεις που συναντήσαμε ως τώρα στα πλαίσια της εργασίας . Όπως εξηγήθηκε από τους ανθρώπους της οργάνωσης το ελληνικό τμήμα μέχρι σήμερα

¹¹⁵ Action Aid Hellas , Έκδοση της MKO Action Aid Hellas ,(2005)Αθήνα

διοικείται ουσιαστικά από το διεθνές δίκτυο .Φυσικά διαθέτει τη δική του δομή αλλά έχει ακόμα μια σχετικά άτυπη μορφή σωματειακής δομής .Από τους ίδιους πληροφορηθήκαμε ακόμα όπως σε πολύ λίγο καιρό η οργάνωση θα αποκτήσει καθαρά σωματειακή μορφή¹¹⁶ , διαθέτοντας και τυπικά Γενική Συνέλευση των μελών της οργάνωσης οι οποίοι θα αποφασίζουν για την εκλογή των οργάνων και θα επεξεργάζεται τους στόχους και τη στρατηγική του ελληνικού τμήματος .

Σήμερα ωστόσο φαίνεται να παρουσιάζει μια δομή που το μόνο στο οποίο διαφέρει από τις υπόλοιπες οργανώσεις που αναλύσαμε είναι αυτή η επικυρωμένη μορφή Γενικής Συνέλευσης που θα έχει τον ελεγκτικό χαρακτήρα στα όργανα που θα εκλέγονται και θα σχεδιάζει με βάση τις αποφάσεις της πλειοψηφίας των μελών .

Την κεντρική ευθύνη της λειτουργίας με βάση το οργανόγραμμα της οργάνωσης , την έχει η Γενική Διεύθυνση , η οποία όπως φαίνεται μέχρι σήμερα αποτελείται από τον Γενικό Διευθυντή¹¹⁷ .

Το διοικητικό συμβούλιο της Action Aid Hellas έχει ρόλο συμβουλευτικό στη Γενική Διεύθυνση και σε ένα μικρότερο βαθμό ελεγκτικό . Αυτό όπως φαίνεται από την επαφή με την οργάνωση, οφείλεται στο γεγονός πως τα τμήματα είναι ολιγομελή και συνεπώς υπάρχει η δυνατότητα της συνεχούς παρακολούθησης της δουλειάς κάθε τμήματος .

Λόγω επίσης του ότι η οργάνωση δεν λειτουργεί στη λογική του να διαθέτει δικό της προσωπικό σε κάποια άλλη χώρα , δεν υπάρχει η ανάγκη να παρακολουθείται η πραγματοποίηση των προγραμμάτων άμεσα από το τμήμα και τους ανθρώπους του στη χώρα στόχο με τη φυσική τους παρουσία .Αξίζει να σημειωθεί πως οι άνθρωποι που αποτελούν αυτή την "ιδιαίτερη" μορφή Διοικητικού Συμβουλίου , αναλαμβάνουν και την ευθύνη του σχεδιασμού της επικοινωνιακής πολιτικής , της προβολής της οργάνωσης στο ευρύ κοινό και σε επίσημους φορείς .

Από εκεί και πέρα το οργανόγραμμα της οργάνωσης παρουσιάζει 6 τμήματα που έχουν αναλάβει και ένα διαφορετικό τομέα της δράσης και λειτουργίας της οργάνωσης .

Το πρώτο από αυτά τα τμήματα είναι το **Τμήμα Χρηματοδοτήσεων** . Ίσως είναι το πιο σύνθετο τμήμα της οργάνωσης , αφού ουσιαστικά εμπεριέχει τρία διαφορετικά τμήματα . Ο επικεφαλής του Τμήματος Χρηματοδοτήσεων συντονίζει τη δουλειά των παρακάτω τμημάτων :

- Το τμήμα που έχει την ευθύνη της συγκέντρωσης πόρων που προέρχονται από τους υποστηρικτές του προγράμματος Πολίτες του Κόσμου .
- Το τμήμα που έχει την ευθύνη για τη συγκέντρωση πόρων που προορίζονται για το Πρόγραμμα Αναδοχής .Το ίδιο τμήμα είναι υπεύθυνο και για την ενημέρωση των υποστηρικτών του προγράμματος ,δηλαδή δίνει αναφορές χρήσης των ποσών που δίνονται από τους υποστηρικτές καθώς και μια

¹¹⁶ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της MKO Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

¹¹⁷ Αδημοσίευτα στοιχεία της MKO Action Aid Hellas που παραχωρήθηκαν για τις ανάγκες της εργασίας

συνολική εικόνα του πως εξελίσσεται η δράση της οργάνωσης στις κοινότητες.

- Το τμήμα των επαφών με την Υ.Δ.Α.Σ , το οποίο είναι υπεύθυνο για την κατάθεση των προτάσεων προς την υπηρεσία .
- Το τμήμα επαφών με εταιρίες ιδιωτικών συμφερόντων , οι οποίες είναι υποστηρικτές της δράσης της οργάνωσης . Και το τμήμα αυτό επίσης έχει ευθύνη να ενημερώνει τις εταιρείες για την εξέλιξη της δράσης της οργάνωσης και για τη χρήση των οικονομικών ενισχύσεων που έχουν προσφέρει .

Το επόμενο τμήμα που συναντάμε μετά από αυτό των Χρηματοδοτήσεων είναι το **Τμήμα Εκδόσεων** .Ως κύρια ευθύνη , έχει την έκδοση κάθε υλικού που θα προβάλλει τη δράση της οργάνωσης , το επικοινωνιακό υλικό ,την έκδοση των Ετήσιων Αναφορών Δράσης , καθώς και τις ειδικές εκδόσεις της Action Aid Hellas , όπως το περιοδικό Άξιον Λόγου .

Το **Οικονομικό Τμήμα** της οργάνωσης , είναι το τμήμα που αναλαμβάνει δύο κυρίως τομείς των οικονομικών της οργάνωσης . Ο πρώτος είναι αυτός του ελέγχου των εσωτερικών οικονομικών στοιχείων της οργάνωσης .Ο δεύτερος και πιο σημαντικός είναι αυτός του ελέγχου των ποσών που προέρχονται από υποστηρικτές και θα αξιοποιηθούν για την ενίσχυση των προγραμμάτων που υλοποιεί η οργάνωση .

Η οργάνωση διαθέτει εξειδικευμένο **Τμήμα Τεχνολογίας και Πληροφορικής** , το οποίο έχει την ευθύνη της σωστής λειτουργίας των ηλεκτρονικών εγκαταστάσεων της οργάνωσης , της παρουσίας της οργάνωσης στο διαδύκτιο και της εξασφάλισης άριστης ηλεκτρονικής επικοινωνίας με τους πολίτες .

Το τμήμα **Πολιτικής και Δραστηριοτήτων** , είναι αυτό που επεξεργάζεται τις προτάσεις Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης της οργάνωσης και βέβαια της διοργάνωσης των αντίστοιχων δραστηριοτήτων . Παράλληλα συντονίζει και την επαφή της Action Aid Hellas με τους φορείς που θα συνεργαστούν για τέτοιου είδους δραστηριότητες .

Τέλος συναντάμε το τμήμα που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε **Τμήμα Πληροφόρησης**¹¹⁸ . Η κύρια αρμοδιότητα του τμήματος είναι να φροντίζει για τη μεταφορά πληροφοριών από τις περιοχές που πραγματοποιούνται τα προγράμματα που στηρίζει η Action Aid Hellas , τόσο στα γραφεία της Ελλάδας , όσο και στα γραφεία που διαθέτει η Action Aid International ανά τον κόσμο .

ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Προχωρώντας στην μελέτη των πόρων της Action Aid Hellas , βλέπουμε ένα από τους τομείς λειτουργίας , που διαφέρει η συγκεκριμένη ΜΚΟ από τις υπόλοιπες που

¹¹⁸ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

έχουμε μελετήσει ως τώρα . Και δεν παρατηρείται διαφοροποίηση στις πηγές που προέρχονται οι πόροι , αλλά στην χρήση τους , αφού το ελληνικό τμήμα της Action Aid , συγκεντρώνοντας χρήματα , δεν προχωράει το ίδιο σε χρήση τους για την πραγματοποίηση κάποιου προγράμματος , αλλά μεταφέρει τα ποσά στο ταμείο της «...**Μαμάς οργάνωσης...**»¹¹⁹ όπως συνηθίζουν οι άνθρωποι του ελληνικού τμήματος να ονομάζουν το διεθνές τμήμα της Action Aid . Εκεί μοιράζεται η οικονομική βοήθεια ,κατά το 80 % στην λειτουργία των κοινοτήτων που έχει δημιουργήσει η οργάνωση και κατά το 20 % για την κάλυψη των αναγκών της σε λειτουργικά έξοδα και έξοδα που απαιτούνται για τις καμπάνιες που πραγματοποιεί ανά τον κόσμο .

Μέσα από τη μελέτη του ισολογισμού , αλλά κυρίως από τις πληροφορίες που οι άνθρωποι της οργάνωσης μας δώσανε, το μεγαλύτερο ποσοστό χρηματοδότησης καλύπτεται από εισφορές πολιτών . Είναι οι ιδιωτικοί πόροι που προέρχονται από χιλιάδες πολίτες οι οποίοι έχουν ενταχθεί ενεργά στο πλευρό της Action Aid Hellas μέσα από το Πρόγραμμα Αναδοχής .Το ποσοστό αυτό των πόρων φαίνεται σε μια διάρκεια ετών να καλύπτει το 90 % .

Το πρόγραμμα Πολίτες του Κόσμου , το οποίο στόχο έχει να καλύπτει ανάγκες της οργάνωσης τόσο για τα προγράμματα Αναπτυξιακής εκπαίδευσης , όσο και τις καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και την ενίσχυση ενός αριθμού προγραμμάτων, καλύπτει με εισφορές του κόσμου , ένα 4% .

Η Υ.Δ.Α.Σ που όπως φαίνεται δεν παρουσιάζεται να χρηματοδοτεί κάθε χρόνο με το ίδιο ποσοστό τα προγράμματα δράσης , ή καλύτερα να μην χρηματοδοτεί ένα σταθερό αριθμό προγραμμάτων , φαίνεται πως και στην περίπτωση της Action Aid Hellas , παρουσιάζει σκαμπανεβάσματα στη χρηματοδότηση . Όπως οι άνθρωποι της οργάνωσης θεωρούν , αν καταγράφαμε ένα μέσο όρο χρηματοδότησης από την υπηρεσία , αυτός θα ήταν στο 4% . Τα τελευταία δύο χρόνια τουλάχιστον εκεί κυμαίνεται .

Το άλλο 2% που απομένει προέρχεται από εισφορές εταιριών . Οικονομική ενίσχυση δηλαδή που προσφέρουν μεγάλες εταιρείες ιδιωτικών συμφερόντων , στην προσπάθεια της οργάνωσης . Οι εταιρείες αυτές αποτελούν κάποιες φορές σπόνσορες της οργάνωσης σε δράσεις που πραγματοποιεί .Αξίζει να αναφέρουμε το παράδειγμα της συνεργασία που μόλις ξεκίνησε με γνωστή , ελληνικών συμφερόντων εταιρεία εμφιαλωμένου νερού , που θα αποτελεί ενισχυτή της οργάνωσης σε πρόγραμμα που αφορά τη μάχη κατά της έλλειψης πόσιμου νερού που πραγματοποιείται τελευταία από την Action Aid .Οφείλουμε να εξηγήσουμε βέβαια πως η οικονομική ενίσχυση από τις μεγάλες εταιρείες δεν προϋποθέτει και συνεργασία τους σε αυτό το επίπεδο που μόλις αναφέραμε .

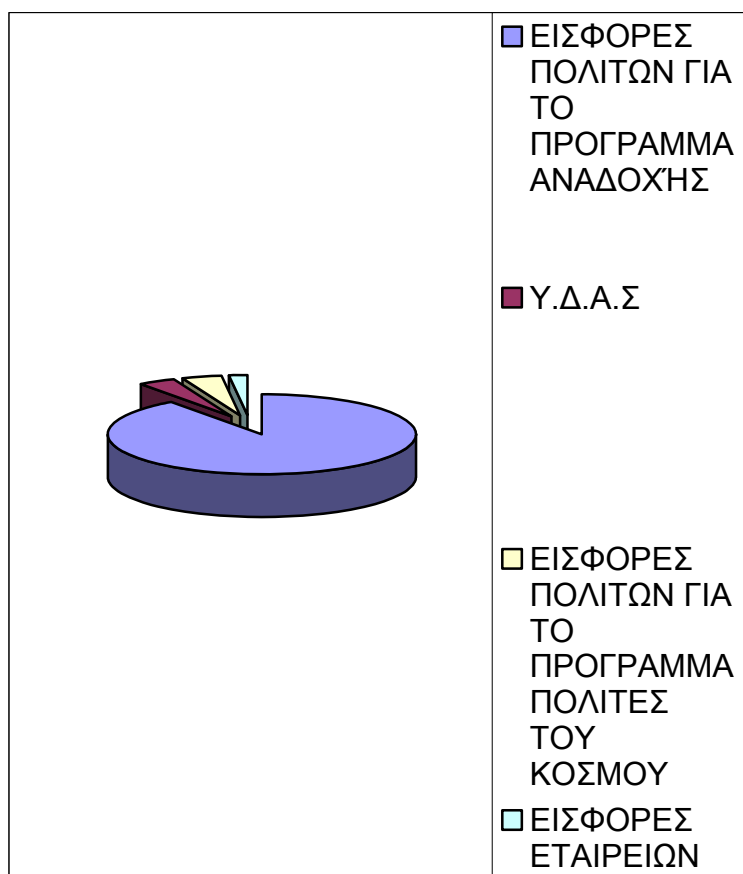
Όπως και σε αυτή την περίπτωση παρατηρούμε , οι κύριες πηγές εσόδων , προέρχονται από ιδιωτικού χαρακτήρα πόρους .Το πολύ σημαντικό στην περίπτωση της Action Aid Hellas είναι πως το μεγαλύτερο μέρος της ιδιωτικής χρηματοδότησης προέρχεται από ένα μεγάλο αριθμό απλών πολιτών οι οποίοι δίνοντας ένα μικρό ποσό ο καθένας , χρηματοδοτούν τις δράσεις της οργάνωσης κατά το 94 % .

¹¹⁹ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

Αξίζει για τον αναγνώστη να σημειωθεί , στα πλαίσια της ανάλυσης των οικονομικών της οργάνωσης , πως το έτος 2006 η Action Aid International τιμήθηκε με το Βραβείο Διαφάνειας ανάμεσα σε πολλές άλλες οργανώσεις¹²⁰ .

Με τα παραπάνω στοιχεία θα μπορούσαμε διαγραμματικά να παρουσιάσουμε τις πηγές των πόρων της χρηματοδότησης με το παρακάτω σχήμα .

ΣΧΗΜΑ 5^{121 122}
ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ACTION AID HELLAS

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη –Ερωτηματολόγιο

¹²⁰ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

¹²¹ www.actionaid.org

¹²² Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Με βάση τα στοιχεία που οι άνθρωποι της οργάνωσης , προσέφεραν για τις ανάγκες της εργασίας , σήμερα το ελληνικό τμήμα της Action Aid απασχολεί επαγγελματικά έναν αριθμό ανθρώπων που φτάνει τους 22 ¹²³ .

Οι άνθρωποι αυτοί είναι που στελεχώνουν τα τμήματα της οργάνωσης που αναφέραμε παραπάνω στην εργασία . Παρόλο που μπορεί να προκαλεί έκπληξη σε κάποιον το γεγονός πως όλα αυτά τα τμήματα στελεχώνονται από ένα σχετικά μικρό αριθμό ανθρώπων , η εξήγηση είναι πως τα τμήματα της οργάνωσης είναι ολιγομελή .

Θα πρέπει να κάνουμε μια διευκρίνιση σημαντική σε αυτό το σημείο , η οποία είναι πως οι άνθρωποι της Action Aid Hellas δεν λειτουργούν στη λογική της αποστολής ανθρώπων στις περιοχές που ζουν οι άνθρωποι που ενισχύουν με τη δράση τους όπως γινόταν στις προηγούμενες οργανώσεις που κατεγράφησαν στην εργασία . Όπως επίσης πρέπει να διευκρινίσουμε πως η πολιτική της οργάνωσης διεθνώς είναι , τα γραφεία , στις περιοχές που ζουν οι ευεργετούμενοι από τα προγράμματα της πληθυσμοί , να στελεχώνονται από ντόπιο δυναμικό .

Οι καταγεγραμμένοι εθελοντές της οργάνωσης δεν είναι ένας σταθερό αριθμός κάθε έτος , αλλά υπολογίζεται πως είναι 30 σε μια σταθερή βάση . Οι άνθρωποι αυτοί προσφέρουν τη βοήθειά του όταν τους το επιτρέπουν οι υποχρεώσεις τους , τόσο σε εργασίες γραφείου , όσο και σε καμπάνιες ενημέρωσης και συγκέντρωσης πόρων για τα προγράμματα της οργάνωσης . Όπως μας δήλωσαν οι άνθρωποι της Action Aid Hellas , η προσφορά των εθελοντών είναι πολύ σημαντική και μάλλον ο στόχος τους είναι να καταφέρουν «... **να δραστηριοποιήσουν τέτοιο αριθμό εθελοντικού δυναμικού που να στελεχώνει αποκλειστικά αυτό τις δραστηριότητες ενημέρωσης της οργάνωσης, οποιαδήποτε δραστηριότητα προβολής του έργου και ευαισθητοποίησης του κόσμου...**» .

Στην περίπτωση της Action Aid Hellas , όπως και στα υπόλοιπα τμήματα που λειτουργούν ανά τον κόσμο , έντονη παρουσία έχουν οι Πρεσβευτές Καλής Θέλησης. Ένας θεσμός όπου υποστηρικτές της οργάνωσης που προέρχονται από το χώρο της πολιτικής , των γραμμάτων , της τέχνης και του πολιτισμού παλεύουν στο πλευρό της οργάνωσης , εκπροσωπώντας τη τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό σε δραστηριότητες ενημέρωσης και δραστηριοποίησης του κοινού . Πολλές φορές μάλιστα, οι Πρεσβευτές Καλής Θέλησης αποτελούν και μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Action Aid International .

Για τους ανθρώπους της οργάνωσης βέβαια ο αριθμός των μελών είναι τεράστιος . Οι άνθρωποι που στηρίζουν έμπρακτα την οργάνωση και τροφοδοτούν οικονομικά και ηθικά τις κοινότητες της Action Aid Hellas , είναι κάτι παραπάνω από ενισχυτές ή δωρητές . Ουσιαστικά σε αυτούς στηρίζεται η λειτουργία όλων των προγραμμάτων

¹²³ Δημοσιεύτα στοιχεία της ΜΚΟ Action Aid Hellas που παραχωρήθηκαν για τις ανάγκες της εργασίας

που υλοποιεί η οργάνωση διεθνώς ,ενώ η σταθερή ενίσχυση που προσφέρουν τους κάνει κάτι παραπάνω από συνεργάτες της οργάνωσης .

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ACTION AID HELLAS

Όπως αναφέραμε και αρχικά η δραστηριότητες της οργάνωσης πραγματοποιούνται κυρίως με τέσσερις μορφές. Το Πρόγραμμα Αναδοχής ,το πρόγραμμα Πολίτης του Κόσμου , τα προγράμματα Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης και τις δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κόσμου .Ας τα δούμε λοιπόν το καθένα πιο αναλυτικά .

Πρόγραμμα Αναδοχής

Το Πρόγραμμα Αναδοχής¹²⁴ αποτελεί την κύρια στρατηγική της οργάνωσης παγκόσμια. Θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι το "καμάρι" της Action Aid . Ουσιαστικά πολίτες του ανεπτυγμένου κόσμου έχουν τη δυνατότητα μέσω της οικονομικής τους εισφοράς να ενισχύσουν ένα παιδί του αναπτυσσόμενου κόσμου και την οικογένειά του κατ' επέκταση , δίνοντας τους τη δυνατότητα να μπορέσουν να πατήσουν ξανά στα πόδια τους και εντάσσοντάς τους σε συνθήκες ζωής που να πλησιάζουν περισσότερο τη ζωή που έχει ένα παιδί του ανεπτυγμένου κόσμου .

Μπορούμε να το δούμε σαν μια μορφή υιοθεσίας ενός παιδιού , στο οποίο παρέχεται μέσα από μια σταθερή μηνιαία οικονομική ενίσχυση η δυνατότητα να βελτιωθεί η ζωή του σε μία από τις 28 κοινότητες που παρεμβαίνει η Action Aid Hellas σε 10 χώρες της Αφρικής , της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής¹²⁵ .

Με την οικονομική ενίσχυση μέσω αναδοχής πραγματοποιούνται προγράμματα που στόχο έχουν την δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης στις κοινότητες , έτσι ώστε να μπορέσουν αυτοί οι άνθρωποι να στηριχτούν κάποια στιγμή στις δικές τους δυνάμεις. Τα προγράμματα που πραγματοποιούνται στην κοινότητα έχουν στόχο τη δημιουργία υποδομών ανάπτυξης για το ντόπιο πληθυσμό καθώς και την ενίσχυση θεσμών που καταπολεμούν τις διακρίσεις βάση κοινωνικών χαρακτηριστικών και φύλου . Ενισχύουν τη θέση της γυναίκας , δημιουργούν βάσεις για την πρόληψη ασθενειών όπως το AIDS και επικεντρώνουν στη δημιουργία δομών εκπαίδευσης για την τοπική κοινωνία .

Η δυνατότητα να ενταχθεί κάποιος στο Πρόγραμμα Αναδοχής , είναι μάλλον κάτι παραπάνω από εύκολη . Τόσο σε κατ' ιδίαν επαφή με την οργάνωση , όσο και ηλεκτρονικά μπορεί να αποφασίσει για το εύρος της συμμετοχής του στο πρόγραμμα όπου μπορεί να γίνει ανάδοχος ενός ή και παραπάνω παιδιών εάν το επιθυμεί . Η οικονομική βοήθεια για την αναδοχή ενός παιδιού κοστίζει μόλις 22 € το μήνα , ενώ καταβάλλεται είτε σε μηνιαία , είτε σε τρίμηνη ,είτε σε εξάμηνη είτε σε ετήσια βάση .

¹²⁴ Action Aid Hellas ,Έκδοση της MKO Action Aid Hellas ,(2005)Αθήνα

¹²⁵ www.actionaid.org

Ο Ανάδοχος ενημερώνεται σε σταθερή βάση για την εξέλιξη των έργων που χρηματοδοτεί . Ακόμα μέσω της οργάνωσης λαμβάνει δύο προσωπικά μηνύματα από το ίδιο το παιδί , μια φωτογραφία του κάθε τρία χρόνια , τρεις ενημερωτικές εκθέσεις από τον υπεύθυνο της οργάνωσης για την εξέλιξη του έργου που χρηματοδοτεί , δύο τεύχη του περιοδικού Άξιον Λόγου ,την ετήσια οικονομική έκθεση της οργάνωσης και βέβαια τις αποδείξεις από τις οικονομικές του εισφορές .

Σήμερα η Action Aid International μπορεί να περηφανεύεται για τους 14.000.000 ανθρώπους που ενισχύει με τη δράση της σε 47 χώρες του κόσμου με πάνω από 500.000 ενεργά ευαισθητοποιημένους πολίτες¹²⁶ . Το ελληνικό τμήμα της Action Aid σήμερα υπολογίζει πως συνεργάζεται με 27.000 Έλληνες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Αναδοχής της οργάνωσης .

Το ελληνικό τμήμα της Action Aid ενισχύει σήμερα είτε αποκλειστικά με Έλληνες Αναδόχους , είτε και με συμμετοχή πολιτών από άλλα ανεπτυγμένα κράτη , κοινότητες στην Αιθιοπία , τη Βραζιλία , τη Γκάνα ,τη Γουατεμάλα , την Ινδία , το Μπαγκλαντές , το Νεπάλ ,το Πακιστάν , τη Σιέρα Λεόνε και την Τανζανία .

Ο παρακάτω πίνακας θα μας δώσει τα τελευταία στοιχεία που μπορούμε να έχουμε από την παρουσία του ελληνικού τμήματος μέσω Ελλήνων Αναδόχων στις κοινότητες των παραπάνω χωρών .

ΠΙΝΑΚΑΣ 20^{127, 128}
Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ACTION AID HELLAS ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ Η
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΑΔΟΧΩΝ

ΧΩΡΑ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΕΝΑΡΞΗ ΔΡΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΩΝ
ΑΙΘΙΟΠΙΑ	ΝΑΖΑΡΕΘ	1998	1858
	ΛΕΓΚΕΧΙΝΤΑ	1998	1589
	ΓΙΑΜΠΕΛΛΟ	1998	1511
	ΑΝΚΟΜΠΕΡ	2005	Η ΔΡΑΣΗ ΕΊΝΑΙ ΝΕΑ , ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	ΠΕΡΝΑΜΠΟΥΚΟ	2005	73
ΓΚΑΝΑ	ΓΚΑ	1999	1668
	ΜΠΟΛΚΑΤΑΝΓΚΑ	1999	2849
	ΣΙΣΣΑΛΑ	1999	3141
	ΚΑΤΖΕΜΠΙ	2006	ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΕΤΑΙ Η ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΔΟΘΕΙ
ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ	ΣΑΝ ΚΑΡΛΟΣ	2003	1148

¹²⁶ www.actionaid.org

¹²⁷ Action Aid Hellas ,Έκδοση της ΜΚΟ Action Aid Hellas ,(2005)Αθήνα

¹²⁸ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

ΙΝΔΙΑ	ΚΟΛΑΔΟΥΡ	2000	392
	ΠΑΤΝΑ	2000	390
	ΚΟΥΡΟΥΠΑΜ	2000	354
	ΤΟΥΕΣΑΝΓΚ	2000	307
	Ν'ΕΟ ΔΕΛΧΙ	2000	497
	ΓΚΟΝΤΑ	2000	447
	ΡΑΝΤΣΙ	2000	486
	ΝΑΛΜΠΑΡΙ	2000	470
ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ	ΚΟΥΡΙΓΚΡΑΜ	2002	1345
	ΝΟΚΑΛΙ	2002	922
ΝΕΠΑΛ	ΠΑΓΚΛΟΥΝΓΚ ΠΑΡΜΠΑΤ	2002	863
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	ΣΟΥΡΕΖΑΙ	2005	Η ΔΡΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΝΕΑ , ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
ΣΙΕΡΑ ΛΕΟΝΕ	ΚΑΜΠΙΑ	2003	630
	ΦΡΙΤΑΟΥΝ	2003	760
	ΜΠΟ	2006	ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΕΤΑΙ Η ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΔΟΘΕΙ
TANZANIA	ΝΙΟΥΑΛΑ	2003	715

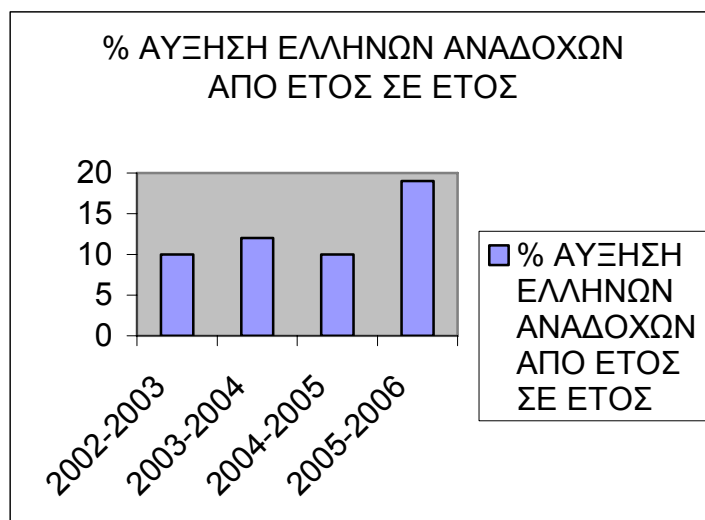
ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη ,
Β.Μουτσάκη –Ερωτηματολόγιο, www.actionaid.org

Όπως παρατηρούμε από τον παραπάνω πίνακα η δράση της οργάνωσης στο ξεκίνημά της είχε επίκεντρο την Αιθιοπία .Σήμερα η Action Aid Hellas, την πλειοψηφία της βοήθειας την διαθέτει στην Ινδία , όπου και υποστηρίζει από το 2000 , 8 κοινότητες. Η Σιέρα Λεόνε είναι η τρίτη περιοχή σε αριθμό κοινοτήτων μετά την Ινδία . Αυτό που επίσης μπορούμε να συμπεράνουμε πλέον είναι μια τακτική της Action Aid Hellas να αναλαμβάνει την στήριξη κοινοτήτων που πρόσφατα αντιμετώπισανε οι τοπικοί πληθυσμοί μια καταστροφή που οφείλεται είτε σε φυσικά , είτε σε ανθρώπινα αίτια .

Με στοιχεία που η ίδια η οργάνωση μας ενίσχυσε παρατηρείται μια μεγάλη άνοδος χρόνο με το χρόνο σε ποσοστά αύξησης των υποστηρικτών των προγραμμάτων αναδοχής . Έτσι το 2003 παρουσιάστηκε μια αύξηση 10 % σε σχέση με το 2002 , αντίστοιχα το 2004 σε σχέση με το 2003 μια αύξηση 12 % , το 2005 αύξηση 10% σε σχέση με το 2004 και τέλος το 2006 αύξηση 19 % σε σχέση με το 2005¹²⁹ .

¹²⁹ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

ΣΧΗΜΑ 6¹³⁰
ΠΟΣΟΣΤΑ % ΑΥΞΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΑΔΟΧΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 2002 ΕΩΣ ΤΟ 2006

ΠΗΓΗ: Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη –Ερωτηματολόγιο

Πρόγραμμα Πολίτης του Κόσμου

Το πρόγραμμα Πολίτης του Κόσμου αποτελεί ένα παγκόσμιο πρόγραμμα του κινήματος που ισχύει και στη χώρα μας .Μέσω αυτού , ουσιαστικά οι υποστηρικτές της Action Aid Hellas έχουν τη δυνατότητα να καταβάλουν μια ετήσια οικονομική εισφορά που ξεκινάει από τα 50 € και φτάνει τα 200 € ¹³¹, και να συνεισφέρει έτσι τη βοήθεια του μαζί με χιλιάδες άλλους ευρωπαίους πολίτες στις δράσεις της οργάνωσης.

Η συμμετοχή του κοινού σε αυτό το πρόγραμμα μπορεί να γίνει συμπληρώνοντας τη γραπτή αίτηση της οργάνωσης ή την ηλεκτρονική αίτηση στην ιστοσελίδα της .Οι υποστηρικτές Πολίτες του Κόσμου παραλαμβάνουν ετήσιες αναφορές δράσης που παρουσιάζουν τη χρήση των οικονομικών ποσών που συγκεντρώθηκαν , δύο τεύχη του περιοδικού Άξιον Λόγου καθώς και αποδείξεις για τα ποσά που έχουν καταβάλει.

Οι εισφορές των Πολιτών του Κόσμου συγκεντρώνονται στο Ταμείο Αδέσμευτων Πόρων της Action Aid International και χρηματοδοτούν κατά κύριο λόγο τα εξής προγράμματα ¹³² :

- Το Πρόγραμμα Reflect, που στόχο έχει να βοηθήσει την δράση κατά του αναλφαριθμητισμού και την ενίσχυση εκπαίδευσης ενηλίκων του αναπτυσσόμενου κόσμου .

¹³⁰ Αδημοσίευστα στοιχεία της ΜΚΟ Action Aid Hellas που παραχωρήθηκαν για τις ανάγκες της εργασίας

¹³¹ www.actionaid.org

¹³² Ετήσια Ενημερωτική Έκθεση για το πρόγραμμα Πολίτης του Κόσμου της Action Aid .

- Το πρόγραμμα Stepping Stones ,με στόχο την ενημέρωση πρόληψης του AIDS σε 104 χώρες .
- Το πρόγραμμα Access-Σχολεία Άτυπης Εκπαίδευσης που προσφέρει δωρεάν εκπαίδευση σε παιδιά που εργάζονται .
- Τα προγράμματα διασφάλισης επάρκειας τροφής και κατασκευής δεξαμενών νερού .
- Τα προγράμματα δανεισμού και αποταμίευσης που στηρίζουν επαγγελματικές δραστηριότητες των κατοίκων του αναπτυσσόμενου κόσμου και βελτιώνουν το εισόδημά τους .
- Μια σειρά άλλων προγραμμάτων που στοχεύουν στην παροχή ιατρικής περίθαλψης , την ανέγερση καταλυμάτων , τη λειτουργία προσωρινών σχολείων , την παροχή πρακτικής βοήθειας σε άτομα με ειδικές ανάγκες και άλλες ακόμα δράσεις .

Τα Προγράμματα Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης

Η οργάνωση της Action Aid Hellas από το 2000 πραγματοποιεί στα σχολεία προγράμματα Αναπτυξιακής Εκπαίδευσης¹³³ . Στόχος των προγραμμάτων είναι να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με την έννοια του αναπτυσσόμενου κόσμου και να αντιληφθούν από νωρίς τις ανάγκες των ανθρώπων αυτών των περιοχών και το πώς θα μπορούσαν να βοηθήσουν .

Η οργάνωση διαθέτει ανθρώπους που γνωρίζουν καλά την εκπαιδευτική διαδικασία , αφού και οι ίδιοι είναι εκπαιδευτικοί και εκπονούν ολοκληρωμένα προγράμματα παρουσίασης μαθημάτων¹³⁴ .

Τα προγράμματα εμπεριέχουν μαθήματα που αναλύουν ζητήματα που αφορούν τον αναπτυσσόμενο κόσμο , πληροφορίες για το πώς θα μπορούσαν να κάνουν αποτελεσματικότερα το μάθημα οι δάσκαλοι , δραστηριότητες που ενισχύουν το μάθημα και παιχνίδια που κάνουν ακόμα πιο ευχάριστη τη διαδικασία .

Μέχρι σήμερα η Action Aid Hellas έχει πραγματοποιήσει τρία τέτοια εκπαιδευτικά προγράμματα με πρώτο το **Παράθυρο στο Κόσμο** , που έφτασε σε 130 σχολεία και είχε πιλοτικό χαρακτήρα . Το δεύτερο ήταν το **Παιδιά του Κόσμου –Πολίτες του Κόσμου** , στα πλαίσια του οποίου μοιράστηκε υλικό με θέματα που αφορούσαν την Ολυμπιακή Παιδιά σε 7.500 σχολεία .Στον ίδιο αριθμό σχολείων έφτασε και το τρίτο πρόγραμμα με τίτλο **Εκπαιδεύοντας τους αυριανούς Έλληνες πολίτες του Κόσμου**.

Όπως οι ίδιοι οι άνθρωποι της Action Aid Hellas πιστεύουν «...*Για να μπορείς να ελπίζεις πως θα καταφέρεις στο μέλλον να αντιμετωπίσεις τη φτώχεια μια για πάντα*

¹³³ www.actionaid.org

¹³⁴ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

, πρέπει από τώρα να ετοιμάζεις τους ανθρώπους που θα το κάνουν...Και ο ρόλος του δασκάλου είναι μάλλον πρώτιστης σημασίας ...Η επιτυχία των προγραμμάτων οφείλεται κατά κύριο λόγο στους δασκάλουςΓια αυτό πλέον και εμείς ρίχνουμε το βάρος της δουλειάς μας σε αυτούς ...».

Δράσεις και Καμπάνιες Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης

Η Action Aid Hellas στις μορφές της δράσης ενάντια στη φτώχεια , πέρα από τα μεγάλα σταθερά προγράμματα που υλοποιεί εδώ και χρόνια , προβαίνει και σε καθημερινές καμπάνιες ευαισθητοποίησης του κόσμου για την κατάσταση στις αναπτυσσόμενες χώρες .Η καταγραφή όλων αυτών των προσπαθειών είναι αδύνατον να γίνει . Υπάρχουν όμως τρεις , που έχει μια ιδιαίτερη αξία να αναφερθούν και είναι ενδεικτικές της δράσης αυτής .

Η πρώτη είναι η **Παγκόσμια Εβδομάδα Δράσης** ,μια δραστηριότητα η οποία πλέον αποτελεί θεσμό , και η οποία συνδιοργανώνεται από μια σειρά ΜΚΟ εκ' των οποίων η μία είναι η Action Aid και το ελληνικό τμήμα της βέβαια . Στα πλαίσια αυτού του θεσμού υπάρχει ένα κεντρικό σύνθημα , που δίνει το βασικό στόχο που θέτουν οι οργανώσεις μαζί, για την ενίσχυση των ανθρώπων του αναπτυσσόμενου κόσμου Αυτό αποτελεί και το βασικό αίτημα για την χρονιά εκείνη , όσον αφορά την πίεση προς τη Διεθνή Κοινότητα . Το 2006 Η καμπάνια είχε το σύνθημα **«Όλα τα παιδιά του κόσμου χρειάζονται δασκάλους »** και στα πλαίσια της δράσης χιλιάδες ήταν τα παιδιά που με ζωγραφιές , υπογραφές και την παρουσία τους στο χώρο της εκδήλωσης , απαίτησαν την δυνατότητα πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά του κόσμου .Αξίζει να αναφερθεί πως στην αντίστοιχη εκδήλωση του 2005 συμμετείχαν 44.000 παιδιά .

Η εκστρατεία **"Ελάτε να Δώσουμε Τέλος στη Φτώχεια Τώρα"** είναι η πιο πρόσφατη δραστηριότητα στην οποία συμμετέχει το ελληνικό τμήμα της Action Aid . Συγκεντρώνοντας υπογραφές συμπαράστασης στο έργο της , προσπαθεί να αποτελέσει μοχλό πίεσης και για την ελληνική κυβέρνηση , ώστε να εντείνει τις προσπάθειες για άμβλυνση της παγκόσμιας φτώχειας και να τηρήσει τις υποσχέσεις της σχετικά με την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας .

Πολύ σύντομα η οργάνωση σε συνεργασία και με άλλες ΜΚΟ θα διοργανώσει και μια κίνηση πίεσης προς τους αρχηγούς κρατών του ανεπτυγμένου κόσμου , σε σχέση με το πρόβλημα της πρόσβασης χιλιάδων παιδιών στην εκπαίδευση¹³⁵ . Ο στόχος του προγράμματος θα είναι όπως και οι άνθρωποι της Action Aid Hellas μας είπαν **«...παιδιά από όλο τον κόσμο να συναντηθούν με τους υπουργούς παιδείας των κρατών-μελών της Ε.Ε. στις Βρυξέλες και να τους ρωτήσουν τι κάνουν για την εκπαίδευση του αναπτυσσόμενου κόσμου...»** .

¹³⁵ Συζήτηση με τις εκπροσώπους της ΜΚΟ Action Aid Hellas Ε.Θούα , Ν.Βαλάκη , Β.Μουτσάκη – Ερωτηματολόγιο

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΜΚΟ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ Η ACTION AID HELLAS

Οι άνθρωποι της Action Aid Hellas είναι αρκετά προβληματισμένοι σχετικά με το μέλλον του αναπτυσσόμενου κόσμου . Όπως μας εξηγήθηκε η οργάνωση μαζί και με τα υπόλοιπα τμήματα του διεθνούς δικτύου , κάνει ότι μπορεί , αλλά τα γεγονότα είναι πολλές φορές πιο γρήγορα από του ίδιους . Θεωρούν πως οι ΜΚΟ θα παίξουν σημαντικό ρόλο στο μέλλον , στους αγώνες κατά της φτώχειας .

Στην Ελλάδα όπως λένε οι ίδιοι πάλι πρέπει να ξεκαθαρίσει το τοπίο με τις ΜΚΟ . *«...Δεν γίνεται όποιος θέλει να κρατάει μια ταμπέλα ΜΚΟ χωρίς να κάνει τίποτα για να βοηθήσει τον οποιοδήποτε έχει ανάγκη . Θα πρέπει οι οργανώσεις που θέλουν να λέγονται και να είναι ΜΚΟ, να αποδείξουν με κάποιο τρόπο ότι αξίζουν αυτό τον τίτλο...Στην Ελλάδα το γεγονός αυτό δημιουργεί στο μυαλό του κόσμου καχυποψία για το σύνολο των οργανώσεων .Και αυτό, είναι το λιγότερο, άδικο για κάποιες λίγες ακόμα οργανώσεις που βρίσκονται στη χώρα μας και έχουν να επιδείξουν έργο χρόνων... »*

Όσον αφορά την λειτουργία της Υ.Δ.Α.Σ , οι άνθρωποι της οργάνωσης , θεωρούν πως για τα χρόνια που λειτουργεί βρίσκεται σε πολύ καλά επίπεδα . Ωστόσο είναι ανάγκη να αυξήσει το προσωπικό της ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει στις αυξημένες πλέον ανάγκες . Ευχάριστη έκπληξη αποτελεί το γεγονός πως στην Action Aid θεωρούν , σε αντίθεση με τις υπόλοιπες οργανώσεις , πως υπάρχει αρκετά καλή συνεργασία της Υ.Δ.Α.Σ με τις ελληνικές ΜΚΟ , χωρίς βέβαια να παραγνωρίζουν , πως ακόμα παρουσιάζει συμπτώματα γραφειοκρατικής υπηρεσίας . Πάντως είναι πολύ αισιόδοξοι για το μέλλον της Υ.Δ.Α.Σ στο επίπεδο της παγκόσμιας βοήθειας των ανθρώπων που έχουν ανάγκη .

Συνεχίζοντας δηλώνουν την αισιοδοξία τους πως στη χώρα μας , ο κόσμος είναι ίσως πιο ευαισθητοποιημένος από ποτέ σε θέματα ανθρωπισμού και βοήθειας . *«...Το κλίμα είναι πολύ καλό . Ο κόσμος ενδιαφέρεται . Η διαφορά που υπάρχει στην Ελλάδα σε σχέση με το εξωτερικό είναι πως ακόμα οι Έλληνες δεν μπορούν να αντιληφθούν καλά την έννοια της σταθερής βοήθειας στους ανθρώπους που τη χρειάζονται . Υπάρχει περισσότερο μια αντίληψη που παρακινεί τον κόσμο να δίνει τη βοήθειά του κυρίως αν συμβεί κάποιο μεγάλο κακό και κυρίως τη στιγμή εκείνη. Θα πρέπει να αποκτήσει η διάθεση για προσφορά και βοήθεια , ακόμα πιο σταθερά χαρακτηριστικά. Να γίνει μέρος της καθημερινότητάς μας και της κουλτούρας μας... »* . Αυτό θεωρούν πως είναι και το σημείο κλειδί που θα φέρει τις ελληνικές ΜΚΟ στα επίπεδα που βρίσκονται οι οργανώσεις του εξωτερικού .

Αντιλαμβάνονται όπως λένε βέβαια ότι ο ρόλος των ΜΚΟ δεν είναι η αντικατάσταση του κράτους πρόνοιας . Οι ΜΚΟ θα πρέπει να δρουν συμπληρωματικά . Όπως συνέχισαν όμως , *«...δεν μπορούμε να κάτσουμε με σταυρωμένα τα χέρια όταν 30.000 παιδιά πεθαίνουν κάθε μέρα από τη φτώχεια και ότι αυτή συνεπάγεται . Μέχρι να δώσουνε λύση αυτοί που πρέπει , ας το κάνουν κάποιοι άλλοι . Από το να μην το κάνει κανένας , ας το κάνουμε εμείς ...Θα το κάνουμε εμείς...»*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Εξετάζοντας στα δύο προηγούμενα κεφάλαια τις τέσσερις αυτές οργανώσεις , δίνεται η δυνατότητα να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα συνολικά , θα μπορούσαμε να πούμε , όσον αφορά αυτές τους φορείς στη χώρα μας . Να εξετάσουμε την έκταση του φαινομένου στην Ελλάδα καθώς και πλευρές της λειτουργίας και δράσης τους , πιο γενικευμένα , μέσα από τη συνολική εμπειρία που ήρθε . Εμπειρία που βγήκε τόσο από τα κείμενα που συγκεντρώθηκαν από τις οργανώσεις , από τις πληροφορίες στο διαδύκτιο , από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο .

Η πιο σημαντική πηγή όμως και πάλι είναι οι ίδιοι οι άνθρωποι των οργανώσεων , και οι σκέψεις που μοιραστήκανε κατά τη διάρκεια της μελέτης των οργανώσεών τους . Πράγματα τα οποία δεν είχαν τη μορφή απαντήσεων σε κάποια συγκεκριμένη ερώτηση του ερωτηματολογίου αλλά που βγήκαν κατά τη μεταφορά εμπειρίας . Αυτά τα στοιχεία σε συνδυασμό με μια εικόνα που πλέον πιο εύκολα μπορεί να βγάλει κάποιος από τη παρουσίαση των τεσσάρων οργανώσεων –δειγμάτων , είναι τα κριτήρια με τα οποία θα πραγματοποιηθεί μια μικρή αξιολόγηση της κατάστασης σήμερα όσον αφορά τις ΜΚΟ στην χώρα μας .

Η επιλογή μεγάλων ΜΚΟ από άποψη μεγέθους , κύρους και βέβαια δράσης , δεν ήτανε τυχαία . Και δεν ήτανε τυχαία γιατί , όσο πιο σύνθετη είναι μια πηγή , τόσο πιο ασφαλή και σφαιρικά συμπεράσματα μπορεί κανείς να βγάλει .Οι τέσσερις οργανώσεις που παρουσιάστηκαν δώσανε και τα στοιχεία και τις σκέψεις για την εξαγωγή τέτοιων συμπερασμάτων .Το ίδιο και οι άνθρωποι των οποίων οι σκέψεις θετικές ή αρνητικές ,κατεγράφησαν στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας που αφορούσε γενικότερα τις ΜΚΟ τόσο στην Ελλάδα όσο και στο Εξωτερικό .

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΚΟ ΚΑΙ Υ.Δ.Α.Σ

Παρακολουθώντας τις ΜΚΟ που αναλύθηκαν στα δύο προηγούμενα κεφάλαια παρατηρούμε μια πλειάδα από πηγές χρηματοδότησης , τις οποίες αυτοί οι φορείς μπορούν να αξιοποιούν στην διαδικασία πραγματοποίησης κάποιου προγράμματος ή δράσης .

Η Υ.Δ.Α.Σ μοιάζει σήμερα να αποτελεί ίσως όχι το μεγαλύτερο χρηματοδότη τους ,σίγουρα όμως έναν από τους πιο σταθερούς . Στο σύνολό τους οι οργανώσεις

που πραγματοποιούν δράσεις στο εξωτερικό , έχουν σταθερή συνεργασία με την Υ.Δ.Α.Σ. Το ποσοστό χρηματοδότησης ποικίλει ανάλογα με τη δράση και ανάλογα με την περίοδο .Παρατηρούμε πως σε κάποιες οργανώσεις όπως οι Έλληνες Γ.Χ.Σ. το ποσοστό χρηματοδότησης μια χρονιά μπορεί να αγγίζει το 20% ενώ κάποια άλλη να πέσει στο 1% . Αντίθετα στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Προοπτικής το ποσοστό ενίσχυσης των δράσεων από την Υ.Δ.Α.Σ παρουσιάζει μικρά скаμπανεβάσματα αλλά , έχει μια σταθεροποίηση στο 11,5% .

Αυτό που σε όλες τις περιπτώσεις φαίνεται να ισχύει , είναι μια τάση που καταγράφεται , για όλο και μικρότερη χρηματοδότηση των οργανώσεων μέσω της Υ.Δ.Α.Σ ή καλύτερα για πραγματοποίηση δράσεων όπου θα έχει πολύ μικρή συμμετοχή η υπηρεσία . Και είναι αλήθεια αφού στις περισσότερες των περιπτώσεων στην αρχή της δράσης τους οι οργανώσεις , ενισχύονται σταθερά με ένα ποσοστό 20% από το φορέα , χρόνο με το χρόνο όμως αυτό μειώνεται και μάλιστα κάποιες φορές αγγίζει ποσοστά πολύ κάτω του 10% .

Η πρώτη σκέψη που μπορεί να κάνει κάποιος, είναι πως αυτό σαν τακτική είναι παράλογο , αφού στερούνται οι οργανώσεις μιας σοβαρής και φερέγγυας πηγής εσόδων , η οποίας ουσιαστικά είναι το κράτος .Προχωρώντας λίγο πιο πέρα θα έπρεπε κανείς να αναλύσει στο μυαλό του , τους λόγους που υπάρχει αυτή η τάση . Και μέσα από την καταγραφή που έγινε στα δύο προηγούμενα κεφάλαια καταλήγει κανείς σε μια σειρά από συμπεράσματα που αφορούν τη λειτουργία της Υ.Δ.Α.Σ και τη συνεργασία της με τις ΜΚΟ .

Η πρώτη εξήγηση που μπορεί κανείς να δώσει είναι πως οι δράσεις των οργανώσεων αυξάνονται συνεχώς , πράγμα που σημαίνει πως η αναλογία της συμμετοχής επί των δράσεων που πραγματοποιούνται από τις οργανώσεις ,συνεχώς φαίνεται μικρότερη . Δεν πρέπει άλλωστε να παραβλέπουμε πως όλες οι οργανώσεις που αναλύσαμε πραγματοποιούν παραπάνω από μία δράση το χρόνο .

Όπως φαίνεται από την πλειοψηφία των απόψεων των ανθρώπων που αποτελούν μέρος των ΜΚΟ η Υ.Δ.Α.Σ σήμερα είναι ακόμα πολύ πίσω σε σχέση με αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού . Παρουσιάζεται σαν ένας "δυσκίνητος" φορέας ο οποίος αν και θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο, περπατάει αναγκαστικά πάνω στο δρόμο που χαράζουν οι οργανώσεις .

Οι ελληνικές ΜΚΟ παρουσιάζονται να έχουν καταρχάς πιο δυνατά αντανakλαστικά από την Υ.Δ.Α.Σ . Εντοπίζουν πολύ πιο γρήγορα το σημείο που υπάρχει ανάγκη , καθώς και τον πληθυσμό-στόχο και προφανώς αποφασίζουν πολύ πιο γρήγορα το πώς θα δράσουν και με τι στόχο . Η Υ.Δ.Α.Σ φαντάζει αδύναμη να κινηθεί με τέτοιες ταχύτητες , για μια σειρά από λόγους . Ένας από αυτούς είναι η γραφειοκρατία που υπάρχει στην υπηρεσία , μάλλον φυσικό επόμενο του ότι είναι ένα ακόμα κομμάτι ενός απόλυτα γραφειοκρατικού μηχανισμού , του ελληνικού δημοσίου . Όπως όμως πολύ σωστά ειπώθηκε από άνθρωπο που εργάζεται σε μια από αυτές τις οργανώσεις *«...Το να καθυστερήσει να μπει μια σφραγίδα στα χαρτιά της εφορίας είναι κάτι που θα σου στοιχίσει χρόνο και την άλλη μέρα που θα ξανασταθείς στην ουρά περιμένοντας . Το να καθυστερήσεις μια μέρα να ξεκινήσεις ένα πρόγραμμα ανθρωπιστικής βοήθειας , ίσως να στοιχίσει εκατοντάδες ανθρώπινες ζωές και αυτό για τις οργανώσεις είναι αδιανόητο... »* .

Δεν είναι σπάνιο μάλιστα το φαινόμενο οι οργανώσεις να χρηματοδοτούνται ακόμα και αφού έχει πραγματοποιηθεί το πρόγραμμα σε κάποια χώρα . Έτσι πολλές φορές, αναγκάζονται οι οργανώσεις να ξεκινούν ένα πρόγραμμα που γίνεται σε συνεργασία με την Υ.Δ.Α.Σ και να αναζητούν αλλού τους πόρους που θα είχανε από την υπηρεσία , μέχρι τουλάχιστον να εγκριθεί το αντίστοιχο κονδύλι .

Έπειτα σημαντικό μειονέκτημα στη δουλειά της Υ.Δ.Α.Σ , φαίνεται να είναι η μικρή επαφή με τις οργανώσεις και πέρα από την περίοδο που αναλαμβάνουν από κοινού μία δράση .Όπως θεωρούν οι άνθρωποι των ΜΚΟ οι οργανώσεις τους έχουν ένα αριθμό από δίκτυα και επαφές με άλλες οργανώσεις που τους δίνει τη δυνατότητα να ενημερώνονται συνεχώς για οποιαδήποτε περίπτωση που σε κάποιο σημείο του πλανήτη υπάρχει ανάγκη να βοηθηθούν άνθρωποι . Αυτά τα δίκτυα σε μια στενότερη συνεργασία με τις οργανώσεις θα μπορούσαν να αποτελούν δίκτυα που θα χρησιμοποιεί και η υπηρεσία , παρέχοντάς της τη δυνατότητα να ενημερώνεται και να δρα γρηγορότερα .

Οι οργανώσεις μέσα από την εμπειρία που έχουν συγκεντρώσει τα στελέχη τους από αποστολές κάθε είδους , μπορούν να αποτελέσουν πηγές γνώσης για μια κρατική υπηρεσία όπου , χωρίς να είναι απαραίτητα κακό , απαρτίζεται από ανθρώπους οι οποίοι πιθανότατα να μην έχουν βρεθεί σε καμία τέτοια αποστολή ποτέ .Η επαφή των ανθρώπων της Υ.Δ.Α.Σ με τα μέλη των αποστολών των ΜΚΟ θα ήταν ένα γεγονός που θα βοηθούσε τους πρώτους να συνειδητοποιήσουν ακόμα καλύτερα τι έχουν να αντιμετωπίσουν και πόσο καλύτερα θα σχεδιάσουν, πέρα από το να εγκρίνουν κάποιο χρηματικό ποσό και το τελικό στόχο της πρότασης που καταθέτει μια ΜΚΟ .Οφείλει η Υ.Δ.Α.Σ να αντιμετωπίσει τις οργανώσεις ως συνομιλητές και όχι ως εκτελεστικό όργανο .

Τέλος ένα άλλο σημείο το οποίο πρέπει να δώσει βάρος η Υ.Δ.Α.Σ όπως βγαίνει σαν συμπέρασμα είναι η στενότερη επαφή της με τις αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού καθώς και με οργανώσεις του εξωτερικού και διεθνείς οργανισμούς , οι οποίοι έχουν όπως φαίνεται τεράστια εμπειρία . Αναγκαιότητα μοιάζει σήμερα, τα στελέχη της Υ.Δ.Α.Σ να έρθουν σε επαφή με τέτοιους ανθρώπους , που μπορεί σήμερα να συμπληρώνουν ακόμα και πενήντα χρόνια ενασχόλησης με θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας .

Ωστόσο κοινή είναι η πεποίθηση όλων των οργανώσεων πως σε κάποιο βαθμό όλες οι αδυναμίες δικαιολογούνται . Η Υ.Δ.Α.Σ δεν έχει ούτε μια δεκαετία που δημιουργήθηκε .Ανάλογη λοιπόν θα είναι και η εμπειρία της .Όταν αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού κλείνουν φέτος 30 χρόνια λειτουργίας , είναι μάλλον φυσικό επόμενο να βρίσκονται σε κάποια άλλα επίπεδα σχεδιασμού και δράσης .Οι προσπάθειές της Υ.Δ.Α.Σ , αναγνωρίζονται ως κάτι παραπάνω από σημαντικές , για την εμπειρία που διαθέτει . Είναι κοινή η παραδοχή από τις οργανώσεις , πως υπάρχει διάθεση που χρειάζεται μεγαλύτερες δόσεις εμπειρίας . Και οι ΜΚΟ έχουν όλες τις δυνατότητες και τη διάθεση να προσφέρουν σε αυτή τη κατεύθυνση .

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΚΟ

Οι οργανώσεις που αναλύθηκαν είναι όπως από την αρχή καταγράφηκε , τέσσερις από τις μεγαλύτερες ΜΚΟ στη χώρα μας .Συνεπώς μελετάμε ίσως την πιο αισιόδοξη πλευρά των οργανώσεων αυτών στη χώρα μας .Μελετώντας το ανθρώπινο δυναμικό τους ερχόμαστε σε επαφή με τα πιο εξειδικευμένα στελέχη οργανώσεων που μπορούμε να συναντήσουμε στην Ελλάδα .

Τα συμπεράσματα που βγαίνουν από τον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού των ελληνικών ΜΚΟ θα μπορούσαν να είναι για τον καθένα διαφορετικά σε περιεχόμενο αλλά και σε αριθμό . Από αυτή την καταγραφή καταλήγουμε μάλλον σε μια κατηγοριοποίηση συμπερασμάτων που έχει κυρίως τις παρακάτω πλευρές .

Το πρώτο γενικευμένο συμπέρασμα είναι πως ανεξάρτητα με το ποιος είναι ο συνολικός αριθμός των καταγεγραμμένων ανθρώπων που εργάζονται για την οργάνωση υπάρχει ένα υποσύνολο που εναλλάσσεται μεταξύ των 10 έως και 15 ανθρώπων οι οποίοι είναι τα πιο έμπειρα και εξειδικευμένα στελέχη της . Είναι οι άνθρωποι οι οποίοι παρουσιάζονται να έχουν και την ευθύνη για τους πιο σημαντικούς τομείς της δράσης της οργάνωσης και ουσιαστικά αυτοί που έχουν και τον έλεγχο της διεκπεραίωσης των προγραμμάτων που αναλαμβάνει η οργάνωσή τους . Αποτελούν τα πιο εξειδικευμένα στελέχη της οργάνωσης και παρατηρώντας κανείς το οργανόγραμμα τους θα συνειδητοποιούσε πως είναι οι ίδιοι άνθρωποι που συμμετέχουν και στα διοικητικά συμβούλια της οργάνωσης ή είναι υπεύθυνοι των τομέων της .

Οι άνθρωποι αυτοί οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι για τα ελληνικά δεδομένα είναι πολύ καλά καταρτισμένοι , τόσο όσον αφορά τη διαχείριση προγραμμάτων όσο και τη διαχείριση έκτακτων αναγκών .Συνήθως είναι και τα άτομα που ανέλαβαν να δώσουν σάρκα και οστά στην οργάνωση , συμμετέχουν σε αποστολές και είναι υπεύθυνοι για τις σχέσεις της οργάνωσης με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς καθώς και με μεγάλους διεθνείς οργανισμούς και άλλες ΜΚΟ.

Το δεύτερο σημείο που βγαίνει από την επαφή με τις οργανώσεις αυτές είναι , πως γύρω από τον κύκλο των πολύ έμπειρων και εξειδικευμένων στελεχών υπάρχει ένας αριθμός ανθρώπων οι οποίοι , μαζί με τους προαναφερθέντες έχουν το αμέσως μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης των δράσεων . Αυτά τα άτομα είναι συνήθως λιγότερα χρόνια στην οργάνωση από τα πρώτα , πράγμα που σημαίνει ότι έχουν ίσως λιγότερα χρόνια εμπειρίας στο αντικείμενο της οργάνωσης . Βέβαια οι γνώσεις και οι ικανότητές τους είναι αδιαμφισβήτητες τουλάχιστον για τα ελληνικά δεδομένα και πάλι . Ανάλογα με το αντικείμενο δράσης της οργάνωσης έχουν και κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά .

Είναι και οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε αποστολές της οργάνωσης .Ανάλογα με το αντικείμενο δράσης της οργάνωσης αλλάζουν και τα χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να διαθέτουν . Ωστόσο αν καταγράφαμε κάποια κοινά στοιχεία που παρατηρήσαμε θα καταλήγαμε κυρίως πως οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να διαθέτουν :

- Γνώση του αντικειμένου δράσης της οργάνωσης .
- Πανεπιστημιακό τίτλος σπουδών , αναγνωρισμένο από τον κρατικό φορέα που ανήκει το ίδρυμα .
- Γνώση των προγραμμάτων που υλοποιεί η οργάνωση .
- Εμπειρία σε παρόμοια προγράμματα είναι μάλλον επιθυμητή .
- Διοικητικές ικανότητες .
- Γνώση ξένων γλωσσών που κατά κύριο λόγο είναι των αγγλικών ή/και των γαλλικών ή/και των ισπανικών ή/και των γερμανικών . Η γλώσσα της περιοχής στόχου , είναι ένα βοηθητικό προσόν αλλά όχι προαπαιτούμενο .
- Δυνατότητα να πραγματοποιεί ταξίδια , για το διάστημα που απαιτεί η έκβαση του έργου που ανέλαβε η οργάνωση .Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό απαιτείται κυρίως στην περίπτωση που η οργάνωση αναλαμβάνει προγράμματα στο εξωτερικό .

Το σύνολο των οργανώσεων αυτών διατηρεί έναν αριθμό ανθρώπων που είναι υπεύθυνοι για τον οικονομικό έλεγχο της οργάνωσης .Οι άνθρωποι αυτοί είναι τα μέλη της οργάνωσης που έχουν γνώσεις οικονομικών και λογιστικών θεμάτων . Πάντα όμως υπάρχει συνεργασία με ανθρώπους οι οποίοι κάνουν τον έλεγχο που κάνει ένας ορκωτός λογιστής .Φυσικά αυτοί δεν είναι μέλη της οργάνωσης , αλλά ανεξάρτητοι φορείς , με βάση και το νόμο βέβαια .

Ένας άλλος τομέας του ανθρώπινου δυναμικού των ελληνικών ΜΚΟ που γνωρίσαμε αλλά μάλλον είναι ο λιγότερο γνωστός , είναι οι τεχνικές μονάδες που διαθέτουν οι οργανώσεις . Είναι οι άνθρωποι που αναλαμβάνουν να διεκπεραιώσουν όλα τα τεχνικά ζητήματα που θα διευκολύνουν τη δράση της οργάνωσης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό . Η πραγματικότητα είναι πως χωρίς την παρουσία τους δεν θα ήταν δυνατόν να παρέμβει η οργάνωση σε χώρες που η έννοια των τεχνικών δομών είναι κάτι άγνωστο, που βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση ή που φονικές ασθένειες έχουν χτυπήσει εκατοντάδες ντόπιου πληθυσμού .

Όλες οι οργανώσεις που αναλύθηκαν παρουσιάζονται να διαθέτουν τμήματα υπαλλήλων , μικρά σε αριθμό αφού δεν φαίνεται να ξεπερνούν τα 7 άτομα , που έχουν την ευθύνη των μεταφορών της .Μεταφορές τόσο του υλικού που πρόκειται να δοθεί σε κάποια αποστολή έκτακτης βοήθειας όσο και ανθρώπων της οργάνωσης στον τόπο υλοποίησης των δράσεων .

Οι οργανώσεις αυτές διαθέτουν όπως φαίνεται και έναν αριθμό υπαλλήλων γραφείου ο οποίος ανάλογα με το μέγεθος της οργάνωσης διαφέρει . Στην περίπτωση των μεγάλων οργανώσεων που αναλύθηκαν υπάρχει ένας μέσος αριθμός ανθρώπων ο οποίος φτάνει τους 20 ή και τους 25 . Οι άνθρωποι αυτοί είναι υπεύθυνοι για τομείς όπως γραμματειακή υποστήριξη , τηλεφωνική υποστήριξη , υπεύθυνοι ηλεκτρονικής επικοινωνίας της οργάνωσης και άλλες υποστηρικτικές εργασίες γραφείου .

Όπως βέβαια οφείλουμε να αναφέρουμε οι ίδιοι οι άνθρωποι που εργάζονται σε ΜΚΟ στην Ελλάδα θεωρούν πως έχουν ακόμα πολλά βήματα να κάνουν για να μπορέσουν να φτάσουν την εμπειρία ανθρώπων που δουλεύουν σε οργανώσεις του εξωτερικού. Αν κανείς σκεφτεί πως η παλαιότερη ΜΚΟ που αναλύθηκε , το ελληνικό τμήμα των Γ.Χ.Σ , έχει δημιουργηθεί το 1990, είναι μάλλον ευνόητοι οι λόγοι που παρατηρείται η όποια έλλειψη μεγάλης εμπειρίας στον τομέα της μη κυβερνητικής οργανωμένης προσφοράς .

Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί πως οι ίδιοι είναι που πολλές φορές δηλώνουν πως υπάρχει ανάγκη να έρθουν σε επαφή με μεγάλους οργανισμούς του εξωτερικού και με άλλες εμπειρότερες ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται διεθνώς . Και σε αυτό θεωρούν ότι πρέπει και η Υ.Δ.Α.Σ να είναι συνοδοιπόρος . Πολλά είναι τα βήματα που έχουν γίνει στην κατεύθυνση της επιμόρφωσης των στελεχών , αλλά από πρωτοβουλία των οργανώσεων καθώς και με τις εμπειρίες που έχουν συγκεντρώσει από τη δουλειά τους . Όπως φαίνεται υπάρχει η ανάγκη να γίνουν ακόμα μεγαλύτερες προσπάθειες και από την πολιτεία , με μια πιο σταθερή και οργανωμένη μορφή .

Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΚΟ

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας , μελετήθηκε και η δομή των ΜΚΟ από πλευράς οργανογράμματος. Το συμπέρασμα που βγαίνει από αυτή τη μελέτη είναι πως στο σύνολό τους οι οργανώσεις αυτές ,δεν έχουν μεγάλες διαφορές από πλευράς δομής των οργάνων και των τμημάτων τους .Πιθανότατα να παρατηρούμε αλλού πιο σύνθετες διακλαδώσεις στα πλαίσια ενός τομέα δράσης ή μια διαφοροποίηση στη περίπτωση που διατηρούν γραφεία και στο εξωτερικό. Κατά τα άλλα, μάλλον ελάχιστες διαφορές συναντάμε .

Η Γενική Συνέλευση της οργάνωσης φαίνεται να είναι ένα από τα ισχυρότερα όργανα που διαθέτουν οι οργανώσεις, σε συνδυασμό με το Καταστατικό Λειτουργίας που διαπνέει κάθε πλευρά της δράσης τους . Το σύνολο δηλαδή των μελών μιας οργάνωσης είναι αυτό που προσδιορίζει τους κατευθυντήριους στόχους στην πολιτική μιας οργάνωσης και συνέρχεται σε σώμα τουλάχιστον μια φορά το χρόνο .Εκεί όπως φαίνεται γίνεται τόσο ο απολογισμός του έτους ή του εξαμήνου που πέρασε και μπαίνουν οι κύριοι άξονες δράσης για το επόμενο διάστημα .Παντού σχεδόν μοιάζει το πιο ισχυρό όργανο του φορέα .

Τα εκλεγμένα από τη Γενική Συνέλευση , Διοικητικά Συμβούλια ,είναι άλλος ένας κοινός παρονομαστής της δομής των οργανώσεων .Όλα τα διοικητικά συμβούλια απαρτίζονται από πρόεδρο , αντιπρόεδρο , ταμεία , συμμετέχοντα μέλη που μπορεί να είναι από δύο έως και πέντε στον αριθμό και βέβαια από αναπληρωματικά μέλη .

Το Διοικητικό Συμβούλιο , σε κάθε περίπτωση είναι αυτό που φαίνεται να 'χει την πρωταρχική ευθύνη για τη λειτουργία της οργάνωσης και λογοδοτεί στη Γενική Συνέλευση .Αυτό είναι που έχει τις περισσότερες φορές την ευθύνη λειτουργίας των υπόλοιπων τμημάτων δράσης της οργάνωσης, ενώ συχνά τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι και υπεύθυνοι των τμημάτων αυτών .

Σε όλες τις οργανώσεις επίσης συναντάμε τμήματα τα οποία έχουν την ευθύνη για την οικονομική λειτουργία της οργάνωσης .Τα τμήματα αυτά είναι που έχουν την ευθύνη τόσο να ελέγχουν σωστά τα οικονομικά των οργανώσεων , όσο και να παρουσιάζουν την οικονομική κατάσταση της οργάνωσης στους δωρητές και τις κρατικές υπηρεσίες σε τακτά χρονικά διαστήματα . Με το τμήμα αυτό συνεργάζονται και οι ορκωτοί λογιστές που ελέγχουν όλες τις οργανώσεις μια φορά το χρόνο .

Τα τμήματα που αναλαμβάνουν τις αποστολές της οργάνωσης , είναι άλλο ένα κοινό σημείο , στις οργανώσεις που έχουν διεθνή δραστηριοποίηση . Τα τμήματα αυτά είναι που έχουν την ευθύνη να οργανώσουν τις δράσεις αυτές και να παρακολουθούν την ομαλή εξέλιξη τους .Ανάλογα με την οργάνωση , τα τμήματα αυτά είναι πιο σύνθετα ή πιο πολυάριθμα . Πολλές φορές στα πλαίσια των τμημάτων αυτών λειτουργούν υποτμήματα που έχουν την ευθύνη για κάθε πλευρά της δράσης στο εξωτερικό . Τέτοια είναι τα τμήματα που αναλαμβάνουν τις επαφές της οργάνωσης με άλλους φορείς κρατικούς ή μη , με άλλες οργανώσεις και οργανισμούς .

Τα τμήματα εθελοντών είναι μια πολύ συνηθισμένη πλευρά της δομής μιας οργάνωσης . Οι άνθρωποι αυτοί είναι που αναλαμβάνουν την εύρεση των ατόμων που θα πλαισιώσουν τις αποστολές της οργάνωσης , σε περίπτωση που το σύνολο των ανθρώπων της αποστολής δεν προέρχεται εξ' ολοκλήρου από το δικό της δυναμικό . Τις περισσότερες φορές έχει την επαφή με και με τους ανθρώπους που θέλουν να προσφέρουν κάποιου είδους βοήθεια είτε οικονομική είτε σε είδος και οι οποίοι, ενημερώνονται με έντυπα υλικά για τη δράση της οργάνωσης .

Τεχνικά τμήματα παρουσιάζονται σχεδόν σε όλες τις οργανώσεις που αναλύσαμε . Στα πλαίσια αυτά εντάσσονται οι άνθρωποι που οφείλουν να καλύπτουν όλα τα τεχνικά ζητήματα της οργάνωσης είτε στο εσωτερικό , είτε σε δράσεις στο εξωτερικό. Είναι υπεύθυνοι ακόμα για την διαδουκτική παρουσία της οργάνωσης καθώς και για τις μεταφορές ανθρώπων αλλά και ειδών πρώτης ανάγκης στα πλαίσια μιας διεθνούς δραστηριότητας .

Τέλος τα τμήματα που αναλαμβάνουν τα νομικά ζητήματα της οργάνωσης , είναι ένα από τα κοινά όργανα όλων σχεδόν των οργανώσεων . Οι άνθρωποι αυτοί άλλες φορές είναι δικηγόροι που εντάσσονται στο προσωπικό της οργάνωσης , ενώ άλλες είναι απλά συνεργαζόμενοι όταν το απαιτούν οι ανάγκες της οργάνωσης και λειτουργούν κατά τα άλλα επαγγελματικά ανεξάρτητα .

Η δομή των ΜΚΟ στη χώρα μας παρουσιάζει δύο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά . Καταρχάς μια αντίληψη συμμετοχής και δημοκρατίας η οποία φαίνεται από τις αυξημένες αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης , του συνόλου δηλαδή των μελών της οργάνωσης και του ελεγκτικού ρόλου που έχει σε όλα τα όργανα .

Έπειτα θυμίζει τη δομή μιας εταιρείας , σε όλες τις εκφάνσεις της εκτός βέβαια από τη δύναμη της Γενική Συνέλευσης . Οι άνθρωποι των οργανώσεων σε αυτό το ζήτημα απάντησαν πως είναι επιλογή τους και αναγκαιότητα να λειτουργούν με αυτή τη δομή και την ιεραρχία .Η άποψη ενός από αυτούς τους ανθρώπους ήταν μάλλον διαφωτιστική «...*Αναλαμβάνουμε να αξιοποιήσουμε πόρους που δεν μας ανήκουν , με αυτούς να υλοποιήσουμε συγκεκριμένα πράγματα και αυτά στο τέλος θα κριθούν νομικά , οικονομικά , τεχνικά και ανθρωπιστικά. Όσο επαγγελματικά*

καλούμαστε να δουλέψουμε , τόσο επαγγελματικά οφείλουμε να είμαστε οργανωμένοι... »

Φυσικά , όπως επίσης από τους ίδιους εξηγήθηκε , δεν είναι μια πρωτοπορία των ΜΚΟ της χώρας μας . Είναι η βάση της λειτουργίας σχεδόν όλων των ΜΚΟ του κόσμου . Βέβαια λόγω του μεγέθους των οργανώσεων του εξωτερικού , υπάρχει η δυνατότητα όπως και οι ίδιες οι ΜΚΟ παραδεχτήκανε , να λειτουργούν τμήματα τα οποία να καλύπτουν διάφορες πτυχές ενός προγράμματος οι οποίες εδώ στην Ελλάδα να είναι υπό την ευθύνη μόνο λίγων ανθρώπων που ελέγχουν εξ' ολοκλήρου ένα πρόγραμμα , κάνοντας ακόμα πιο σύνθετη τη δουλεία τους .

ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΚΟ

Μελετώντας τα οικονομικά των ΜΚΟ , τόσο μέσα από τους ισολογισμούς που έχουν εκδώσει , όσο και μέσα από τα αναλυτικά στοιχεία που παρουσιάζουν με το πέρας κάποιας δράσης , καταλήγουμε σε ένα χάος από χρηματοδότες , ενισχυτές μικρούς ή μεγάλους , διεθνείς οργανισμούς και όργανα κρατικά ή διακρατικά .

Βλέπουμε οργανώσεις που στηρίζονται κατά το 20% από την Υ.Δ.Α.Σ και άλλες κατά το 11% .Οργανώσεις που το 80% των εσόδων τους προέρχεται από ιδιώτες ενώ άλλες που οι ιδιωτικοί πόροι καλύπτουν το 30% της δράσης .Άλλες περιπτώσεις που δέχονται από διακρατικούς οργανισμούς ένα ποσοστό που φτάνει το 40% ενώ άλλες που δεν χρησιμοποιούν σε προγράμματα σχεδόν καθόλου τέτοιου είδους πόρους ή αν γίνεται χρήση τους δεν ξεπερνάει το 3% .

Στα πλαίσια της προσπάθειας να γίνει μια ομαδοποίηση ακόμα πιο κατανοητή για τον αναγνώστη γίνεται μια προσπάθεια ομαδοποίησης και κατηγοριοποίησης των πηγών χρηματοδότησης ώστε να βγάλουμε μια τελική εικόνα , ένα σαφέστερο μέσο όρο για καλύτερη κατανόηση .

Έτσι προκύπτουν κατά κύριο λόγο πέντε μεγάλες κατηγορίες χρηματοδοτών οι οποίες εμπεριέχουν μια σειρά μικρότερες πηγές χρηματοδότησης .Ο πρώτος και κύριος χρηματοδότης των οργανώσεων που γνωρίσαμε είναι οι πόροι που προέρχονται από ιδιώτες και καλύπτουν περίπου το 73 % της συνολικής χρηματοδότησης .Μέσα σε αυτούς εντάσσονται μεγάλες επιχειρήσεις , εταιρείες ιδιωτικών και μερικώς δημόσιων συμφερόντων, καθώς και απλοί άνθρωποι οι οποίοι συνεισφέρουν στις προσπάθειες των οργανώσεων με μικρά ή μεγαλύτερα ποσά .

Πρόκειται για χρήματα που συγκεντρώνονται σε καμπάνιες συγκέντρωσης πόρων , καθημερινά με ηλεκτρονική επικοινωνία και με μεγάλες και μικρές δωρεές που μπορεί ο οποιοσδήποτε ανά πάσα στιγμή να καταβάλει . Ακόμα είναι άνθρωποι που στηρίζουν σε μηνιαία ή ετήσια βάση τις δράσεις των οργανώσεων και αποτελούν σταθερές πηγές εσόδων και σταθερούς υποστηρικτές των προγραμμάτων τους .

Έπειτα ,είναι οι θεσμικοί πόροι οι οποίοι αναφέρονται κατά κύριο λόγο στην Υ.Δ.Α.Σ. Η υπηρεσία αυτή αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο χρηματοδότη των

οργανώσεων , συνεισφέροντας άλλοτε με μεγαλύτερο ποσοστό και άλλοτε με μικρότερο , περίπου το 10 % των συνολικών χρηματοδοτήσεων σε ένα βάθος χρόνου, χωρίς βέβαια ποτέ να ξεπερνάει το 20% .

Ακολουθούν στην τρίτη θέση οι Διεθνείς Οργανισμοί οι οποίοι προσφέρουν σε μια γενική εκτίμηση περίπου το 7% επί του συνόλου των εσόδων .Οι οργανισμοί αυτοί εναλλάσσονται ανά περίπτωση και ανά πρόγραμμα .Παραδείγματος χάριν σε προγράμματα τα οποία έχουν ως στόχο την επισιτιστική βοήθεια κάποιου πληθυσμού-στόχου, συναντάμε και τις αντίστοιχες υπηρεσίες του Ο.Η.Ε. ή παγκόσμιους επισιτιστικούς οργανισμούς .

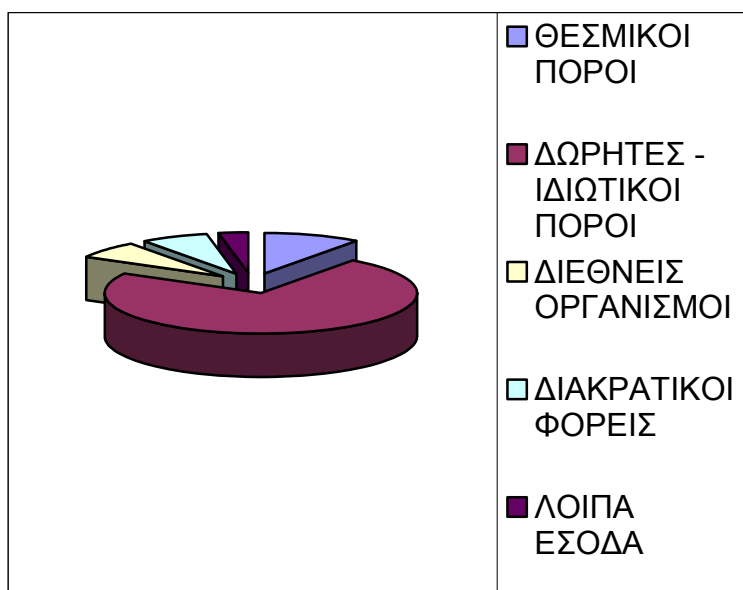
Στο ίδιο ποσοστό συμμετέχουν πάλι σε ένα βάθος χρόνου των δράσεων των ΜΚΟ και κάποιοι διακρατικοί φορείς . Στην χώρα μας ο σημαντικότερος χρηματοδότης τέτοιου τύπου είναι η Ε.Ε και οι αρμόδιες υπηρεσίες της . Η Ε.Ε κυρίως μέσα από μια σειρά προγραμμάτων στα οποία μπορούν να συμμετέχουν ΜΚΟ των κρατών –μελών, δίνουν τη δυνατότητα αξιοποίησης κοινοτικών πόρων στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης της φτώχειας , της ανισότητας , της βίας και άλλων ζητημάτων που ταλαιπωρούν πληθυσμούς ανά τον κόσμο .

Τέλος με μια κατηγορία που θα ονομάσουμε Λοιπά Έσοδα , συμπεριλαμβάνουμε τα έσοδα τα οποία δεν εμφανίζονται συχνά και αποτελούν έκτακτες ενισχύσεις που δεν περιμένανε οι οργανώσεις , όπως για παράδειγμα ενίσχυση από κάποια άλλη ΜΚΟ ή από ένα δίκτυο ΜΚΟ στο οποίο να συμμετέχει και κάποια ελληνική οργάνωση .Αυτό όμως επί του συνόλου των μέχρι τώρα δράσεων που κατεγράφησαν δεν ξεπερνάει το 3 % .

Έτσι αν παρουσιάζαμε την εικόνα των πηγών χρηματοδότησης των ελληνικών ΜΚΟ που παρουσιάσαμε ,θα καταλήγαμε στο παρακάτω σχήμα .

ΣΧΗΜΑ 7 ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΚΟ

(Η εικόνα παρουσιάζεται με βάση τα στοιχεία που πήραμε από το σύνολο των οργανώσεων που απασχόλησαν την εργασία και κατόπιν προσπαθήσαμε να βγάλουμε ένα γενικευμένο συμπέρασμα)

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΚΟ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

Ο τομέας του εθελοντισμού είναι στο μυαλό μας άρρηκτα συνδεδεμένος με την δράση τέτοιων οργανώσεων . Στα πλαίσια της εργασίας δόθηκε η δυνατότητα να ξεκαθαρίσουν κάποια πράγματα που αφορούν την σχέση αυτή , που σίγουρα είναι αποκαλυπτικά .Θα μπορούσαμε να πούμε πως "**ένας μύθος καταρρέει**" .

Πολλοί είναι αυτοί που θεωρούν πως οι οργανώσεις αυτές λειτουργούν με ένα πολυπληθή αριθμό ανθρώπων που , με δική του πρωτοβουλία , εντάσσεται στις γραμμές της και αναλαμβάνει δράση μαζί με το προσωπικό της .Όμως αυτό είναι κάτι που δεν ισχύει . Τουλάχιστον στο βαθμό και στον τομέα που πολλοί φανταζόμασταν .

Όπως πολύ ειλικρινά μας δήλωσαν οι άνθρωποι που απαρτίζουν τις οργανώσεις αυτές, δεν υπάρχει το περιθώριο να αξιοποιούνται εθελοντές στις περισσότερες από τις δράσεις που πραγματοποιούν . Και αυτό για μια σειρά από λόγους που θα αναφέρουμε .

Καταρχάς οι ΜΚΟ που αναλαμβάνουν δράση τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα διαχειρίζονται οικονομικά ποσά ,τα οποία δεν επιτρέπουν το περιθώριο του παραμικρού λάθους . Όταν οι δωρητές της οργάνωσης παρέχουν ένα ποσοστό 30 % του συνολικού κόστους πραγματοποίησης του προγράμματος , η ευθύνη για την σωστή αξιοποίηση των πόρων είναι ζήτημα αξιοπιστίας της οργάνωσης και διαφάνειας .Επίσης σχεδόν πάντα συμμετοχή υπάρχει από φορείς του κράτους όπως η Υ.Δ.Α.Σ αλλά και από διεθνείς οργανισμούς , όπου ο οικονομικός έλεγχος είναι δεδομένος σε κάθε στάδιο του προγράμματος ακόμα και ανά εβδομάδα . Η υλοποίηση του προγράμματος που γίνεται σε συνάρτηση με τον προσεκτικό έλεγχο , θα πρέπει να γίνεται από ανθρώπους που θα ξέρουν πως καλύτερα θα κατανεμηθεί και το τελευταίο Ευρώ .Και αυτοί οι άνθρωποι θα πρέπει να είναι επαγγελματίες και γνώστες του αντικειμένου.

Η φύση των δράσεων τις περισσότερες φορές δεν δίνει τη δυνατότητα να συμμετέχουν άνθρωποι οι οποίοι δεν είναι άριστοι γνώστες του αντικειμένου. Το αντικείμενο της δράσης είναι τέτοιο που απαιτεί ανθρώπους που γνωρίζουν πολύ καλά το τι έχουν να προσφέρουν στα πλαίσια του προγράμματος .Ας σκεφτούμε για παράδειγμα , τι θα μπορούσαμε εμείς οι ίδιοι να προσφέρουμε , με όσο καλή διάθεση και να έχουμε , σε ένα πρόγραμμα ανοικοδόμησης σχολείων στη Σερβία με την παρουσία μας στην εκεί περιοχή ; Ή για παράδειγμα σε μια αποστολή αντιμετώπισης χολέρας σε κάποιο αφρικανικό κράτος ; Αν μη τι άλλο εκτός από τη διάθεση , οι δικαιούχοι μιας δράσης , χρίζουν πολύ προσεκτικής και επαγγελματικής αντιμετώπισης που μόνο οι άνθρωποι που εργάζονται σε αυτή την οργάνωση μπορούν να προσφέρουν .

Οι κίνδυνοι που υπάρχουν σε μια δράση των οργανώσεων αυτών στο εξωτερικό ,είναι ένας ακόμα λόγος που δεν δίνει τη δυνατότητα συμμετοχής ανθρώπων που δεν γνωρίζουν καλά το τι έχουν να αντιμετωπίσουν και βέβαια δεν διαθέτουν γνώσεις για την καλύτερη δυνατή προστασία τους . Η παρουσία μιας οργάνωσης με ανθρωπιστική

βοήθεια σε μια εμπόλεμη περιοχή έχει κάποιο βαθμό επικινδυνότητας που δεν μπορούμε εύκολα να αντιληφθούμε .

Η δράση αντιμετώπισης μιας σπάνιας ασθένειας σε κάποια αφρικανική κοινότητα για παράδειγμα, κρύβει κινδύνους ακόμα και για τους ανθρώπους που έχουν ανάλογη εμπειρία και από τη συμμετοχή τους σε παρόμοιες δράσεις στο εξωτερικό. Όπως πολύ χαρακτηριστικά μας δήλωσαν τα μέλη μιας εκ των οργανώσεων που η δράση τους καταγράφηκε στα πλαίσια της εργασίας «...**Η παρουσία ανθρώπων που δεν γνωρίζουν καλά τους κινδύνους και τις απαιτήσεις μιας αποστολής , ή που δεν έχουν άριστη γνώση του αντικειμένου και εμπειρία , μπορεί να αποβεί μοιραία τόσο για τους ίδιους όσο και για τον πληθυσμό που έχεις στόχο να βοηθήσεις...** » .

Άλλωστε ένας ακόμα παράγοντας που πρέπει να εξετάσουμε είναι και το πόσοι εθελοντές έχουν τη δυνατότητα ή το κουράγιο να βρεθούν εκτός Ελλάδας για 2 μήνες ή 1 χρόνο, για να συμμετέχουν σε κάποια δράση στο εξωτερικό . Πόσοι μπορούν και τους επιτρέπουν οι συνθήκες ,να εγκαταλείψουν τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις για όσο διάστημα απαιτεί ένα πρόγραμμα . Οι άνθρωποι που εργάζονται στις ΜΚΟ έχουν κάνει μια επιλογή ζωής , και δεν είναι σίγουρα η ευκολότερη . Δεν είναι πάντως μια απόφαση που απαιτεί διάθεση ή και "ρομαντισμό" μόνο .

Ωστόσο οι δυνατότητες εθελοντικής προσφοράς σε όλες τις οργανώσεις υπάρχουν . Τρεις είναι οι πιο συνηθισμένες που κατεγράφησαν στα πλαίσια της εργασίας , ξεκινώντας από τους λεγόμενους "εθελοντές γραφείου" . Σε όλες τις οργανώσεις , έχει ο οποιοσδήποτε τη δυνατότητα να βοηθήσει γι όσο καιρό μπορεί και όταν μπορεί , σε εργασίες που έχουν χαρακτήρα δουλειάς γραφείου . Πολλές φορές μάλιστα , ανάλογα με την εμπειρία που αποκτούν , αναλαμβάνουν και μια σειρά από πιο σύνθετα θέματα που αφορούν την ομαλότερη λειτουργία των γραφείων της οργάνωσης . Στις περιπτώσεις που αναφέραμε οι εθελοντές τέτοιου τύπου κυμαίνονταν από 10 έως 20 άτομα ανά οργάνωση και ήταν κυρίως νεαρής ηλικίας με ελάχιστες επαγγελματικές υποχρεώσεις .

Έπειτα δυνατότητες συμμετοχής εθελοντών υπάρχουν σε καμπάνιες της οργάνωσης που κατά καιρούς οργανώνονται .Καμπάνιες που αφορούν τόσο τη δράση της οργάνωσης και την προβολή του έργου της ,όσο και καμπάνιες οικονομικής ενίσχυσης του έργου της . Σε αυτές της δραστηριότητες ο καθένας ανάλογα με την διάθεσή του και τις δυνατότητές του , αποφασίζει πόσο θέλει να ενισχύσει τις δραστηριότητες αυτές της οργάνωσης .

Τέλος δυνατότητες συμμετοχής υπάρχουν βέβαια και με την οικονομική ενίσχυση μιας οργάνωσης από όποιον επιθυμεί να κάνει κάτι τέτοιο .Για τις ΜΚΟ ο καθένας που μπορεί να δώσει έστω και το ελάχιστο οικονομικό ποσό για την ενίσχυση κάποιας δράσης είναι όχι μόνο δωρητής αλλά και εθελοντής της .Θα μπορούσαμε να πούμε πως πολλοί είναι αυτοί που δεν αντιλαμβάνονται εύκολα πως , η οικονομική προσφορά είναι ίσως το σημαντικότερο κομμάτι μιας δράσης , αν όχι το ίδιο σημαντικό με την υλοποίησή της .

Σε αυτό το σημείο βέβαια οφείλουμε να πούμε πως η διάθεση για εθελοντική προσφορά στις οργανώσεις , είναι ένα ζήτημα το οποίο είναι ακόμα σε εμβρυακή κατάσταση στη χώρα μας . Και αυτό γιατί είναι άμεσα συνδεδεμένο με την γενικότερη δυναμική που έχει η έννοια του εθελοντισμού στην ελληνική κοινωνία .

Και είναι κοινά παραδεκτό μάλλον το γεγονός ότι ο εθελοντισμός στη χώρα μας, ακόμα μετράει αργά βήματα τα οποία κατά περίπτωση και κατά διαστήματα εκδηλώνονται .

Σήμερα δύσκολο φαίνεται να είναι ακόμα , το να πάρει τη μορφή της οργανωμένης εθελοντικής προσφοράς σε έναν οργανωμένο φορέα όπως οι ΜΚΟ .Και ακόμα πιο δύσκολο είναι , όταν υπάρχει αυτή η διάθεση να γίνει κατανοητό πως ίσως θα πρέπει να πάρει τη μορφή που θα υποδειχθεί από ανθρώπους που έχουν μια παραπάνω γνώση σε ζητήματα οργανωμένης προσφοράς και βοήθειας ,εκεί που πραγματικά χρειάζεται .

Ωστόσο οι ίδιες οι ΜΚΟ θεωρούν πως η κοινωνία μας μετράει βήματα σε αυτή την κατεύθυνση . Ο σεισμός του 1999 στην Αθήνα και ο πόλεμος της Γιουγκοσλαβίας φαίνεται πως ήταν το σημείο έναρξης εντατικοποίησης αυτής της διαδικασίας . Τα τελευταία χρόνια όπως οι άνθρωποι των οργανώσεων δηλώσανε η διάθεση του κόσμου για προσφορά είναι το ισχυρότερο ίσως όπλο στα χέρια τους και η ελπίδα για ακόμα μεγαλύτερες επιτυχίες στον τομέα της κοινωνικής προσφοράς .

ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΘΟΥΝ

Μέσα από την παρακολούθηση των οργανώσεων που αναλύθηκαν στην εργασία και κυρίως από τις συζητήσεις με τους ανθρώπους που τις στελεχώνουν ,προέκυψαν μια σειρά ζητήματα που πρέπει άμεσα να απαντηθούν για την περαιτέρω σωστή και αποδοτική λειτουργία των ελληνικών ΜΚΟ .

Το πρώτο, έχει να κάνει με την έλλειψη ενός ισχυρού νομικού-θεσμικού πλαισίου που θα διέπει την σχέση του κράτους με τις οργανώσεις , αλλά και τη λειτουργία των δεύτερων μέσα στις συνεργασίες που κάνουν με τους κρατικούς φορείς .Σήμερα τη κατάσταση στο χώρο των ελληνικών ΜΚΟ θα τη χαρακτήριζε κάποιος "τοπίο στην ομίχλη " τουλάχιστον σε αυτό τον τομέα .

Εκατοντάδες ΜΚΟ ξεπηδούν καθημερινά , οι οποίες μάλλον στην πλειονηφία τους δεν έχουν να παρουσιάσουν κανένα έργο και όπως φαίνεται δεν έχουν και σκοπό να κάνουν κάτι τέτοιο . Πολλές από αυτές θα έπρεπε να χρηματοδοτούνται ως απλοί σύλλογοι , και έτσι να αντιμετωπίζονται .Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο ακόμα και ένα μόρφωμα οργάνωσης που αποτελείται από δύο άτομα , πολλές φορές και της ίδιας οικογένειας , που να μην έχει εδώ και χρόνια να παρουσιάσει το παραμικρό έργο, να αντιμετωπίζεται από το κράτος με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζεται μια οργάνωση που έχει πραγματοποιήσει δράσεις σε όλες τις ηπείρους και έχει μέχρι τώρα ενισχύσει εκατοντάδες ευπαθείς ομάδες .

Είναι αναγκαιότητα όπως λένε και οι ίδιες οι οργανώσεις να ξεκαθαρίσει πια το τοπίο. Να ξέρουμε ποιος προσφέρει και ποιος όχι. Ποιος δημιουργήθηκε για να βοηθήσει αυτούς που έχουν ανάγκη και ποιος για να ικανοποιήσει μικρές ή μεγάλες φιλοδοξίες του . Και εκεί μάλλον δεν θα μπορέσουν πολλοί να συνεχίσουν να έχουν την ταυτότητα της ΜΚΟ.

Έπειτα είναι ανάγκη πλέον να δημιουργηθεί ένα φορολογικό πλαίσιο για τις ΜΚΟ , το οποίο να δίνει τη δυνατότητα στις ΜΚΟ να αξιοποιούν ακόμα μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους ,μέσα σε ένα πλαίσιο φορολογίας το οποίο δεν θα αποσπά χρήματα τα οποία θα ήταν υπερπολύτιμα σε κάποια δραστηριοποίηση της οργάνωσης .

Το θέμα της οικονομικής διαφάνειας είναι ίσως ένα από τα κυριότερα που πρέπει άμεσα να απαντηθεί από κράτος και ΜΚΟ μαζί . Η οικονομική διαφάνεια είναι , όπως οι περισσότερες ΜΚΟ υποστηρίζουν , το πρώτο πράγμα που αυστηρότερα πρέπει να ελεγχθεί . Πολλές είναι οι οργανώσεις που με μη κυβερνητικό , ανθρωπιστικό προσωπείο , αποσπούν χρήματα από ευαισθητοποιημένους πολίτες χωρίς ποτέ να παρουσιάσουν έργο .Η οικονομική διαφάνεια θα δώσει τη δυνατότητα τόσο στο κράτος να ελέγξει αν πραγματικά θα πρέπει μια τέτοια οργάνωση να έχει την ταυτότητα της ΜΚΟ , αλλά και θα προστατέψει το κύρος των οργάνωσεων που πραγματικά προσφέρουν και αξιοποιούν και τον τελευταίο χρηματικό πόρο για την ανακούφιση ανθρώπων που έχουν ανάγκη .

Άμεσο ζήτημα είναι και η ουσιαστικότερη συνεργασία με το κράτος αλλά με όρους συνομιλητή .Υπάρχει μια αντίληψη ακόμα , από κρατικούς φορείς κυρίως , πως οι ΜΚΟ είναι όργανα που υλοποιούν τα προγράμματα που σχεδιάζονται από το κράτος , όταν υπάρχει συμμετοχή της Υ.Δ.Α.Σ . Και όμως τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά ,αφού οι ΜΚΟ έχουν αποδείξει πως διαθέτουν και την εμπειρία και τα αντανakλαστικά να κάνουν ουσιαστικές παρεμβάσεις στο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων .

Τέλος ένα ακόμα ζήτημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπισθεί με ακόμα μεγαλύτερη προσοχή και από τις οργανώσεις και από το κράτος ,είναι το ζήτημα της επαφής των οργάνωσεων με τους νέους ανθρώπους και ιδιαίτερα με τα σχολεία . Όπως υποστηρίζουν οι άνθρωποι των ΜΚΟ ,θα πρέπει τα παιδιά και οι νέοι άνθρωποι γενικότερα, να έρθουν σε επαφή με την έννοια του Αναπτυσσόμενου και του Τρίτου Κόσμου .Και αυτό να γίνει πλέον στα πλαίσια της διδασκαλίας στα σχολεία και της ευρύτερης εκπαιδευτικής διαδικασίας . Μόνο έτσι θα καταφέρομε ,όπως συνεχίζουν οι ίδιοι να λένε ,να δημιουργήσουμε ενημερωμένους για τέτοια ζητήματα ανθρώπους και κατά συνέπεια τους ευαισθητοποιημένους πολίτες του αύριο .

ΤΟ ΑΥΡΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΚΟ

Φτάνοντας στο τέλος αυτής της εργασίας , μελετώντας τις ΜΚΟ στην Ελλάδα , βγήκαν κάποια συμπεράσματα για τον τρόπο που λειτουργούν , που αναπτύσσουν δράση , που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του αύριο τόσο στη χώρα μας όσο και στον διεθνή χώρο . Μιλώντας επίσης με τους ανθρώπους που στελεχώνουν αυτές τις οργανώσεις που σχεδιάζουν τις επόμενες κινήσεις , μπορούμε να έχουμε μια εικόνα για το ποια είναι σήμερα στη χώρα μας η κατάσταση αυτών των οργάνωσεων .

Αν βασιστούμε λοιπόν σε όσα στοιχεία και απόψεις παρατέθηκαν στην εργασία , οι ελληνικές ΜΚΟ με αισιοδοξία μπορούν να βλέπουν τη παρουσία τους στη χώρα μας όσο και στο παγκόσμιο στερέωμα . Είναι βέβαια κοινή η παραδοχή πως οι ΜΚΟ της χώρας μας είναι ακόμα σε " εμβρυακή κατάσταση " , όπως και όλες οι οργανώσεις

παραδεχτήκανε, χωρίς να έχουν την παραμικρή αμφιβολία , σε σχέση με τις οργανώσεις του εξωτερικού .

Υπολείπονται τόσο τεχνογνωσίας , όσο και στρατηγικής και σχεδιασμού .Βέβαια αυτό δεν είναι ένα γεγονός που οφείλεται σε παράγοντες πάντα υποκειμενικούς . Ίσως σε ελάχιστες μάλιστα περιπτώσεις να οφείλεται στις ίδιες αυτή η καθυστέρηση . Ο κύριος παράγοντας του φαινομένου είναι αντικειμενικός και δεν είναι άλλος από την έλλειψη της εμπειρίας σε σχέση με τις οργανώσεις του εξωτερικού .

Το φαινόμενο της δράσης ΜΚΟ στη χώρα μας είναι πραγματικά κάτι το καινούριο ακόμα , παρόλο που συναντάμε και οργανώσεις που μετρούν ακόμα και 15 χρόνια ζωής και δράσης . Σε σχέση με την εμπειρία που μπορεί να έχει μια οργάνωση του εξωτερικού που δραστηριοποιείται στο χώρο αυτό 30 χρόνια, είναι μάλλον απειροελάχιστη .

Δεν πρέπει όμως να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως οι ελληνικές οργανώσεις δεν έχουν τη δυναμική να παίξουν το ρόλο που θα έπρεπε σε διεθνές επίπεδο . Και αυτό αποδεικνύεται από τη δράση τους καθημερινά . Εκατοντάδες αποστολές ανακούφισης σε όλο τον κόσμο κατεγράφησαν μόνο από τέσσερις οργανώσεις της χώρας μας . Οφείλουμε να καταγράψουμε πως πολλές είναι ακόμα οι ελληνικές ΜΚΟ οι οποίες παρουσιάζουν κάτι παραπάνω από αξιόλογη δράση στην Ελλάδα, αλλά και σε κάθε σημείο του πλανήτη , που όμως δεν έχει παρουσιαστεί στην εργασία .

Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζουμε πάντα το γεγονός πως για μια χώρα που μέχρι πριν τριάντα χρόνια δεχόταν ανθρωπιστική βοήθεια , το να συζητάμε σήμερα για το ποια είναι η δυναμική των οργανώσεων της που προσφέρουν σε άλλα σημεία του πλανήτη τη βοήθειά τους , είναι από μόνο του μια επιτυχία .Ωστόσο φαίνεται πως αυτή η σκέψη ακόμα ξενίζει λίγο . Παρουσιάζεται στη χώρα μας μια έντονη διάθεση κάθε φορά που κάποιος πληθυσμός έχει ένα πρόβλημα , να σπεύδουν όλοι να βοηθήσουν. Όπως όμως φαίνεται λείπει το στοιχείο εκείνο που να δίνει μια σταθερή και οργανωμένη στήριξη σε αυτούς που έχουν ανάγκη . Αυτό είναι όπως φαίνεται και ένα ακόμα κενό που προσπαθούν να καλύψουν οι ΜΚΟ .

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί και μια πολύ ιδιαίτερη άποψη ανθρώπου που εργάζεται σε ΜΚΟ η οποία αν και αναφέρθηκε ως μια προσωπική εκτίμηση που βέβαια δεν εκφράζει και την οργάνωση αξίζει να καταγραφεί και ίσως να προβληματίσει . **«...Στη χώρα μας αργήσανε πολύ να εμφανιστούν τέτοιες οργανώσεις γιατί πάντα ξέραμε πως αν υπάρξει κάποια ανάγκη , θα βρεθούν άνθρωποι να μας βοηθήσουν. Η οικογένεια , ο φίλος , η γειτονιά , οι άνθρωποι που συναντούσαμε στο καφενείο . Δεν χρειαζόταν να υπάρχει κάποια οργάνωση για να νιώσουμε ασφάλεια και σιγουριά .Οι ΜΚΟ είναι και αποτέλεσμα αδυναμίας να βρούμε την συμπαράσταση στο διπλανό μας . Φυσικά αυτό δεν ισχύει στον αναπτυσσόμενο κόσμο . Εκεί είναι μια διαφορετική ιστορία ... »**

Οι ΜΚΟ είναι , κατά γενική ομολογία όλων των οργανώσεων , αποτέλεσμα έλλειψης κράτους πρόνοιας ή έλλειψης δομών που θα στηρίζουν τη διάθεση του κράτους πρόνοιας . Οι οργανώσεις γνωρίζουν πως όσο θα παρουσιάζονται αυτές οι ελλείψεις , θα υπάρχουν και αυτές .Και θεωρούν δεδομένο πως στο μέλλον θα χρειαστεί να αντιμετωπίσουν ακόμα πιο σύνθετες καταστάσεις .

Οι ελληνικές ΜΚΟ διαθέτουν και το δυναμικό και την διάθεση να γίνουν ακόμα καλύτερες . Σίγουρα υπάρχουν μια σειρά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα . Όπως όμως δείχνουν τα πράγματα ,είναι έτοιμες να αποκτήσουν την τεχνογνωσία και την εμπειρία που θα τους επιτρέψει να φτάνουν συνεχώς σε περισσότερο κόσμο που τις χρειάζεται , πάντα σε συνεργασία και με το κράτος .

Όλες οι οργανώσεις θεωρούν πως δε θα πρέπει να παίζουν το ρόλο του κράτους , στον κοινωνικό τομέα . Το κράτος οφείλει να είναι κράτος πρόνοιας . Και οφείλει να γίνει καλύτερο και να προστατέψει τις ευπαθείς ομάδες , είτε βρίσκονται στον ανεπτυγμένο κόσμο , είτε βρίσκονται στον αναπτυσσόμενο .Ως τότε οι ΜΚΟ φαίνονται πρόθυμες να συμπληρώνουν τα κενά που υπάρχουν , αλλά όχι να υποκαταστήσουν το κράτος . Δεν θεωρούν πως είναι αυτός ο ρόλος τους .

Το εντυπωσιακό στοιχείο , είναι η σχέση τους με την έννοια της Κοινωνίας των Πολιτών .Η εντύπωση που προκαλούν οι άνθρωποι των οργανώσεων αυτών είναι πως δεν βλέπουν τη δράση του συνδεδεμένη με την παραπάνω έννοια ,τόσο όσο οι θεωρητικοί υποστηρίζουν . Οι οργανώσεις αυτές λειτουργούν πολλά χρόνια πριν το φαινόμενο της Κοινωνίας των Πολιτών εμφανιστεί στη χώρα μας . Τη δράση τους τη βλέπουν στα πλαίσια των χαρακτηριστικών που έχει η κοινωνία κάθε φορά . Απλά όπως υποστηρίζουν , σήμερα έχει πάρει άλλα χαρακτηριστικά . Ο πολίτης γνωρίζει καλύτερα τι αντιμετωπίζει ένας άνθρωπος σε μια χώρα που βρίσκεται στην άλλη πλευρά του πλανήτη και έτσι δεν μένει αδιάφορος .

Όλοι σχεδόν συμφωνούν στο γεγονός ότι ανεξάρτητα από το αν η έννοια του εθελοντισμού , έχει ή όχι γερές βάσεις σε μια χώρα , ή και στη χώρα μας ακόμα , το ενδιαφέρον των ανθρώπων για αυτόν που έχει ανάγκη είναι κάτι μάλλον ξεχωριστό , όπως η πλειοψηφία των οργανώσεων θεωρεί . Και αυτός θα είναι κατά τους ίδιους πάλι ο κινητήριο μοχλός για τη μελλοντική δράση τους . Η άποψη αυτή δίνει τη δυνατότητα να κλείσει η εργασία με μια από τις πολλές απόψεις που κατεγράφησαν στα πλαίσια της εργασίας από κάποιο μέλος ΜΚΟ που συναντήσαμε και είναι μάλλον ενδεικτική του ποιο είναι το μέλλον των ΜΚΟ στη χώρα μας . *«...Κάποτε δουλεύαμε για τους ανθρώπους , στις πιο δύσκολες συνθήκες και κανείς δεν γνώριζε τι κάναμε. Αποτελούσαμε μια ρομαντική ομάδα ανθρώπων στα μάτια του κόσμου που "δεν είχε τίποτα καλύτερο να ασχοληθεί"...Σήμερα τα πράγματα είναι διαφορετικά . Όλοι γνωρίζουν τι παλεύουμε και η αποδοχή της δουλειάς μας , έτσι όπως εκδηλώνεται , μας αποζημιώνει για όλη την κούραση , τους κινδύνους και τις δύσκολες στιγμές...η οικονομική ενίσχυση της δουλειάς μας, η προσφορά ρούχων και τροφίμων, τα γράμματα και τα e-mail συμπαραστάσης είναι κάτι δεδομένο πλέον... Τα παιδιά που προσφέρουν από τον κουμπαρά τους ένα Ευρώ για τα παιδιά που έχουν ανάγκη σε κάποιο άλλο σημείο της γης είναι η δύναμή μας, ...η ελπίδα μας... »*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π.Σκλιάς – Α.Χουλιάρας, (επιμέλεια) (2002) *Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα.

Π.Σκλιάς- Η.Σιδηρόπουλος , *NON –GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND THE INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY , WITH SPECIAL REFERENCES TO THE E.U. DEVELOPMENT POLICY*, (1999), εκδ. ANUBIS ,Αθήνα

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ (2003) ΤΕΥΧΟΣ 1^ο , εκδ. Σύγχρονη Εποχή , Αθήνα

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ (2002) ΤΕΥΧΟΣ 2^ο , εκδ. Σύγχρονη Εποχή , Αθήνα

Δ.Α.Σωτηρόπουλος (επιμέλεια) (2004) *Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ*, εκδ. Ποταμός ,Αθήνα

Ernest Gellner , Ηλίας Κουσκουβέλης (επιμέλεια) (1996) , *Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΗΣ .ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ* , εκδ. Παπαζήση , Αθήνα

Jeremy Rifkin , *ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ* , (1996) , εκδ. Λιβάνη ,Αθήνα

Η.Μοσκωφ , *ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ* ,Ν.Τράντας (επιμέλεια) , (2004), εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

J.Petras – H.Veltmeyer ,(2005) , *Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΜΑΣΚΑ .Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ* ,εκδ. ΚΨΜ , Αθήνα

J.Petras, *ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ* (2005) , εκδ. THE MONTHLY REVIEW IMPRINT

Α.Χουλιάρας (επιμέλεια) , *Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ* , (1998), εκδ. ΕΞΑΝΤΑΣ , Αθήνα

ΕΡΕΥΝΕΣ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΩΝ , (2006) *ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ . ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ* ,εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΕΩΝ , (2005) , *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ* , εκδ. ΙΣΤΑΜΕ –Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα

ΜΚΟ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ .ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ,Έρευνα του Ινστιτούτου Κ.Καραμανλής , (2005)

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Αγκαλιάζουμε τον κόσμο, έκδοση της ΜΚΟ Αλληλεγγύη ,(2005),Αθήνα

Αλληλεγγύη ,έκδοση της ΜΚΟ αλληλεγγύη ,(2005),Αθήνα

Γιατροί Χωρίς Σύνορα ,Ποιοι Είμαστε , έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα της Ελλάδας ,(2004) ,Αθήνα

Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2004, έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα της Ελλάδας ,(2004) ,Αθήνα

Ετήσια Αναφορά Δράσης των Γ.Χ.Σ Ελλάδος 2005, έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα της Ελλάδας ,(2005) ,Αθήνα

Σε Αποστολή Με Τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα , έκδοση της ΜΚΟ Γιατροί Χωρίς Σύνορα της Ελλάδας ,(2005) ,Αθήνα

Περιοδικό Χωρίς Σύνορα ,Τεύχος 61,(2005),Αθήνα

Υπουργείο Εξωτερικών –ΥΔΑΣ 6, Στοιχεία που εκδόθηκαν το 2005

Υπουργείο Εξωτερικών –ΥΔΑΣ 4, Στοιχεία που εκδόθηκαν το 2005

Ο.Κ.Ε , Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ , (1999)

Σπυριδάκη Ε., *Διαχείριση Έργων σε Μ.Κ.Ο. –Πρακτικά 1^{ΟΥ} Συνεδρίου για τη διαχείριση έργων* , Αφουξενίδης Α-Συρακούλης .Κ (επιμέλεια), (2006),εκδ. Προπομπός ,Αθήνα

**EUROPEAN PERSPECTIVE-DEVELOPMENT HUMANITARIAN
EDUCATION CENTER, Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ,
(2005), Αθήνα**

**Ευρωπαϊκή Προοπτική ,Έκδοση της ΜΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ,(2004),Αθήνα**

Action Aid Hellas, Έκδοση της ΜΚΟ Action Aid Hellas, (2005) Αθήνα

**Ετήσια Ενημερωτική Έκθεση για το πρόγραμμα Πολίτης του Κόσμου της Action
Aid (2006), Αθήνα**

ΑΡΘΡΑ

Ν.Γιαννής , (2002), περιοδικό Κίνηση Πολιτών –Τεύχος 8

Δ.Ορφανάκη , Άρθρο στην εφημερίδα Ριζοσπάστης ,(13/8/2006),

Η.Καρκαλέτσης , άρθρο στην εφημερίδα Ελληνικές Γραμμές , (2004)

**Ε.Ρούκουνας, Συνέντευξη στον Σ.Ν.Κοδέλλα .(15/2/2005), Ομιλία στο
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο**

Ν.Μουζέλης , άρθρο στην εφημερίδα Το Βήμα 14/12/1997

Λ.Σταμάτη –Ε.Ελευθεριάδου , εφημερίδα Τα Νέα , 2/3/1999

ΑΝΥΠΟΓΡΑΦΟ, Ελευθεροτυπία 27/12/2005.

ΑΝΥΠΟΓΡΑΦΟ, Άρθρο στην εφημερίδα Ριζοσπάστης , 1/8/2004

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

www.europa.com .

www.kinisipoliton.gr

www.worldbank

www.anthropos.gr

www.istologion.gr

www.solidarity.gr

www.msf.gr

www.rizospastis.gr

www.tovima.gr

www.eleftherotypia.gr

www.toethnos.gr

www.istame.gr

www.ypex.gr

www.europeanperspective.gr

www.actionaid.gr

**ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΘΥΜΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΑΝΕ ΤΗΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ
ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ)**

Σέργιος Βοΐλας , εκπρόσωπος της ΜΚΟ Αλληλεγγύη

**Τάνια Τσβακ –Γεωργακοπούλου , Διευθύντρια Ανθρώπινου Δυναμικού του
ελληνικού τμήματος των Γιατρών Χωρίς Σύνορα**

**Μαρία Σκουλά , Υπεύθυνη Ανεύρεσης Εθελοντών του ελληνικού τμήματος των
Γιατρών Χωρίς Σύνορα**

**Απόστολος Βεΐζης , Διευθυντής Προγραμμάτων του ελληνικού τμήματος των
Γιατρών Χωρίς Σύνορα**

Παντελής Σκλιάς , πρόεδρος της ΜΚΟ Ευρωπαϊκή Προοπτική

Έλλη Θούα , Assistant to Director της ΜΚΟ Action Aid Hellas

Νάταλι Βαλάκη , Υπεύθυνη Marketing της ΜΚΟ Action Aid Hellas

Βίκυ Μουτσάκη , Official Funding της ΜΚΟ Action Aid Hellas

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΚΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

1. Πότε ιδρύθηκε η οργάνωσή σας, και από ποιους φορείς πιστοποιείται η ιδιότητά της ως Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης ;(ιστορικά στοιχεία θα ήταν ιδιαίτερα ενισχυτικά στην μελέτη που θα ακολουθήσει και στην εξαγωγή συμπερασμάτων) .
2. Ποιος είναι ο βασικός τομέας δράσης της οργάνωσής σας;
3. Η Οργάνωσή σας είναι μέλος κάποιας διεθνούς οικογένειας; Αν ναι σε ποιο βαθμό σχετίζεστε με αυτή ;
4. Ποιοι είναι οι πόροι χρηματοδότησης της Οργάνωσης ; Ποιοι οι πόροι (τα έσοδα) του Οργανισμού βάση στοιχείων Προϋπολογισμού;
5. Ποια είναι η διάρθρωσή τους (από φορείς του εξωτερικού, από φορείς του εσωτερικού και με τι ποσοστό);
6. Ποιος είναι ο κύκλος εργασιών της Οργάνωσης τα τελευταία 3 έτη;
7. Πόσα προγράμματα έχει υλοποιήσει η Οργάνωσή σας ;
8. Ποια από αυτά τα προγράμματα είναι μέσω διεθνών Οργανισμών και ποια μέσω εγχώριων;
9. Σε ποιές χώρες έχει δραστηριοποιηθεί η Οργάνωση και συνήθως για πόσο διάστημα;
10. Σε ποιες από αυτές τις χώρες έχει η Οργάνωση τοπικά γραφεία και σε ποιές έχει συνεργασία με τοπικούς εταίρους;

11. Πόσα άτομα απασχολούνται στην Οργάνωσή σας ;
12. Ποια από αυτά τα άτομα απασχολούνται στην έδρα και ποια σε τοπικά γραφεία στην χώρα υλοποίησης των προγραμμάτων;
13. Ποια είναι τα τυπικά προσόντα των ατόμων που είναι σε αποστολή;
14. Στην δραστηριοποίηση της Οργάνωσης συμμετέχουν και εθελοντές ; Αν ναι , ποιος είναι ο αριθμός των καταγεγραμμένων εθελοντών της Οργάνωσης ;
15. Ποια είναι η εσωτερική δομή της Οργάνωσής σας (οργανόγραμμα φορέα);
16. Ποιοι είναι οι κύριοι φορείς , στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ;
17. Ποια η διαδικασία συμμετοχής σε ένα πρόγραμμα;
18. Μέσω ποιών διαδικασιών γίνεται η προετοιμασία και η κατάθεση μίας πρότασης;
19. Ποιος ο τρόπος αξιολόγησης του αποτελέσματος των προγραμμάτων ;
20. Υπάρχουν για την Οργάνωσή σας μελέτες αξιολόγησης από τους φορείς χρηματοδότησης;
21. Υπάρχει συνεργασία της Οργάνωσής σας με την Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας ; Αν ναι , σε ποιο βαθμό επηρεάζει τη δράση της Οργάνωσης η συνεργασία αυτή και ποιο το ποσοστό συμμετοχής της Υ.Δ.Α.Σ στην πραγματοποίηση της δράσης ;
22. Πως κρίνετε τη λειτουργία της Υ.Δ.Α.Σ σήμερα ; Θεωρείτε πως παίζει το ρόλο που μπορεί και πρέπει να παίζει ή υπάρχουν αδύναμα σημεία στη λειτουργία της ; Αν ναι ποια είναι τα κυριότερα κατά την άποψή σας ;
23. Ποια κρίνετε ότι είναι η κατάσταση στην Ελλάδα σε σχέση με τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ; Ποια τα προβλήματα που πρέπει να απαντηθούν;
24. Ποια είναι σήμερα η δυναμική των ελληνικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σε σχέση με τις Οργανώσεις του εξωτερικού ;
25. Θεωρείται ότι το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των οργανώσεων αυτών συνολικά είναι επαρκές;
26. Πως κρίνεται το μέλλον τέτοιων φορέων μέσα από την δραστηριοποίησή τους στην Κοινωνία των Πολιτών; Θεωρείται πως το σύνολο των ελληνικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων έχει ουσιαστική προσφορά ;
27. Πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν πως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις , παρέχουν πολύ μεγάλη βοήθεια και επικροτούν την προσπάθειά τους , αλλά θεωρούν

πως τέτοιου είδους δράσεις , έχουν τη μορφή παυσίπονου στο πρόβλημα και όχι ολοκληρωμένης θεραπείας .Τι απαντάτε σε αυτό ;

28. Πολλοί υποστηρίζουν πως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις , καταλήγουν να αποτελούν αντικαταστάτη του κοινωνικού ρόλου του κρατικού φορέα , με αποτέλεσμα να μην αναδεικνύονται οι πιθανές δυσλειτουργίες και αδυναμίες του. Τι απαντάτε σε αυτό ;
29. Θεωρείτε πως οι ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ακολουθούν την αρχή της ουδετερότητας ; Πιστεύεται πως η αρχή της ουδετερότητας πρέπει να ακολουθείται σε κάθε περίπτωση ή κάποιες φορές κατά περίπτωση θα πρέπει να επανεξετάζεται;
30. Πιστεύετε πως οι ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις έχουν τη δυνατότητα να δρουν , όταν το κρίνουν οι ίδιες ότι χρειάζεται , με πλήρη ανεξαρτησία από την κρατική εξουσία ;
31. Πόσο ανεξάρτητα από τους διεθνείς οργανισμούς θεωρείτε πως μπορούν να δράσουν οι ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ; Υπάρχει δυνατότητα να ακολουθήσει η οργάνωσή σας πρακτική αντίθετη με αυτή που ορίζουν οι μεγάλοι Διεθνείς Οργανισμοί ; Έχει ποτέ συμβεί αυτό στην ιστορία της λειτουργίας σας ;
32. Ποιοι θεωρείται πως είναι σήμερα οι κύριοι παράγοντες που οδηγούν στην όλο και συνεχόμενη αύξηση του αριθμού τέτοιων Οργανώσεων ;
33. Ποια κρίνεται εσείς ότι είναι σήμερα τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της δράσης μιας Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης ;
34. Πως κρίνεται την θέση των φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών σε σχέση με τον Κρατικό Μηχανισμό; Υπάρχει συνεργασία ή επισκιάζεται η κρατική παροχή;

